

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Kranj

**C. Staneta Žagarja 27b
4000 Kranj**

tel.: 04 20 24 200, E-mail: oekranj@zgs.si

DVOLETNI NAČRT

za

II. GORENJSKO LOVSKO UPRAVLJAVSKO OBMOČJE

za

LETI 2023 in 2024

KAZALO VSEBINE

1	UVOD	5
2	OPIS LUO S SEZNAMOM LOVIŠČ.....	6
3	ŽIVLJENJSKO OKOLJE DIVJADI.....	8
3.1	Ukrepi v življenjskem okolju divjadi.....	8
3.2	Vpliv divjadi na njeno življenjsko okolje	22
4	ŽIVALSKES VRSTE – DIVJAD.....	35
4.1	Srna (<i>Capreolus capreolus</i>)	35
4.2	Navadni jelen (<i>Cervus elaphus</i>).....	41
4.3	Damjak (<i>Dama dama</i>).....	49
4.4	Muflon (<i>Ovis ammon musimon</i>)	50
4.5	Gams (<i>Rupicapra rupicapra</i>).....	55
4.6	Alpski kozorog (<i>Capra ibex</i>)	61
4.7	Divji prašič (<i>Sus scrofa</i>)	63
4.8	Šakal (<i>Canis aureus</i>).....	68
4.9	Lisica (<i>Vulpes vulpes</i>)	71
4.10	Jazbec (<i>Meles meles</i>)	73
4.11	Kuna belica (<i>Martes foina</i>) in kuna zlatica (<i>Martes martes</i>)	75
4.12	Alpski svizec (<i>Marmota marmota</i>).....	77
4.13	Navadni polh (<i>Glis glis</i>)	79
4.14	Pižmovka (<i>Ondatra zibethicus</i>).....	80
4.15	Poljski zajec (<i>Lepus europaeus</i>)	82
4.16	Fazan (<i>Phasianus colchicus</i>).....	84
4.17	Poljska jerebica (<i>Perdix perdix</i>).....	86
4.18	Raca mlakarica (<i>Anas platyrhynchos</i>).....	88
4.19	Sraka (<i>Pica pica</i>), šoja (<i>Garrulus glandarius</i>) in siva vrana (<i>Corvus cornix</i>)	90
4.20	Nutrija (<i>Myocastor coypus</i>).....	93
4.21	Rakunasti pes (<i>Nyctereutes procyonoides</i>).....	95
4.22	Pregled načrtovanega odvzema kozorogov, svizcev, malih zveri in male divjadi drugih vrst v lovsko upravljavskem območju;.....	95
4.23	Načrt dodajanja divjadi.....	96
5	EVIDENCE	97
6	LOVIŠČE S POSEBNIM NAMENOM BRDO PRI KRANJU	99
6.1	Življenjsko okolje divjadi.....	99
6.2	Srna (<i>Capreolus capreolus</i>)	100
6.3	Navadni jelen (<i>Cervus elaphus</i>).....	100
6.4	Jelen damjak (<i>Dama dama</i>)	103
6.5	Muflon (<i>Ovis ammon musimon</i>)	106
6.6	Divjad ostalih vrst	106

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1.1: Kronologija nastanka dvoletnega načrta za II. Gorenjsko LUO za leti 2023 in 2024

.....	5
Preglednica 2.1: Pregled lovišč	6
Preglednica 3.1.1: Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v obdobju 2017-2022	8
Preglednica 3.1.2: Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letih 2023 in 2024	13
Preglednica 3.2.1: Škoda, ki jo je povzročila divjad v obdobju 2017-2022	22
Preglednica 3.2.2: Število škodnih primerov po loviščih v obdobju 2017-2022	24
Preglednica 3.2.3: Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi v obdobju 2017-2022	26
Preglednica 3.2.4: Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod v letih 2023-2024	26
Preglednica 3.2.5: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež poškodovanih osebkov v popisni enoti Osrednje Karavanke	29
Preglednica 3.2.6: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4 v popisni enoti Osrednje Karavanke	29
Preglednica 3.2.7: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež poškodovanih osebkov v popisni enoti Jelovica in Pokljuka	30
Preglednica 3.2.8: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4 v popisni enoti Jelovica in Pokljuka	30
Preglednica 3.2.9: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež poškodovanih osebkov v popisni enoti Zahodne Karavanke	31
Preglednica 3.2.10: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4 v popisni enoti Zahodne Karavanke	31
Preglednica 3.2.11: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež poškodovanih osebkov v popisni enoti Cerkljansko in Škofjeloško hribovje	32
Preglednica 3.2.12: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4 Cerkljansko in Škofjeloško hribovje	32
Preglednica 4.1.1: Načrt odvzema srnjadi	37
Preglednica 4.1.2: Analiza odvzema srnjadi	40
Preglednica 4.2.1: Načrt odvzema jelenjadi	44
Preglednica 4.2.2: Analiza odvzema jelenjadi	47
Preglednica 4.3.1: Analiza odvzema jelena damjaka	49
Preglednica 4.4.1: Načrt odvzema muflonov	52
Preglednica 4.4.2: Analiza odvzema muflonov	54
Preglednica 4.5.1: Načrt odvzema gamsov	57
Preglednica 4.5.2: Analiza odvzema gamsov	59
Preglednica 4.6.1: Analiza odvzema alpskih kozorogov	62
Preglednica 4.7.1: Načrt odvzema divjih prašičev	65
Preglednica 4.7.2: Analiza odvzema divjih prašičev	67
Preglednica 4.20: Analiza odvzema šakala	70
Preglednica 4.8.1: Analiza odvzema lisic	72
Preglednica 4.9.1: Analiza odvzema jazbecev	74
Preglednica 4.10.1: Analiza odvzema kun	76
Preglednica 4.11.1: Analiza odvzema alpskega svizca	78
Preglednica 4.13: Analiza odvzema pižmovk	81
Preglednica 4.14: Analiza odvzema poljskih zajcev	83
Preglednica 4.15: Analiza odvzema fazanov	85
Preglednica 4.16: Analiza odvzema poljske jerebice	87
Preglednica 4.17: Analiza odvzema race mlakarice	89
Preglednica 4.18: Analiza odvzema srak, šoj, sivih vran	92
Preglednica 4.19: Analiza odvzema nutrij	94
Preglednica 4.19: Načrtovani odvzem alpskega kozoroga in male divjadi	95
Preglednica 4.21: Dodajanje divjadi	96
Preglednica 6.3.1: Analiza odvzema jelenjadi (LPN Brdo pri Kranju)	102

KAZALO SLIK

Slika 2.1: Položaj LUO v Sloveniji in lovišča v LUO	7
Slika 3.2.1: Dinamika škod od divjadi v LUO	23
Slika 3.2.2: Škode, ki so jo povzročili divji prašiči	25
Slika 3.2.3: Prikaz popisnih enot v LUO	27
Slika 3.2.4: Prikaz popisnih enot v LUO	28
Slika 3.2.5: Primerjava deleža poškodovanih osebkov (objedenost) gozdnega mladja med popisi v	

letih 2010, 2014, 2017 in 2020 za razrede R1-R4 v popisni enoti Osrednje Karavanke.....	30
Slika 3.2.6: Primerjava deleža poškodovanih osebkov (objedenost) gozdnega mladja med popisi v letih 2010, 2014, 2017 in 2020 za razrede R1-R4 v popisni enoti Jelovica in Pokljuka	31
Slika 3.2.7: Primerjava deleža poškodovanih osebkov (objedenost) gozdnega mladja med popisi v letih 2010, 2014, 2017 in 2020 za razrede R1-R4 v popisni enoti Zahodne Karavanke	32
Slika 3.2.8: Primerjava deleža poškodovanih osebkov (objedenost) gozdnega mladja med popisi v letih 2010, 2014, 2017 in 2020 za razrede R1-R4 v popisni enoti Cerkljansko in Škofjeloško hribovje	33

KAZALO PRILOG

Priloga 1: Lokacije, na katerih je dovoljeno krmljenje divjadi v letih 2023 in 2024	107
Priloga 2: Štiriletni načrtovani in realizirani odvzem divjadi po loviščih in LPN.....	119
Priloga 3: Zapisnik usklajevalnega sestanka z IO OZUL.....	136
Priloga 4: Zapisnik sestanka Strokovnega sveta ZGS Območne enote Kranj.....	141
Priloga 5: Vabilo za oddajo pisnih pripomb na osnutek Dvoletnega načrta za II. Gorenjsko LUO za leti 2023-2024	143
Priloga 6: Zapisnik javne predstavitve z opredelitvijo do pripomb na osnutek Dvoletnega načrta za II. Gorenjsko LUO za leti 2023 in 2024.....	148
Priloga 7: Zapisnik seje Sveta ZGS Območne enote Kranj.....	165
Priloga 8: Razdelitev dvoletnega odvzema divjadi po loviščih oziroma LPN	180

1 UVOD

Dvoletni načrt za II Gorenjsko lovsko upravljavsko območje za leti 2023 in 2024 je sestavljen v skladu z Zakonom o divjadi in lovstvu ter njegovimi spremembami (Ur. l. RS, št. 16/04, 120/06 – odl. US, 17/08, 46/14 – ZON-C, 31/18, 65/20 in 97/20 – popr.). Zakon določa izdelavo dvoletnih lovsko upravljavskih načrtov za lovsko upravljavska območja, znotraj katerih so opredeljena lovišča in lovišča s posebnim namenom. Za ta lovišča in lovišča s posebnim namenom se naredi razdelilnik s tem načrtom opredeljenega odvzema iz populacij divjadi in del v njihovem življenjskem okolju.

Dvoletni načrt za II. Gorenjsko lovsko upravljavsko območje za leti 2023 in 2024 v skladu z drugim odstavkom 79. člena Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20) temelji na ciljih in usmeritvah Območnega načrta za II. Gorenjsko lovsko upravljavsko območje za preteklo obdobje 2011 - 2020.«

Ob zgoraj navedenih predpisih je pričujoči načrt napisan tudi v skladu z:

- Zakonom o gozdovih (Ur. l. RS, št. 30/93 in spremembe),
- Zakonom o nujnih ukrepih zaradi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih (Uradni list RS, št. 200/20),
- Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur. l. RS, št. 91/10, 200/20),
- Uredbo o določitvi divjadi in lovni dob (Ur. l. RS, št. 101/04, št. 81/14),
- Odlokom o lovsko upravljavskih območjih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur. l. RS, št. 110/04),
- Uredbo o ustanovitvi lovišč s posebnim namenom v RS (Ur. l. RS, št. 117/04, št. 38/14),
- Odlokom o loviščih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur. l. RS, št. 128/04, št. 38/14),
- Gozdnogospodarskimi načrti za (Blejsko, Kranjsko, Ljubljansko) gozdnogospodarska območja za obdobje 2001-2010.

Vira podatkov v pričujočem načrtu so podatkovne baze, ki jih vodi Zavod za gozdove Slovenije, in podatkovne baze, ki jih vodi Lovska zveza Slovenije.

Najpomembnejši dogodki, ki so vplivali na sam nastanek načrta so prikazani v spodnji preglednici:

Preglednica 1.1: Kronologija nastanka dvoletnega načrta za II. Gorenjsko LUO za leti 2023 in 2024

LUO / ekološka enota	Datum	Kraj	Organ	Vsebina
LUO	19.1.2023	Naklo	Komisija LUO	Pregled odstrela in izgub divjadi
LUO	14.2.2023			Pridobitev vseh podatkov o odvzemu
LUO	14.2.2023			Pridobitev zadnjih podatkov o delih v okolju
LUO	8.3.2023	Naklo		Usklajevanje z IO OZUL
LUO	10.3.2023	Kranj	Strokovni svet	Določitev osnutka načrta
LUO	29.3.2023	Naklo	javnost	Javna predstavitev načrta
LUO	14.4.2023	Kranj	Svet OE Kranj	Določitev predloga načrta
LUO	21.4.2023	Ljubljana	MKGP	Oddaja načrta na MKGP

Za pogostejše uporabljene izraze so v pričujočem načrtu uporabljene naslednje okrajšave:

- LUO – II. Gorenjsko lovsko upravljavsko območje,
- LN – letni načrt za LUO,
- LD – lovsko družina,
- LPN – lovišče s posebnim namenom,
- IO OZUL – izvršilni odbor območnega združenja upravljavcev lovišč in LPN
- EE – ekološka enota,
- GGO – gozdnogospodarsko območje,
- ZGS – Zavod za gozdove Slovenije,
- MKGP – Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano,
- ARSO – Agencija republike Slovenije za okolje,
- IRSKGLR – Inšpektorat RS za kmetijstvo, gozdarstvo, lovstvo in ribištvo,
- UVHVVR – Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin.

2 OPIS LUO S SEZNAMOM LOVIŠČ

Na osnovi Odloka o loviščih v Republiki Sloveniji in njihovih mejah (Ur.l. RS, št. 128/2004) je v Gorenjsko LUO uvrščenih 40 lovišč in 2 lovišči s posebnim namenom.

V Gorenjsko LUO so bile na podlagi omenjenega odloka vključena lovišča Komenda, Vodice, Mengeš, Pšata in Šmarna gora iz nekdanjega Kamniško-domžalskega lovsko gojitvenega območja ter GL Ljubljansko polje in Toško Čelo – združeni v Toško Čelo, Medvode, Dobrova in Brdo – združeni v Dobrova, Polhov Gradec, Horjul in Šentjošt iz nekdanjega Dolomitskega lovsko gojitvenega območja. Na območju nižinskega dela nekdanjega gojitvenega lovišča Kozorog Kamnik je bilo ustanovljeno lovišče Krvavec, razširjena pa so bila lovišča Šenčur, Komenda, Šmarna gora in Vodice.

Skupna površina lovišč in lovišč s posebnim namenom v Gorenjskem LUO znaša 231.211 ha. Površina lovišč v upravljanju lovskih družin znaša 188.039 ha (81,3 %), površina LPN pa 43.172 ha (18,7 %). Lovna površina zajema 92,1 % celotne površine. Površina Gorenjskega LUO se je z vključitvijo novih lovišč povečala v skupni površini za 44.017 ha. Povprečna skupna površina lovišč v upravljanju LD znaša 4.700 ha, medtem ko je povprečna lovna površina 4.263 ha. Za vsa lovišča so bile v letih 2004 in 2005 izdelane tudi karte v merilu 1: 25 000 z vrisanimi nelovnimi površinami. Na podlagi izdelanih kart so bile na novo ugotovljene tudi površine lovišč in lovišč s posebnim namenom, ki so v načrtu prikazane v preglednici 2.1: »Pregled lovišč«. Lovne površine se v nekaterih primerih občutno razlikujejo od dosedanjih, ki so se uporabljale in navajale v preteklih načrtih.

Pri izvajanju lova je potrebno upoštevati določila 7. in 8. člena Uredbe o varovalnih gozdovih in gozdovih s posebnim namenom (Uradni list RS, št. 88/05, 56/07, 29/09, 91/10, 1/13, 39/15 in 191/20), ki v gozdnih rezervatih prepoveduje izvajanje lova.

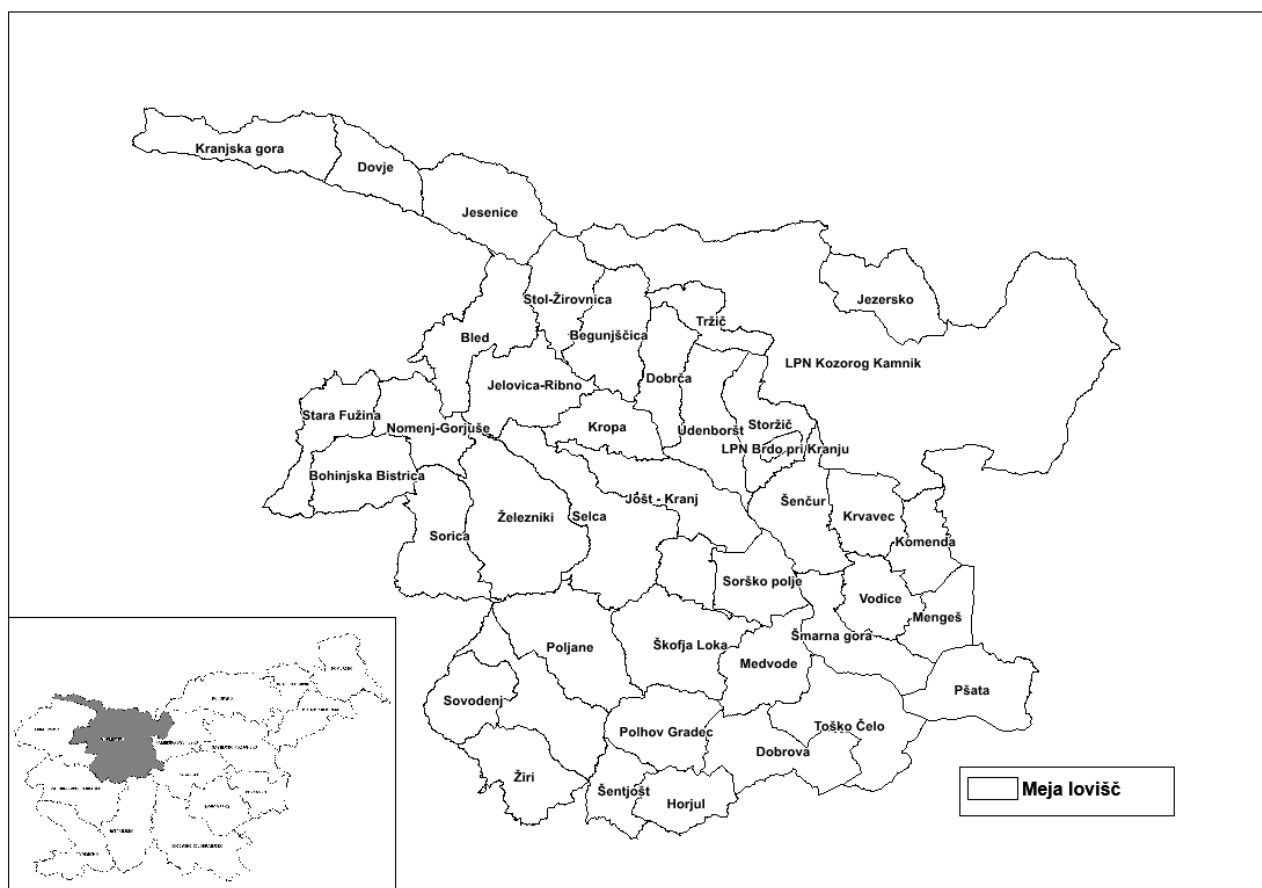
V načrtu posebej obravnavamo tudi LPN Brdo pri Kranju, ki je v upravljanju Javnega gospodarskega zavoda Protokolarne storitve RS, s skupno površino 478 ha. LPN Brdo pri Kranju je bilo ustanovljeno z Uredbo o ustanovitvi lovišča s posebnim namenom Brdo pri Kranju (Ur.l. RS, št. 114/04), nahaja se v območju protokolarnega objekta Brdo pri Kranju in gre za edino ograjeno lovišče v Sloveniji, zadnje pa je tudi razlog posebne obravnave v načrtu.

V Gorenjskem LUO opravljajo javno gozdarsko službo Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Bled, Območna enota Kranj, Območna enota Ljubljana in v manjšem delu še Območna enota Nazarje.

Preglednica 2.1: Pregled lovišč

Nekdanja šifra lovišča	Sedanja šifra lovišča	Ime lovišča	Upravna enota	Površina (ha)		
				Skupna	Lovna	Nelovna
85	0201	Kranjska gora	Jesenice	5.647	5.399	248
84	0202	Dovje	Jesenice	3.384	3.307	77
83	0203	Jesenice	Jesenice	6.126	5.566	559
272	0204	Bled	Radovljica	5.856	4.861	995
86	0205	Stol-Žirovnica	Jesenice	3.930	3.314	616
273	0206	Begunjščica	Radovljica	5.102	4.370	732
274	0207	Jelovica-Ribno	Radovljica	5.443	5.246	198
268	0208	Kropa	Radovljica	3.453	3.240	213
270	0209	Stara Fužina	Radovljica	4.226	4.103	123
271	0210	Bohinjska Bistrica	Radovljica	4.501	4.316	185
269	0211	Nomenj-Gorjuše	Radovljica	4.020	3.903	117
341	0212	Sorica	Škofja Loka	5.537	5.442	95
342	0213	Železniki	Škofja Loka	9.159	8.964	194
340	0214	Selca	Škofja Loka	8.135	7.881	254
109	0215	Jošt-Kranj	Kranj	5.723	5.190	533
380	0216	Dobrča	Tržič	3.506	3.208	298
114	0217	Udenboršt	Kranj	4.935	4.334	601
379	0218	Tržič	Tržič	2.519	2.387	132
112	0219	Storžič	Kranj	3.874	3.436	438
	0220	LPN Brdo pri Kranju	Kranj	472	446	26
90	0221	LPN Kozorog Kamnik	Kamnik	42.700	42.156	544
110	0222	Jezersko	Kranj	4.689	4620	69
113	0223	Šenčur	Kranj	4.976	4202	773

Nekdanja šifra lovišča	Sedanja šifra lovišča	Ime lovišča	Upravna enota	Površina (ha)		
				Skupna	Lovna	Nelovna
506	0224	Krvavec	Kranj	3.610	3092	518
88	0225	Komenda	Kamnik	3.020	2720	300
153	0226	Vodice	Ljubljana	3.355	3055	300
48	0227	Mengeš	Domžale	2.906	2451	455
45	0228	Pšata	Domžale	5.011	4207	804
152	0229	Šmarna gora	Ljubljana	4.587	3962	625
147+154	0230	Toško čelo	Ljubljana	6.661	3488	3.173
155	0231	Medvode	Ljubljana	4.569	4111	458
159+161	0232	Dobrova	Ljubljana	5.546	4539	1.007
165	0233	Polhov Gradec	Ljubljana	4.645	4475	170
160	0234	Horjul	Ljubljana	3.263	3077	186
166	0235	Šentjošt	Ljubljana	2.554	2437	117
111	0236	Sorško polje	Kranj	3.849	3354	494
336	0237	Križna gora	Škofja Loka	2.326	2072	254
339	0238	Škofja Loka	Škofja Loka	6.621	6412	209
337	0239	Poljane	Škofja Loka	6.968	6728	240
335	0240	Gorenja vas	Škofja Loka	5.689	5425	264
343	0241	Žiri	Škofja Loka	4.527	4247	280
338	0242	Sovodenj	Škofja Loka	3.590	3429	160
				231.211	213.175	18.036

Slika 2.1: Položaj LUO v Sloveniji in lovišča v LUO

3 ŽIVLJENJSKO OKOLJE DIVJADI

Varovanje in oblikovanje življenjskega okolja divjadi in s tem varovanje in oblikovanje njenih bivalnih in prehranskih razmer, mora tudi v bodoče, poleg izvrševanja načrtovanega odvzema, ostajati prednostna naloga v Gorenjskem LUO. Posebno pozornost je treba posvečati predvsem tistim območjem, kjer je prehranska ponudba že zaradi naravnih danosti slabša. Na območjih, kjer je delež travnih površin majhen, je še posebej pomembno ohranjanje teh površin vsaj v takšnem obsegu, kot do sedaj. Lovske organizacije so si in se morajo tudi v bodoče, kljub številnim težavam pri pridobivanju primernih objektov, prizadevati, da se opravijo dela vsaj v takšnem obsegu, kot v preteklih letih. Vsa dela na površinah, ki niso v lasti upravljavcev lovišč in LPN naj se izvajajo s predhodnim soglasjem (dovoljenjem) lastnika gozda.

3.1 Ukrepi v življenjskem okolju divjadi

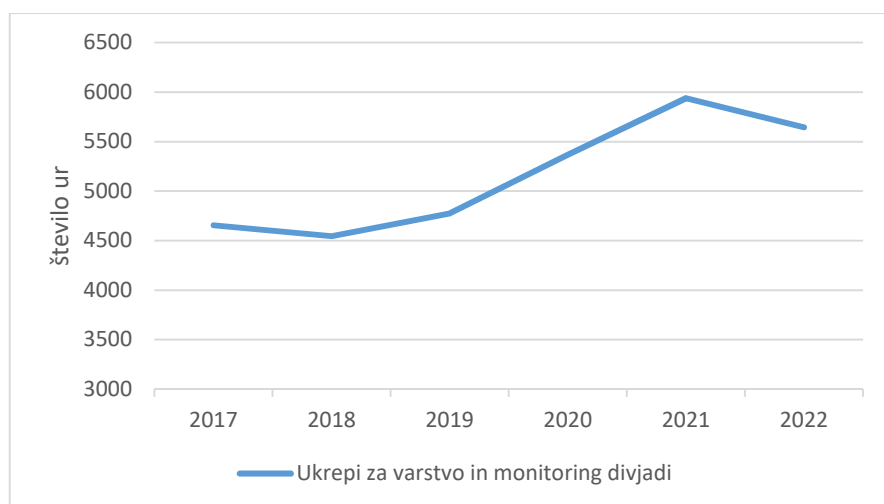
Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v obdobju 2017 – 2022 in presoja uspešnosti izvedenih ukrepov

Preglednica 3.1.1: Opravljeni ukrepi v življenjskem okolju divjadi v obdobju 2017-2022

Regulacija 6.1.1.7: Upravljeni ukrepi v zvezi s kmetijsko divjadjo v obdobju 2017 - 2022							
Vrsta ukrepa	Enota mere	2017 - 2022			2021 - 2022		
		Načrt	Realizacija	%	Načrt	Realizacija	%
1. UKREPI ZA VARSTVO IN MONITORING DIVJADI							
Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi	ure	27.000	30.933	114,6	10.000	11.587	115,9
2. BIOMELIORATIVNI UKREPI							
Vzdrževanje pasišč s košnjo (ročna in strojna košnja)	ha	603	593,33	98,4	200	196,83	98,4
Spravilo sena z odvozom	ha	189,7	186,76	98,5	63	63,46	100,7
Priprava pasišč za divjad	ha	143	138,05	96,5	42	39,55	94,2
Gnojenje travnikov	ha	7,8	8	102,6	1,2	1	83,3
Vzdrževanje grmišč	ha	148	137,31	92,8	45	40,21	89,4
Vzdrževanje remiz za malo divjad	ha	18,9	18,4	97,4	6	6,6	110,0
Vzdrževanje gozdnega roba	ha	54,1	50,88	94,0	19	19,68	103,6
Izdelava in vzdrževanje kaluž	število	400	381	95,3	136	128	94,1
Izdelava in vzdrževanje večjega vodnega vira	število	36	35	97,2	12	12	100,0
Sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja in grmovja	število	951	800	84,1	350	175	50,0
Postavitev in vzdrževanje gnezdnic	število	731	693	94,8	222	184	82,9
3. BIOTEHNIČNI UKREPI							
Zimsko krmljenje	kg	709.000	719.940	101,5	189.000	194.121	102,7
Zimsko krmljenje-mala divjad	kg	6.620	6.117	92,4	2000	1830	91,5
Preprečevalno krmljenje	kg	9.200	8.700	94,6	0	0	0,0
Privabljalno krmljenje	kg	285.000	282.599	99,2	100.000	101.748	101,7
Krmne njive	ha	21,9	18,39	84,0	7	7,29	104,1
Pridelovalne njive	ha	8,5	8,2	96,5	1	0,8	80,0
Solnice	kg	82.300	83.020	100,9	26.100	26.945	103,2
4. LOVSKI OBJEKTI							
Solnice (obnova in novogradnja)	število	23.565	23.490	99,7	7.900	7.860	99,5
Lovske preže (obnova in novogradnja)	število	1460	1594	109,2	469	548	116,8
Krmišča (obnova in novogradnja)	število	126	131	104,0	53	52	98,1
Lovske steze (obnova in novogradnja)	število	600	603	100,5	208	200	96,2

Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi

Večino delovnih ur so upravljavci lovišč porabili predvsem za spremljavo in beleženje zdravstvenega stanja in številčnosti divjadi posameznih vrst v okviru, kot tudi izven okvira lovsko-čuvajske službe. Pri nekaterih loviščih so bile aktivnosti usmerjene v varovanje habitatov v loviščih manj pogosto prisotnih vrst male divjadi. Ocenjujemo, da so bili ukrepi opravljeni v zadostnem obsegu (načrt je bil presežen), večjo pozornost bi bilo treba nameniti predvsem učinkovitosti opravljenih ukrepov. Glede na vložek je dejanski izplen zelo skromen, izjema so razni organizirani in vodeni projekti z ustrezno strokovno podporo. V preteklem šestletnem obdobju so bili načrtovani ukrepi po številu opravljenih ur v večini preseženi.

Biomeliorativna ukrepi

Vzdrževanje pasišč s košnjo (ročna+strojna)

Košnja travnikov z namenom njihovega ohranjanja ter s tem pospeševanja prehranske ponudbe rastlinojedi divjadi je najpomembnejše biomeliorativno delo, ki se opravi v življenjskem okolju divjadi. V letu 2021 se je pokosilo 100,1 ha travnikov, v letu 2022 pa 96,8 ha. Skupaj je bilo ročno pokošanih 79,2 ha površin, strojno pa 117,6 ha površin. Ocenjujemo, da je bil ukrep glede na razpoložljive površine opravljen v zadovoljivem obsegu. Vsekakor bi bilo zaželeno, da se pokosi čim več košenic, ne glede na težave, s katerimi se soočajo lovske organizacije (politika subvencij, pridobivanje površin, starostna sestava članstva...).

Spravilo sena z odvozom

S posameznih površin lovske organizacije pokošeno seno tudi odpeljejo, sicer se pa večina sena nameni zimskemu krmiljenju na mestu, kjer je bilo pokošeno. Načrtovan obseg je bil v vseh letih dobro realiziran in je v tesni povezavi z dejanskimi potrebami po dopolnilnem zimskem krmiljenju jelenjadi.

Priprava pasišč za divjad

Namen osnovanja pasišč je predvsem v izboljšanju prehranskih razmer divjadi. Največkrat gre za čiščenje zaraščajočih površin oz. za preprečevanje zaraščanja. Krčitve gozdnih površin se izvajajo izjemoma. Realiziran obseg je v letu 2021 znašal 21,2 ha v letu 2022 pa 18,3 ha. V zadnjih letih je zaznan trend upadanja omenjenega dela.

Gnojenje travnikov

Predvsem z namenom pridelave krme za zimsko krmiljenje se je na določenih površinah načrtovalo tudi gnojenje travnikov. Gnojenje se je izvedlo tudi na nekaterih krmnih njivah. Načrtovan obseg je bil realiziran v minimalnem obsegu in ne predstavlja omembe vrednih količin.

Vzdrževanje grmišč

Namen vzdrževanja grmišč je predvsem ohranjanje grmovnega sloja v razvojni stopnji, ki nudi divjadi dodatno prehransko ponudbo, predvsem z objedanjem popkov, mladih poganjkov in listov. Največji problem predstavljajo ustrezne lokacije, saj morajo lastniki zemljišč soglašati z navedenim ukrepom, ki naj bi se ponavljal na vsakih nekaj let. Že vrsto let z načrti vztrajamo, da mora vsak upravljavec vsaj z minimalnim obsegom realizirati ta ukrep. Visoko stopnjo realizacije načrta poskušamo vzdrževati tudi s pomočjo sofinanciranja. V povprečju zaostajamo za načrtom za slabih 10 odstotnih točk, kljub temu pa menimo, da smo z usmeritvami uspeli ohraniti ta ukrep v obsegu, da pripomore k izboljšanju prehranskih kot bivalnih razmer.

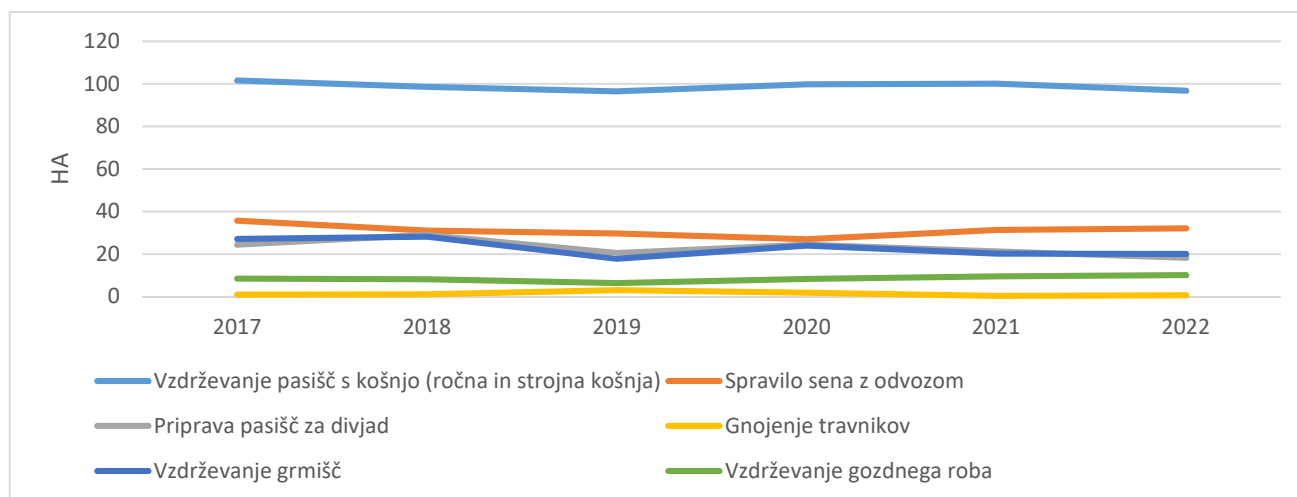
V bodoče se bodo morali nekateri upravljavci bolj angažirati pri pridobivanju ustreznih površin za izvedbo tega ukrepa.

Vzdrževanje remiz za malo divjad

Ukrep se je povečini izvajal v nižinskih loviščih z močno pospeševanim kmetijstvom, saj s tem ukrepom ohranjamo in izboljšujemo življenjske danosti in ustvarjamo boljše pogoje predvsem za malo divjad. Zelo veliko težavo predstavlja zagotavljanje oz. pridobivanje ustreznih površin, saj se intenzivno kmetijstvo in vzdrževanje remiz izključujeta. Načrt je bil realiziran v simboličnem obsegu in je bil v večini primerov pogojen z vlaganji divjadi.

Vzdrževanje gozdnega roba

Namen vzdrževanja gozdnega roba je ohranjati njegovo dolžino in strukturo, saj le ta s svojo funkcijo nudi divjadi zatočišče kot tudi dodatno prehransko ponudbo. Realizacija je bila dobra in je celo preseгла načrtovan okvir.

Izdelava in vzdrževanje kaluž

Ukrep se je izvajal predvsem v tistih loviščih, kjer kamninska sestava ne omogoča naravnega obstanka mokrišč oz. kaluž. Večina ur je bila porabljenih za vzdrževanje le-teh, nekaj pa tudi za osnivanje, vendar podatki niso ločeno prikazani. V povprečju se je na letni ravni vzdrževalo 64 kaluž.

Izdelava in vzdrževanje večjega vodnega vira

Načrtovana je bila tudi izdelava in vzdrževanje 12 večjih vodnih virov, od katerih so bili vsi realizirani. V omenjenih primerih je bilo izvedeno čiščenje posameznih manjših vodotokov (odstranjevanje vej in podobno).

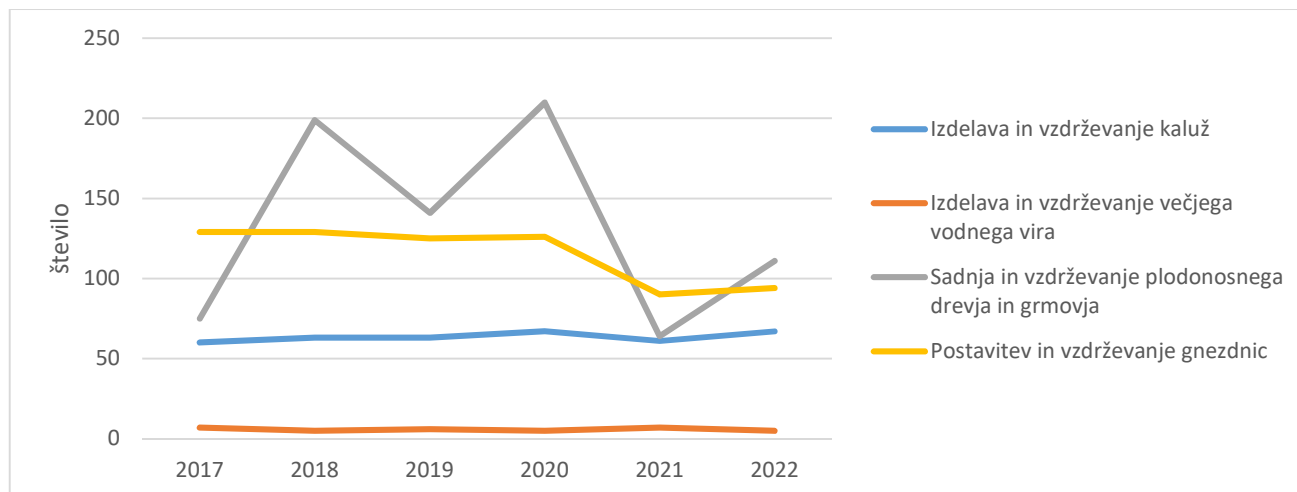
Ohranjanje in pospeševanje plodonosnih drevesnih vrst (sadnja)

V manjšem obsegu lovske organizacije izvajajo tudi ta ukrep. 7 upravljavcev lovišč je skupno posadilo ali vzdrževalo na dvoletni ravni 175 sadik plodonosnega drevja.

Realiziran obseg bistveno ni pripomogel k izboljšanju življenjskega okolja divjadi, tako da s samim načrtovanim ukrepom bolj opozarjamo oz. osveščamo upravljavce lovišč o pomenu plodonosnega drevja za divjad.

Postavitev in vzdrževanje gnezdnic

Upravljalci lovišč so v zadnjih dveh letih vzdrževali 90 oz. 94 gnezdnic.

Biotehnični ukrepi

Na vseh krmiščih za prostoživeče živali, do katerih lahko dostopajo divji prašiči, je prepovedano krmljenje z ŽSP. Na krmiščih za male zveri je dovoljeno krmljenje z ŽSP le v primeru pridobljenega dovoljenja UVHVVR.«.

Zimsko krmljenje divjadi

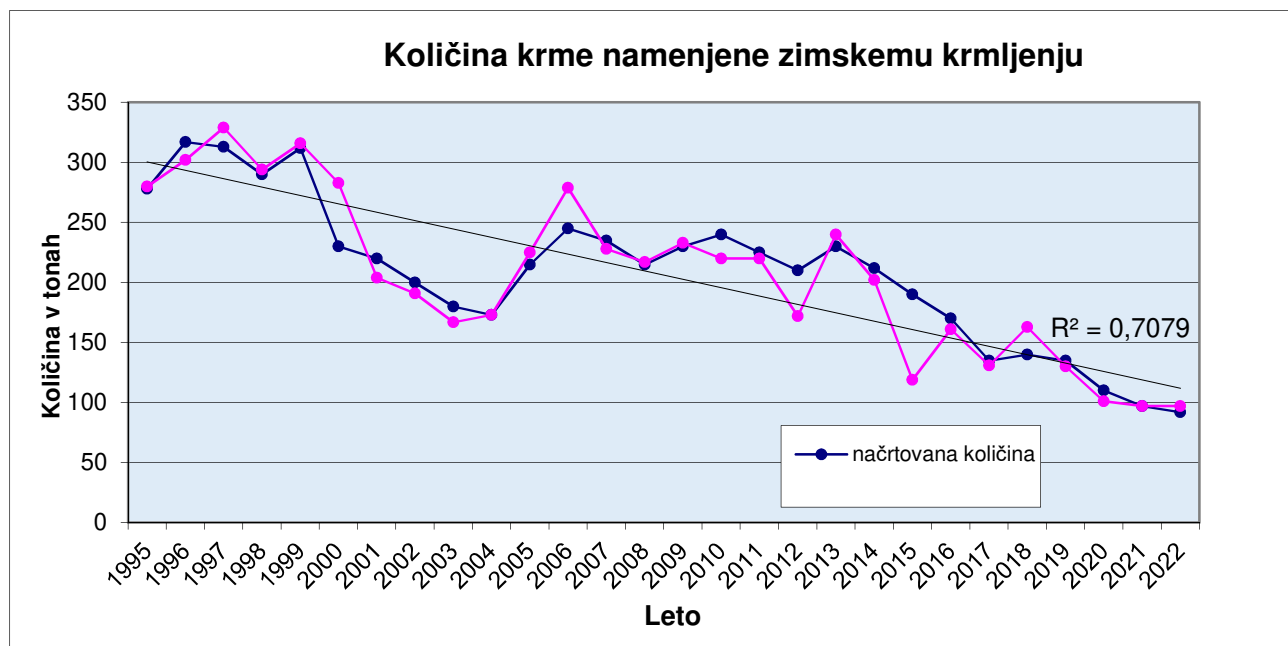
Količina krme za zimsko krmljenje divjadi se zmanjšuje že od leta 1995. Od leta 2014 se je količina položene krme prepolovila, v zadnjih letih pa znaša količina položene krme le še tretjino količin iz leta 1995. Glede na prikazane podatke ocenjujemo, da uspešno sledimo dolgoročnim usmeritvam po zmanjševanju količin položene

krme. Količina položene krme se je znižala pod 100 ton, kar pomeni, da je bilo v povprečju v LUO položene 45 kg krme/100 ha lovne površine.

Težišče polaganja krme rastlinojedim parkljarjem (jelenjadi in muflonom), se je izvajalo v osrednjem območju prisotnosti teh dveh vrst. Krma so polagala tista lovišča, ki imajo načrtovan odvzem obeh omenjenih vrst po spolni in starostni strukturi. Krma namenjena muflonom je bila položena v celotnem območju njegove prisotnosti, medtem ko se je krmljenje jelenjadi izvajalo v Zgornjesavski dolini, v loviščih vzhodnega dela Karavank in na območju Jelovice. Položene krme je bila priložnostno deležna tudi srnjad in pa seveda ciljno jelenjad in muflon. Po količini vnesene krme prevladujeta voluminozna ter sočna krma. Tudi v preteklem letu je veljalo določilo, da se jelenjadi ne krmi z močno škrobno krmo.

Ocenjujemo, da je bila količina položene krme glede na ostrino zime ustrežna. Predvsem zima 2021/2022 je bila nekaj ostrejša, saj je že konec novembra zapadel sneg. Zaradi izrazitejšega prihajanja jelenjadi na območje naselij so bili nekateri upravljavci primorani položiti dodatne količine krme za preprečitev resnejše škode.

Trend načrtovanih in porabljenih količin v daljšem obdobju je značilno upadajoč in razviden iz spodnjega grafikona.

Nekaj količin krme je bilo namenjeno tudi mali divjadi (poljske kure). 8 lovišč je v letu 2021 položilo 980 kg krme v letu 2022 pa 850 kg. Ocenjujemo, da gre za majhne količine, ki pomembneje ne vplivajo na prehransko ponudbo divjadi in se s tega vidika kot tradicija nekaterih upravljavcev lahko ohrani.

Privabljalno krmljenje divjadi

Za doseganje načrtovane višine odvzema predvsem pri divjem prašiču, jelenjadi in v manjši meri pri muflonu, se lovišča poslužujejo te oblike krmljenja. Namenjeno je lažjemu, kot tudi ustrežnejšemu – izbirnemu odstrelu po spolni in starostni sestavi. Največ krme je bilo položeno divjemu prašiču, sledijo jelenjad in muflon. Skupno je bilo položene za 1,7 % več krme od načrtovane. Ocenjujemo, da je bila poraba krme ustrezno realizirana. Tako pri jelenjadi kot divjem prašiču je bil načrtovani odvzem presežen.

Krmne njive

V Gorenjskem LUO je bilo v letu 2021 obdelanih 3,9 ha njiv, v letu 2022 pa 3,4 ha. Na krmnih njivah je bilo večinoma posejano žito, v manjšem obsegu pa okopavine. Realiziran obseg je simboličen, zato je njihov vpliv na prehransko ponudbo zanemarljiv.

Pridelovalne njive

Pridelovanje krme se na Gorenjskem izvaja v zanemarljivem obsegu in se je zmanjšalo pod 0,5 ha na letni ravni. Zgolj trije upravljavci se poslužujejo tega ukrepa.

Zalaganje solnic

V povprečju je bilo na letni ravni položene 13,5 ton soli na 3.930 lokacijah. Količina položene soli je za 3,2 % višja od načrtovane. Ocenjujemo, da je bila sol položena v zmernih količinah, ki ne predstavljajo grožnje negativnih učinkov na okolje. Je pa polaganje soli pomemben ukrep, ki ima tudi funkcijo privabljanja z namenom opazovanja ter posledično realizacije načrtovanega odvzema.

Lovski objekti

Solnice

Po evidencah je upravljavec lovišč je bilo na letni ravni v povprečju v funkciji 3930 solnic. V večini primerov gre za vzdrževane solnice, novo izdelane solnice predstavljajo manj kot 5 % delež vseh solnic.

Visoke preže

V letih 2021 in 2022 je bilo po evidencah lovskih organizacij novo zgrajenih 197 visokih prež, obnovljenih jih je bilo 351.

Krmišča

V letih 2021 in 2022 je bilo novo zgrajenih 20 krmišč, obnovljenih jih je bilo 32. Novogradnja oz. obnova krmišč vključuje poleg krmišč za zimsko krmljenje tudi objekte za krmljenje male divjadi in postavitev objektov za privabljalo krmljenje, kjer so potrebni.

Lovske steze

V letih 2021 in 2022 je bilo novozgrajenih 6 stez v skupni dolžini 5 km, obnovljenih je bilo 194 steza v skupni dolžini 266,3 km.

Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letih 2023 in 2024*Preglednica 3.1.2: Načrtovani ukrepi v življenjskem okolju divjadi v letih 2023 in 2024*

Vrsta ukrepa	Enota mere	Načrtovan obseg
1. UKREPI ZA VARSTVO IN MONITORING DIVJADI		
Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi	ure	11.500
2. BIOMELIORATIVNI UKREPI		
Vzdrževanje pasišč s košnjo (ročna in strojna košnja)	ha	200
Spravilo sena z odvozom	ha	65,5
Priprava pasišč za divjad	ha	37,1
Gnojenje travnikov	ha	5,4
Vzdrževanje grmišč	ha	54
Vzdrževanje remiz za malo divjad	ha	6,5
Vzdrževanje gozdnega roba	ha	18,44
Izdelava in vzdrževanje kaluž	število	147
Izdelava in vzdrževanje večjega vodnega vira	število	20
Sadnja in vzdrževanje plodonosnega drevja in grmovja	število	547
Postavitev in vzdrževanje gnezdnic	število	181
3. BIOTEHNIČNI UKREPI		
Zimsko krmljenje	kg	170.000
Zimsko krmljenje male divjadi	kg	2.200
Privabljalno krmljenje	kg	110.000
Krmne njive	ha	7,62
Pridelovalne njive	ha	0,8
Solnice	kg	25.775
4. LOVSKI OBJEKTI		
Solnice - vse	število	8.024
Lovske preže (obnova in novogradnja)	število	423
Krmišča (obnova in novogradnja)	število	36
Lovske steze (obnova in novogradnja)	število	190

Ukrepi za varstvo in monitoring divjadi

Vsi upravljavci lovišč v lovsko upravljavskem območju morajo letno nameniti določeno število ur izvajanju ukrepov varstva divjadi in njenega življenjskega okolja kot tudi zbiranju podatkov o divjadi in njenih odnosih v življenjskem okolju po določeni metodologiji spremljave (monitoring). Izvajanje tovrstnih ukrepov se lahko izvaja v okviru lovsko-čuvajske službe ali pa na druge načine. Izbor ukrepa je v prvi vrsti domena vsakega posameznega upravljavca ob predpostavki, da bodo načrtovane ure smotrno porabljene in sicer za tiste ukrepe, ki so v posameznem lovišču najbolj potrebni. V prvi vrsti naj bodo ukrepi usmerjeni na divjad tistih vrst, ki so v posameznem lovišču najbolj ogrožene oz. na najbolj pereče probleme v lovišču.

Dejanska in pravilna izvedba ukrepov varstva, kot tudi izvedenih spremljav številčnosti, je bila v preteklosti prej izjema kot pravilo. Upravljavci naj se v čim večji možni meri poslužujejo strokovne pomoči in nasvetov tako ZGS kot tudi drugih strokovnih institucij. Merilo ustreznosti izvedenega ukrepa naj ne bo količina porabljenih ur, temveč kakovost izvedbe z možnostjo ovrednotenja rezultatov.

Dopustna odstopanja realizacije načrta:

Upravljavci lovišč naj ukrep opravijo vsaj v 80 % načrtovanih ur, navzgor je dovoljeno neomejeno preseganje načrtovanih količin.

Biomeliorativna dela**Vzdrževanje pasišč s košnjo**

V lovsko upravljavskem območju morajo lovske organizacije za izboljšanje prehranskih potreb divjadi vzdrževati vsaj 200 ha travnikov in pašnikov na čim večjem številu lokacij. Ukrepi je potrebno pospeševati predvsem v območjih z večjo gozdnatostjo in manj intenzivnim kmetijstvom, to je v območjih, ki sovpadajo z osrednjim območjem razširjenosti jelenjadi. Priporočljivo je, da se tu s košnjo vzdržuje večina vseh načrtovanih površin. Zaželeno je tudi, da bi se delež košenih površin v osrednjem delu območja razširjenosti jelenjadi povečal. Še posebej je pomembno ohranjanje in košnja travnih površin, kjer je delež teh površin zelo majhen. Zaradi problematike zaraščanja kmetijskih površin je nujno v jelovškem in škofjeloškem delu območja delež travnih površin ohraniti vsaj v dosedanjem obsegu. Upravljavci lovišč in LPN se morajo bolj angažirati pri pridobivanju novih travnih površin namenjenih košnji. Nezmožnost pridobitve novih površin za košnjo ne sme biti upravljavcem izgovor za slabšo realizacijo, saj je opuščenih in zaraščajočih se travnih površin dovolj v večjem delu območja. Uporabljena vrsta košnje bodisi, da bo šlo za ročno oz. strojno, je prepuščena upravljavcem lovišč, vendar morajo v letnem načrtu lovišč precizirati za kakšno obliko košnje gre. Seštevek (ročna + strojna

košnja) mora biti usklajen s tem načrtom.

Normativ za ročno košnjo znaša 20 ur/ha, za strojno košnjo 3 ure/ha.

Dopustna odstopanja realizacije načrta:

Na ravni lovišča mora biti obseg (skupna površina) načrtovanih del opravljen vsaj 80 %. Navzgor je dovoljeno in tudi zaželeno neomejeno preseganje načrtovanih količin.

Spravilo sena z odvozom

Spravilo sena se pretežno izvaja na površinah, ki se strojno kosijo. Same površine, s katerih se bo vršil odvoz sena, naj bodo predvsem odločitev lovskih organizacij. Za prosto živeče rastlinojede parkljarje je bolj kot pridobivanje krme pomembno, da je travnik vzdrževan. Zaradi lažjega spravila in skladiščenja je priporočljivo baliranje sena. Po načrtu je predviden odvoz sena s površine 66,5 ha. Za spravilo sena je normativ 16 ur/ha.

Dopustna odstopanja realizacije načrta:

Obsega načrtovanih del ni treba realizirati.

Priprava pasišč za divjad

Pod ta ukrep uvrščamo osnivanje pašnih površin za rastlinojede parkljarje. V območju najdemo številne površine, porasle z vegetacijo, ki divjadi ne nudijo ustreznih prehranskih virov. Upravljavci lovišč naj s teh površin odstranijo nezaželeno vegetacijo bodisi ročno oz. strojno (mulčanje) ter po potrebi površino zasejejo s travo. Ukrep naj se v večjem obsegu izvaja tudi na površinah, katera poraščajo za pašo nezanimive trave in praprot. V teh primerih naj bo izvedba časovno usmerjena v poletni čas, da še v času vegetacijske dobe požene nova trava in poganjki, katera je za pašo na voljo v jesenskem obdobju. Ukrep naj se izvede v večjem obsegu na območjih, kjer je manj pašnih površin. Z načrtom so predvidena dela v obsegu 37,1 ha.

Dopustna odstopanja realizacije načrta:

Priporočljivo je, da je obseg načrtovanih del v lovišču opravljen vsaj 80 %. Navzgor je dovoljeno neomejeno preseganje načrtovanih količin

Gnojenje travnikov

Ta ukrep naj se izvaja predvsem na površinah, kjer je možna strojna košnja oz. na površinah, ki so namenjene obdelavi krmnih in pridelovalnih njiv. Prednostno naj se gnojenje izvaja v območju intenzivnejšega kmetijstva. Na naravovarstveno najpomembnejših območjih (opredelitev v naravovarstvenih smernicah dolgoročnega načrta) se gnojenje ne izvaja. Načrtovan obseg znaša 5,4 ha.

Dopustna odstopanja realizacije načrta:

Načrta ni treba dosegati ter naj ne bo presežen.

Vzdrževanje grmišč

Poleg vzdrževanja pasišč s košnjo je vzdrževanje grmišč drugi najpomembnejši biomeliorativni ukrep. Lokacije naj bodo razporejene predvsem v dele območja, kjer je prisotnih več vrst rastlinojedih parkljarjev (poleg srnjadi tudi jelenjad, muflon in gams) in v dele območja, kjer so odnosi med rastlinojedi in okoljem manj usklajeni. V teh delih območja naj bo opravljenih prek 70 % načrtovanih del. Osnovni namen vzdrževanja grmišč je periodično vsakih nekaj let (3-5 let) posekati grmovni sloj. Ker grmovni sloj s svojim velikim rastnim potencialom hitro odreagira na motnjo v obliki čiščenja, se že v prvem letu oblikujejo mladi sočni poganjki, ki izboljšujejo prehransko ponudbo divjadi. Med vzdrževana grmišča štejemo tudi periodična čiščenja pašnikov, na katerih zaradi zaraščanja z gozdnim drevjem in grmovjem, košnja ni več mogoča, pač pa je na teh površinah omogočena paša in objedanje poganjkov. Ukrep naj se izvede v vseh loviščih, vsaj v minimalnem načrtovanem obsegu (0,2 ha). Za vzdrževanje grmišč in remiz znaša normativ za majhno zaraščenost 30 ur/ha, za srednjo zaraščenost ($d < 5$ cm, $h > 3$ m) 80 ur/ha in za močno zaraščenost ($d > 5$ cm, $h > 3$ m) 120 ur/ha.

Dopustna odstopanja realizacije načrta: Obseg načrtovanih del (skupna površina) v lovišču mora biti opravljen vsaj 80 %. Navzgor je dovoljeno neomejeno preseganje načrtovanih količin.

Vzdrževanje remiz za malo divjad

Remize imenujemo ostanke naravne (lahko so tudi umetno osnovani) vegetacije v intenzivno obdelani agrarni krajini. Namenjene so predvsem kritju male divjadi, s pridom pa jih uporablja tudi divjad drugih vrst (npr. srnjad) kot tudi številne zavarovane vrste ptic, sesalcev ter niže razvitih skupin (dvoživke, plazilci, žuželke). Dela namenjena vzdrževanju remiz za malo divjad se morajo torej opraviti predvsem v nižinskih delih, v območjih z intenzivnim kmetijstvom. V večini naj ta dela opravijo upravljavci lovišč in LPN, kateri vlagajo fazana in poljsko jerebico ter intenzivno gospodarijo z malo divjadjo

Dopustna odstopanja realizacije načrta:

Načrtovanega obsega del v skupni višini ni treba dosegati, razen upravljavcev, ki vlagajo poljske kure. Ti upravljavci morajo načrt realizirati v obsegu 80 %. Navzgor je dovoljeno neomejeno preseganje načrtovanih količin.

Vzdrževanje gozdnega roba

Gozdni rob je zelo pomemben del krajine in predstavlja stičišče gozda z drugimi ekosistemi. Pravilno oblikovan

naj bi bil širok eno povprečno sestojno višino, stopničast in večslojen. Za uspešno opravljanje svoje biotopske vloge, mora biti poraščen z različno visokim in gostim grmovjem. S starostjo gozdni rob postane vrzelast, spodnje veje in deli grmovja zaradi pomanjkanja svetlobe odmrejo. Ker kot tak ne nudi več zavetja gozdnim živalim, ga je treba obnavljati. Najprimernejša za obnovo je panjevska sečnja (posek šopov), s tem dosežemo gostejši grmovni sloj in nižje višine. Točkovno se priporoča posek posameznega grmovja. Pušča naj se odmrla ležeča debela ter močno vejnata drevje.

Ukrepi naj se locirajo predvsem v agrarni krajini (nižinska lovišča), predvsem v povezavi s pospeševanjem plodonosnih vrst.

Dopustna odstopanja realizacije načrta:

Obseg načrtovanih del v lovišču mora biti opravljen vsaj 80 %. Navzgor je dovoljeno neomejeno preseganje načrtovanih količin.

Izdelava in vzdrževanje kaluž

Načrtuje se vzdrževanje kaluž v obsegu 136 objektov. V realizacijo naj se štejejo le objekti, na katerih so bila dejansko opravljena dela vzdrževanja, kot tudi morebitna izdelava novih. Objekti naj se vzdržujejo predvsem v okolju, kjer jih ni zadosti (kraški tereni). Pri tem je treba preprečiti dostop soli v vodo. Kaluže in drugi vodni viri se vzdržujejo na način, ki ohranja biotsko pestrost in le v obdobjih izven razmnoževalnih ciklov dvoživk in drugih živali, to je predvsem pozno jeseni ali pozimi. Če je vodni vir suh, se ga lahko obnavlja tudi poleti. Ostale kaluže naj se samo spremlja v smislu preprečevanja škodljivih antropogenih vplivov, v realizaciji se ne upoštevajo. Pri vzdrževanju kaluž naj se iz njih odstranijo odmrla veje, listje in druge organske snovi. Z manjšimi zemeljskimi deli se uredi brežine kaluž. Za doseg nepropustnosti se lahko dno in brežine zahodi oz. potepta. Za izdelavo kaluž naj se poišče primerna mesta (nepropustna tla), kjer se z zemeljskimi deli izoblikuje kotanja in ta zatlači z nepropustno zemljino. Lovske organizacije naj varujejo tudi mokrišča predvsem s preprečevanjem posegov vanje, v realizaciji naj jih ne prikazujejo. V neposredno bližino mokrišč in kaluž ni dovoljeno postavljanje solnic. Normativ za vzdrževanje kaluže je 4 ure/objekt, za izdelavo 12 ur/objekt.

Dopustna odstopanja realizacije načrta:

Obseg načrtovanih del v lovišču mora biti opravljen vsaj 80 %. Navzgor je dovoljeno neomejeno preseganje načrtovanih količin.

Izdelava in vzdrževanje večjega vodnega vira

Pod tem ukrepom smatramo ureditev posameznih manjših odsekov tekočih voda ali stoječih voda (grabni, bajerji...). V večini primerov gre za odstranjevanje podrtega drevja, vej, posek posameznega visečega grmovja. Pred začetkom teh del, je priporočljivo, da lovske organizacije obvestijo Zavod za gozdove Slovenije, krajevno pristojno območje ali krajevno enoto, glede primernosti in same izvedbe del.

Dopustna odstopanja realizacije načrta:

Načrtovanega obsega del ni treba realizirati, lahko pa se ga preseže.

Sadnja in vzdrževanje plodonosnih drevesnih vrst

Za ohranjanje in vzdrževanje plodonosnih drevesnih vrst se načrtuje sadnja 547 sadik različnih vrst plodonosnega drevja (češnja, jerebika, lesnika...). Dela naj se izvedejo v povezavi še z nekaterimi ostalimi biomeliorativnimi deli. Poleg sadnje morajo upravljavci lovišč vse sadike tudi ustrezno zaščititi s tulci oz. mrežo ter dodati oporni količek. Pred izvedbo tega ukrepa se morajo upravljavci lovišč dogovoriti z lastniki zemljišč glede izbire lokacij, prav tako pa se je treba dogovoriti z javno gozdarsko službo (ZGS – revirni gozdar) glede izbire primernosti in zaščite plodonosnih vrst. Za ustrezno zagotovitev izvedbe tega ukrepa se upravljavcem priporoča, da sadike vnaprej naročijo. Sadike naj se sadi na lokacije z dovolj svetlobe, ne pod zastore starega drevja. Povečini so to namreč sonceljubne vrste, sadike morajo odrasti, da rodijo plodove, njihovi plodovi kot hrana za ptice in sesalce pa morajo dozoreti.

Dopustna odstopanja realizacije načrta:

Načrta del ni treba realizirati, lahko pa se ga preseže.

Postavitev in vzdrževanje gnezdnic

Ta ukrep naj se še posebej pospešuje v loviščih, kjer je delež naravnih dupel majhen. Gnezdnice morajo biti trdno izdelane iz naravnih materialov in sicer tako, da v notranjost ne teče voda. Vsako leto je treba gnezdnice pritrjene z žico popraviti, da ne poškodujemo dreves.

Dopustna odstopanja:

Načrta del ni treba realizirati, lahko pa se ga preseže.

Zemljišča, na katerih se bodo izvajala biotehnična in biomeliorativna dela, so le izjemoma v lasti lovskih organizacij, večinoma so to najeta zemljišča v zasebni ali državni lasti. Velik obseg biomeliorativnih ukrepov bodo opravili tudi lastniki gozdov in lovske organizacije v sodelovanju z ZGS (subvencije). V primeru, da lovske organizacije nameravajo opravljati navedena dela na tujih zemljiščih, naj to uredijo z ustrezno najemno pogodbo, v kolikor pa bodo ta dela predmet subvencij, pa je treba pridobiti dovoljenje, ki ga lastniki v obliki odstopne izjave podpišejo.

Razdelitev načrtovanih ukrepov v obdobju 2023-2024

Ukrep	LPN Kozorog	Ostala lovišča	Skupaj LUO
Varstvo, monitoring divjadi (ure)	2.300	9.200	11.500
Vzdrževanja pasišč s košnjo (ha)	27,2	172,8	200,0
Spravilo sena (z odvozom (ha)	-	65,5	65,5
Priprava pasišč (ha)	3,2	33,9	37,1
Gnojenje travnikov (ha)	-	5,4	5,4
Vzdrževanja grmišč (ha)	9,0	45,0	54,0
Vzdrževanje remiz (ha)	-	6,5	6,5
Vzdrževanja gozdnega roba (ha)	-	18,44	18,44
Izdelava in vzdrževanja kaluž (št.)	6	141	147
Vzdrževanje večjega vodnega vira (št.)	-	20	20
Sadnja sadik plodonosnega drevja (št.)	-	547	547
Postavitev in vzdrževanje gnezdnic (št.)	-	181	181

Biotehnični ukrepi**Zimsko krmljenje divjadi**

Zimsko krmljenje se izvaja z namenom zmanjšanja pritiska velike divjadi (navadni jelen, muflon) na naravne prehranske vire (gozdovi in kmetijske površine) ter preprečevanju pritiskov na območja naselij oz. kmetij. S tem ukrepom želimo divjad v obdobju leta, ko nastopi prehranska ožina, prostorsko zadrževati v predelih, kjer so poškodbe na sestojih manj problematične. Lokacije krmišč naj bodo določene ob upoštevanju zgradbe gozdov in gozdnogospodarskih ter gozdno gojitvenih ciljev. S krmišči se je treba izogibati obsežnejšim delom sestojev, ki so ali bodo v naslednjem desetletju v obnovi in sestojem, kjer so zaradi specifične drevesne zgradbe težave z obnovo večje.

Sezona krmljenja na zimskih krmiščih je v obdobju 1. december 31. marec. V primeru zgodnje ali pozne visoke snežne odeje se lahko prične že v novembru in/ali podaljša v april.

V območju se v obdobju 2023-2024 načrtuje zalaganje krme za potrebe zimskega krmljenja v količini **170 ton**. Navedena količina krme je namenjena jelenjadi in muflonu. Krmljenje ostalih vrst velike divjadi se ne izvaja.

Navadni jelen

Jelenjad je dovoljeno krmiti le v osrednjem delu območja aktivnosti (sub)populacij, to je v loviščih, ki imajo številčno načrtovan odvzem. V vseh loviščih robnega življenjskega prostora oz. v loviščih, kjer prisotnost jelenjadi ni zaželena, dopolnilno zimsko krmljenje ni dovoljeno.

Prvenstveno naj se zimsko krmljenje izvaja na območjih povečanih koncentracij jelenjadi v jesensko zimskem obdobju. V izogib škodam na gozdnem drevju naj upravljavci lovišč zagotovijo stalno založenost krmišč v zimskem času (december-marec), oz. v času trajanja snežne odeje. Nujno je, da lovišča založijo skladišča s krmo (senom, sočna krma) ob krmiščih v času, ko ni snežne odeje, saj je dostop (dovoz krme) do teh krmišč v zimskem času praktično onemogočen. Krma naj bo na razpolago takoj, ko se s premiki v nižje nadmorske višine prične jelenjad pojavljati v bližini krmišč.

Sestava krme za zimsko krmljenje jelenjadi:

- sočna krma (okopavine, tropine, sadje) v deležu do 30 %,
- voluminozna krma (seno, vejniki, silaža, pesni rezanci) preostanek deleža.

Krmljenje z močno krmo na zimskih krmiščih ni dovoljeno.

Količino skupaj položene sočne in grobo vlaknate krme v ustreznem razmerju je dovoljeno presegati le v hujših zimah in v primeru, da so bile dosedanje količine krme že porabljene. Količine položene krme naj bodo odvisne od naravne ponudbe hrane. Tega razmerja ni treba upoštevati, če se na krmiščih krmi zgolj z voluminozno krmo.

Krmljenje jelenjadi na platoju Jelovice in Pokljuke ni dovoljeno. Zaradi stanja sestojev je zaželeno, da se živali v jesensko-zimskem obdobju premaknejo v nižje nadmorske višine s prehransko ugodnejšim okoljem. Izjema je seno, ki je bilo tu pokošeno in ga je dovoljeno uporabiti za namene zimskega krmljenja (na isti lokaciji).

Gostota krmišč za zimsko krmljenje jelenjadi je definirana upošteva gostoto odvzema jelenjadi oz. uvrstitvijo lovišča v osrednje populacijsko območje. Praviloma je dovoljeno 1 krmišče na začetih 1.000 -1.500 ha lovne površine lovišča oz. LPN, katerega del spada v osrednje populacijsko območje jelenjadi.

Pri zimskem krmljenju je glede na število jelenjadi, ki prihaja na določeno krmišče, potrebno z razporeditvijo krme omogočiti, da vse živali istočasno pridejo do položene krme.

Na naravovarstveno najpomembnejših območjih (kjer je v aktu o zavarovanju tako določeno) ter v območju vplivne cone rastišč divjega petelina se krmljenje ne izvaja.

Krmljenje jelenjadi, kot tudi muflona, naj se prednostno izvaja s krmo proizvedeno na sonaraven način.

Muflon

Muflona je dovoljeno krmiti le v predelih povečanih koncentracij v zimskem obdobju, predvsem z namenom lokalnega omejevanja pritiska na gozdni prostor. Krmimo ga s kombinacijo močne, sočne in voluminozne krme. Priporočljivo je, da je močna krma v maksimalnem deležu do 10 %, muflonu na razpolago predvsem v poznih poletnih in jesenskih mesecih (oktober – december). Količina sočne in grobo vlaknate krme ni omejena, količine položene krme pa naj bodo odvisne od naravne ponudbe hrane. Krmljenje samo z močnimi škrobnimi krmili na posameznih krmiščih ni dovoljeno, pač pa mora biti v teh primerih na voljo na istem krmišču strukturno vsa potrebna krma (močna, voluminozna, sočna) ali vsaj voluminozna in močna krma. Po nekaterih izkušnjah se namreč mufloni ob dostopni voluminozni in močni krmi neradi hranijo s sočno krmo. Odstrel na teh krmiščih ni dovoljen.

Sestava krme za zimsko krmljenje muflonov:

- močna krma (koruza, žita, kostanj, želod, briketi) v deležu do 10 %
- sočna krma (okopavine, tropine, sadje) v deležu do 30 % (delež se lahko nadomesti z voluminozno krmo),
- voluminozna krma (seno, vejniki, silaža, pesni rezanci) preostanek deleža.

Na naravovarstveno najpomembnejših območjih (kjer je v aktu o zavarovanju tako določeno) ter na območju vplivne cone rastišč divjega petelina se krmljenje ne izvaja

Mala divjad

V nižinskih loviščih s prisotnostjo fazana, poljske jerebice, poljskega zajca in race mlakarice je dovoljeno zimsko krmljenje omenjenih vrst z žiti oz. semenjem, vendar je potrebno preprečiti dostop do hrane rastlinojedim parkljarjem in divjemu prašiču. Načrtuje se poraba žita oz. semen v količini 2.200 kg za potrebe krmljenja male divjadi. Lokacije krmišč za malo divjad morajo upravljavci navesti v letnem načrtu lovišča ali LPN, posebej se teh lokacij v tem načrtu ne navaja.

Ostali kriteriji

Vse lokacije zimskega krmljenja jelenjadi in muflonov (kataster krmišč) so navedene v prilogi pričujočega načrta. Ob tem so bile že ob preverjanju lokacij upoštevane usmeritve dolgoročnega lovsko upravljavskega načrta, kot tudi dvoletnega načrta za Gorenjsko LUO za leti 2023-2024.

Upravljavci lovišč lahko posamezne navedene lokacije (priloga tega načrta) izpustijo, ne smejo pa zato navesti nadomestnih. Krmljenje je dovoljeno zgolj na krmiščih, ki so opredeljene v tem načrtu in v letnem načrtu lovišča ali LPN. Izjema so lahko le kope (seno je pokošeno na isti lokaciji), katere lokacije so lahko navedene le v letnem načrtu lovišča ali LPN. Na kopah polaganje sočne ali močne krme ni dovoljeno.

Vsakemu upravljavcu lovišča bo skladno s tem načrtom, z razdelilnikom, določena količina krme. V primeru, da je na posamezni lokaciji dovoljeno krmljenje z več vrstami krme, se mora za vsako posamezno krmišče posebej upoštevati razmerje, ki je določeno za posamezno vrsto divjadi. Navedena razmerja ni potrebno upoštevati le v primeru, če se bo upravljavec kljub možnosti, da lahko krmi z več vrstami hrane odločil zgolj za voluminozno krmo.

Zimsko krmljenje divjadi s pokvarjeno oz. plesnivo krmo (silažne bale) je škodljivo za divjad in zato ni dovoljeno.

Na opuščeni lokacijah zimskega krmljenja, lahko upravljavci izvajajo privabljalno krmljenje (po kriterijih določenih za privabljalno krmljenje).

Lokacije krmišč zimskega krmljenja se lahko spremenijo na predlog upravljavca lovišča ter ob strokovni presoji ZGS.

Dopustna odstopanja realizacije načrta:

Količina močne škrobne krme ne sme biti presežena, voluminozno in sočno krmo pa je dovoljeno preseči upoštevajoč ostrino zime (dolgotrajna snežna odeja).

Preprečevalno krmljenje

Preprečevalno krmljenje divjega prašiča se ne izvaja in ni dovoljeno!

Privabljalno krmljenje

Privabljalno krmljenje se izvaja z namenom privabljanja divjadi zaradi sistematičnega opazovanja in odstrela. V obdobju 2023-2024 se načrtuje poraba 110.000 kg različne krme. V primeru, da bi se izvajalo privabljalno krmljenje z namenom opazovanja določenih vrst divjadi (npr. foto lov), se lahko privabljalno krmljenje izvaja le za tiste vrste divjadi, za katere je dovoljeno privabljalno krmljenje z namenom odstrela. Taka krmišča morajo biti vključena v letni načrt upravljavca lovišča, za privabljanje pa se lahko uporablja enake vrste krme kot za privabljanje z namenom odstrela.

V LUO je dovoljeno privabljalno krmiti divjad naslednjih vrst:

- Navadni jelen
- Muflon
- Divji prašič
- Lisica
- Kuna belica
- Kuna zlatica

Vrsta in sestava krme:

Navadnega jelena, muflona in divjega prašiča je dovoljeno privabljalno krmiti z

- močno škrobno krmno (koruza, žita, kostanj, želod, briketi s hrano rastlinskega izvora),
- sočno krmno (okopavine, tropine, sadje)
- voluminozno krmno (seno, vejniki, travna silaža, koruzna silaža, pesni rezanci)

Navadni jelen

Privabljalno krmljenje se izvaja s ciljem olajšanega opazovanja in odstrela jelenjadi. Ta oblika krmljenja se lahko izvaja le v času lovne dobe na jelenjad (vključno s podaljšano in predčasno lovno dobo). Pri privabljalnem krmljenju je dovoljeno zalagati praviloma največ 1 krmišče na 500 ha lovne površine lovišča. Število krmišč je lahko tudi večje v loviščih z načrtovanim odvzemom jelenjadi in sicer do 20 %. Na posameznem krmišču je dovoljeno dnevno položiti skupno največ 50 kg krme, od tega količina močne krme, ki je dnevno dostopna jelenjadi, ne sme presegati 5 kg.

V območju vplivne cone rastišč gozdnih kur je dovoljeno privabljalno krmljenje jelenjadi v času po rasti in sicer od 1. avgusta dalje. Obstoječe preže in krmišča za privabljalno krmljenje jelenjadi se na rastiščih lahko ohrani, novih naj se ne postavlja. Na rastiščih se ne privablja divjega prašiča in malih zveri. Vrsta krme mora biti temu prilagojena (na rastiščih se ne krmi s koruzo in žiti, oz. s krmno živalskega izvora).

Zaradi omejevanja škod predvsem od jelenjadi je treba tudi lokacije krmišč privabljalnega krmljenja uporabljati na podlagi konkretne presoje (lokacija, sestava krme, količina krme).

V primeru, da posamezna lokacija privabljalnega krmljenja zaradi posekanega drevja zaradi ujma oz. lubadarja postane neprimerna jo je tekom leta dovoljeno nadomestiti z novo. Upravlavec lovišča je o tem dolžan obvestiti ZGS in lovsko inšpekcijo.

Muflon

Privabljalno krmljenje muflona je namenjeno opazovanju in privabljanju te vrste divjadi z namenom odstrela. Za doseganje učinka privabljanja so na krmišču potrebne in priporočene le minimalne količine krme, ki opravljajo funkcijo privabljanja muflonov. Privabljalno krmljenje se lahko izvaja v času lovne dobe. Na privabljalnem krmišču je lahko divjadi dostopno največ do 5 kg močnih vrst krme (briketov, žit ali koruze) na dan.

V območju vplivne cone rastišč gozdnih kur je dovoljeno privabljalno krmljenje muflona v času po rasti in sicer od 1. avgusta dalje. Obstoječe preže in krmišča za privabljalno krmljenje muflona se na teh območjih lahko ohrani, novih naj se ne postavlja. Na območjih vplivne cone rastišč naj se ne privablja divjega prašiča in malih zveri. Vrsta krme mora biti temu prilagojena (ni dovoljeno krmljenje s koruzo in žiti).

Divji prašič

Privabljalno krmljenje divjih prašičev je prvenstveno namenjeno opazovanju ter lažjemu izvrševanju odstrela. Za doseganje učinka privabljanja so na krmišču potrebne in priporočene le minimalne količine krme, ki opravljajo funkcijo (lokalnega) privabljanja divjih prašičev. Privabljalno krmljenje divjega prašiča se lahko izvaja vse leto. Divjadi naj bo dnevno dostopno na privabljalnem krmišču največ do 2 kg ustrezne vrste krme (žit ali koruze). Termin založenosti (v letu) je v pristojnosti upravljavca lovišča.

Ukrep privabljalnega krmljenja mora biti kontroliran in prilagojen gostoti divjih prašičev, ne sme pa biti izveden z namenom privabljanja divjih prašičev v lovišče. Krmišča privabljalnega krmljenja divjih prašičev so lahko praviloma locirana po eno na vsakih 300 ha gozdne površine. Lociranje privabljalnih krmišč za divje prašiče je dovoljeno samo v strnjenih zaokroženih gozdnih kompleksih, večjih od 200 ha. Izjema so nižinska lovišča (Šenčur, Krvavec, Komenda, Vodice, Mengeš, Pšata, Šmarna gora, Toško čelo, Sorško polje), v katerih je v njihovih nižinskih (ravninskih delih) lociranje privabljalnih krmišč dovoljeno v gozdnih kompleksih večjih od 100 ha. Krmljenje v kmetijski krajini in privabljanje v bližino kmetijskih kultur ni dovoljeno. Privabljalno krmišče mora biti oddaljeno praviloma vsaj 200 m od zunanje meje gozdnega kompleksa z negozdno krajino.

Na območju vplivne cone rastišč gozdnih kur se ne sme privabljeti divjega prašiča in malih zveri. Vrsta krme mora biti temu prilagojena (ni dovoljeno krmljenje s koruzo in žiti).

Za krmo je priporočljivo uporabljati vse vrste žit in koruze. Priporočeno je le krmljenje na način, da je krma na krmiščih dostopna predvsem divjemu prašiču (npr: krmni valj, polaganje krme v tla, prekrivanje krme, ...) in ne ostali divjadi (srnjadi).

Privabljalno krmljenje divjih prašičev je dovoljeno zgolj v loviščih in na krmiščih, ki so navedena z Dvoletnim načrtom LUO za leti 2023-2024 in v letnih načrtih lovišč in LPN za leti 2023 in 2024.

Mala divjad (lisica, kuna zlatica, kuna belica)

Krmljenje malih zveri (lisica, kuna belica) ima izključno značaj privabljalnega krmljenja z namenom lova.

Pri privabljalnem krmljenju malih zveri z živalskimi ostanki je treba upoštevati vse ukrepe v zvezi s preprečevanjem širjenja APK. V času prepovedi krmljenja z živalskimi ostanki je na teh lokacijah dovoljeno krmljenje zgolj z nepredelano hrano rastlinskega izvora.

Malih zveri ne krmimo v območjih habitatov gozdnih kur.

Dopustna odstopanja realizacije načrta:

Upoštevati je treba maksimalno dovoljene dnevne količine krme. Glede na potrebe po krmljenju, ki se tekom leta lahko spreminjajo, skupnih količin krme ni potrebno dosegati, presegajo pa se lahko do 20 %.

Lokacije krmišč privabljalnega krmljenja so navedene v prilogi načrta. Z vsemi lokacijami privabljalnih krmišč morajo soglašati lastniki zemljišč.

Vsa krmišča, kjer se izvaja privabljalno krmljenje jelenjadi, muflona, divjega prašiča, lisice ter obeh kun, morajo biti navedena v letnem načrtu lovišč.

Krmne njive

V območju jih je načrtovano 7,62 ha. Krmnih njiv bi lahko obdelali več, vendar lovske organizacije težko pridobijo ustrezno kmetijsko površino za ta namen.

Med parkljarji so krmne njive prvenstveno namenjene jelenjadi in divjemu prašiču. Krmne njive naj pomagajo zmanjševati pritisk jelenjadi na naravno rastje, zato so dobrodošel pripomoček v uravnavanju usklajenosti obeh vrst z okoljem in se jih ne omejuje po obsegu, pač pa se jih lokacijsko usmerja. Krmne njive za divje prašiče so zaželeni v smislu preprečevanja škod na kmetijskih površinah, katere se prav tako po obsegu ne omejuje, se jih pa lokacijsko usmerja. Pri krmnih njivah je zaželena uporaba domorodnih (avtohtonih) kulturnih rastlin, uporaba tujerodnih (alohtonih) (npr. topinambur) ni dovoljena.

V intenzivno obdelani agrarni krajini je zaželen večji obseg krmnih njiv za malo divjad (poljski zajec, poljska jerebica).

Dopustna odstopanja realizacije načrta:

Načrta ni treba dosegati, lahko pa je presežen.

Pridelovalne njive

Za potrebe pridelave krme za divjad lahko lovske organizacije pridelujejo krmo na pridelovalnih njivah. Pridelovalnih njiv se po obsegu ne omejuje, smiselno pa je, da pridelovalne njive obdelujejo zgolj tisti upravljavci, pri katerih je dovoljena določena oblika krmljenja. Uporablja se domorodne (avtohtone) vrste kulturnih rastlin, tujerodne (alohtone) (npr. topinambur) niso dovoljene.

Dopustna odstopanja realizacije načrta:

Načrta ni treba dosegati in je lahko presežen.

Razdelitev načrtovanih ukrepov v obdobju 2023-2024

Načrtovana dela v celotnem lovsko upravljavskem območju se razdeli med posamezna lovišča. Načrtovani ukrepi so posebej prikazani za LPN Kozorog Kamnik, ostala lovišča in LUO skupaj.

Ukrep	LPN Kozorog	Ostala lovišča	Skupaj LUO
Zimsko krmljenje parkljaste divjadi (kg)	60.000	110.000	170.000
Zimsko krmljenje male divjadi (kg)	-	2.200	2.200
Privabljalno krmljenje (kg)	25.000	85.000	110.000
Krmne njive (ha)	-	7,62	7,62
Pridelovalne njive (ha)	-	0,8	0,8
Sol (kg)	4.000	21.775	25.775
Solnice (št.)	1.136	6.888	8.024

Lovski objekti**Zalaganje solnic**

V obdobju 2023-2024 predvidevamo položitev 25.775 kg soli, za kar bo potrebno 8.024 solnic, ocenjuje pa se poraba cca 8.700 ur.

Zalaganje solnic je dovoljeno v zmernih količinah s soljo in mineralnimi kamni (priporočeno približno 3 kg na solnico). Postavljanje solnic je prepovedano:

- V gozdnih sestojih - mladovijih in sestojih v obnovi, oz. je dovoljeno le ob soglasju lastnika gozd.
- Ob cestah in v območju gozdnih rezervatov.
- Ob vodnih virih oz. le v minimalni oddaljenosti 50 m in na način, ki onemogoča vnos soli vanje. Soli tudi ni dovoljeno neposredno vnašati v luže, kaluže in ostala vodna telesa.
- V območja ali bližino območij, kjer so prisotne redke, ogrožene in zavarovane vrste živali ter rastišča redkih, ogroženih in zavarovanih rastlinskih vrst.
- V bližino območij naravnih vrednot, v ožja zavarovana območja in v dele širših zavarovanih območij s strožjim varstvenim režimom to je v območja, ki so navedena v naravovarstvenih usmeritvah – v primeru, da je v aktu o zavarovanju navedena prepoved zalaganja solnic. Izjemoma je tudi na teh območjih možna začasna postavitev.

Dopustna odstopanja:

Količina položene soli naj se ne presega.

Če solnice niso postavljene na ustreznih lokacijah, kot je določeno v zgornjih alinejah, naj se odstranijo.

Lovski objekti**Visoke preže**

V dvoletnem obdobju se načrtuje novogradnja 125 ter obnova 298 objektov. Pri obnovi so predvideni le objekti z večjim obsegom del. Visoke preže morajo biti izdelane iz naravnih in okolju primernih materialov.

Krmišča

V letu 2023 in 2024 predvidevamo novogradnjo 15 ter obnovo 31 krmišč za muflona, jelenjad in malo divjad. V nekaterih loviščih se načrtuje izgradnja raznih objektov za potrebe privabljalnega krmljenja. Pri obnovi in novogradnji krmišč so upoštevana vsa krmišča ne glede na namen krmljenja.

Lovske steze

V naslednjih dveh se načrtuje novogradnja 3 ter obnova 187 lovskih steza, v skupni dolžini 285,8 km. Lovske organizacije naj se izogibajo novogradnjam, aktivnosti naj usmerijo v vzdrževanje le teh. Dela naj se ne izvajajo na območjih, kjer obstaja velika verjetnost uporabe teh stez v rekreacijske namene.

Prež, steza in solnic se ne postavlja v bližino območij naravnih vrednot, na območja naravovarstveno najpomembnejših habitatnih tipov, v ožja zavarovana območja in v dele širših zavarovanih območij s strožjim varstvenim režimom (navedba v aktu o zavarovanju oz. v naravovarstvenih smernicah območnih načrtov). To velja tudi za gradnjo krmišč in krmljenje divjadi.

Načrtovanih obnov oz. novogradenj lovskih objektov ni treba realizirati.

Za postavitev lovskih prež in krmišč morajo upravljavci pridobiti soglasje lastnikov.

Razdelitev izdelave in vzdrževanja lovsko tehniških objektov

Načrtovana dela v celotnem lovsko upravljavskem območju se razdeli med posamezna lovišča. Načrtovani ukrepi so posebej prikazani za LPN Kozorog Kamnik, ostala lovišča ter LUO skupaj.

Ukrep – obnova in novogradnja	LPN Kozorog	Ostala lovišča	Skupaj LUO
Visoke preže (št.)	28	395	423
Krmišča (št.)	-	36	36
Lovske steze (št.)	13	177	190

3.2 Vpliv divjadi na njeno življenjsko okolje

Škode na kmetijskih kulturah in domači živini ter presoja uspešnosti izvedenih ukrepov

Povzročene škode v obdobju 2017-2022

Preglednica 3.2.1: Škoda, ki jo je povzročila divjad v obdobju 2017-2022

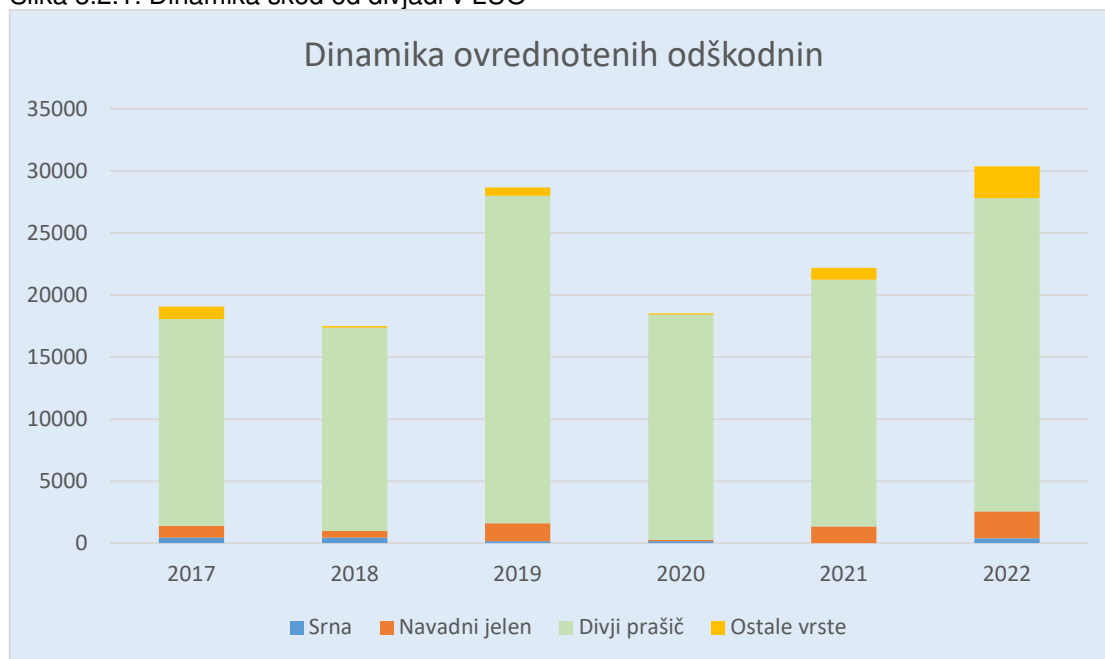
Vrsta divjadi	Kultura	2017 - 2022		2021 - 2022	
		Izplačana škoda	EUR / 100 ha	Izplačana škoda	EUR / 100 ha
srna	kulture	1.189,50	0,56	407,00	0,2
	travniki	420,60	0,20	0,00	0,0
	sadno drevje	0,00	0,00	0,00	0,0
	gozd	50,00	0,02	0,00	0,0
	ostalo	0,00	0,00	0,00	0,0
skupaj		1.660,10	0,78	407,00	0,2
navadni jelen	kulture	2.227,90	1,05	1.238,30	0,6
	travniki	1.677,46	0,79	803,06	0,4
	sadno drevje	780,00	0,37	700,00	0,3
	gozd	440,00	0,21	0,00	0,0
	ostalo	1.413,00	0,66	773,00	0,4
skupaj		6.538,36	3,07	3.514,36	1,6
divji prašič	kulture	15.601,41	7,32	6.885,10	3,2
	travniki	106.822,20	50,12	38.255,06	17,9
	ostalo	300,00	0,14	0,00	0,0
skupaj		122.723,61	57,58	45.140,16	21,2
SKUPAJ PARKLJARJI		130.922,07	61,43	49.061,52	23,0
šakal		2.530,50	1,19	2.530,50	1,2
lisica		1.534,00	0,72	855,00	0,4
jazbec		508,05	0,24	113,55	0,1
poljski zajec		0,00	0,00	0,00	0,0
siva vrana		550,00	0,26	0,00	0,0
ostale vrste		269,00	0,13	0,00	0,0
SKUPAJ OSTALO		5.391,55	2,53	3.499,05	1,6
VSE SKUPAJ		136.313,62	63,95	52.560,57	24,7

Obseg ocenjenih škod od divjadi in izplačanih odškodnin je pomemben kazalnik stanja populacij parkljaste divjadi v območju in njenega vpliva na druge dejavnosti v prostoru. V zgornji preglednici so skupaj navedene izplačane odškodnine, izdan material ter ovrednoteno delo za škode povzročene od divjadi. Prikazane so samo tiste prijavljene škode, katere so lovske organizacije vnesle v lovsko informacijski sistem Lisjak ter škode ki so bile evidentirane v LPN Kozorog.

Od skupnega zneska ovrednotenih odškodnin v višini 52.561 evra, so neposredna izplačila v obdobju 2021-2022 znašala 20.784 evra, kar predstavlja 39,5 % delež, v materialu je bilo poplačano za 9.629 evra odškodnin oz. 18,3 %. Ovrednotena odškodnina povrnjena z delom je znašala 22.148 evra oz. 42,1 %. Upravljavci lovišč so za nadomestilo za povzročeno škodo skupno opravili 4.430 delovnih ur. Večinoma je šlo za ravnanje travne ruše po divjih prašičih. Vsako delovno uro smo ovrednotili s 5 evri.

Ker se škodam od divjadi v celoti ni mogoče izogniti, je pri njihovi obravnavi pomembno, da lastniki kot dobri gospodarji zavarujejo svoje premoženje, morebitno povzročeno škodo pa pravočasno prijavijo upravljavcu, s katerim sklenejo tudi sporazum o poravnavi.

Slika 3.2.1: Dinamika škod od divjadi v LUO

V letu 2022 so ovrednotene odškodnine za povzročeno škodo od rastlinojedih parkljarjev, divjega prašiča ter male divjadi znašale 30.360 evra. V letu 2021 je odškodnina znašala 22.200 evra.

Povzročene škode v letu 2022 so bile najvišje v zadnjem 6 letnem obdobju, kot tudi daljšem časovnem nizu.

V skupnem znesku strukture izplačanih oz. ovrednotenih odškodnin od posameznih vrst divjadi so v letu 2021-2022 te po divjem prašiču obsegale delež 85,9 %, po navadnem jelenu 6,7 %, po šakalu 4,8 %, lisici 0,4 %, srni 0,2 % in jazbecu 0,1 %.

Po evidencah lovskih organizacij je bila v letu 2021 škoda obravnavana v 293 primerih, v letu 2022 pa v 342 škodnih primerih, kar je tudi absolutni rekord v Gorenjskem LUO.

Odškodnine so bile v dvoletnem obdobju izplačane v 110 primerih (izplačila oz. strošek izdanega materiala), v ostalih primerih še šlo za kompenzacijsko delo. Delež primerov, kjer se je škoda poravnala z delom (ravnanje travne ruše) je v obdobju 2021-2022 znašal 82,7 %.

Škoda je bila v letu 2022 kot v letu 2021 prijavljena v 21 loviščih. V večini primerov je šlo za ista lovišča. Glavnina škod je bila povzročena na območjih z večjo številčnostjo divjega prašiča. V tem pogledu že šesto leto zapored prednjači lovišče Škofja Loka.

Po divjem prašiču je bila škoda v letu 2021 evidentirana v 273 primerih. Navadni jelen je bil povzročitelj v 10 primerih, 5 primerih je bil povzročitelj jazbec, v 3 primerih šakal, v 2 primerih pa lisica.

V letu 2022 je bila škoda po divjem prašiču evidentirana v 313 primerih, v 17 primerih je bil povzročitelj navadni jelen, v 5 primerih šakal, v 4 primerih lisica, v 2 primerih srna ter v 1 primeru jazbec.

Po deležih je bilo v LUO v zadnjih dveh letih največ ovrednotene škode povzročene v lovišču Škofja Loka 21,4 %, sledijo Medvode s 13,8 %, Poljane z 10,9 %, LPN Kozorog 8,3 %, Šentjošt z 7,9 % in Jošt-Kranj s 5,3 %. V vseh ostalih 20 loviščih je skupni delež v posameznem lovišču znašal manj kot 5 %. Skupno so v teh loviščih škode predstavljale delež 32,4 %.

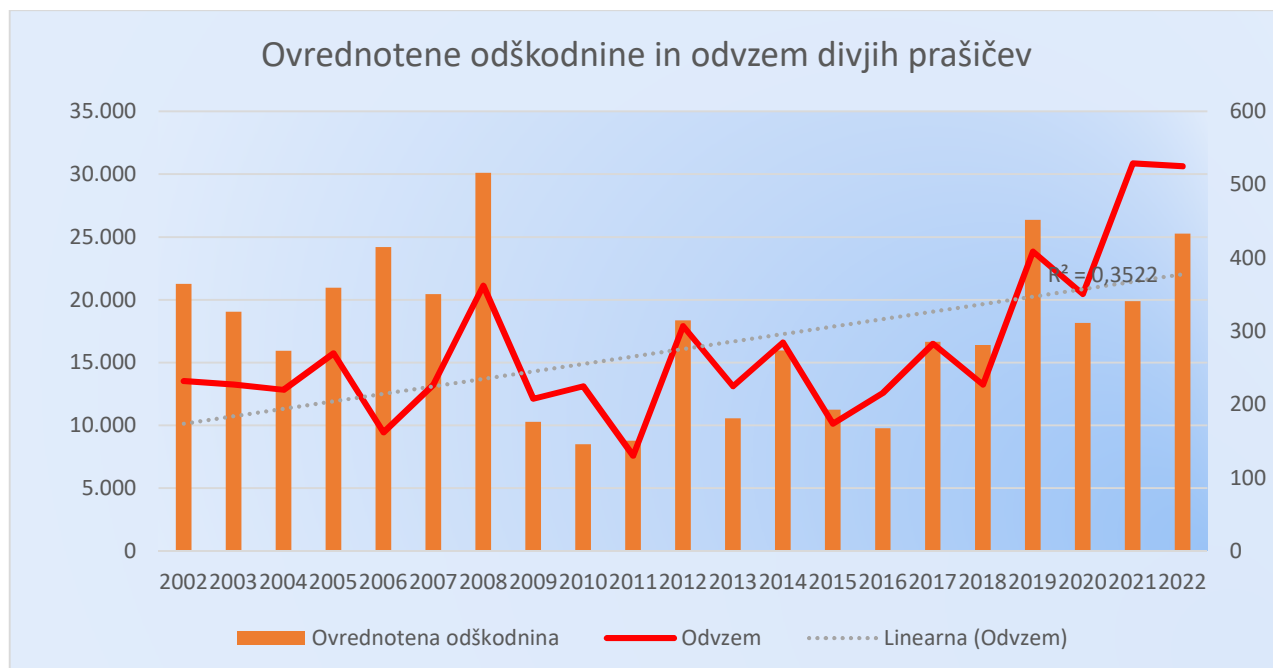
Preglednica 3.2.2: Število škodnih primerov po loviščih v obdobju 2017-2022

LOVIŠČE/LETO	2017	2018	2019	2020	2021	2022	SKUPAJ
ŠKOFJA LOKA	65	41	78	128	107	125	544
JOŠT - KRANJ			12	59	34	53	158
SELCA	1	7	19	24	21	23	95
ŠENTJOŠT	14	7	8	11	21	21	82
LPN KOZOROG	3	26	22	2	3	13	69
POLJANE	12	4	5	8	16	24	69
MEDVODE	7			8	26	23	64
HORJUL	5	9	17	8	15	5	59
DOBROVA	5	1	14	7	5	5	37
GORENJA VAS		9	5	4	7	9	34
SOVODENJ	1	2	3	6	13	8	33
KROPA	3	3	8	6	2	3	25
TOŠKO ČELO	7	1	1	8	1	4	22
ŽELEZNIKI	3	3			8	8	22
STORŽIČ				6	2	6	14
SORICA	6	1		5			12
POLHOV GRADEC	3		2			5	10
BLED			2	1	3	2	8
KRVAVEC	1				3		4
JESENICE	2	1					3
KRANJSKA GORA	1	1	1				3
KRIŽNA GORA	2	1					3
VODICE	1		1		1		3
BEGUNJŠČICA					2		2
DOVJE						2	2
STARA FUŽINA					2		2
ŠENČUR		1			1		2
JELOVICA - RIBNO						1	1
PŠATA	1						1
SORŠKO POLJE						1	1
TRŽIČ						1	1
BOHINJSKA BISTRICA							0
DOBRČA							0
JEZERSKO							0
KOMENDA							0
MENGEŠ							0
NOMENJ - GORJUŠE							0
STOL-ŽIROVNICA							0
ŠMARNA GORA							0
UDENBORŠT							0
ŽIRI							0
SKUPAJ	143	118	198	291	293	342	1043

Opomba: Ena prijava (en zapisnik o škodi) pomeni en škodni primer

Poleg škod na lovni površini, vodimo ločeno tudi evidenco škod na nelovni površini, za katero je odgovorna Republika Slovenija. V letih 2021-2022 smo zabeležili 22 prijav, z ocenjeno vrednostjo škode 27.193,33 evra. Po navadnem jelenu je bilo 11 prijav z ocenjeno vrednostjo 865,67 evra, po srni je bilo 5 prijav z ocenjeno vrednostjo 25.499,66 evra, po sivi vrani sta bili 2 prijavi v vrednosti 500 evrov, 2 prijavi sta bili tudi po jazbecu z ocenjeno vrednostjo 126 evra, po ena prijava pa je bila po lisici (vrednost 202 evra) ter pri kuni belici. 8 prijav škode je bilo povzročene po šakalu, vendar smo te podatke že prikazali v predhodnem besedilu poglavja o škodah.

Večina evidentirane ovrednotene odškodnine se ob trenutnem zbiranju podatkov nanaša na škode po divjem prašiču. Ker gre za vrsto, ki povzroči s svojim načinom prehranjevanja največ škod na kmetijskih površinah (travnikih, njivah), ga tudi ločeno prikazujemo.

Slika 3.2.2: Škode, ki so jo povzročili divji prašiči

Na zgornji sliki je prikazan trend ovrednotenih odškodnin in odvzema pri divjem prašiču za obdobje dveh desetletij. Pri ovrednotenih odškodninah smo upoštevali izplačila odškodnin, vrednost izdanega materiala ter opravljene ure za sanacijo razritih površin.

Povprečni letni odvzem divjega prašiča se je skoraj dve desetletji v Gorenjskem LUO gibal med 220 in 240 divjimi prašiči. Odvzem je med leti močnejše nihal, generalno gledano pa smo številčnost uspešno vzdrževali. Premik oz. spremembo v višini odvzema smo doživeli leta 2019 s takrat rekordno realizacijo. Visok odvzem smo beležili tudi v naslednjih letih in pri tem postavljali nove rekordne odvzeme, tako da se je odvzem v zadnjih dveh letih ustalil pri več kot 500 divjih prašičih.

Kljub uvedenim ukrepom, ki naj bi doprinesli k znižanju populacije, zaenkrat nič ne kaže, da bi bili pri tem uspešni.

V preteklosti je letom z visoko realizacijo sledil močnejši upad, vendar v zadnjih letih temu ni več tako. Številčnost in s tem problematiko s škodami želimo znižati na območju celotnega LUO, še posebej pa v najbolj obremenjenih loviščih (Škofja Loka, Medvode, Dobrova, Jošt-Kranj...). To želimo doseči z ustrezno visoko načrtovano višino odvzema, s stimulativnimi ukrepi za lovce, odpravo vseh mehanizmov, ki bi lahko zavirali odvzem ter uporabo tehničnih oz. kemičnih sredstev za zaščito kmetijskih površin.

Največ ovrednotenih odškodnin od divjega prašiča že daljše obdobje beležimo na območju Poljanske doline in Dolomitov. Tu se je številčnost v zadnjem obdobju najbolj okrepila. S problematiko se soočamo tudi drugod v LUO, a je ta bolj lokalno pogojena in občasna. Za Gorenjsko je značilna močna polarizacija z močno izraženo problematiko v južnem delu LUO ter manjšo v ostalem delu. Lovske organizacije se zelo dobro zavedajo povzročenih škod zaradi česar vršijo močan pritisk z odstrelom.

Za zmanjševanje obsega škod, poleg odstrela, lovske organizacije izvajajo tudi številne zaščite kmetijskih kultur z električnimi pastirji, obdelujejo krmne njive. Brez omenjenih ukrepov bi bile škode še večje. V pogledu škod in odškodnin je divji prašič v LUO najbolj problematična vrsta, zato je treba dosledno izvajati vse načrtovane

ukrepe.

Odgovornost za nastanek škode od in na divjadi ter postopki za njeno ugotavljanje in določevanje odškodnin so obrazloženi na spletni strani ZGS:

http://www.zgs.si/delovna_podrocja/gozdne_zivali_in_lovstvo/divjad/index.html

Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi v obdobju 2017-2022

Preglednica 3.2.3: Opravljeni ukrepi za preprečevanje škod od divjadi v obdobju 2017-2022

Vrsta ukrepa	2017 - 2022		2021 - 2022	
	Število objektov	Opravljen ure	Število objektov	Opravljen ure
tehnična sredstva	443	5.787	152	2.096
kemična sredstva	345	4.772	111	1.455
SKUPAJ	788	10.559	263	3.551

Zaščita s tehničnimi in kemijskimi sredstvi

Preprečevanje škod na in od divjadi s tehničnimi sredstvi se večinoma izvaja z uporabo električnih pastirjev (zaščita poljščin pred divjimi prašiči). Na številnih odsekih cest, kjer se srečujemo s problematiko povozov so bila na obcestne količke nameščena tudi odsevna telesa.

Preprečevanje škod na in od divjadi s kemijskimi sredstvi je bilo v večini primerov izvedeno ob prometnicah, kjer je bilo v preteklosti zabeleženih največ povozov. V uporabi so bila kemična odvrčala oz. vonjavne ograje, katere so upravljavci lovišč namestili na kole ob cestah.

V zadnjem šestletnem obdobju se je zaščita s tehničnimi in kemijskimi zaščitnimi sredstvi, v povprečju na letni ravni izvedla na 130 lokacijah, za kar je bilo porabljenih približno 1.750 ur.

Zaščito s kemičnimi in tehničnimi sredstvi je v letih 2021-2022 izvedlo 25 upravljavcev.

3.2.1 Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod v letih 2023-2024

Preglednica 3.2.4: Načrtovani ukrepi za preprečevanje škod v letih 2023-2024

Vrsta ukrepa	Število objektov	Načrtovane ure
tehnična sredstva	161	2.210
kemična sredstva	94	1.298
SKUPAJ	255	3.508

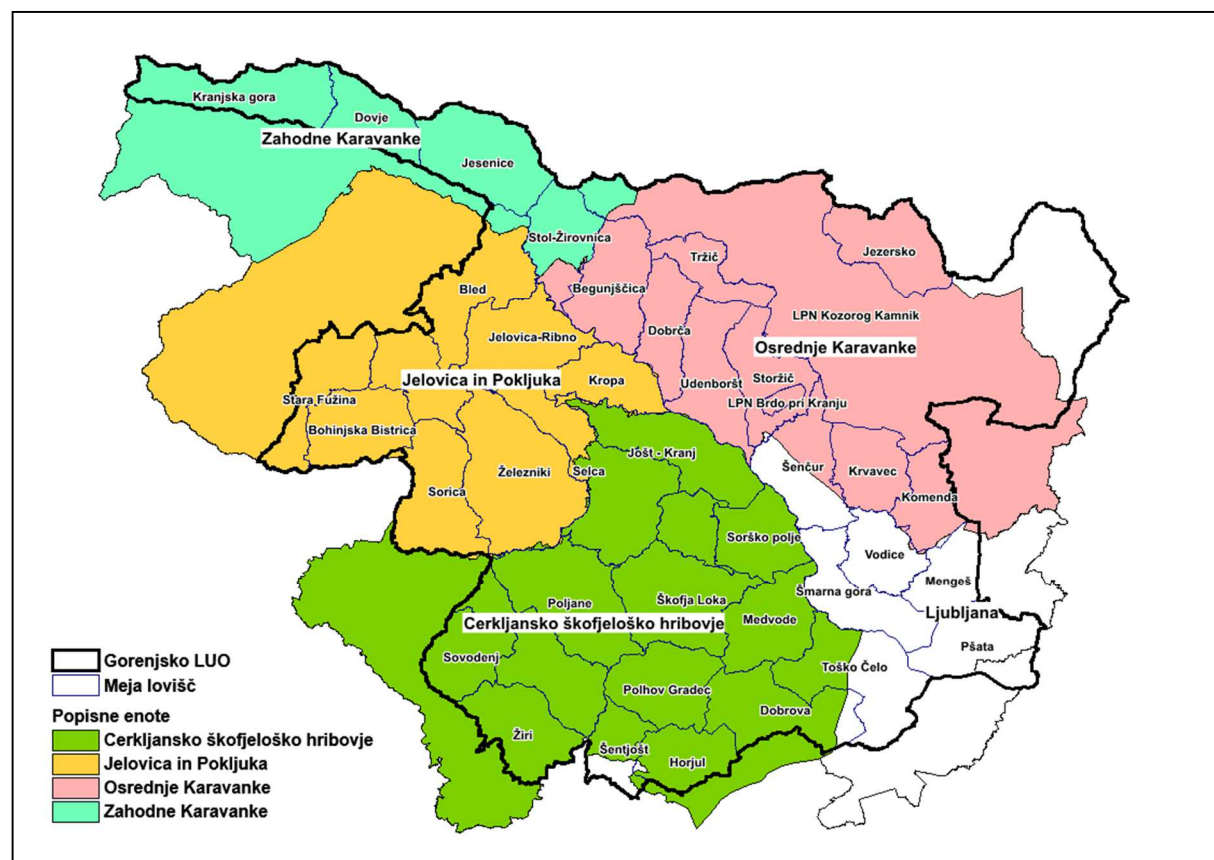
Za preprečevanje škod na in od divjadi s tehničnimi sredstvi, med katerimi so večinoma električni pastirji predvidevamo na letni ravni porabo cca 1.100 delovnih ur na 80 lokacijah. Za preprečevanje škod na in od divjadi s kemijskimi sredstvi predvidevamo porabo 650 ur na 47 lokacijah.

Ukrep zaščite s tehničnimi sredstvi naj bo namenjen zaščiti pred divjimi prašiči v loviščih, kjer se pojavlja v večji številčnosti in kjer so se pojavljale izrazite škode in so pričakovane tudi v letošnjem letu. Predvsem so to lovišča v južnega dela jelovškega obrobja s Polhograjskimi dolomiti (Škofja Loka, Medvode, Dobrova, Horjul, Pšata, Polhov Gradec, Šentjošt, Toško čelo...) ter lovišča v nižinskem delu kranjske ravnine. V uporabi naj bodo vsi razpoložljivi električni pastirji, po potrebi naj upravljavci namenijo sredstva za nakup novih.

Tudi za preprečevanje škod od (in na) drugih rastlinojedov naj se uporabljajo vonjavne ograje in druga primerna kemična sredstva. Ukrepi naj se v večji meri izvedejo v tistih loviščih, kjer so izgube zaradi prometa pogostejše in je zato tudi delež izgub zaradi prometa večji.

Vpliv rastlinojede divjadi na gozdne ekosisteme

V letih 2009 in 2010 je ZGS opravil prvi popis objedenosti gozdnega mladja po prenovljeni metodi na območju celotne Slovenije. Izvedba popisa ne terenu prostorsko ni vezana na območje LUO, ampak se opravlja po »ekoloških enotah« (popisne enote - PE) pri oblikovanju katerih smo upoštevali populacijska območja rastlinojede parkljaste divjadi in zaokrožena gozdnata območja, ki so si podobna po drevesni sestavi, geološki podlagi, klimi ipd. S popisi smo v naslednjih letih nadaljevali tako da smo v letih 2014, 2017 in 2020 v vseh popisnih enotah v LUO izvedli drugi, tretji in četrti popis objedenosti gozdnega mladja.

Slika 3.2.3: Prikaz popisnih enot v LUO

Iz slike je razvidno, da na območju LUO ležijo s pretežnim deležem 4 popisne enote in sicer: Cerkljansko in Škofjeloško hribovje, Osrednje Karavanke, Jelovica in Pokljuka ter Zahodne Karavanke. Popisna enota Cerkljansko in Škofjeloško hribovje leži v jugozahodnem delu Gorenjskega LUO in obsega lovišča, katera uvrščamo v ekološko enoto Poljanska dolina s Polhograjskimi dolomiti. Osrednje Karavanke obsegajo severovzhodni del LUO, kamor uvrščamo lovišča Vzhodnih Karavank in Kamniško Savinjskih Alp in deloma lovišča ekološke enote Severni del Ljubljanske kotline. Popisna enota Jelovica in Pokljuka zajema lovišča ekološke enote Jelovica z obrobjem, medtem ko popisna enota Zahodne Karavanke leži na skrajnem severozahodnem delu LUO in sovпада z območjem razširjenosti (sub)populacije jelenjadi v Zahodnih Karavankah kamor uvrščamo lovišča ekološke enote Zahodne Karavanke.

V vsaki popisni enoti je bilo popisanih vsaj 51 ploskev, na katerih smo ugotavljali vpliv rastlinojede parkljaste divjadi na poškodovanost gozdnega mladja. Na ploskvah površine 20 m², smo evidentirali vsa drevesca višine od 15 do 150 cm, ter ugotavljali poškodovanost terminalnega poganjka. Podatke smo analizirali, statistično obdelali ter jih primerjali z rezultati do sedaj izvedenih popisov s poudarkom na popisu izvedenem v letu 2020. Ugotavljamo, da so sistematično pridobljeni podatki pomemben vir informacij ne le o vplivu divjadi na objedenost gozdnega mladja, ampak tudi o sami drevesni sestavi, gostoti ter vertikalni in horizontalni strukturi mladovij. Stopnje objedenosti so odvisne od številnih dejavnikov, o čemer pričajo praktično vse znane raziskave s tega področja. Ne glede na to, pa so gostote rastlinojedih parkljarjev tiste, ki najpomembneje vplivajo na stopnje poškodovanosti, zato nam ta podatek nudi dodano vrednost pri razumevanju dogajanj v populacijah divjadi, predvsem glede gibanja njene številčnosti oz. gostot.

V nadaljevanju prikazujemo najpomembnejše rezultate, ki smo jih v sklopu obširnih analiz za nivo Slovenije ugotovili v popisnih enotah Gorenjskega LUO.

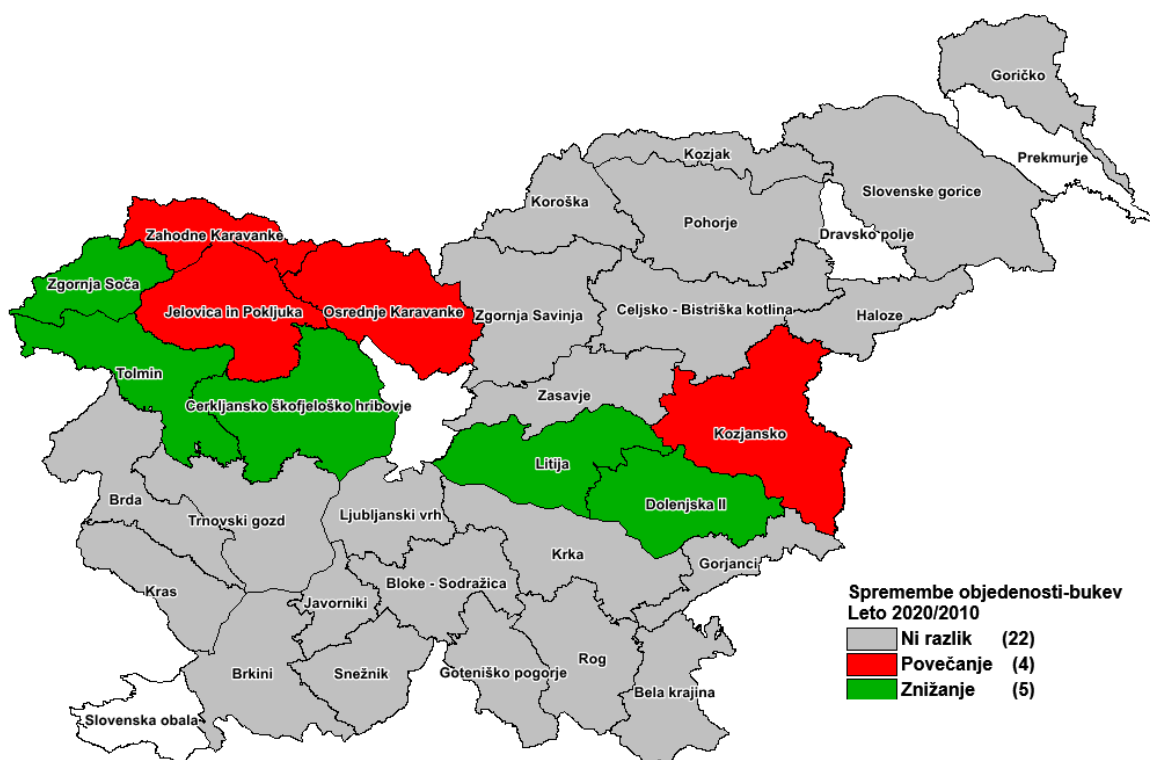
Dosedanje raziskave na področju vpliva rastlinojede parkljaste divjadi na gozdno mladje pričajo, da so posamezne drevesne vrste med divjadjo različno priljubljene. Nekatere drevesne vrste so že pri nizkih gostotah rastlinojede divjadi močno objedene, spet druge izkazujejo višje stopnje objedenosti šele pri visokih gostotah divjadi. Kot najbolj primerna drevesna vrsta za spremljanje vpliva rastlinojede divjadi na gozdno mladje se je izkazala bukev.

Bukev je drevesna vrsta, ki je med divjadjo srednje priljubljena, naraščanje njene stopnje poškodovanosti je glede na populacijske gostote divjadi (jelenjadi) v primerjavi z drugimi drevesnimi vrstami še najbolj linearno. Prav tako je bukev prostorsko kot tudi v deležu v večjem delu Slovenije zelo dobro zastopana. Zaradi navedenih razlogov jo v analizah prikazujemo ločeno. Posledično bi lahko veljala za vrsto, ki bi bila (med drevesnimi vrstami) še najboljši kazalnik velikosti vpliva in sprememb gostot rastlinojede parkljaste divjadi na gozdno mladje. Je pa res, da so ostale vrste, razen smreke, številčno kot tudi prostorsko skromnejše zastopane in je zato bukev logična izbira.

Bukev je v vseh 4 popisnih enotah Gorenjskega LUO dobro zastopana. V vseh PE, razen Jelovice je zastopana z največjim deležem. Dobro je zastopana tudi po posameznih ploskvah, saj smo njeno prisotnost ugotovili na večini ploskev. Na Jelovici je bila bukev evidentirana na 70 % vseh ploskev (najmanj na Gorenjskem), v Osrednjih Karavankah pa na 90 % vseh ploskev. Bukev smo zato kot edino drevesno vrsto samostojno podrobneje analizirali.

S statističnimi testi smo za nivo cele Slovenije preverjali statistično značilne spremembe (tveganje $p < 0,05$) v njeni poškodovanosti (objedenosti). Podatki so rezultat statističnega preverjanja hipotez o deležih poškodovanih osebkov gozdnega mladja po popisnih enotah med vsemi popisi. V nadaljevanju podrobneje prikazujemo primerjavo med popisoma 2020 in 2010.

Na slikah so z zeleno barvo prikazane popisne enote, v katerih se je med obema primerjanima popisoma stanje značilno izboljšalo (objedenost se je značilno zmanjšala), z rdečo barvo popisne enote v katerih se je stanje značilno poslabšalo (objedenost se je značilno povečala), s sivo barvo pa so prikazane popisne enote, v katerih med dvema primerjanima popisoma značilnih razlik v stopnji objedenosti nismo odkrili.

Slika 3.2.4: Prikaz popisnih enot v LUO

Na ravni celotne države se je delež poškodovanih osebkov bukve v popisu 2020 glede na popis 2010 statistično značilno povečal v 4 PE, od katerih so kar 3 na območju Gorenjskega LUO. To so Zahodne Karavanke, Osrednje Karavanke ter Jelovica in Pokljuka. Stopnje objedenosti bukve so tu najvišje v Sloveniji.

Visoke stopnje poškodovanosti kot tudi samo povečanje je za vse tri enote presenetljivo. Stanje v gorenjskih gozdovih se je namreč v zadnjem desetletju močno spremenilo in sicer v smeri povečanja prehranske ponudbe rastlinojede parkljaste divjadi, kar bi moralo privedi k zmanjšanju stopenj poškodovanosti ne pa ravno obratno. Žledolom leta 2014, vetrolomi ter napadi podlubnikov so sprostili ogromne površine predvsem smrekovih sestojev (s skromno prehransko ponudbo), kar bi s postopno naraščajočimi količinami divjadi dostopne hrane moralo razbremeniti pomlajene površine (z manjšo stopnjo objedanja), a jih (še) niso. Vpliv rastlinojede divjadi je zelo velik in kaže, da so se gostote povečale.

Poleg treh enot, kjer smo zabeležili statistično značilno povečanje objedenosti, imamo na Območju Gorenjskega LUO popisno enoto, kjer je primerjava med popisoma pokazala na statistično značilno zmanjšanje poškodovanosti. V PE Cerkljansko in Škofjeloško hribovje že nekaj časa zasledujemo pozitivne trende stopenj poškodovanosti, kljub postopno naraščajočemu številu in posledično odvzemu jelenjadi v tej enoti. Očitno so se spremembe po ujmah v tej PE že odrazile in že pomembneje vplivajo na stanje v mladovjih.

V nadaljevanju prikazujemo stanje po popisnih enotah ter primerjavo med posameznimi popisi.

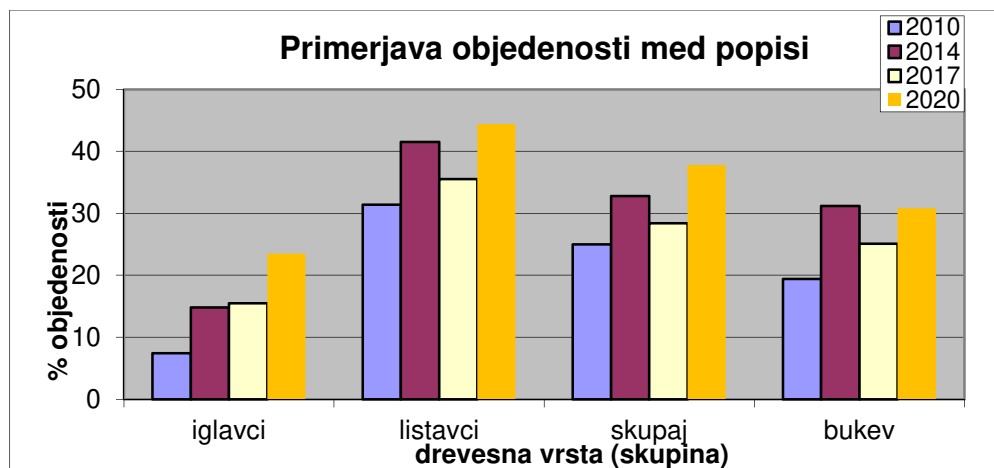
Popisna enota Osrednje Karavanke

Preglednica 3.2.5: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež poškodovanih osebkov v popisni enoti Osrednje Karavanke

Skup. DV	št. vz.	< 15cm			R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	43	25	5.242	28	4.829	17,1	29	6.656	19,9	28	3.978	25,5	36	2.077	26,5	29	17.540	21,2	
Jelka	26	11	2.319	5	888	46,5	2	400	65,6	1	88	71,4				2	1.376	53,6	
Bori	2				38			13			13						63		
Macesen	3							13	100,0		25						38	33,3	
Bukev	47	18	3.831	32	5.567	26,5	41	9.333	29,6	50	6.956	35,3	51	2.953	31,8	41	24.809	30,8	
Hrasti	15	1	302	3	576	63,0	1	188	66,7							1	763	63,9	
Plemeniti listavci	29	31	6.351	17	3.003	52,5	12	2.752	73,2	9	1.251	77,0	5	313	36,0	12	7.319	63,8	
Drugi listavci	trdi 33	13	2.722	13	2.189	60,6	14	3.103	79,8	8	1.101	85,2	3	188	66,7	11	6.581	74,0	
Mehki listavci	14			1	175	28,6	2	388	45,2	4	576	39,1	4	225	11,1	2	1.364	34,9	
Iglavci	47	36	7.560	33	5.755	21,5	31	7.081	22,6	29	4.104	26,2	36	2.077	26,5	32	19.017	23,5	
Listavci	52	64	13.206	67	11.510	41,6	69	15.764	47,9	71	9.884	46,3	64	3.678	32,7	68	40.836	44,4	
Skupaj	52	100	20.766	100	17.265	34,9	100	22.845	40,1	100	13.987	40,4	100	5.755	30,4	100	59.852	37,8	

Preglednica 3.2.6: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4 v popisni enoti Osrednje Karavanke

	Objedenost 2010	Objedenost 2014	Objedenost 2017	Objedenost 2020
Smreka	7,3	14,6	14,1	21,2
Jelka	13,8	19,1	81,5	53,6
Bori	0,0	100,0	100,0	
Macesen	7,1	11,1	20,0	33,3
Bukev	19,4	31,2	25,1	30,8
Hrasti	41,7	31,0	59,3	63,9
Plemeniti listavci	60,4	66,8	53,5	63,8
Drugi trdi listavci	39,4	55,7	49,9	74,0
Mehki listavci	41,9	52,5	49,7	34,9
Iglavci	7,4	14,8	15,5	23,5
Listavci	31,4	41,5	35,5	44,4
Skupaj	25,0	32,8	28,4	37,8

Slika 3.2.5: Primerjava deleža poškodovanih osebkov (objedenost) gozdnega mladja med popisi v letih 2010, 2014, 2017 in 2020 za razrede R1-R4 v popisni enoti Osrednje Karavanke

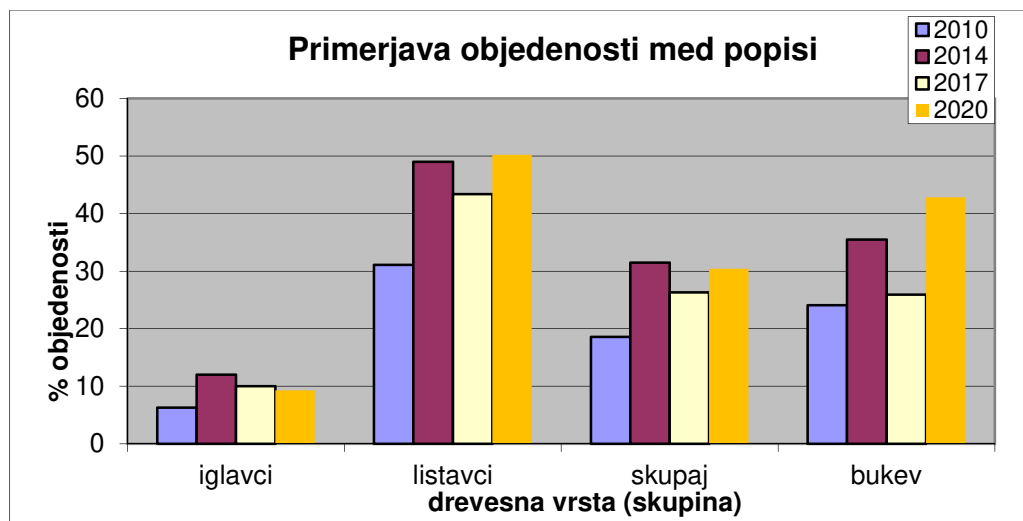
Popisna enota: Jelovica in Pokljuka

Preglednica 3.2.7: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež poškodovanih osebkov v popisni enoti Jelovica in Pokljuka

Skup. DV	št. vz.	< 15cm			R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha		DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	45	62	38.656		49	11.075	7,4	46	10.875	6,8	40	5.291	8,1	39	2.391	7,3	45	29.632	7,3
Jelka	32	5	3.411		5	1.202	43,3	2	521	35,9	2	281	23,8	3	160	16,7	3	2.164	37,0
Macesen	1											13			13			27	
Bukev	38	5	2.894		26	5.945	24,5	38	8.911	46,2	45	5.972	51,2	50	3.059	52,0	36	23.887	42,8
Hrasti	2	1	930			13	100,0		13	100,0								27	100,0
Plemeniti listavci	22	20	12.403		11	2.485	62,4	4	1.042	60,3	1	174	100,0		27	50,0	6	3.727	63,4
Drugi trdi listavci	7	1	620		4	815	49,2	5	1.082	85,2	5	681	80,4	5	321	58,3	4	2.899	71,0
Mehki listavci	32	6	3.824		6	1.256	64,9	5	1.256	73,4	7	868	73,8	2	94	42,9	5	3.474	69,6
Iglavci	45	67	42.067		54	12.278	10,9	48	11.396	8,1	42	5.584	8,9	42	2.565	7,8	48	31.823	9,3
Listavci	48	33	20.672		46	10.514	40,3	52	12.304	53,6	58	7.695	57,5	58	3.500	52,3	52	34.014	50,2
Skupaj	51	100	62.739		100	22.792	24,4	100	23.700	31,7	100	13.280	37,0	100	6.065	33,5	100	65.837	30,4

Preglednica 3.2.8: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4 v popisni enoti Jelovica in Pokljuka

	Objedenost 2010	Objedenost 2014	Objedenost 2017	Objedenost 2020
Smreka	5,5	10,7	8,6	7,3
Jelka	29,3	32,7	32,5	37,0
Bori				
Macesen	31,0	52,4	7,7	
Bukev	24,1	35,5	25,9	42,8
Hrasti	52,9	55,6	50,0	100,0
Plemeniti listavci	52,5	75,6	75,9	63,4
Drugi trdi listavci	43,5	57,7	54,9	71,0
Mehki listavci	62,3	84,6	84,4	69,6
Iglavci	6,3	12,0	10,0	9,3
Listavci	31,1	49,0	43,4	50,2
Skupaj	18,6	31,5	26,3	30,4

Slika 3.2.6: Primerjava deleža poškodovanih osebkov (objedenost) gozdnega mladja med popisi v letih 2010, 2014, 2017 in 2020 za razrede R1-R4 v popisni enoti Jelovica in Pokljuka

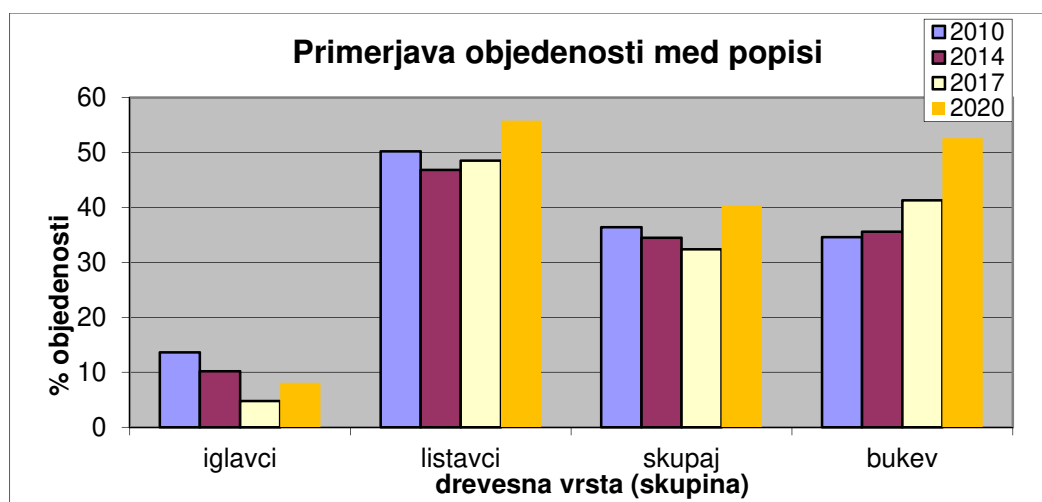
Popisna enota: Zahodne Karavanke

Preglednica 3.2.9: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež poškodovanih osebkov v popisni enoti Zahodne Karavanke

Skup. DV	št. vz.	< 15cm			R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha		DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	40	21	9.272		30	8.303	4,7	36	7.726	9,7	27	3.293	8,5	31	2.041	6,2	31	21.363	7,2
Jelka	8	5	2.369		1	324	21,7	1	197	35,7	1	183	30,8	1	99	28,6	1	802	28,1
Macesen	4					14			14			42	33,3		14	100,0		84	33,3
Bukev	41	15	6.490		36	9.964	44,2	48	10.288	57,3	62	7.628	62,0	59	3.926	43,0	47	31.806	52,6
Hrasti	1					14	100,0											14	100,0
Plemeniti listavci	26	54	23.385		27	7.403	53,2	12	2.519	72,1	4	549	76,9	4	239	47,1	16	10.710	58,7
Drugi trdi listavci	16	3	1.339		3	957	79,4	2	338	66,7	2	296	95,2	3	197	71,4	3	1.787	78,7
Mehki listavci	25	1	515		3	844	73,3	2	493	82,9	2	253	72,2	1	84	33,3	2	1.675	73,9
Iglavci	41	27	11.641		31	8.641	5,4	37	7.937	10,3	29	3.518	10,0	33	2.153	7,8	33	22.250	8,1
Listavci	47	73	31.730		69	19.182	50,8	63	13.637	61,2	71	8.726	64,4	67	4.447	44,3	67	45.992	55,8
Skupaj	51	100	43.371		100	27.823	36,7	100	21.575	42,5	100	12.244	48,7	100	6.600	32,4	100	68.242	40,3

Preglednica 3.2.10: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4 v popisni enoti Zahodne Karavanke

	Objedenost 2010	Objedenost 2014	Objedenost 2017	Objedenost 2020
Smreka	12,6	9,5	4,2	7,2
Jelka	31,4	41,7	33,3	28,1
Bori	62,5	80,0		
Macesen	33,3	16,2	11,8	33,3
Bukev	34,6	35,6	41,3	52,6
Hrasti	62,5	80,0	60,0	100,0
Plemeniti listavci	76,0	75,8	69,0	58,7
Drugi trdi listavci	83,3	70,8	56,8	78,7
Mehki listavci	81,1	74,5	74,7	73,9
Iglavci	13,6	10,2	4,8	8,1
Listavci	50,2	46,8	48,5	55,8
Skupaj	36,4	34,5	32,4	40,3

Slika 3.2.7: Primerjava deleža poškodovanih osebkov (objedenost) gozdnega mladja med popisi v letih 2010, 2014, 2017 in 2020 za razrede R1-R4 v popisni enoti Zahodne Karavanke

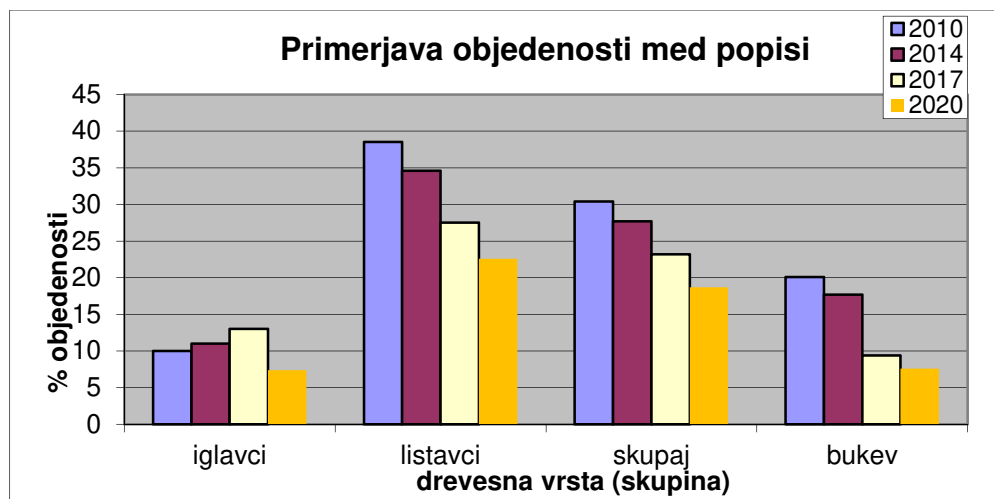
Popisna enota: Cerkljansko in škofjeloško hribovje

Preglednica 3.2.11: Število popisanih osebkov na hektar in njihov delež ter delež poškodovanih osebkov v popisni enoti Cerkljansko in Škofjeloško hribovje

Skup. DV	št. vz.	< 15cm			R1 15-30cm			R2 30-60cm			R3 60-100cm			R4 100-150cm			R1-R4		
		DV %	št./ha		DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %	DV %	št./ha	obj. %
Smreka	37	9	3.446		17	4.207	6,6	18	3.640	7,6	12	1.121	5,9	10	514	2,6	16	9.483	6,7
Jelka	14	33	12.950		13	3.178	8,3	5	989	8,0	3	251	21,1	3	171	15,4	8	4.590	9,2
Bori	1					26		2	396	6,7	6	580		6	303	17,4	2	1.306	6,1
Bukev	44	7	2.820		28	7.030	5,1	45	9.153	6,1	58	5.513	12,0	65	3.271	10,1	42	24.966	7,6
Hrasti	18	23	8.982		5	1.358	30,1	2	317	33,3	1	53	25,0		13	100,0	3	1.741	31,1
Plemeniti listavci	29	25	9.817		28	7.030	39,2	17	3.535	50,4	6	607	52,2	2	79	16,7	19	11.250	43,3
Drugi trdi listavci	34	2	627		8	2.044	25,8	9	1.794	49,3	11	1.055	63,8	13	673	25,5	9	5.566	40,5
Mehki listavci	16	1	313		2	475	27,8	2	488	48,6	3	251	73,7	1	40		2	1.253	44,2
Iglavci	39	42	16.397		29	7.412	7,3	25	5.025	7,6	21	1.952	6,1	20	989	9,3	26	15.378	7,4
Listavci	51	58	22.559		71	17.937	23,3	75	15.286	23,3	79	7.478	24,7	80	4.075	12,9	74	44.776	22,6
Skupaj	52	100	38.956		100	25.349	18,6	100	20.311	19,4	100	9.430	20,8	100	5.064	12,2	100	60.154	18,7

Preglednica 3.2.12: Delež poškodovanih osebkov (objedenost) po posameznih drevesnih vrstah za razrede R1-R4 Cerkljansko in Škofjeloško hribovje

	Objedenost 2010	Objedenost 2014	Objedenost 2017	Objedenost 2020
Smreka	6,5	6,3	7,5	6,7
Jelka	16,8	23,3	24,8	9,2
Bori		0,0		6,1
Macesen				
Bukev	20,1	17,7	9,4	7,6
Hrasti	47,4	35,4	25,2	31,1
Plemeniti listavci	55,6	49,1	49,8	43,3
Drugi trdi listavci	57,7	56,4	47,9	40,5
Mehki listavci	44,6	30,7	30,5	44,2
Iglavci	10,0	11,0	13,0	7,4
Listavci	38,5	34,6	27,5	22,6
Skupaj	30,4	27,7	23,2	18,7

Slika 3.2.8: Primerjava deleža poškodovanih osebkov (objedenost) gozdnega mladja med popisi v letih 2010, 2014, 2017 in 2020 za razrede R1-R4 v popisni enoti Cerkljansko in Škofjeloško hribovje

Pri tolmačenju rezultatov popisa objedenosti se je treba zavedati, da so posamezne drevesne vrste v prehrani parkljaste divjadi različno priljubljene. Tako je npr. delež objedenosti plemenitih listavcev lahko zelo visok že pri nizkih gostotah, nasprotno pa je delež objedenosti smreke praviloma visok šele pri visokih gostotah divjadi. Kot je bilo pojasnjeno se odvisnost med številčnostjo divjadi in objedenostjo mladja najbolj odraža pri objedenosti bukve.

Prikazani rezultati popisov prikazujejo, da je bila v treh PE Gorenjskega LUO ob zadnjem popisu zabeležena več kot 30 % skupna objedenost. Te stopnje so v slovenskem merilu med najvišjimi. Severozahodni del Slovenije, kamor uvrščamo PE Zahodne Karavanke, Osrednje Karavanke ter Jelovico in Pokljuko, izstopa po visokih stopnjah poškodovanosti. Deleži v poškodovanosti bukve kot skupno listavcev kot skupine drevesnih vrst, presegajo v nekaterih primerih celo polovični delež. Visoke stopnje objedenosti, razen smreke, zasledujemo pri vseh drevesnih vrstah, pa še pri smreki je v Osrednjih Karavankah zabeležena zelo visoka stopnja objedenosti (21 %). Primerjava podatkov med štirimi popisi kaže, da smo najvišje stopnje poškodovanosti zabeležili ob popisu leta 2020. Izraziteje pri tem izstopata obe karavanški popisni enoti, medtem ko je stanje na Jelovici in Pokljuki bolj podobno stanju iz leta 2014. Generalno je v vseh treh PE nakazan trend povečevanja objedenosti. V primerjavi s popisom leta 2017 so se stopnje objedenosti povečale po številnih kazalnikih (bukve, skupno, listavci). Delno izstopajo zgolj iglavci na Jelovici in Pokljuki, kjer se objedenost ni spremenila. Je pa vrstna pestrost v vseh navedenih enotah skromnejša z večjim deležem smreke, kar še dodatno vpliva, da je pritisk na prehransko zanimive drevesne vrste večji.

Popolnoma drugačno sliko prikazuje četrta PE v Gorenjskem LUO in sicer Cerkljansko in Škofjeloško hribovje. V tej PE že četrti popis zapored ugotavljamo nižanje stopenj objedenosti. Vrstna zastopanost je dobra, z večjim deležem so zastopane številne drevesne vrste. Presenetljivo je to, da se kljub nizkim stopnjam objedenosti, delež bukve v višjih višinskih razredih izraziteje povečuje in to na račun ostalih listavcev. V primerjavi s popisom izvedenim v letu 2010 se je objedenost prepolovila, tako da je pri treh pomembnih drevesnih vrstah nižja od 10 %. Ocenjujemo, da objedenost v PE ne predstavlja večjih težav. Kljub permanentno naraščajočemu številu jelenjadi in posledično naraščajočemu odvzemu jelenjadi v tej enoti. Primer, kako je ob naraščajočemu pojavljanju jelenjadi, ob stabilnih in relativno visokih gostotah srnjadi, z zagotavljanjem ustrezne prehranske ponudbe (čeprav zaradi posledic ujm – to je z dogodki, ki z vidika gospodarjenja z gozdovi zagotovi niso dobrodošli) z uvajanjem pomlajevanja in zagotavljanjem večjega deleža zgodnjih sukcesijskih stopenj, mogoče ugodno vplivati na uravnavanje odnosa med rastlinojedo parkljasto divjadjo in gozdom, kot najpomembnejšim delom njenega življenjskega okolja.

Visoke stopnje objedenosti v treh PE Gorenjskega LUO sovpadajo z območji aktivnosti (sub)populacij jelenjadi na Jelovici ter v Karavankah in Kamniško Savinjskih Alpah. Če na podlagi rezultatov popisa objedenosti sklepamo na dogajanja v populacijah ocenjujemo, da se številčnost divjadi na tem območju ni pomembneje spremenila, lahko bi se celo rahlo povečala. Ocenjujemo, da na stopnjo objedenosti vpliva predvsem jelenjad. Njen vpliv je največji na platojih Jelovice in Pokljuke ter v višjih predelih Karavank in Kamniško Savinjskih Alp, to je v večjih strnjjenih gozdnih kompleksih, medtem ko se proti obrobju oz. kmetijski krajini povečuje vpliv srnjadi. Vpliv divjadi ostalih vrst je manjši, a ne nezanemarljiv. Predvsem v strmejših predelih opažamo lokalno večje stopnje poškodovanosti zaradi gamsa.

Podatki kažejo, da je vpliv divjadi na gozdno mladje znaten in da pomembno vpliva na vrstno pestrost oz. sestavo bodočih sestojev. Njen vpliv je zato potrebno presojati tudi z vidika uresničevanja zastavljenih gozdnogojitvenih ciljev oz. z vidika ogroženosti. Popis objedenosti ima dvojni namen. Osnovno želimo z njim, kot neodvisnih kazalnikom, sklepati na dogajanja v populacijah rastlinojede parkljaste divjadi, podredno temu pa pokazati na problematiko usklajenosti med rastlinsko in živalsko komponento.

Letošnji podatki popisa so za območje Gorenjskega LUO presenetljivo visoki. S popisom leta 2017 je bil nakazan določen premik k zmanjševanju stopenj objedenosti, saj smo bili priča velikim spremembam v naših gozdovih zaradi ujm in podlubnikov. Sprostile so se ogromne površine, razvila se je podrast, zeli, trave, pojavlja se mladje, kar vse predstavlja hrano za rastlinojede parkljarje. Pričakovali smo nižje stopnje objedenosti, zgodilo pa se je ravno nasprotno. Objedenost se je povečala, kar zelo težko pojasnimo s hipotezo o višjih gostotah divjadi. Nekateri kazalniki te predpostavke namreč ne potrjujejo.

Dejstvo je, da v okolju narašča obseg površin, ki so primerne za prehrano rastlinojedih parkljarjev in so nastale predvsem kot posledica naravnih ujm in gradacije podlubnikov. Te površine v vegetacijskem obdobju že nudijo divjadi dodaten prehranski vir, ki že razbremenjuje in bo tudi v naslednjih letih še nadalje razbremenjeval obstoječa in novo nastajajoča pomladitvena jedra.

Obsežen žledolom v letu 2014 je po vsej verjetnosti že vplival na zmanjšanje objedenosti v Cerkljanskem in Škofjeloškem hribovju, kljub postopnemu širjenju jelenjadi v to območje. Vpliv sečenj zaradi podlubnikov pa se na podlagi podatkov še ni odrazil na območju ostalih popisnih enot. Še najmanj se vpliv sečenj zaradi podlubnikov kaže v Zahodnih Karavankah. Zgolj na osnovi podatkov o objedenosti je zato težje oceniti stanje v populacijah divjadi. Ne glede na navedeno, pa se številčnost oz. gostote v zadnjih nekaj letih verjetno niso pomembneje zmanjšale.

4 ŽIVALSKES VRSTE – DIVJAD

4.1 Srna (*Capreolus capreolus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

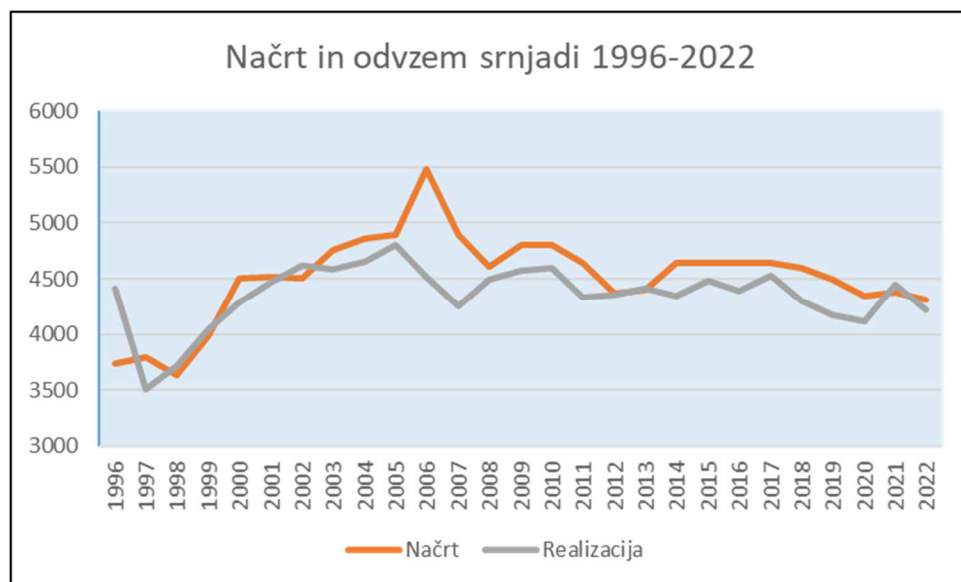
Prostorski okvir obravnave srnjadi je lovsko upravljavsko območje. Ločeno oz. dodatno obravnavamo srnjad v zahodnih Karavankah, Vzhodnih Karavankah in Kamniško Savinjskih Alpah, severnem delu Ljubljanske kotline, v loviščih Poljanske doline in Polhograjskih dolomitov ter v loviščih Jelovice z obrobjem.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih:

Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

V letu 2021 je znašala realizacija 4.448 živali, v letu 2022 pa 4.219 živali. Skupno je bilo v obeh letih odvzetih 8.667 živali. Načrt odvzema v višini 8.700 živali je bil realiziran 99,6 %. Načrti so bili realizirani v vseh ekoloških enotah in sicer se je realizacija gibala med 96,8 % v severnem delu Ljubljanske kotline ter 102,7 % na Jelovici z obrobjem.

V preteklem šestletnem obdobju se je realizacija gibala med 4.120 ter 4.524 živalmi. Razlika med najnižjo in najvišjo vrednostjo v šestletnem obdobju znaša 404 živali. Načrti so bili v dopustnih odstopanjih realizirani v vseh letih proučevanega obdobja in so se gibal med 92,7 ter 101,5 %. Povprečna realizacija v šestletnem obdobju je znašala 96,2 %. Podobno realizacijo smo beležili tudi po ekoloških enotah.

Spolna in starostna struktura:

V obdobju 2021-2022 je spolna sestava odvzema znašala 50,1 % srnjakov in 49,9 % srn. Starostna sestava odvzema je obsegala 13,2 % mladičev srnjačkov, 16,3 % lanščakov, 20,5 % srnjakov 2+, 17,6 % mladičev srnic, 10,8 % mladice in 21,5 % srn v starosti 2+. Delež mladih (mladičev in enoletnih) je znašal 57,9 % in je bil realiziran 96,2 %. Odrasla srnjad je obsegala 41,9 % odvzema in je bila realizirana v deležu 104,7 % (srnjaki 2+ v deležu 102,3 % in srne 2+ v deležu 107,2 %). Delež odstreljenih srn 2+ v primerjavi z odstreljenimi srnjaki 2+ je znašal 85,5 % (v načrtu je bil določen minimalni delež 80 %).

Šestletno spolno razmerje odvzema je bilo 50,5 % : 49,5 %. V starostni in spolni sestavi so bili zastopani mladiči srnjački 13,3 %, lanščaki 16,4 %, srnjaki 2+ 20,7 %, mladiči srnice 17,8 %, mladice 10,4 % in srne razreda 2+ 21,3 %. Delež mladih je znašal 57,9 % in je bil realiziran 92,9 %. Odrasla srnjad je obsegala 41,9 % odvzema in je bila realizirana v deležu 101,1 % (srnjaki 2+ v deležu 99,8 % in srne 2+ v deležu 102,5 %). Delež odstreljenih srn 2+ v primerjavi z odstreljenimi srnjaki 2+ je znašal 87,3 %.

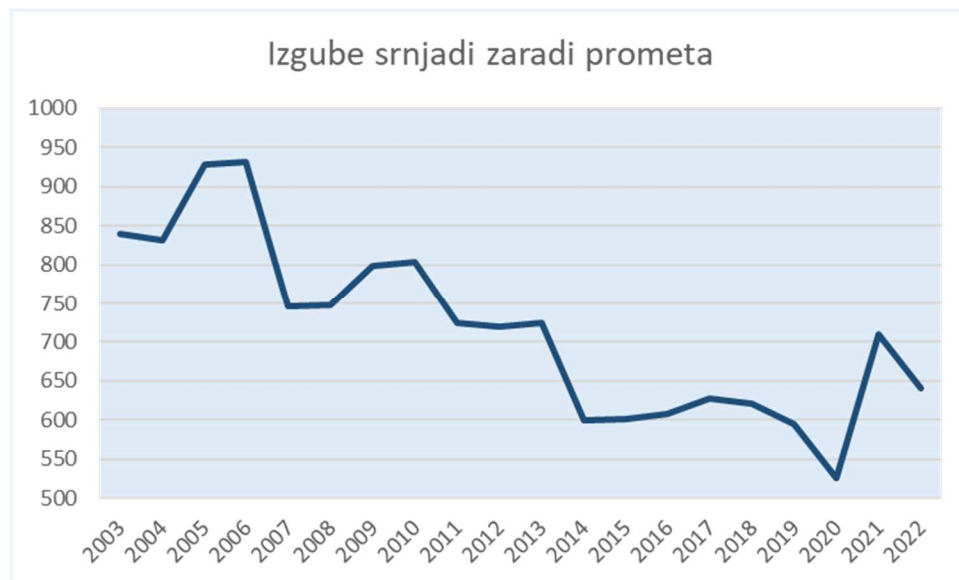
Višina, vzroki in trendi izgub:

V zadnjih dveh letih skupaj je delež izgub v celotnem odvzemu znašal 27,4 %. V strukturi izgub so prevladovali izgube zaradi prometa (57,6 %), sledijo izgube zaradi bolezni in neznanih vzrokov (15,8 %), košnje (15,1 %), zveri in ujed (6,3 %), poškodb (2,8 %), potepuških psov (2,2 %) in krivolova 0,3 %. V sestavi izgub močno prevladujejo mladiči (37,8 %) in srne razreda 2+ (27,7 %). Delež srnjakov (enoletni in 2+ letni skupaj) v izgubah znaša 23,8 %. Med izgubami enoletne srnjadi znaša razmerje med lanščaki in mladkami 1:1,3. Razmerje izgub med srnjaki 2+ in srnami 2+ znaša 1:1,8.

V šestletnem obdobju so izgube v povprečju znašale 26,3 % celotnega odvzema. V sestavi izgub so

prevladovala izgube zaradi prometa (55,2 %), sledijo izgube zaradi bolezni in neznanih vzrokov (17,7 %), košnje (16,6 %), zveri in ujed (4,1 %), poškodb (2,9 %), psov (2,6 %) in krivolova (0,3%). V sestavi izgub se pojavlja 38,2 % mladičev (obeh spolov skupaj), 8,9 % srnjakov razreda 1+, 16,2 % srnjakov razreda 2+, 10,4 % srn razreda 1+ in 26,3 % srn razreda 2+. Med izgubami enoletne srnjadi znaša razmerje med lanščaki in mladici 1:1,2. Razmerje izgub med srnjaki 2+ in srnami 2+ znaša 1:1,6.

Delež izgub pri srnjadi je v Gorenjskem LUO tradicionalno visok. Višje izgube beležimo v gorskih loviščih in v nižinskih loviščih, medtem ko so v sredogorskih loviščih izgube nižje. Visok delež izgub v celotnem odvzemu je značilen za zahodne Karavanke in severni del Ljubljanske kotline. V vseh ekoloških enotah prevladujejo izgube zaradi prometa. V sestavi izgub v vseh enotah močno prevladujejo srne in mladiči.

Pomemben podatek stanja (sub)populacije so tudi izgube zaradi prometa. V daljšem časovnem nizu od leta 2004 dalje se število živali značilno zmanjšuje. S podobnim trendom se zmanjšuje tudi delež izgub zaradi prometa v celotnem odvzemu srnjadi.

Presoja uspešnosti upravljanja:

Upravljanje s srnjadjo ocenjujemo kot uspešno. Načrti se na ravni LUO kot vseh ekoloških enot dosegajo v dopustnih odstopanjih, večinoma med 90 in 100 %. V večini LUO je trend številčnosti stabilen, se pa zaznava upad številčnosti v predelih s prisotnostjo šakala ter velikih zveri (volk, ris).

S srnjadjo se v vseh ekoloških enotah upravlja podobno, razlike nastopajo zgolj v različnih deležih in vzrokih izgub. Na dolgi rok se delež izgub zmanjšuje, najbolj so se znižali povozi. S populacijo se upravlja aktivno, večji delež živali se odstrela (v primerjavi z izgubami), s tem pa se divjačina ustrezno uporabi in ovrednoti. Pomembno se je izboljšalo spolno razmerje živali v populaciji, tako med enoletno kot tudi med dve in večletno srnjadjo. Starost srn 2+ se zmanjšuje oz. se zmanjšuje delež ostarelih srn. Telesne mase in mase trofejev so stabilne, večjih nihanj ne zaznavamo. Večja nihanja so v večini primerov posledica abiotičnih dejavnikov (ostrejše zime, poletna suša) ter kvalitete življenjskega okolja, ne pa populacijskih parametrov (gostota, prostorska razporeditev). Večjih škod na kmetijskih in gozdnih zemljiščih ne zaznavamo.

Ocena stanja populacije:

Trend številčnosti in prostorska porazdelitev:

Srnjad je prisotna v celotnem lovsko upravljavskem območju. Gostota je nižja v izrazito gorskih loviščih: Kranjska Gora, Dovje, Stara Fužina, Bohinjska Bistrica, Nomenj-Gorjuše, Jezersko, Sorica, Železniki in v gorskih ter visokogorskih revirjih lovišča s posebnim namenom Kozorog Kamnik. Višje gostote pa so značilne za nižinska in gričevnata lovišča. Manjša gostota srnjadi je značilna tudi za območja z večjo gostoto drugih rastlinojedih parkljarjev, predvsem jelenjadi, deloma pa tudi gamsov. Vzrok temu je verjetno v bolj primernem okolju za druge rastlinojede v primerjavi s srnjadjo (npr. večji delež gozda, manjši delež kmetijskih površin, večji delež strmih in skalnatih terenov ipd). Razporeditev srnjadi v prostoru je večinoma »enakomerna«, odvisna od socialnih značilnosti vrste ter od značilnosti okolja.

Prostorska porazdelitev populacije se v zadnjih letih ni pomembneje spremenila, ocenjujemo, da je srnjad v zadovoljivi gostoti (glede na razpoložljive ekološke razmere), prisotna v vseh loviščih. Na osnovi nekaterih analiziranih kazalnikov sklepamo, da se v daljšem časovnem obdobju številčnost populacije postopno zmanjšuje.

Medvrstni vplivi:

Večjih sprememb v medvrstnih vplivih med srnjadjo in ostalimi parkljarji ne zaznavamo. Srnjadi je manj v okoljih z večjo gostoto jelenjadi, a je temu verjetno bolj kot sam neposreden vpliv jelenjadi, vzrok v (vegetacijski) sestavi življenjskega okolja.

Večje spremembe zaznavamo zaradi številčne in prostorske krepitve velikih zveri in šakala. Po doselitvi risov v letu 2021, se v ekološki enoti Jelovica z obrobjem, zaznava njegov vpliv. Opažanja nekaterih upravljavcev kažejo, da je srnjadi manj. Ta opažanja potrjuje tudi znatna smrtnost s telemetrijo opremljene srnjadi na območju Jelovice. Velik vpliv na srnjad ima tudi prisotnost volkov. Na območju Jelovice z obrobjem sta prisotna dva tropa (Poključki in Jelovski), na območju Zahodnih Karavank pa je prisoten še Rateški trop.

Gostote srnjadi se spreminjajo tudi v nižinskih loviščih. S prostorsko širitvijo in številčno krepitvijo šakala so se gostote srnjadi v nekaterih loviščih že občutneje znižale. Največje spremembe so opazne v loviščih Sorško polje, Mengeš, Šenčur... V teh loviščih se opaža manj mladičev, na katere ima šakal največji vpliv.

Spolna in starostna struktura:

Ocenjujemo, da je populacija glede na starostno sestavo dobro sestavljena, verjetno je boljša pri samicah kot pri samcih, kjer je zaradi varovanja bolje zastopan srednji razred, pa tudi živali večjih starosti je več kot pri samcih. V spolni sestavi menimo, da delež samic nekoliko presega delež samcev, kar je pogojeno z značilnostmi vrste (spolni dimorfizem), v preteklih letih pa je bilo močnejše razmerje v korist samic tudi posledica premalo smelega poseganja z odstrelom med samice razreda 2+.

Zdravstveno stanje in vitalnost:

Glede na telesno maso je srnjad najbolj razvita v ekološki enoti severni del Ljubljanske kotline, sledijo Poljanska dolina z Dolomiti, Jelovica z obrobjem, zahodne Karavanke ter vzhodne Karavanke in Kamniško Savinjske Alpe. Glede na maso rogovja odraslih srnjakov je srnjad najbolj razvita v enoti severni del Ljubljanske kotline, sledijo Poljanska dolina z Dolomiti, Jelovica z obrobjem, zahodne Karavanke ter vzhodne Karavanke in Kamniško Savinjske Alpe. Ocenjujemo, da se kakovost populacije v zadnjih letih ni pomembneje spremenila. Se pa že vrsto let opaža povečan obseg različnih antropogenih vplivov (vznemirjanje).

Prilagojeni cilji:

Cilj upravljanja s populacijo srnjadi ostaja nespremenjen, to je ohranjanje številčnosti. Ohraniti in vzdrževati želimo življenjskemu okolju primerno gostoto srnjadi z ustrežno spolno, starostno in socialno strukturo. Želimo zdravo populacijo, v kateri se bodo bolezni pojavljale le izjemoma. Ohraniti je treba sedanje zdravstveno stanje (povprečje petletnega obdobja) in sedanjo kakovost populacije. Višino nenaravnih izgub želimo ohraniti oz. še nekoliko zmanjšati. Pri upravljanju s populacijo je potrebno upoštevati prisotnost velikih zveri v pogledu zagotavljanja prehranske baze.

Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

Načrt odvzema srnjadi za obdobje 2023-2024 v območju znaša **9.000** živali.

Preglednica 4.1.1: Načrt odvzema srnjadi

Mladiči M	1.350 (15,0 %)	Mladiči Ž	1.800 (20,0 %)
Lanščaki	1.350 (15,0 %)	Mladice	900 (10,0 %)
Srnjaki 2+	1.800 (20,0 %)	Srne 2+	1.800 (20,0 %)
SKUPAJ 9.000 (100,0 %)			

Legenda: Srnjaki 2+, srne 2+ - dve in večletni srnjaki, dve in večletne srne; upošteva se dopolnjeno življenjsko leto, prehod v višji starostni razred s 1. aprilom.

Mladiči se lovijo ne glede na spol, ob izvršenem odstrelu in najdenih izgubah pa se ugotovi in evidentira tudi spol mladičev. Usmeritve za višino načrtovanega odvzema so prostorsko določene tudi za 5 ekoloških enot, ki jih pokrivajo posamezne skupine lovišč in za nekatera lovišča, sestava načrtovanega odvzema po ekoloških enotah pa je enaka načrtovani sestavi v območju.

Dopustna odstopanja pri realizaciji po loviščih

Starostni razred	Dovoljena odstopanja (v % od načrtovanega števila v danem razredu)			
	M		Ž	
Mladiči	+ / - 30 %*	+ -15	+ / - 30 %*	+ -15
Lanščaki / Mladice	+ / - 30 %*		+ / - 30 %*	
Srnjaki 2+ / Srne 2+	+ / - 15 %		+ / - 15 %	
Skupaj	+ / - 15 %			

V posameznem lovišču je dovoljeno odstopanje skupne realizacije v višini **do + -15 %** načrtovanega skupnega števila odvzema srnjadi.

Pri kategorijah mladičev in enoletnih osebkov obeh spolov do + - 30 %* pomeni možnost kompenzacije številčnega odvzema obeh navedenih kategorij v okviru istega spola, kar konkretno pomeni, da je možno npr. od načrtovanega absolutnega števila mladičev M spola odvzeti le-teh do 30 % manj/več, to pa je potem potrebno kompenzirati z zmanjšanim/povečanim odvzemom od načrtovanega absolutnega števila v razredu lanščakov in obratno. V posameznem lovišču je po opravljeni kompenzaciji, kot je predhodno opisano, dovoljeno odstopanje realizacije v obeh kategorijah (mladiči, enoletni) skupaj in pri posameznem spolu v višini do + - 15 % načrtovanega števila odvzema.

Dopustno odstopanje v kategoriji nad dvoletnih srnjakov in srn je do **+/-15 %** od načrtovanega števila odvzema te kategorije.

Zaradi zagotavljanja ustreznega spolnega razmerja med nad dvoletno srnjadjo mora dosegati odstrel srn 2+ vsaj **80 %** odstrela srnjakov 2+. V primeru nedoseganja predpisane vezave mora biti načrt odvzema srn 2+ realiziran na zgornji meji dopustnih odstopanj. Morebitno preseganje odvzema srn 2+, prek meja dopustnih odstopanj (zaradi določil vezave) se ne šteje za kršitev načrta.

V primeru, da je v posameznem starostnem razredu načrtovani odvzem nižji od 10 živali, dopustno odstopanje + -15 % pomeni dve (2) živali, pri načrtovanem odvzemu 10 ali več živali pa prav tako 2 živali oziroma zaokrožitev na najbližjo celo vrednost.

V primeru prisotnosti velikih zveri (volk, ris) je dovoljeno odstopanje skupne realizacije v višini do **+ 15/-23 %** načrtovanega skupnega odvzema srnjadi. Zaradi zagotavljanja ustreznega spolnega razmerja med dve in večletno srnjadjo načrt določa neposredno vezavo med višino realiziranega odstrela srnjakov 2+ in srn 2+, ki mora znašati najmanj 60 %.

Zaradi vplivov šakala na mladiče srnjadi se loviščem za vsakega uplenjenega šakala prizna dodatno dopustno odstopanje v višini enega mladiča. Skupna dopustna odstopanja se zaradi tega določila ne spreminjajo.

Lovišča s prisotnostjo volka ali risa so: Kranjska gora, Bled, Jelovica-Ribno, Stara Fužina, Bohinjska Bistrica, Nomenj-Gorjuše, Sorica, Železniki, Selca, Kropa, Jošt-Kranj.

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Načrtovani odvzem v območju v višini 9.000 živali se po ekoloških enotah (in loviščih) razdeli tako, kot je prikazano v nadaljevanju.

Karavanke – zahodni del

Kranjska gora, Dovje, Jesenice, Stol, Begunjsčica, Dobrča								
Mladiči M	Lanščaki	Srnjaki 2+	Srnjaki	Mladiči Ž	Mladice	Srne 2+	Srne	Skupaj
165	165	220	550	220	110	220	550	1.100

Karavanke – vzhodni del ter Kamniške in Savinjske Alpe

LPN Kozorog, Jezersko, Storžič, Udenboršt, Tržič								
Mladiči M	Lanščaki	Srnjaki 2+	Srnjaki	Mladiči Ž	Mladice	Srne 2+	Srne	Skupaj
258	258	344	860	344	172	344	860	1.720

Od tega LPN Kozorog

Mladiči M	Lanščaki	Srnjaki 2+	Srnjaki	Mladiči Ž	Mladice	Srne 2+	Srne	Skupaj
135	135	180	450	180	90	180	450	900

Severni del Ljubljanske kotline

Šenčur, Komenda, Vodice, Šmarna gora, Mengeš, Pšata, Krvavec								
Mladiči M	Lanščaki	Srnjaki 2+	Srnjaki	Mladiči Ž	Mladice	Srne 2+	Srne	Skupaj
178	179	238	595	238	119	238	595	1.190

Poljanska dolina in Dolomiti

Sorško polje, Križna gora, Škofja Loka, Poljane, Gorenja vas, Sovodenj, Žiri, Toško Čelo, Medvode, Dobrova, Polhov Gradec, Horjul, Šentjošt								
Mladiči M	Lanščaki	Srnjaki 2+	Srnjaki	Mladiči Ž	Mladice	Srne 2+	Srne	Skupaj
492	492	656	1.640	656	328	656	1.640	3.280

Jelovica z obrobjem

Sorica, Železniki, Selca, Jošt, Kropa, Jelovica, Bled, Nomenj, Bohinjska Bistrica, Stara Fužina								
Mladiči M	Lanščaki	Srnjaki 2+	Srnjaki	Mladiči Ž	Mladice	Srne 2+	Srne	Skupaj
257	256	342	855	342	171	342	855	1.710

Zaradi prisotnosti šakala naj se pri izdelavi razreza odvzema upošteva predlog lovišča Sorško polje.

V primeru ugotovljenih izrazitih vplivov šakala na populacijo srnjadi in večjih odstopanj od načrtovane spolne in starostne strukture, se v ekološki enoti Severni del Ljubljanske in v lovišču Sorško polje na koncu dvoletnega obdobja opravi presoja. S to presojo se lahko pojasni morebitna večja odstopanja po spolni in starostni strukturi.

Morebitne večje kršitve realizacije odvzema po spolu in starosti v letih 2021-2022 v primerjavi z načrtovano se upoštevajo pri izdelavi razdelilnika za leti 2023-2024.

V primeru, da bo tekom obdobja 2023-2024 ugotovljena nova prisotnost volčjega tropa (in ne zgolj posameznih osebkov) ali risa določenega na osnovi genetskega monitoringa (genetski vzorci-sorodnost med volkovi) in/ali z izzivanjem s tuljenja, bomo morebitne odklone v spolni in starostni sestavi realiziranega odvzema (v loviščih s prisotnim volčjim tropom) smiselno in skladno z »Navodili za upoštevanje prisotnosti velikih zveri pri upravljanju z divjadjo« upoštevali pri strokovni presoji izvrševanja načrtovanih ukrepov.

Priporočamo, da se do obdobja parjenja, to je do 25. julija realizira največ 2/3 načrtovanega odvzema dve in večletnih srnjakov. Priporočamo, da se pretežen del (najmanj 70 %) odstrela srnjadi ženskega spola in mladičev opravi v jesenskem času pred nastopom zime (do 31. oktobra). Predlagamo, da upravljavci lovišč morebitne interne omejitve in stimulacije lova srnjadi prilagodijo v smeri doseganja načrtovane višine in sestave odvzema srnjadi ter dosledni in pravočasni realizaciji načrtovanega odvzema mlade srnjadi in srn razreda 2+.

Poleg rednega spremljanja z opazovanji naj upravljavci lovišč in LPN, v kolikor je le mogoče, spremljajo tudi zdravstveno stanje in ugotavljajo vzroke pogina srnjadi. Pomembno je tudi ugotavljanje medsebojnih vplivov z divjadjo ostalih vrst.

Preglednica 4.1.2: Analiza odvzema srnjadi

Odstrel in izgube									
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Mladiči M	633	556	584	519	601	546	3439	26,4	13,3
Lanščaki	700	729	649	727	722	695	4222	32,5	16,4
Srnjaki 2+	912	899	886	872	903	877	5349	41,1	20,7
Skupaj SRNJAKI	2245	2184	2119	2118	2226	2118	13010	100,0	50,5
Mladiči Ž	864	729	735	734	786	737	4585	35,9	17,8
Mladice	456	448	425	430	473	462	2694	21,1	10,4
Srne 2+	959	938	893	838	963	902	5493	43,0	21,3
Skupaj SRNE	2279	2115	2053	2002	2222	2101	12772	100,0	49,5
SKUPAJ odstrel in izgube	4524	4299	4172	4120	4448	4219	25782		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom							
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj
Načrt - skupaj	4.650	4.600	4.500	4350	4.384	4316	26800
Odstrel in izgube / načrt	97,3	93,5	92,7	94,7	101,5	97,8	96,2
Delež srnjakov	49,6	50,8	50,8	51,4	50,0	50,2	50,5
Delež srnjakov 2+	20,2	20,9	21,2	21,2	20,3	20,8	20,7
Delež mladih (mladiči, enoletni) ne glede na spol	58,6	57,3	57,4	58,5	58,0	57,8	57,9

Izgube								
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%
Nenaravne izgube	885	876	804	744	919	868	5096	75,3
Naravne izgube	190	366	246	280	258	333	1673	24,7
Skupaj izgube	1075	1242	1050	1024	1177	1201	6769	100,0
% izgub	23,8	28,9	25,2	24,9	26,5	28,5	26,3	
Odstrel	3449	3057	3122	3096	3271	3018	19013	

Vzroki izgub								
vzrok / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%
1 neznan	125	272	143	157	150	158	1005	14,8
2 bolezen	31	34	24	35	31	35	190	2,8
3 krivolov	2	1	7	1		6	17	0,3
4 cesta	628	621	595	525	710	640	3719	54,9
5 železnica	9	19	6	7	13	6	60	0,9
6 zveri	9	10	48	62	46	105	280	4,1
7 psi	43	44	16	19	20	33	175	2,6
8 kosilnica	203	191	180	192	176	183	1125	16,6
9 garje							0	0,0
10 poškodba	25	50	31	26	31	35	198	2,9

Telesne mase (biološka telesna mase)						
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Mladiči M	8,7	8,1	8,7	8,6	8,4	7,8
Indeks	100,0	93,1	100,0	98,9	96,6	89,7
Lanščaki	12,5	11,8	12,4	12,3	12,7	11,7
Indeks	100,0	94,4	99,2	98,4	101,6	93,6
Srnjaki 2+	17,9	17,6	18,4	18,0	18,2	17,7
Indeks	100,0	98,3	102,8	100,6	101,7	98,9
Mladiči Ž	8,7	8,2	8,9	8,8	8,6	7,9
Indeks	100,0	94,3	102,3	101,1	98,9	90,8
Mladice	13,0	12,8	13,0	13,0	13,1	12,4
Indeks	100,0	98,5	100,0	100,0	100,8	95,4
Srne 2+	15,2	15,3	15,3	15,4	15,2	14,9
Indeks	100,0	100,7	100,7	101,3	100,0	98,0

Masa trofej srnjakov 2+ (gr)						
Povprečna masa trofej / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Srnjaki 2+	232	219	236	235	239	241
Indeks	100,0	94,4	101,7	101,3	103,0	103,9

4.2 Navadni jelen (*Cervus elaphus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Prostorski okvir obravnave jelenjadi je lovsko upravljavsko območje. Ločeno dodatno obravnavamo jelenjad v treh prostorskih (ekoloških) enotah in sicer v zahodnih Karavankah, v Vzhodnih Karavankah in Kamniško savinjskih Alpah ter na Jelovici z obrobjem.

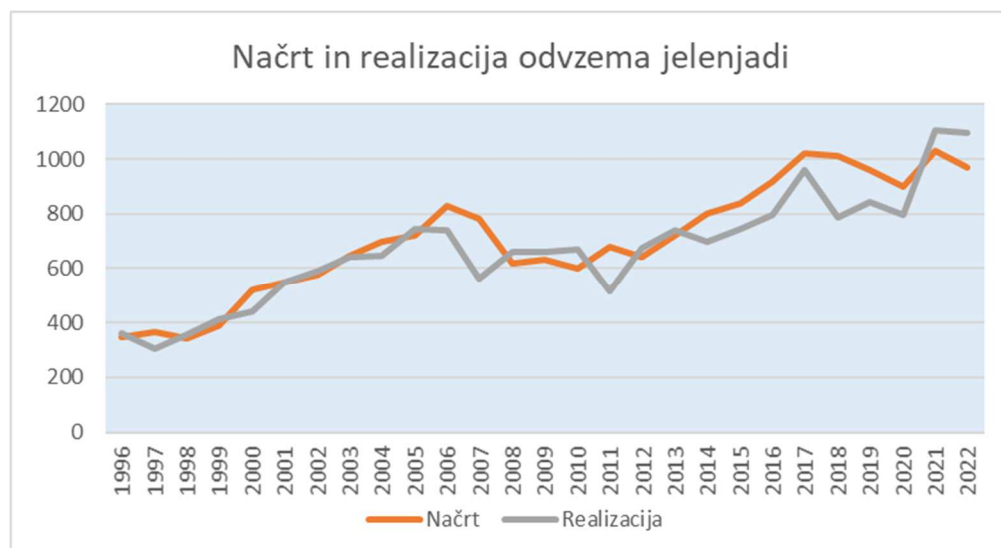
Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih:

Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

V letu 2021 je znašala realizacija 1.105 živali, v letu 2022 pa 1.095 živali. Načrt odvzema v višini 2.000 živali je bil realiziran 110 %. Dvoletni načrt odvzema je bil realiziran in tudi presežen v vseh ekoloških enotah. V Zahodnih Karavankah je znašal 107,9 % (302), v Vzhodnih Karavankah in Kamniško savinjskih Alpah 101,0 % (1.010) ter na Jelovici z obrobjem 123,3 % (888)

V robnem delu območja aktivnosti populacije, ki vključuje tudi območje neželene prisotnosti jelenjadi, je bilo v preteklih dveh letih odvzetih 389 živali, kar predstavlja 17,7 % celotnega odvzema v LUO. V robnem delu Zahodnih Karavank je znašal odvoz 124 žival, v robnem delu Vzhodnih Karavank in Kamniško savinjskih Alp 20 živali ter na Jelovici z obrobjem 245 živali.

V preteklem šestletnem obdobju se je realizacija gibala med 787 v letu 2018 ter 1.105 živalmi v letu 2021. Razlika med najvišjo in najnižjo realizacijo je znašala 318 glav. V povprečju so bili načrti v obravnavanem obdobju realizirani 94,9 %. Realizacija načrtov se je gibala med 77,9 % in 113,1%.

Načrti so bili v dopustnih odstopanjih doseženi v petih letih preteklega šestletnega obdobja. V letu 2018 načrt ni bil dosežen, poleg tega pa so bili v dveh letih šestletnega obdobja doseženi tik nad spodnjo mejo dopustnih odstopanj. Povprečna šestletna realizacija načrtov je bila najvišja na Jelovici z obrobjem (100,9 %), sledijo Zahodne Karavanke (95,9 %) in Vzhodne Karavanke in Kamniško Savinjske Alpe (89,8 %). Na Jelovici z obrobjem so bili načrti dobro realizirani tudi s pomočjo lovišč robnega dela, ki odvzema niso imela načrtovanega, prispevala pa so znaten delež k skupni realizaciji.

Spolna in starostna struktura:

V obdobju 2021-2022 je znašalo realizirano spolno razmerje (upoštevaje tudi teleta) 47,9 % samcev in 52,1 % samic. Delež mladih (mladiči in enoletna jelenjad) je znašal 54,1 % in je bil realiziran v deležu 109,2 %. Jelenjad v starosti 2+ let je obsegala preostalih 45,9 % odvzema, realizirana pa je bila v deležu 111 % (jeleni 2+ v deležu 125,8 %, košute 2+ v deležu 99,8 %).

Razmerje odstreljenih košut 2+ v primerjavi z odstreljenimi jeleni 2+ je znašalo 98 %. Podrobnejša sestava odvzema je obsegala 16,3 % telet-jelenčkov, 9,3 % enoletnih jelenov, 15,5 % jelenov 2-4, 5,3 % jelenov 5-9, 1,5 % jelenov 10+, 18,7 % telet-košutic, 9,8 % enoletnih košut in 23,5 % košut razreda 2+.

V šestletnem obdobju je spolno razmerje odvzema znašalo 46,7 % jelenov in 53,3 % košut. Starostna sestava je znašala 16,2 % telet-jelenčkov, 9,3 % šilarjev (lanščakov), 14,8 % jelenov razreda 2-4, 5,0 % jelenov 5-9, 1,4 % jelenov 10+, 18,2 % telet-košutic, 10,6 % junic in 24,5 % košut razreda 2+. Razmerje teleta : košute : jeleni je znašalo 34,4 % : 35,2 % : 30,5 %.

V šestletnem obdobju je bilo spolno razmerje odvzema v vseh enotah ustrezno (v korist samic).

Odvzem jelenjadi v robnem območju in v območju neželene prisotnosti se v absolutnih vrednostih kot tudi v deležu glede na celotno LUO postopno povečuje. Šestletno povprečje znaša 15,1 %. V letu 2022 pa je ta delež znašal 17,7 % in je bil najvišji od kar tako obravnavamo jelenjad.

Višina, vzroki in trendi izgub:

V zadnjih dveh letih je delež izgub v odvzemu znašal 9,1 %. V sestavi so prevladovali izgube zaradi prometa (36,0 %), zveri (35,5 %), in neznanega vzroka (25,0 %). Med izgubami prevladujejo košute razreda 2+ (34 %), sledijo teleta (33 %) ter enoletne živali in jeleni 2+ (oboje 16,5 %). V razredu 2 in večletnih živali so izgube košut večje od izgub jelenov z indeksom 206. Delež izgub je v Zahodnih Karavankah znašal 13,6 %, v Vzhodnih Karavankah in Kamniško Savinjskih Alpah 3,6 % in na Jelovici z obrobjem 13,9 %. V Zahodnih Karavankah med izgubami prevladujejo izgube zaradi prometa, v Vzhodnih Karavankah in Kamniško Savinjskih Alpah zaradi neznanega vzroka, na Jelovici z obrobjem zaradi zveri 56 %.

V šestletnem obdobju so izgube v povprečju znašale 8,8 % celotnega odvzema. Število izgub je v preteklem šestletnem proučevanem obdobju nihalo med 43 (2017) in 131 živalmi (2018) oz. med 5 % in 17 % celotnega odvzema. V šestletnem obdobju izstopa leto 2018 zaradi ostreje zime. V sestavi prevladujejo izgube zaradi bolezni (izčrpanosti) oziroma neznanega vzroka (35,4 %), prometa (32,3 %). Med izgubami prevladujejo košute 2+ (33,9 %) in teleta (32,3 %). Delež jelenov v izgubah znaša 17,1 %. Razmerje v izgubah med dve in večletnimi košutami ter dve in večletnimi jeleni je večje in znaša 2 : 1. V trendu izgub na ravni območja v daljšem časovnem obdobju izstopajo leta 2006, 2013 in 2018, ko so zaradi ostrine zime izgube narasle.

Presoja uspešnosti upravljanja:

V pogledu omejevanja številčnosti in nižjih gostot smo bili pri upravljanju z jelenjadjo na območju celotnega LUO manj uspešni. Številčni odvoz se je v zadnjih dveh letih namreč izraziteje povečal, kar je verjetno posledica še večje številčnosti in ne posledica smelejšega poseganja v smislu redukcije. Manj uspešni smo bili tudi pri usklajevanju z nosilnimi zmogljivostmi okolja. Vpliv jelenjadi na gozdove ostaja velik in se odraža v visokih stopnjah objednosti gozdnega mladja, selektivnem objedanju manjšinskih in jelenjadi priljubljenih drevesnih vrst kot tudi obgrizanju debel v mlajših razvojnih fazah. Najmanj uspešni smo bili pri omejevanju prostorskega širjenja in krepitve številčnosti v območjih neželene prisotnosti, kljub sproščenim in motivacijsko naravnanim usmeritvam za izvajanje odvzema.

Smo pa bili uspešnejši v pogledu gospodarjenja z jelenjadjo kot pomembnim obnovljivim naravnim virom, zagotavljanju spolno in socialno stabilne populacije, zagotavljanju ustreznega zdravstvenega stanja, intenzivnosti upravljanja (delež izgub, delež izgub zaradi prometa, razmerje odstrel/izgube). Prav tako menimo, da smo bili pri upravljanju z jelenjadjo pretežno uspešni v pogledu zagotavljanja njenih nematerialnih koristi (vlog), kot tudi nekaterih njenih ekosistemskih vlog kot je npr. zagotavljanje pomembnega prehranskega vira za zveri in mrhovinarje.

Ocena stanja populacije:

Trend številčnosti in prostorska porazdelitev

Jelenjad v Gorenjskem lovsko upravljavskem območju živi na približno 70 % - 80 % površine. Prisotna ni edino v nekaterih nižinskih loviščih severnega dela Ljubljanske kotline. Večina odvzema oz. številčnosti (80 - 85 %) je vezana na 13 lovišč, ki ima določen številčni odvoz. Najvišje gostote beležimo na območju Zahodnih Karavank, v centralnem delu Kamniško-Savinjskih Alp ter na platoju Jelovice. Omenjena območja predstavljajo tudi osrednji areal treh (sub)populacij po katerih jelenjad obravnavamo.

Številčnost jelenjadi oz. njene gostote na Gorenjskem že desetletja naraščajo. Trend naraščanja je bil skozi posamezna leta različen in je bil poleg odvzema odvisen tudi od ostrine zim. V letih po hudih zimah smo beležili stagniranje številčnosti (posledica izgub), v milejših zimah pa je številčnost naraščala. Eden od večjih mejnikov v preteklem upravljanju je bila zima 2005/06, ko se je številčnost jelenjadi v LUO nekoliko znižala. Po tej zimi so sledila leta nekoliko nižje številčnosti, po letu 2011 pa se populacija ponovno pričela krepiti. V letu 2015 smo izenačili rekordno realizacijo iz leta 2005. V naslednjih letih se odvoz ni več spustil pod rekordno vrednost iz leta 2015 in je z manjšimi oz. večjimi nihanjem le še naraščal.

Ocenjujemo, da se je številčnost v zadnjih petnajstih letih okrepila v vsej treh ekoloških enotah po katerih obravnavamo jelenjad. Če primerjamo odvoz 2005/2022, samo v tistih loviščih, v katerih ga načrtujemo, se je le ta v vseh enotah povečal za indeks 140. Iz tega sklepamo, da so se v osrednjih delih gostote dokaj enakomerno povečale. Večji porast številčnosti pa beležimo v loviščih robnega dela in v območjih neželene prisotnosti. Na podlagi primerjave odvzema 2005/2022 ocenjujemo, da se je številčnost v tem delu močneje povečala kot v osrednjem delu. Najmanj se je odvoz povečal v robnem delu Zahodnih Karavank (indeks 162), v robnem delu Vzhodnih Karavankah in Kamniško savinjskih Alp za indeks 180, na Jelovici z obrobjem pa se je odvoz povečal za indeks 462.

Številni kazalniki potrjujejo, da se jelenjadi v Gorenjskem LUO številčno krepi ter prostorsko širi. Najbolj izrazito širjenje poteka v smeri Poljanske doline in Polhograjskih dolomitov. Lovišča zgornjega dela Poljanske doline in dolomitov spadajo v območje neželene prisotnosti jelenjadi, kjer je določen poenostavljen model upravljanja. Kljub dovoljenemu odstrelu praktično vse jelenjadi, ki jo je mogoče odstreliti, pa verjetno dolgoročnega širjenja jelenjadi v to območje ne bomo mogli zaustaviti. V tem območju, še posebno v loviščih (ali delih lovišč), ki mejijo na lovišča osrednjega dela, se ne pojavljajo več zgolj samci, pač pa (v zadnjem desetletju) tudi košute s potomstvom. Izrazitejšo širitev jelenjadi opazamo tudi v kranjsko ravnino (lovišča Krvavec, Šenčur).

Za jelenjad je značilna različna raba habitatov, ki je vezana na letni čas oz. vremenske razmere. Ugotavljamo, da se v zadnjem obdobju jelenjad vse pogostejše pojavlja v območjih v bližini zgornje gozdne meje, to je v območjih, ki ga poseljujejo tudi gamsi. Nasprotno pa se v zimskem času jelenjad vse pogostejše pojavlja v nižinskih predelih. Za višje predele ja sicer značilna sezonska migracija, iz višjih v nižje lege, se pa verjetno v povezavi s širitvijo in številčno krepitvijo vse pogostejše pojavlja v predelih, kjer jo do sedaj ni bilo. Poleg sezonskih migracij jelenjad migrira tudi med posameznimi območji. V Gorenjsko LUO potekajo prehodi jelenjadi predvsem v smeri Triglavskega LUO in iz Avstrije (proti jugu v Karavanke in Kamniško Savinjske Alpe).

Medvrstni vplivi:

Največji vpliv na populacijo jelenjadi ima prisotnost volkov, ki so v LUO oblikovali tri trope. Ti tropi prostorsko, bodisi v celoti (jelovski), bodisi delno (poključski in rateški) vplivajo na številčnost in prostorsko porazdelitev jelenjadi. V LUO je po naši oceni prisotnih tudi nekaj posameznih volkov - dispergerjev, ki pa trenutno nimajo večjega vpliva. V letu 2022 je bilo na podlagi podatkov monitoringov prisotnih okoli 30 različnih volkov. Jelenjad predstavlja volkovom glavni vir hrane. Ne glede na njihovo prisotnost pa zaenkrat pomembnejših vplivov na številčnost ne zaznavamo, verjetno pa prihaja zaradi njihove prisotnosti do določenih sprememb v rabi prostora. Kljub prisotnosti velikih zveri pa jelenjad zaradi tega ni ogrožena.

V območju je po naselitvi in uspešni reprodukciji prisoten tudi ris, ki ima tudi določen vpliv predvsem na mlajše živali, v splošnem je pa njegov vpliv zanemarljiv.

Pomemben vpliv ima jelenjad na nekatere ostale parkljarje. Ugotavljamo, da je v območjih z večjo gostoto jelenjadi prisotne manj srnjadi, temu je verjetno bolj kot sam neposreden vpliv jelenjadi, vzrok v (vegetacijski) sestavi življenjskega okolja. Ocenjujemo, da bi bil lahko s pojavljanjem v habitatih gamsa v visokogorju, mogoč negativen vpliv tudi na to vrsto.

Spolna in starostna struktura:

Ocenjujemo, da je v spolni sestavi delež samic večji od deleža samcev, kar velja tako za LUO, kot vse tri ekološke enote. To je delno pogojeno z značilnostmi vrste (spolni dimorfizem), kot ponekod z dolgotrajnimi prenikskimi posegi med samice 2+ z odstrelom. V zadnjem šestletnem obdobju je bil večji delež košut v odvzemu značilen za Karavanke in Kamniško Savinjske Alpe, nižji pa za Jelovico z obrobjem. Zelo nizek delež košut 2+ v odvzemu je značilen tudi Poljansko dolino in dolomite, kar je verjetno razlog za še hitrejšo prostorsko širitev jelenjadi. Pri realizaciji jelenov 2+ v vseh ekoloških enotah ugotavljamo, da se z višanjem deleža košut 2+ v odvzemu niža delež jelenov 2+ in obratno. Z višanjem deleža jelenov 2+ se niža delež košut 2+. V vseh ekoloških enotah ugotavljamo, da se je v drugem letu veljavnosti dvoletnih načrtov bistveno znižal delež košut 2+ v realizaciji.

Zdravstveno stanje in vitalnost:

Glede na telesno maso je jelenjad najboljše razvita v ekološki enoti Jelovica z obrobjem, sledijo Zahodne Karavanke in nato Vzhodne Karavanke in Kamniško Savinjske Alpe. Ocenjujemo da je zdravstveno stanje v vseh ekoloških enotah dobro. Izgube zaradi bolezni so redke, izgube zaradi neznanih vzrokov pa se gibljejo med 2-3 % celotnega odvzema. Tudi vitalnost oz. splošno kondicijo jelenjadi ocenjujemo kot dobro, saj tudi v zimskem času ne beležimo, razen redkih izjem, večjih izgub.

Prilagojeni cilji:

Cilj upravljanja z navadno jelenjadjo ostaja nespremenjen, to je znižanje številčnosti. Glede na sedanje stanje želimo njeno gostoto znižati v vseh treh prostorskih enotah. Preprečiti želimo njeno prostorsko širjenje in številčno krepitev na območja neželene prisotnosti.

Želimo stabilno, zdravo, z nosilnimi zmogljivostmi okolja ter s populacijami drugih živalskih vrst usklajeno populacijo. Velikost oziroma gostota populacije naj bo tolikšna, da omogoča naravno pomlajevanje jelke, javorja, bresta, macesna, hrasta, bora in ostalih plemenitih listavcev ob hkratnem upoštevanju ostalih kazalnikov kakovosti živali v populaciji. Cilj upravljanja s populacijo jelenjadi upošteva tudi prisotnost velikih zveri v pogledu zagotavljanja zadostne prehranske baze.

Zagotavlja se naravna spolna in starostna sestava ter naravna razporeditev v prostoru, želimo pa manjšo prisotnost jelenjadi v habitatih gamsov. Današnje stanje želimo izboljšati v korist srnjadi in gamsa v vseh treh

ekoloških enotah. Cilj upravljanja je tudi trajnostna raba populacije z lovom.

Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

Skupen načrtovani odvzem jelenjadi za obdobje 2023-2024 znaša **2.514** živali.

Preglednica 4.2.1: Načrt odvzema jelenjadi

Teleta M	417 (17 %)	Teleta Ž	482 (19 %)
Lanščaki	187 (7 %)	Junice	279 (11 %)
Jeleni 2-4	345 (14 %)	Košute 2+	660 (26,0 %)
Jeleni 5+	144 (6%)		
SKUPAJ 2.514 (100,0 %)			

Legenda: jeleni 10+, košute 2+ - jeleni deset in večletni, košute dve in večletne; dopolnjeno življenjsko leto, prehod v višji starostni razred s 1. 4.

V načrtu odvzema so teleta ločena po spolu, lovijo pa se ne glede na spol. Pri izvajanju načrtovanega odvzema z odstrelom v razredu telet obeh spolov naj bo poudarek na tem, da je potrebno izvršiti količinsko zadosten odvzem v tej starostni kategoriji, pri tem pa je njihov spol drugotnega pomena. Ob izvršenem odstrelu in najdenih izgubah se ugotovi in evidentira tudi njihov spol.

Ob kategorizaciji se na podlagi obrablenosti zobovja oceni tudi starost nad dvoletnih jelenov in košut.

Dovoljena odstopanja realizacije po loviščih v osrednjem populacijskem območju

Dopustna odstopanja za posamezna lovišča osrednjega dela so v višini **do + -15 %** od skupno načrtovanega števila odvzema jelenjadi (vseh kategorij skupaj).

Načrtovanega odvzema v razredu dve in večletnih jelenov ni treba realizirati, presega pa se ga lahko pod spodaj navedenimi pogoji:

V primeru doseganja dvoletnega načrtovanega odvzema jelenjadi v lovišču ali LPN v višini 85 % ali doseganja načrtovanega odvzema košut razreda 2+ v višini 100 % se dovoli upleniti 2 jelena ne glede na starost. V nadaljevanju pa se za vsake 3 glave mulaste jelenjadi nad 85 % realizacijo načrta odvzema jelenjadi dovoli upleniti enega jelena ne glede na starost.

Nerealizirani načrtovani odvzem jelenov starostnega razreda 2-4 let se lahko nadomesti z odvzemom jelenov 5+.

Pri košutah je dovoljeno odstopanje do + -15 %, pri teletih in enoletnih osebkih pa do + - 30 % od načrtovanega števila odvzema.

V primeru, da je v posameznem starostnem razredu načrtovan odvzem do vključno 5 (0-5) živali, dopustno odstopanje + - 15 % pomeni 1 žival, dopustno odstopanje + - 30 % pa 2 živali. V primeru, da je v posameznem starostnem razredu načrtovan odvzem 6-10 živali, dopustno odstopanje + - 15 % pomeni 2 živali, dopustno odstopanje + - 30 % pa 3 živali. Pri načrtovanem odvzemu 11 in več živali se dopustna odstopanja zaokroži na najbližjo celo vrednost.

Morebitno preseganje načrta odvzema v ekološki enoti na račun odvzema v loviščih robnega območja, ne šteje za kršitev načrta ekološke enote.

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Spolna in starostna sestava načrtovanega odvzema jelenjadi **v Zahodnih Karavankah** znaša 17 % telet-jelenčkov, 7 % lanščakov, 15 % jelenov 2-4, 5 % jelenov 5+, 18 % telet-košutic, 12 % junic in 26 % košut 2+.

Spolna in starostna sestava načrtovanega odvzema jelenjadi v **Vzhodnih Karavankah in Kamniško Savinjskih Alpah** znaša 17 % telet-jelenčkov, 7 % lanščakov, 12 % jelenov 2-4, 4 % jelenov 5-9, 1 %, 20 % telet-košutic, 11 % junic in 28 % košut 2+.

Spolna in starostna sestava načrtovanega odvzema jelenjadi **na Jelovici z obrobjem** znaša 16 % telet-jelenčkov, 8 % lanščakov, 15 % jelenov 2-4, 7 % jelenov 5+, 19 % telet-košutic, 11 % junic in 24 % košut 2+.

V Lovišču LPN Kozorog Kamnik in sicer v revirjih, kjer so manjše gostote in le ti mejijo na območja neželene prisotnosti oz. v območjih, kjer je bila v preteklosti je še posebej izražena problematika (revirja Veža in Logarska dolina) naj bo številčni odvzem jelenjadi neomejen. Številčni odvzem ima v teh revirjih prednost pred strukturnim

odvzemom. Realizacijo naj upravljavec lovišča usklajuje znotraj svojega letnega načrta lovišča. Morebitno preseganje dopustnih odstopanj, ki bodo posledica realizacije v teh območjih ne bo štel za kršitev načrta.

Prostorska porazdelitev višine in sestave odvzema

Načrtovani odvzem znaša v Zahodnih Karavankah **336** živali, v Vzhodnih Karavankah in Kamniško Savinjskih Alpah **1.248** živali in na Jelovici z obrobjem **930** živali.

Zahodne Karavanke: Osrednji del: Kranjska gora, Dovje,
Robni del in neželena prisotnost: Jesenice, Stol-Žirovnica, Begunjska, Dobruša

	Teleta-jelenčki	Šilariji	Jeleni 2-4	Jeleni 5+	Jeleni skupaj	Teleta-košutice	Junice	Košute	Košute skupaj	Skupaj
Vsa našteta lovišča	57	24	50	17	148	61	40	87	188	336
Osrednji del	36	15	34	11	96	39	26	56	121	217
Robni	21	9	16	6	52	22	14	31	67	119

Načrtovani odvzem za robni del se vključi v načrt lovišča Jesenice. Upravljavcu lovišča Jesenice načrta ni treba realizirati v predpisani višini in sestavi. Vsa lovišča robnega dela lovijo jelenjad skladno z določili za to območje.

Vzhodne Karavanke in Kamniško Savinjske Alpe: Osrednji del: LPN Kozorog, Jezersko, Storžič, Udenboršt, Tržič,

Robni del in neželena prisotnost: Šenčur, Krvavec, Komenda, Vodice, Šmarna gora, Mengeš, Pšata

	Teleta-jelenčki	Šilariji	Jeleni 2-4	Jeleni 5+	Jeleni skupaj	Teleta-košutice	Junice	Košute	Košute skupaj	Skupaj
Vsa našteta lovišča	211	89	155	62	517	245	136	350	731	1.248
LPN Kozorog	170	70	120	50	410	200	110	280	590	1000
Ostala lovišča osr. dela	32	16	31	10	89	36	20	57	113	202
Robni del in območja neželene prisotnosti	9	3	4	2	18	9	6	13	28	46

Načrtovani odvzem za robni del (in območja neželene prisotnosti) se vključi v načrt lovišča Udenboršt. Upravljavcu lovišča Udenboršt načrta ni treba realizirati v predpisani višini in sestavi. Vsa lovišča robnega dela in območja neželene prisotnosti jelenjadi lovijo jelenjad skladno z določili za ti dve območji.

Jelovica z obrobjem: Osrednji del: Sorica, Železniki, Selca, Jošt, Kropa, Jelovica - Ribno, Bled, Nomenj-Gorjuše, Bohinjska Bistrica,

Robni del in neželena prisotnost: Stara Fužina, Križna gora, Sorško polje, Škofja Loka, Poljane, Gorenja vas, Sovodenj, Žiri, Toško čelo, Medvode, Dobrova, Polhov Gradec, Horjul, Šentjošt

	Teleta-jelenčki	Šilariji	Jeleni 2-4	Jeleni 5+	Jeleni skupaj	Teleta-košutice	junice	Košute	Košute skupaj	Skupaj
Vsa našteta lovišča	149	74	140	65	428	176	103	223	502	930
Osrednji del	112	56	105	49	322	133	77	168	378	700
Robni del in območja neželene prisotnosti	37	18	35	16	106	43	26	55	124	230

Načrtovani odvzem za robni del (in območja neželene prisotnosti) se vključi v načrt lovišča Stara Fužina. Upravljavcu lovišča Stara Fužina načrta ni treba realizirati v predpisani višini in sestavi. Vsa lovišča robnega dela in območja neželene prisotnosti jelenjadi lovijo jelenjad skladno z določili za ti dve območji.

Načrtovani dvoletni odvzem jelenjadi za lovišče Sorica znaša najmanj 95 živali.

Načrtovani odvzem jelenjadi za osrednji del populacijskega areala se po posameznih ekoloških enotah številčno in po sestavi razdeli med lovišča osrednjega dela.

Upravljavci lovišč osrednjega dela ekoloških enot so/bodo upravičeni do dodatnega odvzema jelenov 2+, če so/bodo izpolnjevali naslednje pogoje:

- Dvoletni načrt realiziran vsaj višini 85 %
- Dvoletni načrt košut 2+ realiziran v višini 85 %
- Delež odstreljenih košut višji od deleže odstreljenih jelenov 2+ (upoštevata se višek)
- Delež odvzema jelenov razreda 2+ je nižji od 20 %.

Število dodatnih jelenov se določi: (Skupna dvoletna realizacija*0,2) – dvoletni odvzem jelenov 2+. Vrednost se zaokroži navzgor.

Zaradi dobre realizacije v letih 2021-2022 je dovoljeno loviščem dodatno odstreliti:

Kranjska gora – 1 jelen 2+
Železniki – 5 jelenov 2+
Jezersko – 4 jeleni 2+

Za lovišča robnega dela prisotnosti jelenjadi velja poenostavljeni model upravljanja, ki se smiselno vključuje v model upravljanja s celotno populacijo. V robni del območja aktivnosti so vključena naslednja lovišča:

Karavanke – zahodni del
– Jesenice, Stol-Žirovnica, Begunjsčica, Dobrča.

Karavanke – vzhodni del in Kamniško Savinjske Alpe
– Udenboršt.

Jelovica z obrobjem
– Stara Fužina, Kropa, Jošt-Kranj, Križna gora.

Vsa lovišča robnega dela lovijo jelenjad skladno z določili za robno območje, ki so navedena v nadaljevanju.

Lovišča robnega dela lovijo jelenjad številčno neomejeno, vendar mora biti odvzem vsakega jelena razreda 2+ pokrit z odvzemom najmanj dveh glav mulaste jelenjadi, od tega mora biti vsaj ena junica ali košuta. Končna realizacija ob zaključku leta mora ustrezati najmanj navedeni sestavi, lahko pa je uplenjenih več košut in telet ter manj jelenov.

Vsak upravljavec lovišča robnega dela prisotnosti jelenjadi je dolžan skrbeti za predpisano sestavo odvzema. Ustreznost doseženega razmerja se bo za vsako lovišče posebej preverjala po koncu dvoletnega obdobja. V primeru, da bo doseženo razmerje nepravilno (samci ne bodo pokriti s košutami ali junicami in teleti), bo vsak upravljavec lovišča moral nepravilno sestavo odvzema v naslednjem dvoletnem obdobju izravnati. Do izravnave pa ne bo imel pravice lova jelena 2+. **Neizravnava nepravilnega odvzema v naslednjem letu dvoletnem obdobju in (ali) uplenitev jelena pred izravnavo bo štela za kršitev načrta.**

Poleg zgoraj navedenih usmeritev je **v loviščih robnega dela** območja mogoče na vsaki 2 **uplenjeni** košuti 2+ **upleniti** dodatnega jelena 2+.

V primeru, da bo posamezno lovišče uplenilo več mulaste jelenjadi, za katere pa ne bo uspelo odstreliti jelenov 2+ se bo višek **odstreljene** mulaste jelenjadi upošteval pri pridobitvi jelenov 2+ v naslednjem načrtu.

Višek odstreljene mulaste jelenjadi na koncu leta 2022, ki se upošteva pri pridobitvi jelenov 2+ imajo sledeča lovišča:

Jesenice - 1 jelen 2+
Stol - 3 jeleni 2+
Dobrča - 3 jeleni 2+
Stara Fužina - 6 jeleni 2+
Jošt Kranj – 1 jelen 2+
Kropa - 3 jeleni 2+

V območja, kjer prisotnost jelenjadi ni zaželeno uvrščamo lovišča:

Karavanke – vzhodni del in Kamniško Savinjske Alpe
– Šenčur, Krvavec, Komenda, Vodice, Šmarna gora, Mengeš, Pšata.

Jelovica z obrobjem
– Sorško polje, Škofja Loka, Poljane, Gorenja vas, Sovodenj, Žiri, Toško Čelo, Medvode, Dobrova, Polhov Gradec, Horjul, Šentjošt.

V loviščih, ki večinoma mejijo na robni ali osrednji del (sub)populacijskega območja (Šenčur, Krvavec – Karavanški del in Poljane, Gorenja vas, Sovodenj-Jelovski del) in v katerih je gostota odvzema jelenjadi večja, je številčni odvzem jelenjadi neomejen, upravljavci pa morajo vsak **odvzem petletnega ali starejšega jelena (5+) pokriti z eno (1) dve in večletno košuto ali junico (za vsak odvzem dve in večletne košute ali junice lahko lovijo jelena 5+)**. Odvzem telet, enoletne jelenjadi, dve in večletnih košut in jelenov razreda 2-4 let je neomejen. Vsak upravljavec lovišča, v katerem prisotnost jelenjadi ni zaželeno, je dolžan skrbeti za predpisano pokrivanje jelena 5+. Ustreznost pokrivanja se bo za vsako lovišče ugotavljala na koncu dvoletnega obdobja. V

primeru, da bo odvzetih preveč jelenov 5+, bo vsak upravljavec lovišča moral nepravilno sestavo odvzema v naslednjem dvoletnem obdobju, do izravnave pa ne bo imel pravice lova jelena 5+. Neizravnava nepravilnega odvzema (v naslednjih letnih načrtih se lahko določi rok) in (ali) uplenitev jelena pred izravnavo bo štela za kršitev načrta.

V primeru, da bo posamezno lovišče v tekočem letu uplenilo več košut 2+ ali junic, za katere pa ne bo uspelo odstreliti jelenov 5+ se bo višek **odstreljenih** košut 2+ ali junic smiselno lahko upošteval pri pridobitvi jelenov 5+ v naslednjem letu.

Višek odstreljene mulaste jelenjadi na koncu leta 2022, ki se upošteva pri pridobitvi jelenov 5+ imajo sledeča lovišča:

Poljane – 2 jelena 5+

Šenčur – 1 jelen 5+

Krvavec – jelen 5+

Kakršno koli omejevanje odstrela mulaste jelenjadi (teleta, junice, košute) v robnem območju in območju neželene prisotnosti jelenjadi šteje za kršitev načrta.

Neizravnano spolno razmerje na koncu leta 2022 – Robno območje

Na koncu leta 2022 upravljavec lovišča **Križna gora** (LD Križna gora) ni zagotovil predpisanega razmerja v odvzemu jelenjadi. 1 uplenjeni jelen 2+ ni bil ustrezno pokrit. Upravljavec lovišča nima pravice lova jelena 2+, **dokler uplenjenega jelena razreda 2+ iz leta 2022 ne pokrije z odvzemom najmanj 1 glave mulaste jelenjadi (junica ali košuta 2+)**. Skladno z določili načrta ima upravljavec pravico loviti teleta, junice-telece in košute razreda 2+

Preglednica 4.2.2: Analiza odvzema jelenjadi

Odstrel in izgube									
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%/spol	% skupaj
Teleta M	152	139	136	121	177	181	906	34,7	16,2
Lanščaki	81	75	78	82	100	104	520	19,9	9,3
Jeleni 2-4	115	120	130	121	169	173	828	31,7	14,8
Jeleni 5-9	50	39	36	36	59	57	277	10,6	5,0
Jeleni 10 +	13	10	7	15	15	19	79	3,0	1,4
Skupaj JELENI	411	383	387	375	520	534	2610	100,0	46,7
Teleta Ž	179	123	158	143	200	212	1015	34,1	18,2
Junice	108	85	95	90	109	107	594	19,9	10,6
Košute 2+	263	196	204	190	276	242	1371	46,0	24,5
Skupaj KOŠUTE	550	404	457	423	585	561	2980	100,0	53,3
SKUPAJ odstrel in izgube	961	787	844	798	1105	1095	5590		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom							
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj
Načrt - skupaj	1021	1010	960	900	1032	968	5891
Odstrel in izgube / načrt	94,1	77,9	87,9	88,7	107,1	113,1	94,9
Delež JELENOV	42,8	48,7	45,9	47,0	47,1	48,8	46,7
Delež trofejnih jelenov 2+ in več	18,5	21,5	20,5	21,6	22,0	22,7	21,2
Delež mladih (mladiči, enoletni) ne glede na spol	54,1	53,6	55,3	54,6	53,0	55,2	54,3

Izgube								
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%
Nenaravne izgube	25	34	17	19	39	34	168	34,1
Naravne izgube	18	97	40	42	43	84	324	65,9
Skupaj izgube	43	131	57	61	82	118	492	100,0
% izgub	4,5	16,6	6,8	7,6	7,4	10,8	8,8	
Odstrel	918	656	787	737	1023	977	5098	

Vzroki izgub								
Vzrok / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%
1 neznan	11	80	21	12	21	29	174	35,4
2 bolezen	2	0	0			1	3	0,6
3 krivolov	4	4			1		9	1,8
4 cesta	20	25	16	17	31	32	141	28,7
5 železnica	1	5	1	2	7	2	18	3,7
6 zveri	1	4	16	26	20	51	118	24,0
7 psi							0	0,0
8 kosilnica							0	0,0
9 garje							0	0,0
10 poškodba	4	13	3	4	2	3	29	5,9

Telesne mase (biološka telesna masa)						
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Teleta M	37,8	36,3	36,2	38,0	36,6	35,0
Indeks	100,0	96,0	95,8	100,5	96,8	92,6
Lanščaki	59,5	56,5	59,3	61,5	60,3	57,3
Indeks	100,0	95,0	99,7	103,4	101,3	96,3
Jeleni 2-4	101,0	99,6	101,4	105,6	97,8	99,1
Indeks	100,0	98,6	100,4	104,6	96,8	98,1
Jeleni 5-9	124,2	125,9	125,7	128,9	127,8	122,3
Indeks	100,0	101,4	101,2	103,8	102,9	98,5
Jeleni 10 +	124,5	136,1	128,3	141,8	122,5	117,7
Indeks	100,0	109,3	103,1	113,9	98,4	94,5
Teleta Ž	36,5	33,7	36,2	37,3	36,0	32,6
Indeks	100,0	92,3	99,2	102,2	98,6	89,3
Junice	50,0	49,8	51,2	52,1	53,7	48,8
Indeks	100,0	99,6	102,4	104,2	107,4	97,6
Košute 2+	66,1	68,3	66,6	64,9	64,5	64,5
Indeks	100,0	103,3	100,8	98,2	97,6	97,6

Masa trofej jelenov (gr)						
Povprečna masa trofej / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022
jeleni 2+	1181	1277	1373	1508	1320	1303
indeks	100,0	108,1	116,3	127,7	111,8	110,3
jeleni 3+	1885	1950	2170	2248	1937	2003
indeks	100,0	103,4	115,1	119,3	102,8	106,3
jeleni 4+	2937	2676	2917	3201	2809	2564
indeks	100,0	91,1	99,3	109,0	95,6	87,3
jeleni 5+	3222	3227	3555	3572	3979	3315
indeks	100,0	100,2	110,3	110,9	123,5	102,9
jeleni 6+	4000	3548	2731	4308	3289	3229
indeks	100,0	88,7	68,3	107,7	82,2	80,7
jeleni 7+	3562	3638	4035	3610	3848	4133
indeks	100,0	102,1	113,3	101,3	108,0	116,0
jeleni 8+	4083	4292	4400	3993	4670	3885
indeks	100,0	105,1	107,8	97,8	114,4	95,2
jeleni 9+	4952	4033	0	5123	3350	3400
indeks	100,0	81,4	0,0	103,5	67,6	68,7
jeleni 10+	4066	3800	3900	4323	4635	3724
indeks	100,0	93,5	95,9	106,3	114,0	91,6

4.3 Damjak (*Dama dama*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Prostorski okvir obravnave je celoten LUO.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih:

V Gorenjskem lovsko upravljavskem območju damjak v prosti naravi ni prisoten. Njegova prisotnost je povezana s posameznimi pobegi iz obor. V preteklih dveh letih je bilo iz narave odvzetih 9 damjakov in sicer 7 v letu 2021 ter 2 v letu 2022. 3 damjaki so bili evidentirani kot izgube.

V šestletnem obdobju je bilo skupaj iz narave odvzetih 24 damjakov in sicer 5 telet, 3 lanščaki, 3 jeleni 2-4, 1 jelen 9+, 4 junice in 8 košut 2+.

Odstreljenih je bilo 20 živali, 4 živali so bile evidentirane kot izgube.

Ocena stanja populacije:

Z izjemo navedenih odvzetih živali, ni bilo drugih zanesljivih podatkov o (pogostejši) prisotnosti damjaka v prosti naravi.

Prilagojeni cilji:

Cilj upravljanja z damjakom ostaja nespremenjen. V prostoru Gorenjskega lovsko upravljavskega območja ne želimo prisotnosti damjaka v prosti naravi.

Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

Odstreliti je treba vse opažene osebe damjaka v prosti naravi lovsko upravljavskega območja v okviru veljavne lovne dobe. Kakršnekoli interne omejitve odstrela damjakov posameznih upravljavcev lovišč niso dovoljene. Izven lovne dobe se za opažene živali lahko pridobi izredno dovoljenje IRSGLR ali MKGP.

V primeru pobega divjadi iz obore mora lastnik oziroma imetnik obore takoj obvestiti ZGS, lovsko inšpekcijo in upravljavce lovišč in lovišč s posebnim namenom. Lastnik oziroma imetnik obore mora pobeglo divjad ujeti v osmih dneh od dneva, ko je bil pobeg ugotovljen, sicer se pobegla divjad šteje za prostoživečo divjad. O nadaljnjem ravnanju s pobeglo divjadjo odloča ZGS v skladu s strokovnimi usmeritvami iz načrtov lovsko upravljavskih območij in v dogovoru z upravljavci ter lovsko inšpekcijo.

Za morebitno nastalo škodo pobeglih živali odgovarja lastnik.

Druga priporočila in usmeritve

Upravljalci lovišč in LPN naj aktivno spremljajo morebitno prisotnost damjakov v lovišču.

Preglednica 4.3.1: Analiza odvzema jelena damjaka

Odstrel in izgube									
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Teleta M			1	2	1		4	36,4	16,7
Lanščaki				1	1	1	3	27,3	12,5
Jeleni 2-4	1	1	1				3	27,3	12,5
Jeleni 5-9							0	0,0	0,0
Jeleni 9 +					1		1	9,1	4,2
Skupaj JELENI	1	1	2	3	3	1	11	100,0	45,8
Teleta Ž					1		1	7,7	4,2
Junice		1	1	1	1		4	30,8	16,7
Košute 2+	1	2		2	2	1	8	61,5	33,3
Skupaj KOŠUTE	1	3	1	3	4	1	13	100,0	54,2
SKUPAJ odstrel in izgube	2	4	3	6	7	2	24		100,0

4.4 Muflon (*Ovis ammon musimon*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Prostorski okvir obravnave muflona je lovsko upravljavsko območje. Ločeno dodatno obravnavamo muflona v dveh ekoloških enotah in sicer na Jelovici z obrobjem (v katero je vključena tudi kolonija v Polhograjskih dolomitih) in v Karavankah.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih:

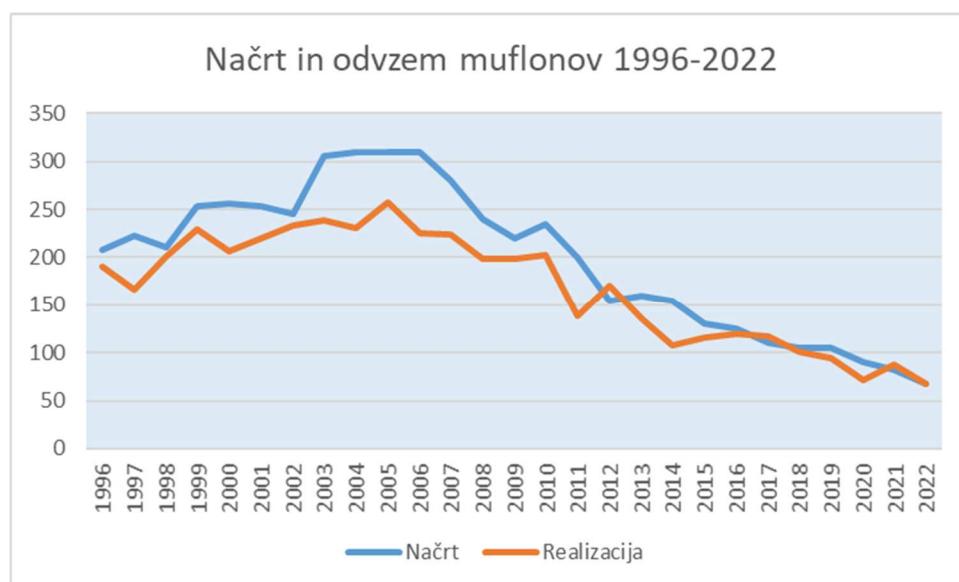
Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

V letu 2021 je znašala realizacija 87 živali, v letu 2022 pa 67 živali. Načrt v višini 150 živali je bil realiziran 102,7 %. V Karavankah in Kamniško Savinjskih Alpah je bil načrt realiziran 102,2 % (92 živali), na Jelovici z obrobjem pa 103,3 % (62 živali).

V zadnjem šestletnem obdobju se je realizacija na ravni LUO gibala med 67 in 117 živalmi. Povprečno doseganje načrtov je bilo 95,9 %. V okviru dopustnih odstopanj so bili načrti realizirani petkrat, v letu 2020 je bil načrt odvzema realiziran 78,9 %. Načrtovani odvzem muflonov je v zadnjem šestletnem obdobju upadel od 110 na 68 živali, realizacija pa iz 117 na 67 živali.

Odvzem se je znižal v obeh ekoloških enotah, s tem da se je močneje znižal na Jelovici z obrobjem. V zadnjih šestih letih se je odvzem na Jelovici prepolovil, v Karavankah pa je manjši za tretjino.

V obdobju 1996-2005 je odvzem muflonov na ravni LUO značilno naraščal, v obdobju 2005-2022 pa značilno upadal. Prelomno leto v trendu je bilo 2005.

Spolna in starostna struktura:

V zadnjem dveletnem obdobju (2021-2022) skupaj je bila spolna sestava odvzema 51,3 % : 48,7 % v korist samcev (ovnov). Delež mladih (mladiči in enoletni) je znašal 53,9 %. Podrobnejša sestava po spolu in starosti je obsegala 13,0 % jagnjet M, 11,7 % enoletnih ovnov, 26,6 % ovnov 2+, 20,1 % jagnjet Ž, 9,1 % enoletnih ovc in 19,5 % ovc razreda 2+.

Spolno razmerje odvzema je bilo v Karavankah in Kamniško Savinjskih Alpah 53,3 % : 46,7 % v korist ovnov, na Jelovici z obrobjem pa 48,4 % : 51,6 % v korist ovc. Delež ovnov 2+ v odvzemu znaša v Karavankah in Kamniško Savinjskih Alpah 26,1 %, na Jelovici z obrobjem pa 27,4 %.

V šestletnem obdobju je bilo spolno razmerje odvzema v povprečju 51 % : 49 % v korist samcev. Starostna sestava je znašala 13,0 % jagnjet M, 11,5 % enoletnih ovnov, 26,4 % dve in večletnih ovnov, 19,4 % jagnjet Ž, 8,6 % enoletnih ovc in 21 % dve in večletnih ovc.

Spolno razmerje odvzema je bilo v Karavankah in Kamniško Savinjskih Alpah v korist samcev (51,8 % : 48,2 %), na Jelovici z obrobjem pa je znašalo (50,0 % : 50,0 %). V obeh skupinah kolonij je bil delež ovnov v odvzemu podoben (26,8 % in 25,9 %), delež mladih pa je znašal v Karavankah in Kamniško Savinjskih Alpah 55,9 %, na Jelovici z obrobjem pa 47,8 %.

Višina, vzroki in trendi izgub:

V zadnjem dvoletnem obdobju je delež ugotovljenih izgub je znašal 14,9 %. Prevladujejo izgube zaradi zveri (66,9 %), poškodb (17,4 %) ter bolezni in neznanega vzroka 13,0 %. V sestavi izgub po starostnih in spolnih razredih prevladujejo ovce 2+ s 43,5 % (31 %) pred ovni 2+ (26,1 %). Delež izgub mladih živali znaša 30,4 %.

V šestletnem obdobju so izgube v povprečju znašale 14,3 % celotnega odvzema. Med izgubami so prevladovala izgube zaradi zveri (48,1 %), sledijo izgube zaradi bolezni in izčrpanosti (39 %), poškodb (7,8 %).

V šestletnem povprečju med izgubami prevladujejo ovce (39,0 %) pred ovni (26,0 %) in jagnjeti (18,2 %).

V deležu izgub izstopata leti 2018 in 2019. V letu 2018 so bile večje izgube zaradi ostrine zime, v letu 2019 pa so se izgube povečale zaradi oblikovanja 2 tropov volkov na Jelovici z obrobjem.

Presoja uspešnosti upravljanja:

Načrti so bili tako na ravni LUO kot ekoloških enot v povprečju šestletnega obdobja doseženi v dopustnih odstopanjih. Spremenljivost doseganja načrtov med leti je velika, a manjša kot pred desetletjem in več. Kljub slabši realizaciji v posameznih letih so gostote znotraj posameznih kolonij upadle, kar priča, da so bili načrti verjetno previsoko postavljeni. Številčnost se je v nekaterih kolonijah znižala do te mere, da je ogrožen njihov obstoj in trajnostna raba z lovom. S tega vidika smo bili pri upravljanju manj uspešni. Najbolj se je številčnost znižala v kolonijah Jelovice z obrobjem. Tudi z vidika zagotavljanja prehranske baze za velike zveri, bi si želeli ohraniti številčnost muflonov v kolonijah.

Z vidika naravovarstva (tujerodna vrsta) pa smo bili pri upravljanju zelo uspešni, saj se je njegova številčnost izraziteje znižala, zmanjšal se je tudi njegov vpliv na okolje (pomlajevanje, objedanje) kot tudi vpliv na domorodne vrste parkljarjev.

Ocena stanja populacije:

Trend številčnosti in prostorska porazdelitev:

Številčnost populacije se na ravni LUO zmanjšuje že od leta 2005. Trend zmanjševanja je dokaj enakomeren, a je različen po posameznih kolonijah. Do leta 2018 je bilo zmanjševanje izrazitejše v kolonijah karavanškega dela, po tem letu pa je sledil preobrat, tako da se je številčnost začela hitreje zmanjševati v kolonijah Jelovice z obrobjem.

Poleg intenzivnega gospodarjenja domnevamo, da bi bil bila nižja številčnost lahko posledica parjenja v sokrvju, kar bi se lahko odrazilo na manjšem prirastku in večji dovzetnosti za bolezni (v letu 2009 je bila ugotovljena garjavost pri muflonih). Dodatno je k zmanjševanju gostot oz. številčnosti v kolonijah vplivala prisotnost volkov, ki so na območju jelovških kolonij oblikovali dva tropa.

V Gorenjskem LUO oz. njeni neposredni oklici je prisotnih 8 kolonij muflonov. Ocenjujemo, da se v 4 kolonijah prostorska porazdelitev (glede na posamezna lovišča) v zadnjem šestletnem obdobju ni bistveno spremenila. Gre za kolonije v Karavankah in Kamniško Savinjskih Alpah ter za kolonijo v Polhograjskih dolomitih, v preostalih 4 kolonijah pa se je območje prisotnosti skrčilo, predvsem pa so se znižale gostote. Od vseh kolonij se je stanje najbolj spremenilo v kolonij Bohinj, ki verjetno šteje le še nekaj osebkov in bo kot taka verjetno kot prva prenehala obstajati.

Medvrstni vplivi:

Pomembnejšega vpliva muflonov na ostale vrste parkljaste divjadi ne zaznavamo. V preteklosti, ko so bile gostote muflonov nekajkrat višje, so bile zaznane drugačne rabe habitov ostalih vrst divjadi, z nižanjem številčnosti pa je njihov vpliv praktično izvenel. Imajo pa zelo velik vpliv na muflona velike zveri. Mufloni predstavljajo v prehrani volkov pomemben delež, kar je verjetno razlog za še hitrejši upad njegove številčnosti. Na številčnost vpliva tudi prisotnost risa, ki je bil na območje Jelovice naseljen v letu 2021.

Spolna in starostna struktura:

Ocenjujemo, da so kolonije muflonov v Karavankah in Kamniško Savinjskih Alpah in na Jelovici z obrobjem po spolu in starostnih razredih zadovoljivo sestavljene. Zaradi smelejšega poseganja je verjetno v populacijah manjši delež srednje starih in starejših ovnov v primerjavi z ovci 2+. Nekaj večji delež ovc v primerjavi z ovni je sicer v osnovi posledica značilnosti vrste in s tem povezanega spolnega dimorfizma, prav tako pa tudi posledica še vedno, od nekdaj prisotne želje po večjem varovanju samic v primerjavi s samci.

Da se z kolonijami muflonov dokaj intenzivno gospodari, poleg že dlje časa upadajočega odvzema, ki se prilagaja zmanjšani gostoti populacije, kažejo tudi relativno nizke starosti uplenjenih živali.

Zdravstveno stanje in vitalnost:

Mufloni so bolje razviti na Jelovici z obrobjem, v primerjavi s Karavankami in Kamniško Savinjskimi Alpami, kar je pogojeno s kvaliteto habitatov. Zdravstveno stanje je kljub pomanjkanju genetske pestrosti zadovoljivo. Izgube zaradi bolezni so v obeh ekoloških enotah redke in ne predstavljajo grožnje populaciji.

Prilagojeni cilji:

Cilj upravljanja s populacijo muflona ostaja večinoma nespremenjen. Želimo stabilno, zdravo in z možnostmi okolja (prehranskimi in drugimi) ter drugimi živalskimi vrstami usklajeno populacijo. Želimo obdržati kolonije, ki so se oblikovale in sicer v številčnosti, ki bo zagotavljala minimalen negativni vpliv na naravno ravnovesje in na populacije divjadi domorodnih avtohtonih vrst. Prostorsko širjenje populacije ni zaželeno. Želimo naravno zastopanost obeh spolov, z dobro zastopanostjo nosilcev populacije oziroma razredom dve in večletnih živali, še posebno pri ovnih. Ohraniti želimo sedanja razmerja med populacijami drugih rastlinojedih vrst divjadi in mufloni. V območjih, ki jih poseljujejo tako gamsi kot mufloni, je treba dajati prednost gamsu.

Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

Višina odvzema v obdobju 2023-2024 v območju znaša **220** živali.

Preglednica 4.4.1: Načrt odvzema muflonov

Jagnjeta M	28 (13 %)	Jagnjeta Ž	33 (15 %)
Ovni 1+	31 (14 %)	Ovce 1+	32 (15 %)
Ovni 2+	52 (23 %)	Ovce 2+	44 (20 %)
SKUPAJ 220 (100 %)			

1+ enoletni ovni in ovce, 2+ ovni in ovce v starosti 2 let in starejši

Dopustna odstopanja za lovišča in LPN znašajo do + -15 % od načrtovanega skupnega števila odvzema.

Odvzem v tretjem starostnem razredu (ovni 2+ in ovce 2+) pri vsakem od obeh spolov se lahko prekorači za eno žival, v ostalih razredih preseganje ni omejeno v skladu s splošnimi določili možnih odstopanj realizacije od načrta ob tem da bo spolno razmerje čimbolj izravnano.

Neizvršeni odvzem v tretjem starostnem razredu se lahko nadomesti z odvzemom v prvem (jagnjeta in jagnjice) in drugem (ovni 1+, ovce 1+) starostnem razredu.

Za lovišča, ki imajo načrtovani odvzem od vključno 4 pa do 10 živali, se kot dopustno odstopanje od načrta šteje realizacija + - 2 živali. V teh loviščih se tretji starostni razred pri vsakem od spolov lahko preseže za 1 žival, razlika v spolnem razmerju pa lahko pri realizaciji odstopa tudi za največ 1 žival.

Loviščem, kjer načrt za posamezno lovišče ne presega 3 živali, načrta odvzema ni potrebno dosegati, lahko pa se ga presega za 1 žival. Pri realizaciji je treba upoštevati spolno razmerje in pri tem upoštevati tudi morebitno neizravnano spolno razmerje iz preteklega leta (preteklih let). Odstopanje od spolnega razmerja v tekočem letu je dovoljeno za 1 žival, vsa odstopanja pa se praviloma upoštevajo pri izravnavi v naslednjem letu (naslednjih letih).

V primeru, da je v posameznem starostnem razredu načrtovan odvzem do vključno 5 živali, dopustno odstopanje 10 % ali 15 % pomeni 1 živali, v primeru načrtovanega odvzema 6-10 živali pa dopustno odstopanja 10 % oziroma 15 % pomeni 2 živali. Dopustna odstopanja v višini +1 žival so dovoljena tudi v spolnih in starostnih razredih v katerih odvzem ni načrtovan.

V loviščih, ki v letnih načrtih ne bodo imela razdeljenega odvzema po starostni in spolni strukturi (nekaj 1*), je dovoljen odvzem največ 2 živali, praviloma v spolnem razmerju 1:1 in pri tem upoštevati tudi nedoseženo spolno razmerje iz preteklih let.

Ta lovišča so:

- v karavanškem delu LUO – Dovje, Jesenice, Jezersko, Kranjska gora, Krvavec, Stol, Šenčur, Komenda, Vodice, Šmarna gora, Mengeš in Pšata,
- v jelovškem delu LUO - Sorica, Železniki, Jelovica, Nomenj-Gorjuše, Bohinjska Bistrica, Sorško polje, Križna gora, Škofja Loka, Poljane, Gorenja vas, Sovodenj, Žiri, Toško Čelo, Medvode, Dobrova, Horjul in Šentjošt.

Pri teh loviščih je praviloma odstopanje od spolnega razmerja v tekočem letu dovoljeno za 1 osebek, vsa odstopanja pa se upoštevajo pri izravnavi v naslednjem letu (naslednjih letih). Realizacija odvzema muflonov v teh loviščih šteje v realizacijo osrednjih območij. V primeru nekajletne drugačne prostorske razporeditve muflonov, je v letnih načrtih mogoča tudi drugačna razporeditev robnega območja. Morebitne spremembe se upoštevajo v smeri zagotavljanja postavljenih ciljev upravljanja z muflonom.

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:**Karavanke in Kamniško Savinjske Alpe**

Begunjščica, Dobrča, Dovje, Jesenice, Jezersko, LPN Kozorog, Kranjska gora, Stol, Storžič, Šenčur, Tržič, Udenboršt, Krvavec, Komenda, Vodice, Šmarna gora, Mengeš, Pšata									
	Jagnjeta	Ovni 1+	Ovni 2+	Ovni skupaj	Jagnjice	Ovce 1+	Ovce 2+	Ovce skupaj	Skupaj
LPN Kozorog	12	13	21	46	13	13	18	44	90
Ostala lovišča	6	7	12	25	8	7	10	25	50
Vsa našteta lovišča	18	20	33	71	21	20	28	69	140

Jelovica z obrobjem

Sorica, Železniki, Selca, Jošt, Kropa, Jelovica, Bled, Nomenj, Bohinjska Bistrica, Stara Fužina, Sorško polje, Križna gora, Škofja Loka, Poljane, Gorenja vas, Sovodenj, Žiri, Toško čelo, Medvode, Dobroba, Polhov Gradec, Horjul, Šentjošt									
	Jagnjeta	Ovni 1+	Ovni 2+	Ovni skupaj	Jagnjice	Ovce 1+	Ovce 2+	Ovce skupaj	Skupaj
Vsa našteta lovišča	10	11	19	40	12	12	16	40	80

Morebitne večje kršitve realizacije odvzema po spolu in starosti v letih 2021-2022, se upoštevajo pri izdelavi načrta odvzema za leti 2023-2024

Morebitne odklone v spolni in starostni sestavi realiziranega odvzema zaradi prisotnosti velikih zveri se bo smiselno upoštevalo pri strokovni presoji izvrševanja načrtovanih ukrepov.

Lov na muflona naj se prične izvajati takoj po začetku lovne dobe, kar še posebno velja za razred mladih. Priporočljivo je, da se 70 % odvzema realizira pred nastopom zime, do 30. novembra.

Poleg rednega spremljanja z opazovanji naj upravljavci lovišč in LPN, v kolikor je le mogoče, ugotavljajo tudi vzroke morebitnega pogina. Pomembno je tudi ugotavljanje medsebojnih vplivov z divjadjo ostalih vrst.

Skladno z določili Lovsko upravljavskega načrta za II. Gorenjsko LUO 2011-2020 se dovoljuje dodajanje živali iz drugih kolonij.

Preglednica 4.4.2: Analiza odvzema muflonov

Odstrel in izgube									
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Jagnjeta M	15	12	14	9	12	8	70	25,5	13,0
Enoletni	10	15	10	9	7	11	62	22,6	11,5
Ovni 2+	30	29	28	14	23	18	142	51,8	26,4
Skupaj OVNI	55	56	52	32	42	37	274	100,0	51,0
Jagnjeta Ž	25	17	15	16	17	14	104	39,5	19,4
Enoletne	10	8	8	6	8	6	46	17,5	8,6
Ovce 2+	27	20	19	17	20	10	113	43,0	21,0
Skupaj OVCE	62	45	42	39	45	30	263	100,0	49,0
SKUPAJ odstrel in izgube	117	101	94	71	87	67	537		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom							
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj
Načrt - skupaj	110	105	105	90	82	68	560
Odstrel in izgube / načrt	106,4	96,2	89,5	78,9	106,1	98,5	95,9
Delež OVNOV	47,0	55,4	55,3	45,1	48,3	55,2	51,0
Delež ovnov 2+	25,6	28,7	29,8	19,7	26,4	26,9	26,4
Delež mladih (mladiči, enoletni) neglede na spol	51,3	51,5	50,0	56,3	50,6	58,2	52,5

Izgube in odvzem								
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%
Nenaravne izgube	0	3	1	0	0	0	4	5,2
Naravne izgube	3	22	19	6	15	8	73	94,8
Skupaj izgube	3	25	20	6	15	8	77	100,0
% izgub	2,6	24,8	21,3	8,5	17,2	11,9	14,3	
Odstrel	114	76	74	65	72	59	460	

Vzroki izgub								
Vzrok / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%
1 neznan	2	11	4	2	2	1	22	28,6
2 bolezen	1	5	1	1			8	10,4
3 krivolov							0	0,0
4 cesta		3					3	3,9
5 železnica							0	0,0
6 zveri		4	14	3	12	4	37	48,1
7 psi			1				1	1,3
8 kosilnica							0	0,0
9 garje							0	0,0
10 poškodba		2			1	3	6	7,8

Telesne mase (biološka telesna masa)						
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Jagnjeta M	10,9	10,7	10,4	10,1	10,7	10,9
Indeks	100,0	98,2	95,4	92,7	98,2	100,0
Enoletni	18,0	17,7	17,8	18,2	18,6	16,2
Indeks	100,0	98,3	98,9	101,1	103,3	90,0
Ovni 2+	25,6	26,0	25,5	28,3	26,6	27,5
Indeks	100,0	101,6	99,6	110,5	103,9	107,4
Jagnjeta Ž	10,4	9,6	9,6	9,8	9,9	9,9
Indeks	100,0	92,3	92,3	94,2	95,2	95,2
Enoletne	17,4	13,9	14,8	14,4	16,4	13,3
Indeks	100,0	79,9	85,1	82,8	94,3	76,4
Ovce 2+	17,3	18,6	17,3	17,6	17,1	17,2
Indeks	100,0	107,5	100,0	101,7	98,8	99,4

4.5 Gams (*Rupicapra rupicapra*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

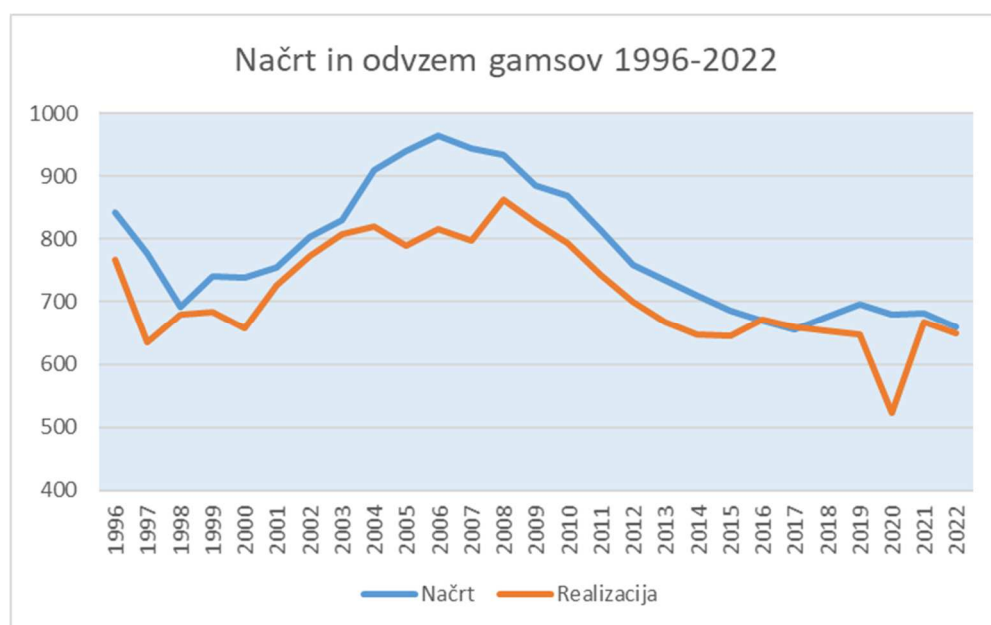
Prostorski okvir obravnave gamsa je lovsko upravljavsko območje. Ločeno dodatno obravnavamo gamsa v štirih ekoloških enotah in sicer v zahodnih Karavankah, vzhodnih Karavankah in Kamniško Savinjskih Alpah, na Jelovici z obrobjem in v Poljanski dolini (Škofjeloško hribovje) z Dolomiti.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih:

Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

V letu 2021 je znašala realizacija 668 živali, v letu 2022 pa 650 živali. Skupno je bilo v obeh letih odvzetih 1.318 gamsov. Načrt odvzema v višini 1.340 živali je bil realiziran 98,4 %. Načrti so bili realizirani v vseh ekoloških enotah in sicer se je realizacija gibala med 87,6 % v zahodnih Karavankah ter 103,3 % v Poljanski dolini z Dolomiti.

V preteklem šestletnem obdobju se je realizacija gibala med 523 in 668 gamsi. Povprečna realizacija je znašala 94,0 %. Načrt odvzema je bil realiziran v 5 letih obravnavanega obdobja. V letu 2020 je bil načrt realiziran zgolj 76,9 %. Slabša realizacija je posledica Covid ukrepov in izostanka lovnega turizma. Po ekoloških enotah je bil načrt odvzema v vseh letih realiziran v Poljanski dolini z Dolomiti (97,0 %) ter na Jelovici z obrobjem (95,7 %), v Vzhodnih Karavankah in Kamniško Savinjskih Alpah ni bil načrt realiziran v letu 2020, v povprečju pa so bili načrti realizirani 96,2 %. Najslabšo realizacijo beležimo v Zahodnih Karavankah. Povprečna realizacija v obdobju znaša 84,7 %. Načrti so bili realizirani zgolj v letih 2017 in 2022.

V obdobju 1996-2008 je odvzem gamsov na ravni LUO naraščal, v naslednjih letih, v obdobju do leta 2014 pa je začel upadati. Sledilo je obdobje stagnacije odvzema, ki ga je prekinilo leto 2020 in karantenski ukrepi zaradi Covid-19. Prelomna leta v trendu so bila 1996, 2008, 2014 in 2019.

Spolna in starostna struktura:

V povprečju zadnjega dvoletnega obdobja (2021-2022) je bila spolna sestava odvzema v korist samcev-kozlov (51,5 % : 48,5 %). Delež mladih (mladiči, 1+ in 2+) je znašal 55,1 % in je bil realiziran v deležu 93,8 %. Delež kozlov 3 in večletnih je znašal 23,8 % in je bil realiziran 106,1 %. Delež koz tri in večletnih je znašal 21,1 % in je bil realiziran 103,0 %. Podrobnejša sestava odvzema je obsegala 6,1 % kozličev, 10,5 % kozlov 1+, 11,2 % kozlov 2+, 16,5 % kozlov 3-7, 7,4 % kozlov 8+, 7,4 % kozic, 11,0 % koz 1+, 9,0 % koz 2+, 14,4 % koz 3-10 in 6,7 % koz 11+.

Delež kozlov se je gibal med 50,1 % (Vzhodne Karavanke in Kamniško Savinjske Alpe) in 55,4 % (Poljanska dolina z Dolomiti, Jelovica z obrobjem).

Spolno razmerje šestletnega odvzema (2017-2022) je bilo prav tako v korist kozlov (52,7 % : 47,3 %). Delež mladih je v odvzemu obsegal 56,2 % in je bil v povprečju realiziran 91,6 %. Delež kozlov 3 in večletnih je znašal 23,8 % in je bil realiziran 101,1 %. Delež koz 3 in večletnih je znašal 19,9 % in je bil realiziran 92,9 %. Podrobnejša starostna sestava šestletnega odvzema je obsegala 6,7 % kozličev, 10,9 % enoletnih kozlov, 11,3 % dveletnih kozlov, 17,1 % 3-7 letnih in 6,7 % 8+ kozlov, 7,6 % kozic, 11,0 % enoletnih koz, 8,7 % dveletnih,

13,7 % 3-10 letnih in 6,2 % 11+ letnih koz. Skupna starostna struktura odvzema (mladi : srednje stari : stari) je bila v razmerju 56 % : 31 % : 13 % in se med posameznimi leti ni bistveno razlikovala.

Med ekološkimi enotami je spolno razmerje dokaj izravnano. Delež tri in večletnih kozlov v odvzemu se je gibal med 23,2 % v Poljanski dolini in Dolomitih ter 25,0 % na Jelovici z obrobjem. Večje razlike v deležih beležimo pri kozah 3+. Najnižji delež je bil v Poljanski dolini in Dolomitih (17,3 %), najvišji delež pa v Zahodnih Karavankah 24,4 %.

Višina, vzroki in trendi izgub:

V obdobju 2021-2022 so izgube znašale 8,3 %. V strukturi izgub prevladujejo naravne izgube in sicer zaradi bolezni, garij, neznanega vzroka in poškodb. Njihov delež znaša 75 %. Izraziteje se je v zadnjih dveh letih povečal delež izgub po zvereh in je obsegal 22 %. Nekaj izgub so predstavljali še povozi ter psi. V strukturi izgub prevladuje ženski spol (56 % : 44 %). Delež izgub (mladi : srednje stari : stari) znaša 56 % : 20 % : 24 %. Najmanjši med izgubami je delež srednje starih kozlov.

Delež izgub v zadnjem šestletnem obdobju je obsegal 9,3 % celotnega odvzema. V večini let se je delež gibal med 7- 9 % razen v letu 2018, ko so izgube zaradi ostrine zime znašale 16,8 %. Na splošno je pri gamsu značilno, da se izgube močneje povečajo v letih z dolgotrajno in debelo snežno odejo. V povprečju beležimo dve takšni zimi v desetletju. V zadnjem šestletnem obdobju je število izgub nihalo med 43 živalmi (leti 2020 in 2022) in 110 živalmi (2018). V deležu izgub izstopata ekološki enoti Jelovica z obrobjem s 15,4 % in Zahodne Karavanke s 14,7 %. V obeh ostalih ekoloških enotah je delež izgub pod 6 %.

Presoja uspešnosti upravljanja:

Upravljanje s populacijo gamsa ocenjujemo kot uspešno. Načrtovani odvzem je bil na ravni LUO v vseh letih ustrezno realiziran, izjema je le leto 2020, ko je zaradi covid-19 izostala realizacija v LPN Kozorog. Tudi po ekoloških enotah je bila realizacija v večini let dobra. Najslabšo realizacijo beležimo v Zahodnih Karavankah, kjer so načrti pogosto realizirani pod spodnjo mejo dopustnih odstopanj. Že vrsto let beležimo slabšo realizacijo v lovišču Kranjska gora, kar nato vpliva na realizacijo v ekološki enoti.

Spolna in starostna struktura se na ravni LUO pomembneje ne razlikuje in je podobna načrtovani. Nekaj večje razlike beležimo med ekološkimi enotami, kjer predvsem v Poljanski dolini z dolomiti zaznavamo močnejše poseganje pri moškem spolu. Izgube v zadnjem obdobju ne predstavljajo večjih problemov. Garje so se po nekaj močnejšem pojavu na območju Bohinja umirile in ne predstavljajo večje nevarnosti za populacijo.

S populacijo se v splošnem gospodari aktivno, velika večina živali se odstrela (v primerjavi z izgubami) in divjačina se s tem ustrezno uporabi in ovrednoti. Populacijo se ohranja stabilno, kar je pomembno v pogledu permanentno prisotnih garij, kot tudi klimatskih sprememb. Glede na spol se aktivneje in bolj smelo gospodari med samci kot med samicami, kar je posledica še vedno, od nekdanje prisotne želje po večjem varovanju samic v primerjavi s samci.

Ocena stanja populacije:

Trend številčnosti in prostorska porazdelitev:

Gamsi so prisotni na celotnem območju Karavank in Kamniško Savinjskih Alp ter v višjih predelih predalpskega prostora z izjemo izrazito nižinskih lovišč. V preteklosti so poselili tudi nekatere nižje predele na širšem območju Jelovice in v Poljanski dolini z Dolomiti, v nekaterih primerih v obliki skoraj izoliranih kolonij. Najvišje gostote so značilne za sredogorje in visokogorje.

V zadnjih letih ne opažamo niti trendov večanja niti manjšanja območja aktivnosti (sub)populacije. Prostorska porazdelitev glede na lovišča se v zadnjem šestletnem obdobju ni opazno spremenila.

Ocenjujemo, da je ob koncu šestletnega obdobja gostota (sub)populacije gamsa podobna kot je bila v začetku šestletnega obdobja.

Medvrstni vplivi:

V zadnjem šestletnem obdobju nismo zaznali pomembnejših sprememb v okolju v pogledu izboljševanja ali slabšanja prehranskih in drugih bivalnih razmer gamsov. Že dalj časa sicer opažamo pojavljanje jelenjadi na zgornji gozdni meji in v nekaterih strmejših predelih, ki jih tradicionalno poseljuje gams. Domnevamo, da prisotnost jelenjadi poslabšuje življenjske razmere gamsov, kar se odraža v drugačni prostorski razporeditvi in rabi habitatov.

Po doselitvi risov v letu 2021 se je povečal njegov vpliv na Jelovici z obrobjem, saj gams predstavlja pomembno plensko vrsto. Območje Jelovice z obrobjem, ki ga poseljuje je pretežno gozdnato, kar ustreza tudi risu. V naslednjih letih pričakujemo njegovo prostorsko širitev v druge ekološke enote.

V letu 2019 se je na Jelovici z obrobjem ter Poljanski dolini pojavil tudi volk, ki je izoblikoval 3 trope. 2 tropa sta bila aktivna še v letu 2022, medtem ko je status tropa v Poljanski dolini v nastajanju oz. razpadanju. Dodaten trop se je izoblikoval tudi na robnem delu Zahodnih Karavank. Ne glede na to da gams poseljuje večinoma

strme in skalovite predele pa bo prisotnost volkov vplivala na gamse, ki poseljujejo manj strme gozdne predele.

Spolna in starostna struktura:

Ocenjujemo, da je spolna sestava populacije, kljub vsakoletnemu malenkostnemu preseganju odvzema kozlov, v grobem ustrezna, verjetno pa je v populaciji nekaj več koz kot kozlov. Tudi večji delež izgub med samicami v primerjavi s samci v celotni populaciji, kot tudi v večini ekoloških enot nas navaja k sklepanju, da v populaciji nastopa nekoliko večji delež ženskega spola. To je sicer v osnovi posledica značilnosti vrste (spolnega dimorfizma), prav tako pa tudi posledica še vedno, od nekdaj prisotne želje po večjem varovanju samic v primerjavi s samci. Ocenjujemo, da je starostna sestava populacije zadovoljiva, verjetno je boljša pri samicah kot pri samcih, kjer je zaradi varovanja bolje zastopan srednji starostni razred, pa tudi živali najvišjih starosti je neprimerno več kot pri kozlih.

Zdravstveno stanje in vitalnost:

Gamsi dosegajo največje telesne mase v ekološki enoti Jelovica z obrobjem, nato v Poljanski dolini z Dolomiti in Zahodnih Karavankah, sledijo pa Vzhodne Karavanke in Kamniško Savinjske Alpe.

Delež izgub zaradi bolezni in garij se je v zadnjih dveh letih občutneje znižal in je nekajkrat nižji kot v letih 2017-2019. Trenutno so populacije gamsov v vseh ekoloških enotah v dobri kondiciji in niso podvržene pojavi tradicionalnih bolezni.

Prilagojeni cili:

Cilj upravljanja z gamsom ostaja nespremenjen. Želimo stabilno, zdravo in z možnostmi okolja ter drugimi živalskimi vrstami usklajeno populacijo. Želimo, da je gams prisoten v celotnem območju aktivnosti, ki ga danes poseljuje. Prav tako naj bodo gamsi prisotni v vseh habitatih, ki si jih sami izberejo. Ohranjati in vzdrževati želimo življenjskemu okolju primerno gostoto z ustrezno spolno, starostno in socialno strukturo. Medvrstna razmerja med gamsi, jelenjadjo ter mufloni bi želeli izboljševati v korist gamsov. Želimo čim manjši obseg tradicionalnih gamsjih kužnih bolezni. Populacijo želimo ohraniti stabilno tudi v luči (prihajajočih) klimatskih sprememb.

Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

Odvzem po številu in sestavi z dopustnimi odstopanji:

Višina odvzema za obdobje 2023-2024 v območju znaša 1.490 živali. Spolna in starostna sestava načrtovanega odvzema je enaka v vseh ekoloških enotah. Delež odvzema v srednjem razredu koz (3+ - 10+) se zmanjša iz 17 % na 15 %, razlika se načrtuje v razredu mladih živali (določilo je bilo uvedeno pri načrtu za leto 2017).

Preglednica 4.5.1: Načrt odvzema gamsov

Kozličiči	105 (7 %)	Kozice	119 (8 %)
Kozli 1+	133 (9 %)	Koze 1+	150 (10 %)
Kozli 2+	179 (12 %)	Koze 2+	179 (12 %)
Kozli 3+ - 7+	253 (17 %)	Koze 3+ - 10+	224 (15 %)
Kozli 8+	74 (5 %)	Koze 11+	74 (5 %)
SKUPAJ 1.490 (100 %)			

Načrtovani odvzem mladičev (kozličičev in kozic) je ločen po spolu, lovijo pa se ne glede na spol. Ob izvajanju odstrela in ugotavljanju izgub se ugotovi in evidentira tudi spol mladičev. Pri tem je potrebno izhajati iz usmeritve, da je potrebno opraviti količinsko zadosten odvzem tudi v tej starostni kategoriji, pri tem pa je njihov spol drugotnega pomena.

Dopustna odstopanja po višini znašajo do + -15 % od načrtovanega skupnega števila odvzema.

Odvzem v srednjem razredu (kozli 3+-7+; koze 3+-10+) se pri vsakem spolu posebej lahko prekorači le do 10 %, v ostalih razredih preseganje ni omejeno v skladu s splošnimi določili možnih odstopanj realizacije od načrta.

V kolikor 10 % znotraj posamezne spolne kategorije drugega starostnega razreda predstavlja manj kot eno (1) žival, se kot dopustno odstopanje šteje + 1 žival. Neizvršeni odvzem v srednjem starostnem razredu se lahko nadomesti z odvzedom v prvem (kozličiči, kozli 1+, kozli 2+; kozice, koze 1+, koze 2+) in tretjem (kozli 8+; koze 11+) starostnem razredu. Odvzem v tretjem starostnem razredu se lahko nadomesti z odvzedom v prvem starostnem razredu.

Morebitna večja odstopanja pri spolni strukturi se upoštevajo pri izdelavi naslednjih načrtov LUO. Vsak upravljavec lovišča mora pri realizaciji zagotavljati čim bolj izravnano spolno strukturo (1:1).

Za lovišča, ki imajo načrtovani odvzem v višini od vključno 4 do vključno 10 gamsov, se kot dopustno odstopanje od načrta praviloma šteje realizacija + - 2 živali. V teh loviščih se srednji starostni razred pri obeh spolih skupaj lahko praviloma preseže za največ 1 žival, razlika v spolnem razmerju (vse kategorije skupaj brez mladičev) pa lahko pri realizaciji odstopa tudi za največ 1 žival.

Lovišča, v katerih načrt za posamezno lovišče ne presega 3 živali, načrta odvzema ni potrebno obvezno dosegati, lahko pa se ga presega za 1 žival. Morebitna odstopanja pri starostni strukturi v drugem starostnem razredu pri obeh spolih se, ne glede na meje dopustnih odstopanj, upoštevajo pri letnih načrtih v naslednjem obdobju.

V primeru, da je v posameznem starostnem razredu načrtovan odvzem do vključno 5 živali, dopustno odstopanje 10 % ali 15 % pomeni 1 živali, v primeru načrtovanega odvzema 6-10 živali pa dopustno odstopanje 10 % oziroma 15 % pomeni 2 živali. Dopustna odstopanja v višini +1 žival so dovoljena tudi v spolnih in starostnih razredih v katerih odvzem ni načrtovan.

Lovišča, ki v letnih načrtih ne bodo imela načrtovanega odvzema niti imela razdeljenega odstrela po starostni in spolni strukturi (nekaj 1*) (karavanški del: Šenčur, Krvavec, Komenda, Vodice, Šmarna gora, Mengeš, Pšata; Jelovski del: Sorško polje, Žiri, Toško čelo, Horjul) gamse lahko lovijo. Pri teh loviščih odvzem v tekočem letu ne sme presegati 2 živali, praviloma je treba upoštevati spolno razmerje 1:1, odstopanja se upoštevajo pri izravnavi v naslednjem letu (naslednjih letih). Realizacija odvzema gamsov v teh loviščih šteje v realizacijo osrednjih območij. V primeru nekajletne drugačne prostorske razporeditve gamsov je v letnih načrtih mogoča tudi drugačna razporeditev robnega območja. Morebitne spremembe se upoštevajo v smeri zagotavljanja postavljenih ciljev upravljanja z gamsom.

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Prostorska porazdelitev višine in sestave odvzema

Karavanke – zahodni del

Kranjska gora, Dovje, Jesenice, Stol, Begunjska, Dobruha													
	kozliči	1 letni	2 letni	3-7 letni	8+ letni	Kozli skup.	kozice	1 letne	2 letne	3-10 letne	11+ letne	Koze skup.	Sk.
Vsa našeta lovišča	18	22	30	42	12	124	20	26	30	38	12	126	250

Karavanke – vzhodni del in Kamniško Savinjske Alpe

LPN Kozorog Kamnik, Jezersko, Storžič, Udenboršt, Tržič, Šenčur, Krvavec, Komenda, Vodice, Šmarna gora, Mengeš, Pšata													
	kozliči	1 letni	2 letni	3-7 letni	8+ letni	Kozli skup.	kozice	1 letne	2 letne	3-10 letne	11+ letne	Koze skup.	Sk.
LPN Kozorog	45	57	77	109	32	320	51	64	77	96	32	320	640
Ostala lovišča	7	9	12	17	5	50	8	10	12	15	5	50	100
Vsa našeta lovišča	52	66	89	126	37	370	59	74	89	111	37	370	740

Jelovica z obrobjem

Sorica, Železniki, Selca, Jošt, Kropa, Jelovica, Bled, Nomenj, Bohinjska Bistrica, Stara Fužina													
	kozliči	1 letni	2 letni	3-7 letni	8+ letni	Kozli skup.	Kozice	1 letne	2 letne	3-10 letne	11+ letne	Koze skup.	Sk.
Vsa našeta lovišča	21	27	36	51	15	150	24	30	36	45	15	150	300

Poljanska dolina (Škofjeloško hribovje) z Dolomiti

Sorško polje, Križna gora, Škofja loka, Poljane, Gorenja vas, Sovodenj, Žiri, Toško čelo, Medvode, Dobrova, Polhov Gradec, Horjul, Šentjošt													
	kozliči	1 letni	2 letni	3-7 letni	8+ letni	Kozli skup.	Kozice	1 letne	2 letne	3-10 letne	11+ letne	Koze skup.	Sk.
Vsa našeta lovišča	14	18	24	34	10	100	16	20	24	30	10	100	200

Morebitne večje kršitve realizacije odvzema po spolu in starosti v letih 2021-2022 v primerjavi z načrtovano se upoštevajo pri izdelavi razdelilnika za leti 2023-2024.

V načrtu za leti 2023-2024 ni upoštevana prisotnost velikih zveri (volka, risa) pri upravljanju z gamsom. V primeru, da bo zaznan znaten vpliv volka in/ali risa na gamsa, se bo morebitne odklone v spolni in starostni sestavi realiziranega odvzema smiselno upoštevalo pri strokovni presoji izvrševanja načrtovanih ukrepov.

Ostale usmeritve:

Lov na gamsa naj se začne izvajati takoj po začetku lovne dobe, kar še posebno velja za razred mladih. Priporočljivo je, da se vsaj 50 % odvzema mladih realizira pred nastopom zime (do 31. oktobra). Priporočamo, da upravljalci lovišč morebitne interne omejitve in stimulacije lova gamsov prilagodijo v smeri doseganja

načrtovane višine in sestave odvzema gamsov. Odstopanje po spolu in starosti ter morebitne druge nepravilnosti v odstrelu se bodo upoštevale pri izdelavi letnega lovsko upravljavskega načrta za naslednje leto. Dosledno je potrebno izvajati odstrel vseh za garjami obolelih živali.

Poleg rednega spremljanja z opazovanji naj upravljavci lovišč in LPN, v kolikor je le mogoče, spremljajo tudi zdravstveno stanje populacije in ugotavljajo tudi vzroke pogina. Še posebno pozornost naj namenijo ugotavljanju morebitnega pojavljanja tradicionalnih gamskih bolezni.

Preglednica 4.5.2: Analiza odvzema gamsov

Odstrel in izgube									
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Mladiči M	38	49	42	44	50	30	253	12,6	6,7
Kozli 1+	73	62	65	78	69	69	416	20,7	10,9
Kozli 2+	78	75	82	49	70	77	431	21,5	11,3
I. starostni razred	189	186	189	171	189	176	1100	54,9	28,9
Kozli 3+ do 7+	122	109	111	92	111	106	651	32,5	17,1
Kozli 8+ in več	34	45	49	29	49	48	254	12,7	6,7
Skupaj KOZLI	345	340	349	292	349	330	2005	100,0	52,7
Mladiči Ž	44	44	51	54	48	49	290	16,1	7,6
Koze 1+	73	75	63	61	77	68	417	23,2	11,0
Koze 2+	70	60	50	32	59	60	331	18,4	8,7
I. starostni razred	187	179	164	147	184	177	1038	57,8	27,3
Koze 3+ do 10+	86	96	91	59	86	104	522	29,1	13,7
Koze 11+ in več	42	39	42	25	49	39	236	13,1	6,2
Skupaj KOZE	315	314	297	231	319	320	1796	100,0	47,3
SKUPAJ odstrel in izgube	660	654	646	523	668	650	3801		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom							
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj
Načrt - skupaj	655	675	695	680	681	659	4045
Odstrel in izgube / načrt	100,8	96,9	92,9	76,9	98,1	98,6	94,0
Delež KOZLOV	52,3	52,0	54,0	55,8	52,2	50,8	52,7
Delež kozlov 2+ in več	35,5	35,0	37,5	32,5	34,4	35,5	35,1
Delež koz 2+ in več	30,0	29,8	28,3	22,2	29,0	31,2	28,7
Delež mladih (mladiči, 1+) ne glede na spol	34,5	35,2	34,2	45,3	36,5	33,2	36,2

Izgube								
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%
Nenaravne izgube	0	4	1	1	2	1	9	2,5
Naravne izgube	46	106	44	42	64	42	344	97,5
Skupaj izgube	46	110	45	43	66	43	353	100,0
% izgub	7,0	16,8	7,0	8,2	9,9	6,6	9,3	
Odstrel	614	544	601	480	602	607	3448	

Vzroki izgub								
Vzrok / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%
1 neznan	13	67	10	16	40	15	161	45,6
2 bolezen	2	7	5	16	5	4	39	11,0
3 krivolov				1			1	0,3
4 cesta		3	1		1	1	6	1,7
5 železnica							0	0,0
6 zveri		6	4	6	9	15	40	11,3
7 psi		1			1		2	0,6
8 kosilnica							0	0,0
9 garje	30	20	22	2	5	6	85	24,1
10 poškodba	1	6	3	2	5	2	19	5,4

Telesne mase (biološka telesna masa)						
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022
mladiči M	8,6	9,0	8,9	8,7	8,7	7,5
Indeks	100,0	104,7	103,5	101,2	101,2	87,2
kozli 1+	13,8	14,1	14,8	13,6	13,8	14,0
Indeks	100,0	102,2	107,2	98,6	100,0	101,4
kozli 2+	19,1	18,9	19,4	19,3	18,8	18,5
Indeks	100,0	99,0	101,6	101,0	98,4	96,9
kozli 3+ do 7+	22,7	23,3	23,3	23,1	23,2	23
Indeks	100,0	102,6	102,6	101,8	102,2	101,3
kozli 8+ in več	24,6	24,2	23,5	24,0	23,9	24,3
Indeks	100,0	98,4	95,5	97,6	97,2	98,8
mladiči Ž	8,6	8,3	8,6	8,5	8,2	7,5
Indeks	100,0	96,5	100,0	98,8	95,3	87,2
koze 1+	13,1	13,3	13,1	13,0	12,9	12,3
Indeks	100,0	101,5	100,0	99,2	98,5	93,9
koze 2+	17,0	17,0	16,8	16,1	17,0	16,1
Indeks	100,0	100,0	98,8	94,7	100,0	94,7
koze 3+ do 10+	18,5	19,6	19,3	19,3	18,7	18,3
Indeks	100,0	105,9	104,3	104,3	101,1	98,9
koze 11+ in več	17,2	19,3	18,5	18,6	19,1	17,9
Indeks	100,0	112,2	107,6	108,1	111,0	104,1

4.6 Alpski kozorog (*Capra ibex*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Populacijsko območje kozoroga v LUO je omejeno le na kolonijo kozorogov na območju Brane in Macesnovca (Kamniško Savinjske Alpe) v lovišču s posebnim namenom Kozorog Kamnik.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih:

V letih 2021 in 2022 je bil načrtovan odvzem štirih kozorogov in sicer dveh kozlov razreda 2+ in dveh koza razreda 2+. Odstrel je bil omejen zgolj na bolne oz. ostarele živali, ki bi v kratkem poginile. Realiziran je bil odvzem petih živali in sicer kozliča moškega spola, 2 kozlov 2-10 let ter 2 koza v starostnem razredu 2+. Kozlič moškega spola in 1 kozel 2-10 let sta bila evidentirana kot izgubi (neznan vzrok in krivolov).

V zadnjem šestletnem obdobju je bilo skupno odvzetih 10 živali in sicer: 2 kozliča M, 2 kozla razreda 2-10 let, 2 kozla razreda 11+ let, ter 4 koze razreda 2+. Odstreljenih je bilo 8 živali, 2 živali sta bili evidentirani kot izgubi. Odstrel je obsegal bolne in ostarele živali.

Zaradi premajhnega števila odvzetih živali telesne mase in točkovne vrednosti rogov niso zanesljiv kazalnik vpliva okoljskih spremenljivk in kakovosti populacije.

Ocena stanja populacije:

Alpski Kozorog se je na območju Gorenjskega LUO ohranil le v še v eni koloniji. Kolonija poseljuje del območja Kamniško Savinjskih Alp, v lovišču Kozorog Kamnik, kjer se v zimskem obdobju nahaja na območju Brane in Macesnovca na nadmorski višini 1200-1900 m, poleti pa živali migrirajo v do 4 km oddaljena območja Grintovca in Ojstrice. Največ živali je kolonija štela v poznih osemdesetih letih, ko je bilo v koloniji tudi prek 100 živali, območje aktivnosti pa je segalo celo do Krvavca. Številčnost je v začetku devetdesetih let zaradi garij upadla in se praktično prepolovila. V naslednjih dveh desetletjih je številčnost še nekoliko upadla. Število v koloniji se je ustalilo na nekaj deset živalih, tako da ocenjujemo, da živi danes v koloniji do 40 kozorogov.

Populacija (kolonija) je slabo viabilna, saj zaradi majhnega števila in izolacije prihaja do parjenja genetsko sorodnih živali (t.i. in-breedinga). Zaradi zmanjšanega števila živali se je skrčilo tudi območje aktivnosti kolonije, pozimi se živali pojavljajo le še na južnem pobočju Brane.

Spolna in starostna sestava kolonije nista znani. Zaradi prenizke številčnosti je kolonija dolgoročno ogrožena.

Ob običajnih medsebojnih vplivih z drugimi rastlinskimi in živalskimi vrstami, ki so povezane z izborom habitatov in prehranjevanjem ter drugi rabi življenjskega prostora, posebnih medvrstnih vplivov nismo zaznali. V zadnjih letih se je ponovno pojavila invadiranost s povzročiteljem garij.

Prilagojeni cilji:

Cilj upravljanja s kolonijo kozoroga se spremeni. Ponovno želimo vzpostaviti zdravo kolonijo brez opazanja bolezenskih znakov (garje), v čimbolj naravni sestavi in številu, ki ji bo omogočila preživetje in zagotovila normalen nadaljnji razvoj. Zavedamo se, da je brez dodajanja živali v kolonijo ter povečevanjem njenega števila ter širjenja območja aktivnosti populacije, kolonija obsojena na propad.

Alpski kozorog je uvrščen na Prilogo V Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (t.i. »habitatna direktiva«), kar pomeni, da je na nivoju EU zavarovana živalska vrsta. Glavni varstveni cilj direktive je ohranjanje ugodnega stanja vrst in habitatov.

Ukrepi in usmeritve:

V obdobju 2023-2024 načrtujemo odvzem 4 živali (2 kozla razreda 2+ (dve in večletni) in 2 kozi razreda 2+ (dve in večletni). Odstreljene so lahko le bolne ali ostarele živali, katere se opazajo v koloniji in bi poginile v kratkoročnem obdobju.

Izjava se spremlja stanja kolonije, ugotavlja prisotnost bolezni, poizkuša se ugotoviti število živali in njihovo starostno ter spolno sestavo.

Skladno z določili Lovsko upravljavskega načrta za II. Gorenjsko LUO 2011-2020 se dovoljuje dodajanje živali iz drugih kolonij.

V primeru opaženih bolnih živali bo morda potreben izredni odstrel, za katerega dovoljenje upravljavec zaprosi bodisi IRSKGLR ali MKGP.

Preglednica 4.6.1: Analiza odvzema alpskih kozorogov

Odstrel in izgube									
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	%/spol	%/skupaj
kozlički M			1		1		2	33,3	20,0
kozli 1+							0	0,0	0,0
kozli 2 - 10					1	1	2	33,3	20,0
kozli 11 +		1		1			2	33,3	20,0
skupaj KOZLI	0	1	1	1	2	1	6	100,0	60,0
kozlički Ž							0	0,0	0,0
koze 1+							0	0,0	0,0
koze 2+			1	1	2		4	100,0	40,0
skupaj KOZE	0	0	1	1	2	0	4	100,0	40,0
SKUPAJ odstrel in izgube	0	1	2	2	4	1	10		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom							
kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj
načrt - skupaj	0	2	1	2	2	2	9
odstrel in izgube / načrt	#DEL/0!	50,0	200,0	100,0	200,0	50,0	111,1
delež KOZLOV	#DEL/0!	100,0	50,0	50,0	50,0	100,0	60,0
delež trofejnih kozlov 2+ in več	#DEL/0!	100,0	0,0	50,0	25,0	100,0	40,0
delež mladih (mladiči, enoletni) ne glede na spol	#DEL/0!	0,0	50,0	0,0	25,0	0,0	20,0

Izgube								
kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	%
nenaravne izgube	0	0	0	0	0	1	0	0,0
naravne izgube	0	0	0	0	1	0	1	100,0
skupaj izgube	0	0	0	0	1	1	1	100,0
% izgub	#DEL/0!	0,0	0,0	0,0	25,0	100,0	10,0	
čisti odstrel	0	1	2	2	3	0	9	

Vzroki izgub								
vzrok / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	%
1 neznan					1		1	100,0
2 bolezen							0	0,0
3 krivolov						1	0	0,0
4 cesta							0	0,0
5 železnica							0	0,0
6 zveri							0	0,0
7 psi							0	0,0
8 kosilnica							0	0,0
9 garje							0	0,0
10 poškodbe							0	0,0

4.7 Divji prašič (*Sus scrofa*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

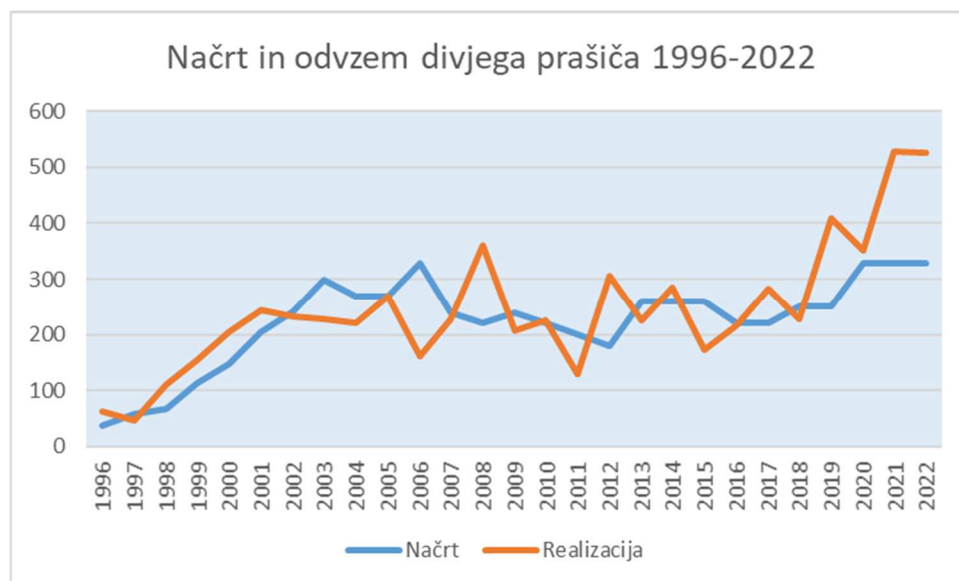
Prostorski okvir obravnave divjega prašiča je lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih:

Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

V letu 2021 je znašala realizacija 529 živali v letu 2022 pa 525 živali. Načrtovani minimalni odvoz v višini 660 živali je bil realiziran 159,7 %.

V preteklem šestletnem obdobju se je realizacija gibala med 227 živalmi v letu 2018 ter 529 živalmi v letu 2021. Povprečno doseganje načrtov v celotnem obdobju je bilo 135,9 %, doseganje načrtov po posameznih letih se je gibalo v razponu med 90,8 % (2018) in 163,6 % (2019).

Odvzem divjih prašičev je dokaj enakomerno naraščal v obdobju med leti 1996 in 2001. Nato sta sledili praktično 2 desetletji umirjenega gibanja številčnosti brez izrazitih trendov, a z nihanji odvzema med posameznimi leti. Od leta 2018 pa beležimo izrazit porast številčnosti oz. odvzema, ki se je odrazil v do sedaj najvišjih vrednostih.

Spolna in starostna struktura:

V obdobju 2021-2022 je bilo realizirano spolno razmerje 51,6 % : 48,4 % v korist samcev. Starostna sestava odvzema je obsegala 29,0 % mladičev M, 19,2 % lanščakov, 3,4 % merjascev razreda 2+, 25,7 % mladičev Ž, 16,6 % lanščakinj in 6,1 % svinj razreda 2+. Razmerje mladiči : lanščaki : odrasle živali je znašalo 55 % : 36 % : 9 %. Spolna sestava odvzema odraslih živali je bila v korist svinj (36 merjascev, 64 svinj). Delež lanščakinj in svinj 2+ v odvzemu je znašal 22,7 %.

V šestletnem obdobju je bilo spolno razmerje odvzema 53,7 % : 46,3 % v korist samcev. Večji delež samcev je značilen za prva leta šestletnega obdobja, v zadnjih dveh letih je spolna struktura bolj izravnana.

V starostni sestavi je znašal delež mladičev in ozimcev 52,7 %, lanščakov 38,1 % in starejših živali 9,2 %. Med starejšimi (razred 2+) živalmi je bilo v šestletnem obdobju uplenjenih 79 merjascev in 136 svinj, realizirano spolno razmerje odvzema je bilo torej močno v korist odraslih samic (samci : samice = 36,7 % : 63,3 %), kar je predvsem posledica določila o obveznem odvzemu določenega deleža lanščakinj in svinj. Za primerjavo navajamo, da je bilo v petletnem obdobju 2009-2013 (pred obveznim določilom iz leta 2014) realizirano spolno razmerje odraslih živali 49 % : 51 % (52 merjascev, 55 svinj).

Višina, vzroki in trendi izgub:

V zadnjem dveletnem obdobju (2021-2022) so izgube znašale 9 živali, kar predstavlja 0,9 % celotnega odvzema. V letu 2021 je bila evidentirana zgolj 1 izguba. Med izgubami beležimo 4 živali z neznanim vzrokom, v 3 primerih je šlo za poškodbo, v 2 pa za povoz.

V šestletnem obdobju so ugotovljene izgube nihale med 1 in 8 živalmi letno, najvišje so bile v letu 2021. Delež izgub v celotnem odvzemu je variiral med 0,2 in 2,0 %. V celotnem obdobju je bilo evidentiranih 26 izgub in sicer je bilo 11 povozov, 8 neznanih vzrokov ter 7 poškodb.

Presoja uspešnosti upravljanja:

Kljub popolnoma sproščenim ukrepom, pri upravljanju z divjim prašičem nismo bili uspešni. Številčnost oz. gostota se je izraziteje povečala v južnem delu LUO. Na območju Polhograjskih dolomitov in Poljanske doline se je oblikovalo močno populacijsko jedro, ki na razmeroma majhnem območju povzroča hude težave v kmetijstvu. Z naraščajočo številčnostjo se je na tem območju povečal tudi trend škod. Dolgoročni cilj ohranjanja številčnosti in zmernih škod se je predvsem v zadnjih dveh letih, tu močno oddaljil.

Uspešnejši smo bili pri poseganju v rodni del populacije, saj smo presegli želeni minimalni delež lanščakinj in svinj 2+. Prav tako smo bili uspešnejši pri preprečevanju širjenja populacije v ostale dele LUO. V večini lovišč divjimi prašiči ne povzročajo večjih težav, saj so gostote manjše oz. je njihova prisotnost občasna. Izgube so minimalne, pretežni delež odvzema se odstrela in divjačina se s tem ustrezno ovrednoti.

Ocena stanja populacije:

Trend številčnosti in prostorska porazdelitev:

Divji prašič je (vsaj občasno) prisoten v celotnem območju, vendar je gostota v posameznih delih območja različna in se spreminja med posameznimi leti. Večja gostota oz. pogostejše pojavljanje je značilno za lovišča Begunjsčica, Dobrča, LPN Kozorog, Krvavec, Pšata v Karavanškem in Kamniško Savinjskem delu območja ter v loviščih Jošt-Kranj, Križna gora, Poljane, Selca, Škofja Loka, Toško Čelo, Medvode, Dobrova, Horjul, Polhov Gradec v Jelovškem delu z obrobjem. Manjša gostota je značilna za gorska in visokogorska lovišča severnega in zahodnega dela območja, vendar se tudi tu, v letih porasta številčnosti, poveča odvoz.

V veliki večini lovišč in LPN v LUO je bila problematika z divjimi prašiči do leta 2018 praktično zanemarljiva. Po tem letu pa je sledil porast, kar se je pričelo odražati na povečanem obsegu škod ter posledično večjem odvzemu. Vse to je sovpadalo z obrodnom plodonosnega gozdnega in sadnega drevja v letu 2018 in posledičnim (nakazanim) povečanjem telesnih mas mladih živali. Že v začetku leta 2019 smo ocenjevali, da bi si lahko povečal tudi prirastek divjih prašičev, kar se je tudi zgodilo. V letu 2019 se je številčnost divjih prašičev močneje povečala, posledično se je povečal odvoz, tako da je bil dosežen takrat rekorden odvoz divjih prašičev v Gorenjskem LUO. Po dobri realizaciji v letu 2019 smo pričakovali močnejši upad realizacije, a se to ni zgodilo. V leti 2020 in 2021 smo vstopili z znatno številčnostjo, kar se je odrazilo tudi na prirastku in ponovnem preseganju rekordnega odvzema. Kljub smelemu poseganju nam številčnosti v letu 2021 ni uspelo znižati, tako da smo tudi v letu 2022 beležili visok odvoz in znatne škode.

Ocenjujemo, da je populacija v južnem delu LUO še vedno številčna in da nam je kljub dvema dobrima realizacijama ni uspelo znižati na raven iz leta 2018.

Medvrstni vplivi:

Prevelike koncentracije divjih prašičev neugodno vplivajo na številne živalske vrste, tudi na divjad nekaterih vrst, predvsem na rastlinojede parkljarje in njihove mladiče, kot tudi na gozdne kure. Zaenkrat večjih sprememb, ki bi bili povezani z vplivom prašičev na ostale živalske vrste, nismo zaznali, kar pa ne pomeni da jih ni. Domnevamo, da se bo s povečevanjem deleža listavcev v lesni zalogi sestojev po ujmah in podlubnikih prizadetih gozdov kakovost njegovih habitatov le še izboljševala.

Spolna in starostna struktura:

S populacijo divjih prašičev v Gorenjskem LUO intenzivno upravljamo že poldrugo desetletje. Ta intenziteta se v zadnjih letih najbolj izraža v smelosti poseganja med samice (svinje) razreda 2+. Leta 2014 je bilo v načrte namreč uvedeno določilo o obveznem odvzemu določenega deleža lanščakinj in svinj 2+. Sprememba načina upravljanja se je dokaj hitro odrazila na zmanjšanju starosti svinj razreda 2+ kot tudi merjascev. Zaradi intenzivnih poseganj z odstrelom tudi v starostni razred 2+ se je populacija divjega prašiča v Gorenjskem LUO v zadnjih letih pomembno pomladila. Ocenjujemo, da že nekaj let v populaciji v starostnem razredu 2+ primanjkuje srednje starih in starejših merjascev.

Prilagojeni cilji:

Cilj upravljanja se spremeni. V južnem delu na območju Polhograjskih dolomitov in dela Poljanske doline želimo številčnost znižati. Znižati želimo obseg škod na kmetijskih površinah. V ostalem delu LUO želimo stabilno, zdravo populacijo naravne starostne in spolne sestave, ki bo usklajena z dejavnostmi v prostoru. Želimo čim manjši obseg škod na kmetijskih površinah.

V spolni sestavi bi želeli povečati delež merjascev razreda 2+, v starostni sestavi pa nekoliko povečati starost živali v razredu 2+ pri obeh spolih. V večini območja želimo sedanja medvrstna razmerja divjih prašičev do drugih živalskih in rastlinskih vrst ohraniti.

Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

Načrt odvzema za obdobje 2023-2024 znaša **900** živali.

Preglednica 4.7.1: Načrt odvzema divjih prašičev

Lanščakinje* in Svinje 2+*	(20 %)
SKUPAJ 900 (100 %)	

*določitev dejanske starosti za prehod v višji starostni razred na podlagi pregleda zobovja

Delež skupnega odvzema lanščakinj in svinj 2+ znaša **20 % načrtovanega odvzema divjih prašičev, kar predstavlja 180 živali**. Ostale kategorije divjih prašičev (po spolu in starosti) niso posebej načrtovane, se pa lovijo. V primeru, da bo delež lanščakinj in svinj 2+ na ravni LUO znašal 20 % ali več, predpisani delež na ravni posameznega lovišča in LPN ni obvezujoč.

Skupno načrtovano kvoto divjih prašičev (kot tudi načrtovano kvoto po posameznih loviščih) **je dovoljeno neomejeno presegati, enako je tudi s presežanjem združene kategorije lanščakinj in svinj 2+**. Za izvršen odvzem nad 100 % realizacijo, načrtovani 20 % delež lanščakinj in svinj 2+ ni obvezujoč (je pa morebitni nadaljnji odvzem teh kategorij potreben in zaželen). Odstopanje navzdol pri realizaciji (do -30 % pri loviščih z načrtovanim odvzemom 20 ali več osebkov divjega prašiča, do -50 % pri loviščih z načrtovanim odvzemom 5-20 osebkov divjega prašiča) zaradi populacijskih nihanj ali drugih objektivnih razlogov, zaradi katerih osnovni načrt ne bi bil dosežen ali presežen, velja za vse kategorije divjih prašičev, tudi za združeno kategorijo lanščakinj in svinj 2+, **kjer pa se mora hkrati ob morebitnem nedoseganju osnovnega načrta ohranjati minimalni delež 20 % lanščakinj in svinj 2+ v celotnem odvzemu**.

Dopustna odstopanja od načrtovanega odvzema po višini navzdol:

Za lovišča, ki imajo načrtovan odvzem 20 ali več divjih prašičev je do -30 %;

Za lovišča, ki imajo načrtovan odvzem od 5 do 20 divjih prašičev je do -50 %;

Za lovišča, ki imajo načrtovan odvzem manjši ali enak 5 osebkom načrtovanega odvzema ni treba dosegati.

V primeru, da bo na ravni LUO načrt realiziran v višini do -30 %, predpisana odstopanja po loviščih niso več obvezujoča.

Večji del odvzema je predviden v vseh loviščih, kjer je bil odvzem visok v preteklih letih in kjer so bile v preteklosti znatne škode. Lovišča v katerih se odvzem divjih prašičev načrtuje (povprečje odvzema zadnjih petih let je enako ali večje od 3 živali in/ali problematika škod) so: Begunjščica, Dobrča, Dobrova, Horjul, Gorenja vas, Jošt-Kranj, Komenda, LPN Kozorog Kamnik, Križna gora, Krvavec, Medvode, Polhov Gradec, Poljane, Pšata, Selca, Sorica, Storžič, Šentjošt, Škofja Loka, Toško Čelo, Udenboršt.

Za lovišča, kjer je **prisotnost divjih prašičev redka** in v katerih je bil dosednji odvzem minimalen in/ali le na vsakih nekaj let, odvzem divjih prašičev ni načrtovan (ostala lovišča - nekdanja 1*). **Višina odvzema vseh starostnih in spolnih kategorij divjih prašičev ni omejena, prav tako spolna in starostna sestava odvzema ni predpisana**. Načrtovani odvzem za ta lovišča se vključi v načrt lovišča Bled. Upravljavcu lovišča Bled načrta ni potrebno realizirati v predpisani višini in sestavi. Ta lovišča so: Bled, Bohinjska Bistrica, Dovje, Jelovica-Ribno, Jesenice, Jezersko, Kranjska gora, Kropa, Mengeš, Nomenj-Gorjuše, Sorško polje, Sovodenj, Stara Fužina, Stol-Žirovnica, Šenčur, Šmarna gora, Tržič, Vodice, Železniki in Žiri.

Upravljalci lovišč in LPN z internimi navodili na noben način ne smejo omejevati ali pogojevati izvajanje načrta odvzema divjih prašičev (npr. omejevanje lova na privabljalnih krmiščih, določanje sankcij za uplenitev katerekoli kategorije divjega prašiča, ki je z načrtovanim odvzemom še dovoljena).

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Prostorska porazdelitev višine in strukture odstrela

	Divji prašiči skupaj	Lanščakinje in svinje 2+
Lovišča z načrtovanim odvzemom	760	152
Od tega LPN Kozorog Kamnik	80	16
Ostala lovišča	60	12
OBMOCJE SKUPAJ	900	180

Odstrel divjih prašičev se izvaja skladno z zakonodajo, s posebnim poudarkom na obdobju največje nevarnosti škod na kmetijskih površinah. Priporočamo, da se skupni lovi na divje prašiče lahko izvajajo do 31. januarja.

Poleg rednega spremljanja z opazovanji naj lovišča, v kolikor je le mogoče, ugotavljajo tudi vzroke morebitnih izgub. Potrebno je sodelovanje z državnimi organi (Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin - UVHVVR) pri spremljanju stanja v zvezi s klasično ali afriško prašičjo kugo (APK). Upravljalci lovišč in LPN so dolžni izvajati ukrepe preventivnega zdravstvenega varstva divjadi in v ta namen odvzeti vzorce oziroma poslati določene vzorce uplenjene, poginule ali povožene divjadi v preiskavo, v skladu s programom Uprave RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR).

Pred in v primeru pojava APK so upravljalci lovišč in LPN dolžni izvajati določila vseh predmetnih predpisov, predvsem »Zakona o nujnih ukrepih zaradi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih (Ur.l. RS, št. 200/20; dalje zakon)« in ostalih, ki se navezujejo na omenjen zakon (npr. »Sklep o določitvi visoke stopnje ogroženosti zaradi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih (Ur.l. RS št. 10/21; v veljavi od 23. 1. 2021)»). Zakon med drugim določa, da mora vsak (torej tudi lovec), ki v naravi najde poginulega divjega prašiča (ne glede na vzrok pogina, npr. neznan vzrok, bolezen, povoz,...) o tem obvestiti Center za obveščanje na telefonsko številko 112. Upravljalci lovišč naj svoje člane tudi informirajo o primernih ravnanjih za preprečevanje oziroma zmanjšanje tveganja za vnos bolezni. Še zlasti morajo biti o primernih ravnanjih seznanjeni lovski turisti, ki lovijo v državah, kjer je APK že prisotna, pa tudi ostalih državah, saj se virus APK prenaša tudi s kontaminirano opremo, obleko ter mesnimi izdelki. Vse relevantne informacije v zvezi z APK so dostopne na spletni strani <https://www.gov.si teme/afriška-prasicja-kuga-pri-divjih-prasicih>.

V skladu z 12. členom ZNUAPK in Sklepom o določitvi visoke stopnje ogroženosti zaradi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih (Uradni list RS, št. 10/21) je pri intenzivnem odstrelu divjih prašičev dovoljena uporaba umetnih virov svetlobe, strelnih namerilnikov z napravo za elektronsko ojačevanje svetlobe oziroma z infrardečo napravo ali namerilnikov s termičnim (IR) senzorjem.

V skladu z istim členom MKGP vsako leto upravljavcem lovišč in LPN izplačuje stimulacijo za izvajanje intenzivnega odstrela divjih prašičev v preteklem letu (za vsakega odstreljenega divjega prašiča, ki presega izračunano osnovo, ki je za vsako lovišče objavljena na osrednjem spletnem mestu državne uprave) ob upoštevanju biovarnostnih ukrepov v skladu z načrtom ravnanja.

Upravljalci so se dolžni držati vseh izdanih odločb s strani pristojnih organov, katere se nanašajo na dodatne ukrepe pri upravljanju s populacijo divjega prašiča.

Zaradi velike variabilnosti v času poganja divjih prašičev (prek celega leta) se starostna kategorizacija vsake izločene živali (v kategorijah mladič/ozimec, lanščak in dve in večletne živali) praviloma opravi glede na določitev dejanske starosti (v mesecih) na podlagi pregleda razvojne stopnje in izraženosti zobovja. Zaradi nezmožnosti prepoznavanja dejanske starosti živali, ki so na prehodu v višji starostni razred, pred samim odstrelom, se pri opredelitvi starostne kategorije v primeru dokončnega dvoma presoja v smislu izbora/določitve nižje starostne kategorije in sicer:

- Osebk do ocenjenega 12. meseca starosti se ne glede na datum uplenitve kategorizirajo kot mladiči, pri čemer se pri mejnih primerih (ocenjena starost 12-13 mesecev logično upošteva tudi datum prehoda 31.3./1.4.);
- Osebk med ocenjenim 13. in 24. mesecem starosti se ne glede na datum uplenitve kategorizirajo kot enoletne živali (lanščaki, lanščakinje);
- Osebk med ocenjenim 24. in 27. mesecem ter uplenjeni do 31.3. tekočega leta se ne glede na dejansko starost ocenijo kot lanščaki/lanščakinje, s čimer se doseže primerljiva kategorizacija živali, ki so bile v istem letu poležene v zimskem oziroma spomladanskem času.
- Skladno s 17. členom ZNUAPK in ne glede na določbe zakona, ki ureja divjad in lovstvo, je prepovedano odstranjevati spodnjo čeljust ali kateri koli drugi del najdenega poginulega divjega prašiča, ne glede na ocenjeni vzrok pogina. Za namene evidentiranja izgub upravljavec lovišča kot dokaz za izgubo komisiji lovsko upravljavskega območja predloži podatke o odvozu najdenih poginulih divjih prašičev za svoje lovišče, ki jih pridobi od VHS.

Preglednica 4.7.2: Analiza odvzema divjih prašičev

Odstrel in izgube									
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Mladiči M	83	68	120	86	172	134	663	53,1	28,5
Lanščaki	62	50	99	93	89	113	506	40,5	21,8
Merjasci 2+	11	9	14	9	18	18	79	6,3	3,4
Skupaj PRAŠIČI	156	127	233	188	279	265	1248	100,0	53,7
Mladiči Ž	57	49	101	83	139	132	561	52,1	24,1
Lanščakinje	49	43	55	57	83	92	379	35,2	16,3
Svinje 2+	21	8	20	23	28	36	136	12,6	5,9
Skupaj SVINJE	127	100	176	163	250	260	1076	100,0	46,3
SKUPAJ odstrel in izgube	283	227	409	351	529	525	2324		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom							
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj
Načrt - skupaj	220	250	250	330	330	330	1710
Odstrel in izgube / načrt	128,6	90,8	163,6	106,4	160,3	159,1	135,9
Delež PRAŠIČEV	55,1	55,9	57,0	53,6	52,7	50,5	53,7
Delež mladičev ne glede na spol	49,5	51,5	54,0	48,1	58,8	50,7	52,7
Delež lanščakov ne glede na spol	39,2	41,0	37,7	42,7	32,5	39,0	38,1
Delež lanščakinj in svinj 2+	24,7	22,5	18,3	22,8	21,0	24,4	22,2
Delež večletnih - 2+ ne glede na spol	11,3	7,5	8,3	9,1	8,7	10,3	9,3

Izgube in odvzem								
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%
Nenaravne izgube	1	0	2	6	2	0	11	42,3
Naravne izgube	1	2	4	1	6	1	15	57,7
Skupaj izgube	2	2	6	7	8	1	26	100,0
% izgub	0,7	0,9	1,5	2,0	1,5	0,2	1,1	
Odstrel	281	225	403	344	521	524	2313	

Vzroki izgub								
vzrok / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%
1 neznan	1	1	2		4		8	30,8
2 bolezen							0	0,0
3 krivolov							0	0,0
4 cesta	1		2	6	2		11	42,3
5 železnica							0	0,0
6 zveri							0	0,0
7 psi							0	0,0
8 kosilnica							0	0,0
9 garje							0	0,0
10 poškodba		1	2	1	2	1	7	26,9

4.8 Šakal (*Canis aureus*)

Prostorski okvir obravnave

Prostorski okvir obravnave šakala je LUO.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih:

Šakal je bil leta 2014 z Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o določitvi divjadi in lovnih dob (Ur. l. RS, št. 81/14) uvrščen med divjad. Leta 2019 pa je bil z Uredbo o spremembi in dopolnitvah Uredbe o zavarovanih prosto živečih živalskih vrstah (Ur. l. RS, št. 62/19) umaknjen s seznama pri nas zavarovanih živalskih vrst.

Prvi evidentiran odvzem smo v Gorenjskem LUO zabeležili leta 2017 in sicer je bil 1 šakal povožen v lovišču Šmarna gora. V letu 2018 smo prav tako zabeležili 1 povoz in sicer v lovišču Krvavec. V letu 2019 so bile v LUO odvzete 3 živali, od tega 2 samca in 1 samica. Vse tri živali so bile evidentirane kot izgube zaradi prometa. V letu 2020 smo z letnimi lovsko upravljivskimi načrti prvič načrtovali odvzem te vrste. Načrt odvzema v višini 15 šakalov je bil realiziran 100 % (15 živali). Od tega so bile 3 živali evidentirane kot izgube (2 cesta, 1 železnica).

Za leti 2021-2022 je bil načrtovan odvzem v višini 38 živali. V letu 2021 je bilo v LUO skupno odvzetih 27 šakalov, v letu 2021 pa 40 živali. Ker je bila večina načrtovanega odvzema realizirana že v prvem letu veljavnosti načrta, je bila v septembru 2022 podana s strani OZUL-a Gorenjske vloga po dodatnem odvzemu 20 živali, ki je bila s strani MKGP tudi odobrena. Od tega števila je bilo 18 živali tudi realiziranih. Skupna realizacija je tako v dvoletnem obdobju znašala 67 živali.

Dvoletni načrt je bil ob upoštevanju dopustnih odstopanj + 30 % ter z dodatno odobreno kvoto 20 živali realiziran v višini 67 živali oz. 176,3 % glede na osnovni načrt.

Izgube so v dvoletnem obdobju obsegale 12 živali. Vzrok vseh izgub je bila cesta, v letu 2021 je bilo povoženih 5 živali, v letu 2022 pa 7 živali.

Skupno je bil od leta 2017 odvzem evidentiran v 15 loviščih. Število lovišč z evidentiranim odvzemom se iz leta v leto povečuje. V letu 2020 je bilo takih lovišč 7, v letu 2021 9, v letu 2022 pa 12. Skoraj polovica vseh šakalov (43 %) je bila odvzetih v lovišču Sorško polje.

Presoja uspešnosti upravljanja

S šakalom aktivno upravljamo (načrtovanje odvzema) šele od leta 2020, zato presoja uspešnosti ni enako smiselna kot pri ostalih vrstah, katere upravljamo že daljše časovno obdobje. Ne glede na kratko obdobje upravljanja pa ocenjujemo, da je bilo upravljanje z vrsto delno uspešno.

Z vidika ohranjanja vrste, kot izhaja iz »habitatne direktive« smo cilj ohranjanja ugodnega stanja vrste brez težav izpolnjevali. Podatki monitoringa, ki temeljijo pretežno na odvzemu kažejo, da se vrsta v LUO številčno krepi in prostorsko širi.

Manj uspešni smo bili pri doseganju drugega upravljavskega cilja to je na zmanjšanju vplivov vrste na druge domorodne živalske vrste (plenske vrste, npr. srna) in omejevanje škod na domačih/rejnih živalih. Skladno s tem ciljem je namen upravljanja populacije šakala ustaviti nadaljnje naraščanje njene številčnosti in prostorsko širjenje, kar pomeni, da drugega pomembnega upravljavskega cilja še nismo dosegli.

Ocena stanja populacije:

Skladno z ugotovitvami projekta CRP »Prostorska razporeditev, številčnost, ocena populacijskih trendov in potencialno širjenje areala vrste Zlati šakal (*Canis aureus* L.) v Sloveniji« (Potočnik in sod., 2018; dalje CRP) velja na ravni Slovenije ocena, da je populacija šakala v ugodnem stanju, vitalna in sposobna dolgoročnega obstoja ter ekspanzije predvsem v njej najbolj primernem življenjskem prostoru, tj. v agrarni krajini in krajini z intenzivnejšim vplivom človeka.

V zadnjih letih je populacija kljub (previdnostno naravnemu) odvzemu še naprej številčno naraščala in se prostorsko širila, kar se odraža tudi v povečanem obsegu neželenih vplivov vrste v okolju – zlasti v vplivu na naraven plen (predvsem srnjad) in v škodah na rejnih/domačih živalih.

Vrsta se je v Sloveniji v zadnjih 20 letih prostorsko in številčno hitro širila. Danes je šakal prisoten v večjem delu Slovenije (v vseh LUO). V letu 2018 je ocenjena številčnost vrste v Sloveniji, upošteva se tako teritorialne osebkke kot dispergerje, znašala okrog 900 do 1.300 osebkov. Do leta 2021 se je po podatkih monitoringa številčnost vrste v Sloveniji še povečala (Potočnik, 2021).

V letu 2017 je bilo nekaj informacij o prisotnosti šakala tudi v Gorenjskem LUO. V letu 2018 se je število informacij o prisotnih šakalih močno povečalo, še posebno v nižinskem delu območja med Radovljico in Ljubljano. V letu 2019 se je število informacij o prisotnih šakalih povečalo tudi v gričevnatih delih lovišč. Po mnenju nekaterih upravljavcev lovišč nižinskega dela LUO se je v zadnjih letih (zaradi prisotnega zlatega šakala) zmanjšala številčnost populacije srnjadi. Predvsem se pojavlja manjše število mladičev in enoletne srnjadi. V letu 2018 ni bilo v ekološki enoti Severni del Ljubljanske kotline evidentiranih izgub srnjadi, ki bi jih zanesljivo lahko pripisali zverem (šakalu). V letu 2019 je bilo v tej isti ekološki enoti evidentiranih 9 izgub srnjadi (vzrok:

zveri, ujede), ki bi jih lahko pripisali šakalu. V letu 2019 so bili v Gorenjskem LUO evidentirani 4 škodni primeri na domačih živalih (večinoma drobnica), v katerih je bil povzročitelj šakal, v letu 2020 pa 3 tovrstni škodni primeri, v letu 2021 so bili evidentirani 3 primeri, v letu 2022 pa 5 primerov.

V letih 2021 in 2022 je bila realizacija odvzema šakala presežena. Glede na ozko časovno okno odvzema te vrste je težko narediti zanesljive zaključke. Ocenjujemo, da se populacija šakala na Gorenjskem številčno in prostorsko krepi. Ob povečevanju številčnosti in prostorskim širjenjem šakala v LUO lahko pričakujemo naraščanje vplivov na plenske vrste in povečano število konfliktnih situacij zaradi plenjenja domačih/rejnih živali.

Prilagojeni cili:

Šakal je uvrščen na Prilogo V Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (t.i. »habitatna direktiva«), kar pomeni, da smo tudi v Sloveniji dolžni zagotavljati ohranjanje ugodnega stanja populacije šakala.

Obenem je cilj upravljanja vrste v Sloveniji zmanjšanje vplivov vrste na druge domorodne živalske vrste (plenske vrste, npr. srna) in omejevanje škod na domačih/rejnih živalih. Skladno s tem je namen upravljanja populacije šakala ustaviti nadaljnje naraščanje njene številčnosti in prostorsko širjenje.

Ukrepi in usmeritve:

Upravljanje temelji na dveh temeljnih ukrepih: 1. monitoring populacije, 2. odvzem osebkov.

1. Monitoring populacije

Cilj monitoringa je predvsem oceniti število stalno prisotnih – teritorialnih družin in prostorsko razširjenost na območju LUO.

Upravljalci lovišč so dolžni v spletni aplikaciji LZS »monitoring šakala« evidentirati naslednje podatke:

- lokacije in čas smrti posameznih osebkov,
- lokacije in čas oglašanja šakalov,
- lokacije in čas vseh ostalih znakov prisotnosti šakalov.

2. Odvzem osebkov

Pri načrtovanju odvzema smo izhajali iz zastavljenih ciljev, ocene rasti in prostorskega širjenja populacije ter učinkovitosti preteklega odvzema pri doseganju ciljev.

Skladno z navedenim **načrtovani odvzem šakala v Gorenjskem LUO v obdobju 2023-2024 znaša 120 živali.**

Odvzem je načrtovan na ravni celotnega LUO.

Dopustna odstopanja. Načrtovanega odvzema ni potrebno dosegati. Dopustno preseganje načrtovanega odvzema znaša **+50 %**. Preseganje načrtovanega odvzema zaradi evidentiranih izgub, ki nastanejo po izpolnitvi načrtovanega odvzema znotraj meja dopustnih odstopanj, ne šteje kot kršitev določil načrta.

V evidencah se beleži spol odvzetih živali, v opombe naj se zabeleži ocenjena starost oz. starostna kategorija (mladič oz. do enega leta stara žival ali odrasel osebek).

Za vsakega odvzetega šakala, je potrebno Komisiji za oceno odstrela in izgub v LUO predložiti fotografijo z datumom ali zapisnik veterinarsko higienske službe o odvozu kadavra.

Upravljalci lovišč/LPN morajo o vsakem odvzemu šakala sproti (takoj!) obvestiti OZUL Gorenjskega LUO. OZUL Gorenjskega LUO s pravočasnim obveščanjem upravljavcev lovišč/LPN skrbi za njihovo sprotno informiranost o realiziranem in še razpoložljivem odvzemu (odstreli) na ravni LUO.

V času veljavnosti tega dvoletnega načrta je izplačevanje odškodnin za škodo, ki jo povzroči šakal v skladu z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o divjadi in lovstvu (Uradni list RS, št: 65/2020 in 97/20 – popr.) še vedno v pristojnosti države (MKGP), in sicer v prehodnem obdobju petih let od 1. 5. 2020. Škodo bo ocenjeval ZGS.«.

Preglednica 4.20: Analiza odvzema šakala

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	
Samci	1	1	2	9	15	21	49	
Samice			1	6	12	19	38	
Skupaj odstrel in izgube	1	1	3	15	27	40	87	
Načrt - skupaj	0	0	0	15	20	18	53	
Odstrel in izgube / načrt				100,0	135,0	222,2	164,2	
Izgube in odvzem								
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%
Nenaravne izgube	1	1	3	3	5	7	20	100,0
Naravne izgube	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Skupaj izgube	1	1	3	3	5	7	20	100,0
% izgub	100,0	100,0	100,0	20,0	18,5	17,5	23,0	
Odstrel	0	0	0	12	22	33	67	
Vzroki izgub								
Vzrok / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%
1 neznan							0	0,0
2 bolezen							0	0,0
3 krivolov							0	0,0
4 cesta	1	1	3	2	5	7	19	95,0
5 železnica				1			1	5,0
6 zveri							0	0,0
7 psi							0	0,0
8 kosilnica							0	0,0
9 garje							0	0,0
10 poškodba							0	0,0

4.9 Lisica (*Vulpes vulpes*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Prostorski okvir obravnave lisice je lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih:

Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

V letu 2021 je bil načrt odvzema lisic v višini 1.500 živali realiziran 120 % (1.804 živali).

V letu 2022 je bil načrt odvzema lisic v višini 1.500 živali realiziran 91 % (1.358 živali).

Povprečno doseganje načrta za zadnje šestletno obdobje znaša 102 %, najnižje v letu 2018 (90 %), najvišje v letu 2021 (120 %).

Spolna in starostna struktura:

Spolno razmerje v zadnjem šestletnem obdobju je bilo v povprečju 51 % : 49 % v korist samcev.

Višina, vzroki in trendi izgub:

Delež ugotovljenih izgub je v zadnjem šestletnem obdobju v povprečju znašal 15 %. Po letih se rahlo spreminja vendar brez velikih odstopanj od povprečja. Najvišji delež ugotovljenih izgub je bil v letu 2020 (17 %), najnižji pa v letu 2017 (13 %). Po posameznih letih in v šestletnem obdobju prevladujejo izgube zaradi prometa, ki v povprečju znašajo 69 % vseh ugotovljenih izgub. Pogosteje se pojavljajo tudi izgube zaradi bolezni in neznanega vzroka, ki skupno v povprečju znašajo 29 %. Trend izgub med leti variira vendar se v povprečju bistveno ne spreminja.

Ocena stanja populacije:

Trend številčnosti in prostorska porazdelitev:

Lisica je prisotna na celotnem območju LUO. Višina odvzema pri lisici dokaj dobro nakazuje stanje številčnosti (sub)populacije. Na osnovi dinamike odstrela ocenjujemo da je bila v zadnjem šestletnem obdobju gostota lisic najvišja v letu 2021 najnižja pa v letu 2018. Trend odvzema med leti variira vendar nikoli ne pade pod 90 % realizacije načrtovanega odvzema. Številčnost lisic se lahko spreminja tudi z letnim gozdnim obrodnom, ter posledično možnim večjim številom glodavcev v naravnem okolju. Na zmanjšanje številčnosti so v preteklosti močno vplivale tudi različne bolezni, med katerimi je bila v ospredju steklina. Slovenija je od leta 2016 država, ki je prosta stekline.

Medvrstni vplivi:

Ob običajnih medsebojnih vplivih z drugimi rastlinskimi in živalskimi vrstami, ki so povezane z izborom habitatov in prehranjevanjem ter drugi rabi življenjskega prostora, posebnih medvrstnih vplivov, oziroma njihovih sprememb nismo zaznali.

Ocenjujemo, da je mogoč vpliv lisice na populacije drugih vrst divjih živali, med njimi tudi na nekatere ogrožene vrste, še posebno v obdobjih naraščajoče populacijske številčnosti. Večino hrane lisici sicer predstavljajo vretenčarji manjše velikosti, znan in večkrat potrjen pa je tudi vpliv lisic na prirastek srnjadi.

Spolna in starostna struktura:

Spolna in starostna struktura (sub)populacije nista znani.

Zdravstveno stanje:

Glede na obseg in dinamiko izgub zaradi garij, drugih bolezni in neznanih vzrokov (naravne izgube) sklepamo, da je zdravstveno stanje populacije za zadnje šestletno obdobje ugodno.

Prilagojeni cilji:

Cilj upravljanja z lisico v območju ostaja nespremenjen. Želimo, da je zastopana v številu, ki bo omogočalo čim manjši obseg bolezni. Želimo, da je številčnost njene (sub)populacije usklajena s (sub)populacijami vrst, na katere imajo lisice lahko močnejši vpliv. Med drugim želimo tudi manjši vpliv lisic na (sub)populacije divjadi drugih vrst.

Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema z dopustnimi odstopanji:

Skupen načrt odvzema lisic za celotno območje v obdobju 2023-2024 je **3.000** živali.

Dopustna odstopanja od načrtovanega odvzema so lahko navzdol do – 30 %, navzgor pa do + 100 %.

Za lovišča, ki imajo načrtovani odvzem v višini do vključno 10 lisic, se kot dopustno odstopanje navzdol od načrta šteje 3 živali. Upoštevati je potrebno vsa veterinarsko sanitarna navodila in predpise. Morebitna krmišča privabljalnega krmljenja, ki so namenjena opazovanju in odstrelu lisic, naj bodo vsaj 300 m oddaljena od naselij in ne smejo onesnaževati okolja.

Lov lisice naj se intenzivira v loviščih z malo poljsko divjadjo in v habitatih gozdnih kur.

Ostali kriteriji odvzema:

Upravljalci lovišč in LPN naj spremljajo številčno prisotnost, trende razvoja in prostorsko razporeditev lisic v loviščih. Pomembna so opažanja o zdravstvenem stanju in morebitnih poginih, kot tudi ugotavljanje medsebojnih vplivov z divjadjo ostalih vrst.

Preglednica 4.8.1: Analiza odvzema lisic

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	
Samci	804	675	780	711	938	678	4586	
Samice	744	677	767	713	866	680	4447	
Skupaj odstrel in izgube	1548	1352	1547	1424	1804	1358	9033	
Načrt - skupaj	1500	1500	1400	1500	1500	1500	8900	
Odstrel in izgube / načrt	103,2	90,1	110,5	94,9	120,3	90,5	101,5	
Izgube in odvzem								
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%
Nenaravne izgube	136	132	161	162	215	140	946	69,6
Naravne izgube	65	53	61	85	69	80	413	30,4
Skupaj izgube	201	185	222	247	284	220	1359	100,0
% izgub	13,0	13,7	14,4	17,3	15,7	16,2	15,0	
Odstrel	1347	1167	1325	1177	1520	1138	7674	
Vzroki izgub								
Vzrok / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%
1 neznan	37	32	31	37	39	37	213	15,7
2 bolezen	1	3		7	3	4	18	1,3
3 krivolov							0	0,0
4 cesta	136	131	157	162	215	137	938	69,0
5 železnica		1	2			2	5	0,4
6 zveri			2				2	0,1
7 psi			1			1	2	0,1
8 kosilnica			1				1	0,1
9 garje	21	9	25	41	26	37	159	11,7
10 poškodba	6	9	3		1	2	21	1,5

4.10 Jazbec (*Meles meles*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Prostorski okvir obravnave jazbecev je lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih:

Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

V letu 2021 je bil načrt odvzema jazbecev v višini 170 živali realiziran 128 % (217 živali).

V letu 2022 je bil načrt odvzema jazbecev v višini 170 živali realiziran 98 % (166 živali).

Povprečno doseganje načrta za zadnje šestletno obdobje znaša 99 %, najnižje v letu 2020 (81 %), najvišje v letu 2021 (128 %).

Spolna in starostna struktura:

Spolno razmerje v zadnjem šestletnem obdobju je bilo v povprečju 60 % : 40 % v korist samcev.

Višina, vzroki in trendi izgub:

Delež ugotovljenih izgub je v zadnjem šestletnem obdobju v povprečju znašal 50 %. Po letih se rahlo spreminja z majhnimi odstopanji (do 4 %) od povprečja. Najvišji delež ugotovljenih izgub je bil v letu 2018 (54 %), najnižji pa v letu 2020 (45 %). Po posameznih letih in v šestletnem obdobju prevladujejo izgube zaradi prometa, ki v povprečju znašajo 90 % vseh ugotovljenih izgub. Pogosteje se pojavljajo tudi izgube zaradi neznanega vzroka, ki v povprečju znašajo 7 %. Trend izgub med leti variira, vendar se v povprečju bistveno ne spreminja.

Ocena stanja populacije:

Trend številčnosti in prostorska porazdelitev:

Jazbec je prisoten v celotnem lovsko upravljavskem območju. Gostota je večja v mešanih gozdovih in v prostoru z večjim deležem agrarne krajine.

Odstrel jazbecev je močno povezan z željami oziroma pripravljenostjo za lov te vrste, zato je odstrel slab kazalnik številčnosti in (sub)populacijske dinamike. Nekoliko boljši kazalnik so ugotovljene izgube zaradi prometa. Trend številčnosti se lahko spreminja z ugodnimi prehranskimi razmerami in primernostjo habitatov.

Medvrstni vplivi:

Jazbeci so ekološki inženirji, ki s kopanjem jazbin spreminjajo okolje in s tem lahko vplivajo na druge rastlinske in živalske vrste. Ob jazbinah se zaradi izkopane zmelje običajno vzpostavi spremenjena rastlinska sestava, jazbine pa predstavljajo odlično in stabilno okolje tudi za druge živalske vrste. Redni uporabniki so lisice, miši in kune.

Spolna in starostna struktura:

Spolna in starostna struktura jazbecev nista znani, glede na zbrane podatke pa domnevamo, da sta naravni, saj se ob odstrelu izbira po spolu in starosti ne izvaja.

Zdravstveno stanje:

V zadnjem šestletnem obdobju se izgube zaradi bolezni ne pojavljajo vsako leto, v povprečju pa znašajo le 2% vseh izgub. Zdravstveno stanje je na podlagi teh podatkov dobro in se pomembneje ne spreminja.

Prilagojeni cilji:

Cilj upravljanja z jazbecem v območju ostaja nespremenjen. Zastopan naj bo v številčnosti, ki bo omogočala ohranitev in normalen razvoj njegove populacije (zagotavljanje njihove vloge v ekosistemu) ter dovoljevala zmerno rabo z lovom. Pomembna je ohranitev naravnega življenjskega okolja z mozaikom agrarne krajine. Ohraniti želimo starostno in spolno strukturo kot jo oblikujeta populacija in njeno okolje. Želimo zdravo populacijo jazbecev, v kateri se bodo bolezni pojavljale le izjemoma.

Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema z dopustnimi odstopanji:

Načrt odvzema jazbecev za celotno LUO za obdobje 2023-2024 znaša **360** živali.

Dopustna odstopanja od načrta so navzdol do -50 %, načrtovani številčni odvzem pa se lahko preseže do 100 %.

Loviščem, ki imajo na dvoletni ravni načrtovan odvzem do 6 jazbecev, načrta ni treba realizirati.

Ostali kriteriji odvzema:

Upoštevati je potrebno vsa veterinarsko sanitarna navodila in predpise.

Upravljavci lovišč in LPN naj spremljajo številčno prisotnost, trende razvoja in prostorsko razporeditev jazbeca v loviščih. Pomembna so opažanja o zdravstvenem stanju in morebitnih poginih, kot tudi ugotavljanje medsebojnih vplivov z divjadjo ostalih vrst.

Preglednica 4.9.1: Analiza odvzema jazbecev

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	
Samci	93	89	104	82	130	101	599	
Samice	75	53	69	55	87	65	404	
Skupaj odstrel in izgube	168	142	173	137	217	166	1003	
Načrt - skupaj	160	170	170	170	170	170	1010	
Odstrel in izgube / načrt	105,0	83,5	101,8	80,6	127,6	97,6	99,3	
Izgube in odvzem								
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%
Nenaravne izgube	71	61	81	53	109	81	456	90,1
Naravne izgube	11	15	7	9	2	6	50	9,9
Skupaj izgube	82	76	88	62	111	87	506	100,0
% izgub	48,8	53,5	50,9	45,3	51,2	52,4	50,4	
Odstrel	86	66	85	75	106	79	497	
Vzroki izgub								
Vzrok / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%
1 neznan	7	13	3	8	2	4	37	7,3
2 bolezen	4		3	1			8	1,6
3 krivolov							0	0,0
4 cesta	70	61	81	53	108	81	454	89,7
5 železnica					1		1	0,2
6 zveri						1	1	0,2
7 psi							0	0,0
8 kosilnica	1						1	0,2
9 garje							0	0,0
10 poškodba		2	1			1	4	0,8

4.11 Kuna belica (*Martes foina*) in kuna zlatica (*Martes martes*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Prostorski okvir obravnave obeh vrst kun je lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih:

Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

V letu 2021 je bil načrt odvzema kune zlatice v višini 20 živali realiziran 45 % (9 živali), načrt odvzema kune belice v višini 180 živali pa 94 % (170 živali). V letu 2022 je bil načrt odvzema kune zlatice v višini 20 živali realiziran 40 % (8 živali), načrt odvzema kune belice v višini 180 živali pa 86 % (154 živali).

V šestletnem obdobju se odvzem kune zlatice giblje med 4 in 13 živalmi letno. Povprečni odvzem v šestletnem obdobju je znašal 9 živali. Odvzem kune belice se giblje med 130 in 170 živalmi s srednjo vrednostjo 151 živali.

Višina, vzroki in trendi izgub:

Pri kuni zlatici je delež izgub v letu 2021 znašal 22 %, pri kuni belici pa 33 %. V letu 2022 je delež izgub pri kuni zlatici znašal 13 %, pri kuni belici pa 38 %. V sestavi izgub pri obeh kunah skupaj prevladujejo izgube zaradi prometa (89 %). Delež izgub se je pri obeh kunah skupaj v zadnjem šestletnem obdobju gibal v razponu med 26 % (leto 2017) in 37 % (leto 2022) s srednjo vrednostjo 31 %. Trend izgub med leti variira, vendar se v povprečju bistveno ne spreminja.

Ocena stanja populacije:

Trend številčnosti in prostorska porazdelitev:

Kuna zlatica živi pretežno v gozdovih, kuni belici pa ustrezajo svetli, odprti gozdovi, kamenišča, pa tudi pasovi drevja ob vodotokih. Kuna belica se pogosteje pojavlja tudi v urbanem okolju.

Ker je odstrel obeh vrst močno povezan z željami oziroma pripravljenostjo za lov, je odstrel oziroma skupni evidentiran odvzem slab kazalnik številčnosti in (sub)populacijske dinamike, nekoliko boljši kazalnik so ugotovljene izgube zaradi prometa. Ocenjujemo, da se razmerje v številčnosti obeh kun v zadnjem šestletnem obdobju ni pomembneje spremenilo.

Medvrstni vplivi:

Ob običajnih medsebojnih vplivih z drugimi rastlinskimi in živalskimi vrstami, ki so povezani z izborom habitatov in prehranjevanjem ter drugi rabi življenjskega prostora, posebnih medvrstnih vplivov, oziroma njihovih sprememb nismo zaznali.

Spolna in starostna struktura:

Spolna in starostna struktura kun ni znana, domnevamo pa, da je naravna, saj se ob odstrelu izbira po spolu in starosti ne izvaja.

Zdravstveno stanje:

Za obe vrsti skupaj izgube zaradi bolezni v zadnjem šestletnem obdobju v povprečju znašajo le 1 %. Ocenjujemo, da je trenutno zdravstveno stanje dobro.

Prilagojeni cilji:

Cilj upravljanja s kuno zlatico in kuno belico ostaja nespremenjen. Obe vrsti kun naj bosta v LUO prisotni v številčnosti, ki bo omogočala ohranitev in normalen razvoj njunih populacij (zagotavljanje njihove vloge v ekosistemu) ter dovoljevala zmerno rabo z lovom. Želimo zdravi populaciji, v katerih se bodo bolezni pojavljale le izjemoma. Želimo čim manjši vpliv živali obeh vrst na populacije gozdnih kur.

Kuna zlatica je uvrščena na Prilogo V Direktive Sveta 92/43/EGS z dne 21. maja 1992 o ohranjanju naravnih habitatov ter prosto živečih živalskih in rastlinskih vrst (t.i. »habitatna direktiva«), kar pomeni, da je na nivoju EU zavarovana živalska vrsta. Glavni varstveni cilj direktive je ohranjanje ugodnega stanja vrst in habitatov.

Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema z dopustnimi odstopanji:

Za obdobje 2023-2024 znaša načrt odvzema kune zlatice **40** živali. Načrt odvzema kune belice znaša **360** živali.

Pri kunah je dopustno odstopanje od načrta navzdol do –50 %, navzgor pa se načrtovani številčni odvzem lahko preseže do 100 %.

Lov kune zlatice se lahko izvaja tudi v loviščih, za katera ne bo načrtovan njen odvzem.

Loviščem, ki imajo na dvoletni ravni načrtovan odvzem do 4 kun zlatih ali kun belic, načrta ni treba realizirati.

Ostali kriteriji odvzema:

Upoštevati je treba vsa veterinarsko sanitarna navodila in predpise.

Lov kune belice in kune zlatice naj se intenzivira v loviščih z malo poljsko divjadjo in habitatih gozdnih kur.

Upravljalci lovišč in LPN naj spremljajo številčno prisotnost, trende razvoja in prostorsko razporeditev kun v loviščih. Pomembna so opažanja o zdravstvenem stanju in morebitnih poginih kot tudi ugotavljanje medsebojnih vplivov z divjadjo ostalih vrst.

Preglednica 4.10.1: Analiza odvzema kun

Regulacija 1.6.1.1 Analiza odvzema kun								
Odstrel in izgube								
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	
Kuna zlatica	7	12	13	4	9	8	53	
Kuna belica	153	158	141	130	170	154	906	
Skupaj odstrel in izgube	160	170	154	134	179	162	959	
Načrt - skupaj	180	200	200	200	200	200	1180	
Odstrel in izgube / načrt	88,9	85,0	77,0	67,0	89,5	81,0	81,3	
Izgube in odvzem								
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%
Nenaravne izgube	36	42	41	38	51	56	264	89,2
Naravne izgube	5	7	8	2	6	4	32	10,8
Skupaj izgube	41	49	49	40	57	60	296	100,0
% izgub	25,6	28,8	31,8	29,9	31,8	37,0	30,9	
Odstrel	119	121	105	94	122	102	695	
Vzroki izgub								
Vzrok / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%
1 neznan		7	3	1	4	3	18	6,1
2 bolezen	1		2				3	1,0
3 krivolov							0	0,0
4 cesta	36	42	41	38	51	56	264	89,2
5 železnica							0	0,0
6 zveri							0	0,0
7 psi							0	0,0
8 kosilnica							0	0,0
9 garje	2		3			1	6	2,0
10 poškodba	2			1	2		5	1,7

4.12 Alpski svizec (*Marmota marmota*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Prostorski okvir obravnave alpskega svizca je lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih:

Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

V letu 2021 je bil načrt odvzema svizcev v višini 17 živali realiziran 29 % (5 živali).

V letu 2022 je bil načrt odvzema svizcev v višini 17 živali prav tako realiziran 29 % (5 živali).

Povprečno doseganje načrta za zadnje šestletno obdobje znaša 36 %, najnižje v letu 2020 (25 %), najvišje v letu 2018 (77 %).

Višina, vzroki in trendi izgub:

V letu 2018 smo ugotovili izgubo 1 živali zaradi zveri in ujed, sicer pa izgube v ostalih letih zadnjega petletnega obdobja niso bile ugotovljene.

Ocena stanja populacije:

Trend številčnosti in prostorska porazdelitev:

V primerjavi z ostalimi lovišči so kolonije najštevilčnejše v LPN Kozorog Kamnik, kjer je bilo ob izvajanju monitoringa alpskega svizca ugotovljeno, da je populacija stabilna in da se celo širi v predel Logarske doline. Ocenjuje se, da kolonije alpskega svizca v LPN niso ogrožene, populacija pa je stabilna.

Številčnost in prostorska razporeditev kolonij svizcev v LUO se v zadnjih letih ni pomembneje spremenila.

Medvrstni vplivi:

Ob običajnih medsebojnih vplivih z drugimi rastlinskimi in živalskimi vrstami, ki so povezani z izborom habitatov in prehranjevanjem ter drugi rabi življenjskega prostora, posebnih medvrstnih vplivov, oziroma njihovih sprememb nismo zaznali.

Spolna in starostna struktura:

Domnevamo, da je spolna in starostna struktura populacije ustrezna, tako da zagotavlja stabilne znotraj vrstne odnose. Pri odstrelu se izbira po spolu in starosti ne izvaja.

Zdravstveno stanje:

Oceno zdravstvenega stanja težje podamo, dejstvo pa je, da izgub zaradi bolezni ne poznamo.

Prilagojeni cilji:

Cilj upravljanja s populacijo (kolonijami) svizca ostaja nespremenjen. Ohraniti želimo kolonije alpskega svizca ob zmernem odstrelu (trajnostno upravljanje).

Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema z dopustnimi odstopanji:

Skupen načrt odvzema alpskega svizca v območju za obdobje 2023-2024 znaša **26** živali in sicer 10 živali v LPN Kozorog Kamnik, šest živali v lovišču Bohinjska Bistrica, štiri v loviščih Železniki in Kranjska gora ter dve živali v lovišču Stara Fužina.

Načrtovanega odvzema ni treba dosegati, lovišče pa ga lahko na dvoletni ravni preseže za dve živali.

Ostali kriteriji odvzema:

Pomembna so opažanja prisotnosti svizcev, zdravstvenega stanja, morebitnih poginov, medsebojnih vplivov z ostalimi vrstami divjadi, vpliva na okolje.

Preglednica 4.11.1: Analiza odvzema alpskega svizca

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	
Skupaj odstrel in izgube	4	10	4	4	5	5	32	
Načrt - skupaj	13	13	14	16	17	17	90	
Odstrel in izgube / načrt	31	77	29	25	29	29	36	
Izgube in odzem								
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	%
Nenaravne izgube	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Naravne izgube	0	1	0	0	0	0	1	100,0
Skupaj izgube	0	1	0	0	0	0	1	100,0
% izgub	0	10	0	0	0	0	3	
Odstrel	4	9	4	4	5	5	31	
Vzroki izgub								
vzrok / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	%
1 neznan							0	0,0
2 bolezen							0	0,0
3 krivolov							0	0,0
4 cesta							0	0,0
5 železnica							0	0,0
6 zveri in ujede		1					1	100,0
7 psi							0	0,0
8 kosilnica							0	0,0
9 garje							0	0,0
10 poškodba							0	0,0

4.13 Navadni polh (*Glis glis*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Prostorski okvir obravnave polha je lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih:

Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

V letu 2017 je bil po podatkih upravljavcev lovišč in lovišč s posebnim namenom odvzet 1 polh. V letu 2018 je bilo evidentiranih 126 odvzetih polhov, v letu 2019 pa ni bilo evidentiranih odvzetih živali. V letu 2020 je bilo evidentiranih 32 odvzetih polhov. V letih 2021 in 2022 ni bilo evidentiranih odvzetih živali.

Ocena stanja populacije:

Trend številčnosti in prostorska porazdelitev:

Ocenjujemo, da polh poseljuje celotno LUO (vsa lovišča) z izjemo najvišjih leg. V gorah verjetno seže do zgornjega roba bukovih gozdov.

Številčnost (gostota) populacije polha se lahko med leti močno spreminja v odvisnosti od obsega obroda plodonosnega gozdnega drevja kot tudi v povezavi z drugimi okoljskimi dejavniki. Za podrobnejše analize in ugotovitve na razpolago ni ustreznih podatkov.

Medvrstni vplivi:

Ob običajnih medsebojnih vplivih z drugimi rastlinskimi in živalskimi vrstami, ki so povezani z izborom habitatov in prehranjevanjem ter drugi rabi življenjskega prostora, posebnih medvrstnih vplivov, oziroma njihovih sprememb nismo zaznali. Polhi lahko predstavljajo velik delež prehrane zveri, sov in ptic ujed.

Spolna in starostna struktura:

Domnevamo, da je spolna in starostna struktura populacije ustrezna, tako da zagotavlja stabilne znotraj vrstne odnose.

Zdravstveno stanje:

Oceno zdravstvenega stanja težje podamo, dejstvo pa je, da poginov zaradi bolezni ne poznamo.

Prilagojeni cilji:

Cilj upravljanja s populacijo polha ostaja nespremenjen. Ohraniti jo želimo v številčnosti, ki bo zagotavljala ohranitev njegove vloge v ekosistemi ter zagotavljala njen normalen nadaljnji razvoj.

Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

Lov polha se izvaja v skladu z določili novele Zakona o divjadi in lovstvu in Pravilnikom o polharski dovolilnici, s pastmi in pridobljeno dovolilnico od krajevno pristojnega upravljavca lovišča oz. LPN tudi nelovcem. Skladno s predpisi si je treba pred lovom na polhe zagotoviti dovolilnice od krajevno pristojnega upravljavca lovišča/LPN (tudi lovci – člani teh upravljavcev), po opravljenem lovu pa te izpolniti in vrniti za evidenco iz lovišč odvzetih živali, za katero po zakonodaji skrbi upravljavec.

Števila polhov za lov vnaprej ni mogoče napovedati in načrtovati, zatorej številčni odvzem ni določen, niti ne dopustna odstopanja za realizacijo načrtovanega števila.

Ostali kriteriji odvzema:

Upravljalci lovišč naj spremljajo njegovo številčno prisotnost, trend razvoja in prostorsko razporeditev v lovišču in oceno podajo v letnih načrtih lovišča. Pomembna so opažanja o zdravstvenem stanju in morebitnih poginih, kot tudi ugotavljanje medsebojnih vplivov z divjadjo ostalih vrst.

4.14 Pižmovka (*Ondatra zibethicus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Prostorski okvir obravnave pižmovke je lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih:

Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

V letu 2021 je bil načrt odvzema pižmovk v višini 10 živali realiziran 10 % (1 žival). V letu 2022 je bil načrt odvzema pižmovk v višini 10 živali prav tako realiziran 10 % (1 žival).

V zadnjem šestletnem obdobju višina odvzema niha v razponu od 0 pa do 1 žival, skupno pa so bile odvzete 3 pižmovke.

Višina, vzroki in trendi izgub:

Izgube v zadnjem šestletnem obdobju niso bile ugotovljene.

Ocena stanja populacije:

Trend številčnosti in prostorska porazdelitev:

Vrsta je v območju večinoma krajevno razporejena. Prisotna je predvsem v vodotokih in stoječih vodah v nižinskem delu območja. Menimo, da se gostota populacije v zadnjem šestletnem obdobju ni pomembneje spremenila, za podrobnejše analize in ugotovitve pa na razpolago nimamo ustreznih podatkov. Odvzem pižmovke ni primeren kazalnik stanja številčnosti populacije.

Medvrstni vplivi:

Ob običajnih medsebojnih vplivih z drugimi rastlinskimi in živalskimi vrstami, ki so povezani z izborom habitatov in prehranjevanjem ter drugi rabi življenjskega prostora, posebnih medvrstnih vplivov, oziroma njihovih sprememb nismo zaznali.

Spolna in starostna struktura:

Domnevamo, da sta spolna in starostna struktura populacije ustrezni, tako da zagotavljata stabilne znotraj vrstne odnose. Pri odstrelu se izbira po spolu in starosti ne izvaja.

Zdravstveno stanje:

Oceno zdravstvenega stanja težje podamo, dejstvo pa je, da izgub zaradi bolezni ne poznamo.

Prilagojeni cilji:

Cilj upravljanja s populacijo pižmovke ostaja nespremenjen. Zaradi možnega negativnega vpliva na naravno ravnovesje in na avtohtone vrste (močvirsko sklednico in nekatere vrste ptic), je potrebno njeno številčnost omejevati, prednostno v zavarovanih območjih.

Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

Skupen načrt odvzema pižmovke v območju za obdobje 2023-2024 znaša **20** živali.

Dopustno odstopanje realizacije glede na načrt je po višini navzdol do – 50 %, odstopanje navzgor pa ni omejeno. Upravljavcem lovišč, za katera je načrtovan številčni odvzem do 4 pižmovk na dvoletni ravni, načrtovanega odvzema ni treba realizirati.

Lov pižmovke se lahko izvaja tudi v loviščih, za katera ne bo načrtovan njen odvzem.

Ostali kriteriji odvzema:

Upoštevati je treba vsa veterinarsko sanitarna navodila in predpise.

Upravljavci lovišč in LPN naj spremljajo številčno prisotnost, trende razvoja in prostorsko razporeditev kolonij in živali. Pomembna so opažanja o zdravstvenem stanju in morebitnih poginih kot tudi ugotavljanje medsebojnih vplivov z divjadjo ostalih vrst s poudarkom na negativnih vplivih do avtohtonih vrst.

Preglednica 4.13: Analiza odvzema pižmovk

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	
Skupaj odstrel in izgube	0	0	0	1	1	1	3	
Načrt - skupaj	10	10	10	10	10	10	60	
Odstrel in izgube / načrt	0	0	0	10	10	10	5	
Izgube in odvzem								
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	%
Nenaravne izgube	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Naravne izgube	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Skupaj izgube	0	0	0	0	0	0	0	0,0
% izgub	0	0	0	0	0	0	0	
Odstrel	0	0	0	1	1	1	3	
Vzroki izgub								
vzrok / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	%
1 neznan							0	0,0
2 bolezen							0	0,0
3 krivolov							0	0,0
4 cesta							0	0,0
5 železnica							0	0,0
6 zveri in ujede							0	0,0
7 psi							0	0,0
8 kosilnica							0	0,0
9 garje							0	0,0
10 poškodba							0	0,0

4.15 Poljski zajec (*Lepus europaeus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Prostorski okvir obravnave poljskega zajca je lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih:

Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

V letu 2021 je bil načrt odvzema poljskega zajca v višini 250 živali realiziran 65 % (162 živali).

V letu 2022 je bil načrt odvzema poljskega zajca v višini 250 živali realiziran 58 % (144 živali).

Povprečno doseganje načrta za zadnje šestletno obdobje znaša 67 %, najnižje v letih 2020 in 2022 (58 %), najvišje v letu 2017 (75 %).

Višina, vzroki in trendi izgub:

Delež ugotovljenih izgub je v zadnjem šestletnem obdobju v povprečju znašal 28 %. Po letih se do leta 2020 rahlo spreminja v zadnjih dveh letih pa poskoči na več kot tretjino odvzema. Najvišji delež ugotovljenih izgub je bil v letu 2021 (69 %), najnižji pa v letu 2018 (38 %). Po posameznih letih in v šestletnem obdobju prevladujejo izgube zaradi prometa, ki v povprečju znašajo kar 93 % vseh ugotovljenih izgub.

Ocena stanja populacije:

Trend številčnosti in prostorska porazdelitev:

Poljski zajec je prisoten v vseh loviščih Gorenjskega LUO. Gostota je večja v nižinskih in gričevnatih delih območja, v gorskih je majhna. Ocenjujemo znaten vpliv populacij nekaterih plenilskih vrst na populacijo poljskega zajca.

Medvrstni vplivi:

Ob običajnih medsebojnih vplivih z drugimi rastlinskimi in živalskimi vrstami, ki so povezani z izborom habitatov in prehranjevanjem ter drugi rabi življenjskega prostora, posebnih medvrstnih vplivov, oziroma njihovih sprememb nismo zaznali. Zajec lahko predstavlja vir hrane, za nekatere vrste plenilcev in zveri.

Spolna in starostna struktura:

Spolna in starostna struktura populacije ni znana, domnevamo pa, da je naravna, saj se ob odstrelu izbira po spolu in starosti ne izvaja.

Zdravstveno stanje:

Oceno zdravstvenega stanja težje podamo, dejstvo pa je, da je v celotnem šestletnem obdobju zabeležena le ena izguba zaradi bolezni.

Prilagojeni cilji:

Cilj upravljanja s poljskim zajcem v območju ostaja nespremenjen. Osnovni namen je ohranitev in razvoj ter trajnostna zmerna raba populacije z lovom. Številčnost v sredogorju želimo ohraniti vsaj na dosednji ravni, medtem ko bi želeli številčnost v ravninskih območjih povečati.

Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

Skupni načrt odvzema poljskega zajca v območju za obdobje 2023-2024 znaša **500** živali.

Načrtovanega odvzema poljskega zajca ni treba dosegati, navzgor pa je realizacija omejena do največ + 30 %.

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Na isti površini lovišča se lov izvaja lahko samo enkrat letno ali pa se v smislu kolobarjenja lov lahko izvaja na isti površini tudi večkrat, vendar največ do 1/3 lovne površine lovišča, kjer se izvaja lov na poljskega zajca, na preostanku površine pa se lov konkretno leto ne izvaja. Površine, namenjene izvajanju lova in t.i. »mirne cone« brez lova, se letno menjajo. Upravljevec lovišča takšne površine opredeli v letnem načrtu lovišča. Lov zajcev v bližini intenzivnih nasadov ima prednost pred lovom v ostalem delu lovišča. Na teh površinah se lov lahko ponavlja.

Poljskega zajca se lahko lovi praviloma na skupnih lovih, individualno pa tudi v loviščih, kjer je individualni lov poljskega zajca del tradicije.

Upravljalci lovišč in LPN naj spremljajo številčno prisotnost, trende razvoja in prostorsko razporeditev poljskega zajca. Pomembna so opažanja o zdravstvenem stanju in morebitnih poginih kot tudi opažanja o morebitnih vzrokih izginjanja oz. zmanjševanja številčnosti.

Dodajanje poljskega zajca v prosto naravo lovišč in LPN ni dovoljeno, razen za znanstveno raziskovalne namene. Upravljavec lovišča in LPN v teh primerih postopa v skladu z veljavnimi predpisi in načrtovanjem doselitve v letnem načrtu lovišča. V teh primerih je treba nosilcu načrtovanja predložiti ustrezno dokumentacijo znanstveno raziskovalne ustanove.

V primeru, da bodo posamezni upravljalci realizirali dvoletni načrtovani odvzem do začetka lovne dobe v drugem letu veljavnosti načrta in bo realizacija posledica izgub, lahko lovijo zajca do polovice višine dvoletnega načrta odvzema. Dvoletni odstrel ob tem ne sme presegati skupne višine načrtovanega odvzema.

Preglednica 4.14: Analiza odvzema poljskih zajcev.

Odstrel in izgube							
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj
Skupaj odstrel in izgube	188	175	185	146	162	144	1000
Načrt - skupaj	250	250	250	250	250	250	1500
Odstrel in izgube / načrt	75	70	74	58	65	58	67

Izgube in odvzem								
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	%
Nenaravne izgube	41	34	39	38	67	49	268	94,4
Naravne izgube	3	4	1	3	2	3	16	5,6
Skupaj izgube	44	38	40	41	69	52	284	100,0
% izgub	23	22	22	28	43	36	28	
Odstrel	144	137	145	105	93	92	716	

Vzroki izgub								
vzrok / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	%
1 neznan	3	2	1	1	1	3	11	3,9
2 bolezen					1		1	0,4
3 krivolov							0	0,0
4 cesta	40	34	39	37	66	48	264	93,0
5 železnica							0	0,0
6 zveri in ujede		1		2			3	1,1
7 psi							0	0,0
8 kosilnica	1			1	1	1	4	1,4
9 garje							0	0,0
10 poškodba		1					1	0,4

4.16 Fazan (*Phasianus colchicus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Prostorski okvir obravnave fazana je lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih:

Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

V letu 2021 je bil načrt odvzema v višini 262 fazanov realiziran 40 % (105 ptic).

V letu 2022 je bil načrt odvzema v višini 261 fazanov realiziran 47 % (122 ptic).

V zadnjem šestletnem obdobju je odvozem stagniral, nihal je v razponu med 95 (2020) in 162 (2019) pticami. Odstrel je bil že v preteklosti, še bolj pa v zadnjem desetletju, odvisen od vlaganj/dodajanj fazanov iz umetne vzreje v lovišča. Nihanja v višini odstrela v zadnjem desetletju so povezana z zmanjševanjem števila, oziroma izginjanjem v naravi živčih fazanov, kot tudi z znatnim spreminjanjem vsakoletnih vlaganj.

Višina, vzroki in trendi izgub:

Delež ugotovljenih izgub je v zadnjem šestletnem obdobju v povprečju znašal le 1 % celotnega odvzema (7 ptic). V letu 2022 ni bilo ugotovljenih izgub v letu 2021 pa sta bili ugotovljeni 2 izgubi. Pojavljajo se le izgube zaradi zveri in ujed (57 %) ter prometa (43 %).

Ocena stanja populacije:

Trend številčnosti in prostorska porazdelitev:

Po podatkih lovskih organizacij je bil fazan v preteklosti prisoten v nižinskih loviščih, kjer pa je postal povsod že zelo redek ali pa ni več prisoten. Trend razvoja je večinoma upadajoč, razpored v prostoru pa je pretežno krajeven, ponekod tudi osamljen. Številčnost populacije v določenih letnih obdobjih, kot tudi višina odstrela je pogojena z višino vlaganj. Fazan je praktično prisoten le v loviščih, kjer ga vlagajo.

Medvrstni vplivi:

Ob običajnih medsebojnih vplivih z drugimi rastlinskimi in živalskimi vrstami, ki so povezani z izborom habitatov in prehranjevanjem ter drugi rabi življenjskega prostora, že dlje časa zaznavamo tudi vpliv populacij nekaterih plenilskih vrst divjadi z uspešnim razvojem (lisica, kuna belica, nekatere vrste iz družine kraguljev in vranov) na populacijo fazanov.

Spolna in starostna struktura:

Spolna in starostna struktura populacije nista znani.

Zdravstveno stanje:

Ni podatkov o zdravstvenem stanju, dejstvo pa je, da fazan iz nižinskih lovišč izginja, oziroma je že izginil.

Prilagojeni cilji:

Cilj upravljanja s populacijo fazana ostaja nespremenjen. Želimo, da bi vrsta ostala prisotna vsaj v nekaterih nižinskih loviščih, kjer so še (za to vrsto pomembne) ohranjene naravne razmere.

Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

Skupni načrt odvzema fazanov v območju v obdobju 2023-2024 znaša **530** ptic, ob tem, da mora biti v lovišča vloženo najmanj 759 fazanov. Pri določitvi višine odvzema je upoštevan predlog upravljavcev lovišč. Dodajanja v naravo se v spomladanskem in poletnem času izvaja v razmerju 1 fazan : 4 fazanke. V jesensko-zimskem času (september – december) za dodajanje za potrebe lova spolno razmerje dodanih ptic ni predvideno. Odstrel je lahko v deležu do 70 % glede na vloženo (dodano) število fazanov, kar predstavlja zgoraj navedenih 530 ptic.

Načrtovani odvozem ne sme biti presežen ob tej višini načrtovanih vlaganj. Načrta odvzema ni treba realizirati.

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Prostorska porazdelitev odstrela v lovišču je odvisna od prostorske porazdelitve vlaganj.

Upraviteljci, ki načrtujejo dodajanje fazanov v lovišča iz umetne vzreje so navedeni v poglavju Načrt dodajanja divjadi. Dodajanje fazanov iz umetne vzreje naravnim populacijam praviloma pomembneje ne koristi, namenjeno je predvsem lovu. Dodajanje divjadi v lovišču mora biti usmerjeno v divjadi primerno okolje. Način vlaganja (dodajanja) fazanov iz umetne vzreje je stvar spoštovanja določil lovske etike ter spoštovanja določil

veljavne zakonodaje (ZON - Ur.l. RS, št. 56/1999 (31/2000 - popr.), 110/2002, 119/2002, 41/2004) – dodajanje divjadi v lovišče neposredno pred lovom pa ni dovoljeno. Dovoljeno je dodajanje kvalitetne (ustrezno razvite in operjene) divjadi, sposobne preživetja v naravi (Zakon o zaščiti živali Ur.l. 98/99, 43/07).

Vsi upravljavci lovišč so dolžni pred dodajanjem zagotoviti ustrezno okolje za vloženo divjad. Realizirana dela, ki jih v ta namen opravijo, morajo biti razvidna iz letnih načrtov lovišč. Če za izboljšanje življenjskih razmer ne storijo ničesar, dodajanje divjadi ni dovoljeno. Izboljšanje življenjskih razmer za divjad pred dodajanjem se šteje za ukrep varstva divjadi. Dodajanja divjadi, ki niso načrtovana, niso dovoljena.

Upravljalci lovišč in LPN naj spremljajo številčno prisotnost, trende razvoja in prostorsko razporeditev fazanov v loviščih. Pomembna so opažanja o zdravstvenem stanju in morebitnih poginih kot tudi opažanja o vzrokih izginjanja oz. zmanjševanja številčnosti njihovih populacij.

Preglednica 4.15: Analiza odvzema fazanov

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	
Skupaj odstrel in izgube	129	137	162	95	105	122	750	
Načrt - skupaj	219	254	214	214	262	261	1424	
Odstrel in izgube / načrt	59	54	76	44	40	47	53	
Izgube in odzem								
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	%
Nenaravne izgube	0	0	1	0	2	0	3	42,9
Naravne izgube	2	0	2	0	0	0	4	57,1
Skupaj izgube	2	0	3	0	2	0	7	100,0
% izgub	2	0	2	0	2	0	1	
Odstrel	127	137	159	95	103	122	743	
Vzroki izgub								
vzrok / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	%
1 neznan							0	0,0
2 bolezen							0	0,0
3 krivolov							0	0,0
4 cesta			1		2		3	42,9
5 železnica							0	0,0
6 zveri in ujede	2		2				4	57,1
7 psi							0	0,0
8 kosilnica							0	0,0
9 garje							0	0,0
10 poškodba							0	0,0

4.17 Poljska jerebica (*Perdix perdix*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Prostorski okvir obravnave poljske jerebice je lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih:

Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

V letu 2021 iz lovišč in LPN ni bilo odvzetih poljskih jerebic. Načrtovani odvzem je znašal 10 ptic. V letu 2022 je bila iz lovišč in LPN odvzeta ena (1) poljska jerebica. Načrtovani odvzem je znašal 10 ptic. Odvzeta poljska jerebica je bila v odvzemu kot izguba zaradi prometa.

Nihanja v odvzemu so povezana z nihanji obsega vlaganj ptic v prosto naravo.

Višina, vzroki in trendi izgub:

V celotnem šestletnem obdobju so bile ugotovljene le 3 izgube, ki so posledica prometa ter zveri in ujed.

Ocena stanja populacije:

Trend številčnosti in prostorska porazdelitev:

Poljska jerebica je prisotna le še v nekaterih nižinskih loviščih LUO, ponekod se ohranja le še kot posledica dodajanj (doseljevanj) in vlaganj v življenjsko okolje (urejanje okolja). Številčnost populacije v določenih letnih obdobjih, kot tudi višina odstrela, sta namreč pogojeni z višino vlaganj. Ni podatkov o ocenjeni spolni in starostni strukturi ter prirastku, prav tako tudi ni podatkov o zdravstvenem stanju.

Medvrstni vplivi:

Ob običajnih medsebojnih vplivih z drugimi rastlinskimi in živalskimi vrstami, ki so povezani z izborom habitatov in prehranjevanjem ter drugi rabi življenjskega prostora, že dlje časa zaznavamo tudi vpliv populacij nekaterih plenilskih vrst divjadi in zavarovanih vrst z uspešnim razvojem (lisica, kuna belica, nekatere vrste iz družine krakuljev in vranov) na populacijo poljske jerebice. Prav tako opazamo pomanjkanje ustreznih ostankov naravne (travnate in grmovne) vegetacije v intenzivno obdelani agrarni krajini, ki bi vplivali na ugodnejše življenjsko okolje v smislu preživetja populacije jerebice.

Spolna in starostna struktura:

Ni znana.

Zdravstveno stanje:

Ni znano.

Prilagojeni cilji:

Cilj upravljanja s populacijo poljske jerebice ostaja nespremenjen. Želimo, da bi vrsta ostala prisotna vsaj v nekaterih nižinskih loviščih, kjer so še (za to vrsto pomembne) ohranjene naravne razmere.

Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

Ker nobeno lovišče ni podalo predloga za odvzem, ki je povezan z dodajanjem vrste v naravno okolje se poljska jerebica v obdobju 2023-2024 ne lovi.

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Ker dodajanja poljskih jerebic in posledično odvzem niso načrtovana, v obdobju 2023-2024 niso dovoljena.

Upravljalci lovišč in LPN naj spremljajo številčno prisotnost, trende razvoja in prostorsko razporeditev jerebic v loviščih. Pomembna so opažanja o zdravstvenem stanju in morebitnih poginih kot tudi opažanja o vzrokih izginjanja oz. zmanjševanja številčnosti njihovih populacij.

Preglednica 4.16: Analiza odvzema poljske jerebice

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	
Skupaj odstrel in izgube	3	0	2	0	0	1	6	
Načrt - skupaj	10	10	4	10	10	10	54	
Odstrel in izgube / načrt	30	0	50	0	0	10	11	
Izgube in odvzem								
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	%
Nenaravne izgube	0	0	1	0		1	2	66,7
Naravne izgube	0	0	1	0			1	33,3
Skupaj izgube	0	0	2	0	0	1	3	100,0
% izgub	0	0	100	0	0	100	50	
Odstrel	3	0	0	0	0	0	3	
Vzroki izgub								
vzrok / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	%
1 neznan							0	0,0
2 bolezen							0	0,0
3 krivolov							0	0,0
4 cesta			1			1	2	66,7
5 železnica							0	0,0
6 zveri in ujede			1				1	33,3
7 psi							0	0,0
8 kosilnica							0	0,0
9 garje							0	0,0
10 poškodba							0	0,0

4.18 Raca mlakarica (*Anas platyrhynchos*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Prostorski okvir obravnave rase mlakarice je lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih:

Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

V letu 2021 je bil načrt odvzema v višini 250 rac mlakaric realiziran 54 % (136 ptic).

V letu 2022 je bil načrt odvzema v višini 250 rac mlakaric realiziran 57 % (142 ptic).

Odvzem ne dosega načrta. Vzrok ni v majhni številčnosti vrste v LUO, pač pa v manjši zainteresiranosti lovcev za lov te divjadi in marsikje oteženem izvajanju lova zaradi aktivnosti ostalih souporabnikov prostora (pohodniki, sprehajalci, športniki na vodnih površinah...).

V šestletnem obdobju niha odvzem rase mlakarice v razponu med 136 in 158 pticami s srednjo vrednostjo 148 ptic. Odvzem je bil najvišji v letu 2019. Načrti so bili v povprečju realizirani 59 %. Trend odvzema se za zadnje šestletno obdobje bistveno ne spreminja.

Višina, vzroki in trendi izgub:

V zadnjem šestletnem obdobju je bilo ugotovljenih skupno 23 izgub. Večina izgub je posledica prometa, kar v deležih pomeni 65 %. Izgube zaradi poškodb in neznanih vzrokov pa skupaj znašajo 26% vseh ugotovljenih izgub.

Ocena stanja populacije:

Trend številčnosti in prostorska porazdelitev:

Raca mlakarica je v območju našla primeren življenjski prostor v porečjih reke Save, Sore in njihovih večjih pritokov ter na vseh jezerih in drugih večjih vodnih površinah.

Ocenjujemo, da je populacija kljub pomanjkanju boljših podatkov stabilna.

Medvrstni vplivi:

Ob običajnih medsebojnih vplivih z drugimi rastlinskimi in živalskimi vrstami, ki so povezani z izborom habitatov in prehranjevanjem ter drugi rabi življenjskega prostora, posebnih medvrstnih vplivov, oziroma njihovih sprememb nismo zaznali. V sklop teh običajnih medvrstnih vplivov spada občasna uplenitev s strani ujed in zveri.

Spolna in starostna struktura:

Spolna in starostna struktura populacije nista znani.

Zdravstveno stanje:

Razen podatkov o izgubah, drugih informacij o zdravstvenem stanju populacije rase mlakarice nimamo.

Prilagojeni cili:

Cilj upravljanja z raco mlakarico ostaja nespremenjen. Želimo vzdrževati številčnost, ki bo omogočala ohranitev in normalen razvoj populacije ter dovoljevala zmerno rabo z lovom. Ohraniti jo želimo na vseh rekah in večjih pritokih ter na drugih vodnih površinah.

Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

Skupen načrt odvzema za celotno lovsko upravljavsko območje za obdobje 2023-2024 znaša **500** ptic.

Načrtovanega odvzema rase mlakarice ni treba dosežati, navzgor pa se ga lahko presega do + 30 %.

Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema:

Lov se poleg organiziranih skupnih lovov lahko izvaja tudi individualno. Na območjih, ki so v naravovarstvenih smernicah 10 letnega lovsko upravljavskega načrta navedena kot pomembna za prezimovanje vodnih ptic, naj se odstrel izvaja skladno z določili (prepovedmi oziroma omejitvami). Ta območja so navedena v poglavjih (v prilogi naravovarstvenih smernic ali načrta), ki opisujejo varstvo zavarovanih območij, naravnih vrednot, ekološko pomembnih območij in posebnih varstvenih območij z navedbo o prepovedih oz. omejitvah izvajanja odstrela. Sprotno naj se odstranjuje prazne tulce lovskih šibrenih nabojev v primeru odvzema rac mlakaric in drugih lovnihi vrst iz narave na teh območjih.

Potrebno je sodelovanje z državnimi organi (Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin - UVHVVR) pri spremljanju stanja v zvezi z aviarno influenco (ptičjo gripo). Upravljalci lovišč in lovišč s posebnim namenom so dolžni izvajati ukrepe preventivnega zdravstvenega varstva divjadi in v ta namen odvzeti vzorce oziroma poslati določene vzorce uplenjenih, poginulih ali povoženih rac v preiskavo, v skladu s programom UVHVVR.

Upravljalci lovišč in LPN naj spremljajo številčno prisotnost, trende razvoja in prostorsko razporeditev (sub)populacije race mlakarice v posameznih loviščih. Pomembna so opažanja o zdravstvenem stanju in morebitnih poginih.

Preglednica 4.17: Analiza odvzema race mlakarice

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	
Skupaj odstrel in izgube	149	150	158	150	136	142	885	
Načrt - skupaj	250	250	250	250	250	250	1500	
Odstrel in izgube / načrt	60	60	63	60	54	57	59	
Izgube in odvzem								
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	%
Nenaravne izgube	2	5	2	5	2	1	17	73,9
Naravne izgube	1	1	1	0	3	0	6	26,1
Skupaj izgube	3	6	3	5	5	1	23	100,0
% izgub	2	4	2	3	4	1	3	
Odstrel	146	144	155	145	131	141	862	
Vzroki izgub								
vzrok / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	%
1 neznan	1	1	1		2		5	21,7
2 bolezen							0	0,0
3 krivolov							0	0,0
4 cesta	2	3	2	5	2	1	15	65,2
5 železnica							0	0,0
6 zveri in ujede							0	0,0
7 psi		2					2	8,7
8 kosilnica							0	0,0
9 garje							0	0,0
10 poškodba					1		1	4,3

4.19 Sraka (*Pica pica*), šoja (*Garrulus glandarius*) in siva vrana (*Corvus cornix*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Prostorski okvir obravnave srake, šoje in sive vrane je lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih:

Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

V letu 2021 je bil načrt odvzema srak v višini 220 ptic izvršen 57 % (125 ptic), načrt odvzema šoj v višini 500 ptic je bil izvršen 68 % (339 ptic) in načrt odvzema sivih vran v višini 2300 ptic je bil izvršen 89 % (2050 ptic). V letu 2022 je bil načrt odvzema srak v višini 220 ptic izvršen 52 % (114 ptic), načrt odvzema šoj v višini 500 ptic je bil izvršen 62 % (311 ptic) in načrt odvzema sivih vran v višini 2300 ptic je bil izvršen 92 % (2113 ptic).

V zadnjem šestletnem obdobju je odvoz srak nihal v razponu med 114 in 162 pticami s srednjo vrednostjo 141 srak. Odvoz šoj je nihal v razponu med 311 in 406 pticami s srednjo vrednostjo 347 šoj. Odvoz sivih vran je nihal v razponu med 1980 in 2063 pticami s srednjo vrednostjo 2038 sivih vran.

Po podatkih odvzema za zadnje šestletno obdobje trend pri sraki in šoji rahlo upada. Trend odvzema pri sivi vrani pa je kljub nihanju med leti bolj konstanten. Visok porast odvzema sive vrane je povezan z visoko gostoto populacije predvsem v primestnem okolju in s tem povezanimi škodami na intenzivnih kmetijskih kulturah v okolici.

Višina, vzroki in trendi izgub:

Ugotovljene izgube so bile minimalne tako v letih 2021 in 2022, kot tudi v šestletnem obdobju in so posledica prometa ter neznanih vzrokov. Deleži izgub se med posameznimi leti šestletnega obdobja pomembneje ne razlikujejo.

Ocena stanja populacije:

Trend številčnosti in prostorska porazdelitev:

Ugotavljamo, da je številčnost srake in šoje zadovoljiva in stabilna. Menimo, da se razmerje številčnosti obeh vrst v zadnjem šestletnem obdobju pomembneje ne spreminja. Prehranske in bivalne razmere za vse tri vrste so ugodne. Ocenjujemo, da je številčnost sive vrane že nekaj let visoka, naraščajoče škode na kmetijskih kulturah oziroma večje število prijavljenih škod z odškodninskimi zahtevki pa so (bili) vzrok za povečan odvoz.

V prostoru Gorenjskega LUO, predvsem na območju med Bledom, Kranjem, Domžalami in Ljubljano, so tudi obsežna območja kmetijskih površin s kmetijskimi kulturami, pretežno s koruzo in tudi povrtninami. V spomladanskem času, ko poteka sajenje poljščin je pritisk sivih vran na kmetijske kulture velik in s tem pereč, teh ptic pa tedaj ni dovoljeno loviti. V tem času se škode pojavljajo praviloma na koruzi, žitaricah in različnih povrtninah, večji del škode nastaja na kaleči koruzi. Škoda na posamezni njivi nastaja praviloma v ozkem časovnem obdobju in sicer približno 14 dni po kalitvi, ko je koruza visoka do 10 oz. 15 cm.

Medvrstni vplivi:

Ob običajnih medsebojnih vplivih z drugimi rastlinskimi in živalskimi vrstami, ki so povezani z izborom habitatov in prehranjevanjem ter drugi rabi življenjskega prostora, posebnih medvrstnih vplivov, oziroma njihovih sprememb nismo zaznali. V sklop teh običajnih medvrstnih vplivov spada tudi povzročanje poškodb rastja na kmetijskih površinah (škode), občasna uplenitev katere od teh vrst (npr. šoja) s strani ujed (družina kraguljev in sokolov), kot tudi vpliv obravnavanih vrst (sraka, siva vrana) na populacije nekaterih vrst ptic, tudi male divjadi (na gnezda/mladiče). V okoljih z visoko gostoto populacije sive vrane je zaznati redkejšo pojavljanje srak.

Spolna in starostna struktura ter zdravstveno stanje

Starostna in spolna sestava populacij obravnavanih vrst nista znani. Domnevamo, da sta naravni, saj se pri odstrelu izbira po spolu ne izvaja oziroma izvajanje ni mogoče. Prav tako ni poznano njihovo zdravstveno stanje.

Prilagojeni cilji:

Cilj upravljanja s populacijami srake, šoje in sive vrane ostaja nespremenjen. Želimo jih ohraniti v številčnosti in prostorski razširjenosti, ki zagotavlja ohranitev njihove vloge v ekosistemi, normalen razvoj populacij, ki omogoča zmerno rabo z lovom. Gostota populacije sive vrane naj se zaradi vpliva na druge živalske vrste ter na kmetijske površine močneje zniža.

Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

V obdobju 2023-2024 znaša načrt odvzema **400 srak, 900 šoj in 4.600 sivih vran.**

Višine načrtovanega odvzema za srako in šojo ni treba dosegati, preseže pa se lahko do +20 %. Za sivo vrano so dopustna odstopanja navzdol do -30 %, navzgor pa do +100 % načrtovanega številčnega odvzema. Za lovišča, ki imajo načrtovani odvzem do vključno 10 sivih vran, se kot dopustno odstopanje od načrta šteje realizacija -3 ptice, navzgor pa je preseganje realizacije možno do 100 % načrtovanega števila.

Ostali kriteriji odvzema:

Pri upravljanju s sivo vrano se tudi smiselno upoštevajo določila »Akcijskega načrta za reševanje problemov, povezanih s sivo vrano v Sloveniji«. Kot enega izmed učinkovitejših ukrepov za zmanjšanje možnosti nastanka škod priporočamo tudi t.i. odvrčalni odstrel z namenom odvrčanja sivih vran od škodnih objektov. Zmanjšanje škod se sicer doseže z aktivnim lovom in odstrelom ene ali več ptic, bistveno pa k temu doprinese tudi stalna fizična prisotnost članov upravljavcev lovišč na območjih z večjimi škodami.

Ciljno usmerjen odvrčalni odstrel bi ob minimalnih izgubah ptic, zelo učinkovito odvrčal sivo vrano od škodnih območij. Da bo odvrčalni odstrel maksimalno učinkovit, ga je potrebno izvajati na sledeč način:

- izvajalec odvrčalnega odstrela naj se nahaja na škodni površini oziroma v njeni neposredni bližini,
- izvajalec naj strelja z mesta, ki je dobro vidno (sive vrane bodo na tak način hitro spoznale, da se je določenih površin treba izogibati)

Odvrčalni odstrel naj se izvaja v času lovne dobe na lovni površini. V primeru povečanih pritiskov sive vrane na kmetijske površine lahko upravljavci lovišč zaprosijo za odstrel izven lovne dobe. Kljub določilom Akcijskega načrta za reševanje problemov, obsega odvrčalnega odstrela sivih vran z letnim načrtom LUO za posamezna lovišča posebej ne določamo, število odvzema za namene odvrčalnega odstrela je vključeno v osnovni načrt odvzema.

Izvajanje odvrčalnega odstrela v času lovne dobe in izven lovne dobe na nelovni površini ni dovoljeno. V primeru večjih težav s sivimi vranami se na podlagi obstoječe zakonodaje lahko izda odločba za izredni poseg v populacijo sive vrane, bodisi v lovni dobi, bodisi izven nje.

V primeru povzročanja škod od sive vrane na majhnem območju (tudi nelovne površine) se o tem ustno ali pisno obvesti IRSKGLR. Pristojni lovski inšpektor opravi ogled in v primeru upravičenega posega lahko dovoli odvzem posameznih ptic.

Za preprečitev nastanka škod na silažnih balah je le te treba prekriti s ponjavo.

Upravljalci so se dolžni držati vseh izdanih odločb s strani pristojnih organov, katere se nanašajo na dodatne ukrepe pri upravljanju s populacijo sive vrane.

V realizacijo načrta odvzema poleg odstrela štejejo vse s sprotnim vpisom v evidenčno knjigo dokumentirane izgube.

Upravljalci lovišč in LPN naj spremljajo številčno prisotnost, trende razvoja in prostorsko razporeditev populacij šoje, srake in sive vrane v posameznih loviščih. Pomembna so opažanja o zdravstvenem stanju in morebitnih poginih, ugotavljanje medsebojnih vplivov z ostalimi vrstami divjadi kot tudi z ostalimi prostoživečimi živalskimi vrstami.

Preglednica 4.18: Analiza odvzema srak, šoj, sivih vran

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	
Sraka	155	162	150	137	125	114	843	
Šoja	406	343	346	338	339	311	2083	
Siva vrana	2063	1980	2023	1997	2050	2113	12226	
Skupaj odstrel in izgube	2624	2485	2519	2472	2514	2538	15152	
Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom								
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	
Načrt - skupaj	3020	3020	3020	3020	3020	3020	18120	
Odstrel in izgube / načrt	86,9	82,3	83,4	81,9	83,2	84,0	83,6	
Izgube in odvzem								
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	
Nenaravne izgube	1	5	2	2	4	3	17	
Naravne izgube	3	1	0	0	2	1	7	
Skupaj izgube	4	6	2	2	6	4	24	
% izgub	0,2	0,2	0,1	0,1	0,2	0,2	0,2	
Odstrel	2620	2479	2517	2470	2508	2534	15135	
Vzroki izgub								
Vzrok / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%
1 neznan	3	1			2	1	7	29,2
2 bolezen							0	0,0
3 krivolov							0	0,0
4 cesta	1	5	2	2	4	3	17	70,8
5 železnica							0	0,0
6 zveri in ujede							0	0,0
7 psi							0	0,0
8 kosilnica							0	0,0
9 garje							0	0,0
10 poškodba							0	0,0

4.20 Nutrija (*Myocastor coypus*)

Prostorski okvir obravnave – ekološke enote:

Prostorski okvir obravnave nutrije je lovsko upravljavsko območje.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih:

Višina odvzema in stopnja uresničevanja načrta:

V letu 2021 je odvzem nutrij znašal 32 živali. V letu 2022 je odvzem nutrije znašal 49 živali.

V zadnjem šestletnem obdobju smo zabeležili odvzem skupno 182 žival. Povprečni letni odvzem v zadnjem šestletnem obdobju je znašal 30 živali. Trend odvzema nutrije je naraščajoč.

Višina, vzroki in trendi izgub:

V letih 2021 in 2022 nismo ugotovili izgub, v zadnjem šestletnem obdobju je bila (leto 2017) ugotovljena izguba ene živali.

Ocena stanja populacije:

Trend številčnosti in prostorska porazdelitev:

Glede na podatke odvzema je nutrija prisotna v loviščih Šmarna gora, Pšata, Horjul, Dobrova in Mengeš. Nimamo podatkov o njeni populacijski dinamiki. Glede na naraščajoč odvzem bi lahko sklepali na naraščajočo številčnost.

Medvrstni vplivi:

Ob običajnih medsebojnih vplivih z drugimi rastlinskimi in živalskimi vrstami, ki so povezani z izborom habitatov in prehranjevanjem ter drugi rabi življenjskega prostora, posebnih medvrstnih vplivov, oziroma njihovih sprememb nismo zaznali. Dokazov o negativnih vplivih nutrije na populacije avtohtonih vrst nimamo, čeprav pričakujemo da obstajajo, glede na njeno tujerodnost in invazivnost.

Spolna in starostna struktura:

Nista znani.

Zdravstveno stanje:

Ni znano.

Prilagojeni cilj:

Želimo, da nutrija kot tujerodna (alohtona in invazivna) vrsta v lovsko upravljavskem območju ni prisotna.

Ukrepi in usmeritve:

Višina odvzema, spolna in starostna struktura z dopustnimi odstopanji:

Upošteva se lovno dobo (ki je celo leto) se lahko in je treba odstreliti vse opažene osebkke nutrije v smislu popolne redukcije in dosledno beležiti odvzem.

Preglednica 4.19: Analiza odvzema nutrij

Odstrel in izgube								
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	
Skupaj odstrel in izgube	17	12	32	40	32	49	182	
Načrt - skupaj							0	
Odstrel in izgube / načrt								
Izgube in odvzem								
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	%
Nenaravne izgube	1	0	0	0	0	0	1	100,0
Naravne izgube	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Skupaj izgube	1	0	0	0	0	0	1	100,0
% izgub	6	0	0	0	0	0	1	
Odstrel	16	12	32	40	32	49	181	
Vzroki izgub								
vzrok / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	%
1 neznan							0	0,0
2 bolezen							0	0,0
3 krivolov							0	0,0
4 cesta	1						1	100,0
5 železnica							0	0,0
6 zveri in ujede							0	0,0
7 psi							0	0,0
8 kosilnica							0	0,0
9 garje							0	0,0
10 poškodba							0	0,0

4.21 Rakunasti pes (*Nyctereutes procyonoides*)

V letu 2012 je bil iz lovišča Medvode odvzet 1 rakunasti pes (izguba zaradi psov). V preteklih letih ni bilo zabeleženega nobenega odvzema, prav tako ne opažamo njegove prisotnosti v prostoru lovsko upravljavskega območja. Želimo, da rakunasti pes kot tujerodna (alohtona) in invazivna vrsta v lovsko upravljavskem območju ni prisoten. V primeru pojavljanja se upošteva lovno dobo odstrela vse opažene osebkke rakunastega psa.

4.22 Pregled načrtovanega odvzema kozorogov, svizcev, malih zveri in male divjadi drugih vrst v lovsko upravljavskem območju;

Za lovišče s posebnim namenom Kozorog Kamnik kot večjo ekološko enoto je načrtovani odvzem navedenih vrst prikazan posebej

Preglednica 4.19: Načrtovani odvzem alpskega kozoroga in male divjadi

Vrsta	LPN Kozorog	Ostala lovišča	LUO Skupaj
Alpski kozorog	4	-	4
Šakal	4	116	120
Lisica	180	2.820	3.000
Jazbec	30	330	360
Kuna zlatica	10	30	40
Kuna belica	30	330	360
Alpski svizec	10	16	26
Pižmovka	-	20	20
Poljski zajec	30	470	500
Fazan	-	530	530
Raca mlakarica	-	500	500
Sraka	10	390	400
Šoja	-	900	900
Siva vrana	140	4.460	4.600

4.23 Načrt dodajanja divjadi

Lovišča v obdobju 2023-2024 načrtujejo z namenom zagotavljanja lova (fazan) dodati omenjene vrste iz umetne vzreje. Dodajanje fazanov iz umetne vzreje naravnim populacijam praviloma pomembneje ne koristi, namenjeno je zgolj lovu.

Način dodajanja fazanov iz umetne reje je stvar spoštovanja določil lovske etike, ter spoštovanja določil veljavne zakonodaje (Zakon o ohranjanju narave - uradno prečiščeno besedilo (Uradni list RS, št. 96/2004 – ZON-UPB), 110/2002, 119/2002, 41/2004) in je v domeni upravljavcev lovišč – dodajanje divjadi v lovišče neposredno pred lovom pa je prepovedano. Dovoljeno je dodajanje kvalitetne (ustrezno razvite in operjene) divjadi, sposobne preživetja v naravi (Zakon o zaščiti živali Ur. l. 98/99). Živali morajo biti izpuščene v primerno okolje.

V lovsko upravljavskem območju v obdobju 2023-2024 predvidevamo odstrel 530 fazanov, ki so lahko uplenjeni le na osnovi vloženih (dodanih) najmanj 759 fazanov. V Letnih načrtih lovišč mora biti opredeljeno število, lokacije, čas dodajanja in čas ter način lova vloženih (dodanih) živali. Dodaja se lahko le osebke, sposobne preživetja v naravi.

Preglednica 4.21: Dodajanje divjadi

Lovišče	Vrsta divjadi	Število
Udenboršt	Fazan	15
Šenčur	Fazan	43
Krvavec	Fazan	143
Pšata	Fazan	343
Toško čelo	Fazan	29
Dobrova	Fazan	43
Sorško polje	Fazan	143
Skupaj	Fazan	759

Vsi upravljavci lovišč/LPN, so dolžni pred dodajanjem zagotoviti ustrezno okolje za vloženo divjad. Realizirana dela, ki jih v ta namen opravijo morajo biti razvidna iz letnih načrtov lovišč. Če za izboljšanje življenjskih razmer ne storijo ničesar, dodajanje divjadi ni dovoljeno. Izboljšanje življenjskih razmer za divjad pred dodajanjem se šteje za ukrep varstva divjadi. Posamezno divjad je dovoljeno dodajati v lovopustu, vsaj en mesec pred začetkom lovne dobe. Dodajanja divjadi, ki niso načrtovana s tem načrtom so prepovedana.

5 **EVIDENCE**

Izdelava načrta je potekala v skladu s Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur.l. RS, št. 200/20) in usmeritev iz območnih načrtov. Podatki o odvzemu so bili zbrani v skladu s Pravilnikom o evidentiranju odstrela in izgub divjadi ter Uredbo o imenovanju komisije za oceno odstrela in izgub v lovsko upravljavskem območju. Obseg opravljenih del za leti 2021-2022 in načrt za obdobje 2023-2024 ter drugi podatki so bili pridobljeni iz letnih načrtov lovišč za lovišča LUO. Podatki o odvzemu za leti 2021 in 2022 so bili v elektronski obliki posredovani prek spletne aplikacije Lisjak. Zadnji podatki o odvzemu za leto 2022 so bili pridobljeni 14.02.2023.

Za prizadevnost pri oddaji letošnjih podatkov pa gre vsem upravljavcem lovišč in LPN ter vodstvu OZUL izraziti priznanje in zahvalo.

Izhodišča za izdelavo dvoletnega načrta v letu 2024-2025:

Pridobivanje podatkov za dvoletni načrt za obdobje 2025-2026 in predlogov za leti 2025 in 2026 bo predvidoma podobno kot v preteklem obdobju. Njihovo zbiranje bo predvidoma v skladu z zgoraj omenjenima Pravilnikoma ter morebitnimi spremembami in dopolnili.

Pregled odstrela in izgub divjadi v loviščih od 1. 1. 2023 do 31. 12. 2023 mora biti opravljen najkasneje do 31. 1. 2024. Pregled odstrela in izgub divjadi v loviščih od 1. 1. 2024 do 31. 12. 2024 mora biti opravljen najkasneje do 31. 1. 2025. Komisija za pregled odstrela in izgub divjadi mora biti ena za celotno LUO. Član komisije je tudi predstavnik ZGS, ki ob končanem pregledu v posameznem lovišču na zahtevo dobi kopijo seznama odvzema in izgub divjadi in kategorizacijskega zapisnika. Komisiji se ob pregledu predloži za vsak odstreljen ali izgubljen osebek:

- za **srnjad, jelenjad in damjaka**: trofeja in levi del spodnje čeljusti za enoletne in starejše samce ter levi del spodnje čeljusti za mladiče obeh spolov in samice,
- za **divjega prašiča**: za oba spola cele spodnje čeljusti s sekalci (zadostuje leva spodnja čeljustnica skupaj z desnimi sekalci, ki je lahko odrezana za zadnjim meljakom), za odraslega merjasca tudi trofejo (brusilci in čekani). V primeru poginulih divjih prašičev (povoz + ostale izgube) velja skladno s 17. členom ZNUAPK prepoved odstranjevanja spodnjih čeljusti oziroma ločevanja drugih delov trupel najdenih poginulih divjih prašičev. Za namene evidentiranja izgub upravljavec lovišča kot dokaz za izgubo komisiji lovsko upravljavskega območja predloži podatke o odvozu najdenih poginulih divjih prašičev za svoje lovišče, ki jih pridobi od VHS.
- za **gamsa in kozoroga**: trofeja pri obeh spolih,
- za **muflona**: trofeja in levi del spodnje čeljusti pri samcih, pri samicah in mladičih obeh spolov pa levi del spodnje čeljusti.

Evidenčna knjiga:

Samo reden vpis v evidenčno knjigo brez materialnega dokaza se ne upošteva. Kot materialni dokaz se lahko predloži tudi zapisnik komisije za ocenjevanje odstrela in izgub posameznega upravljavca lovišča in LPN (Gorenjsko LUO – poenoteni obrazci zapisnikov za vse upravljavce), zapisnik pristojnih javnih služb in državnih organov – Veterinarsko higienska služba, Policija, fotografija z datumom odvzema, trofejni list (lovski gost), ipd, ki jih komisija lahko upošteva kot materialni dokaz odvzema. Čeljusti je komisija po končanem pregledu dolžna trajno uničiti. Kot trajno uničenje čeljusti šteje tudi njihova izročitev raziskovalnim institucijam in sicer z namenom raziskav divjadi. Morebitno nepredložitev trofej in čeljusti v oceno je komisija dolžna prijaviti lovskemu inšpektorju.

Evidenčne knjige je potrebno voditi tako, da je vanje sprotno vpisan vsak izločen kos, poleg odstrela tudi vse izgube (naravne in nenaravne). Izgube posameznih vrst je potrebno ločiti po vzrokih, pri »visoki« divjadi še po starostnih kategorijah, pri ostalih vrstah le s skupnim številom.

Za odstreljeni del populacije posameznih vrst visoke divjadi je potrebno za vsako starostno kategorijo izračunati povprečno biološko telesno maso (z glavo, trofejo, nogami, a iztrebljeno) na dve decimali natančno (npr. srnjad, moški mladiči, povprečna telesna masa vseh uplenjenih v lovišču v zadnjem lovskem letu - 9,67 kg, ...), pri dve in večletnih srnjakih in jelenih je potrebno izračunati tudi povprečno maso suhega rogovja vseh odvzetih v lovišču za preteklo lovsko leto. Voditi je potrebno tudi evidenco transportnih telesnih mas in geokoordinate odvzema za visoko divjad.

Letni načrti lovišč in lovišč s posebnim namenom:

Do 10. 2. 2024 morajo biti ZGS dostopni letni načrti lovišč in LPN za leto 2023 (realizacija). V letne načrte lovišč in LPN za leto 2024 se bo vključila razlika med dveletnim razdelilnikom odvzema po loviščih in realizacijo v prvem letu (2023) vključujoč tudi morebitne prerazporeditve načrtovanih ukrepov med lovišči. Načrti so skladno z dogovorom med ZGS in LZS dostopni v aplikaciji LISJAK.

Upravljalce lovišč in LPN opozarjamo na dosledno izpolnjevanje letnih načrtov lovišč in LPN, saj so osnova za dvoletne načrte. Nujno je potrebno navesti konkretne lokacije posegov v okolje v obliki katastrskih občin in parcelnih števil. Upoštevajo naj se tudi pripombe, ki jih bomo pripisali k posameznim načrtom lovišč. Več pozornosti naj upravljavci lovišč posvetijo tudi zasledovanju trenda številčnosti in prostorske prisotnosti posameznih vrst divjadi, saj lahko na podlagi teh podatkov, k izboljšanju življenjskih pogojev divjadi pripomorejo tudi posamezni ukrepi oz. režim gospodarjenja z gozdovi.

Usklajevalni sestanek med ZGS in Območnim združenjem upravljavcev lovišč v LUO, se opravi do 15. marca naslednjega leta, potem ko ZGS in OZUL opravita analizo opravljenih ukrepov v populacijah divjadi v predhodnem letu.

V letu 2023 bodo predvidoma sprejeti novi (10-letni) gozdnogospodarski in lovsko upravljavski načrti območij za obdobje 2021-2030. Prihodnji dvoletni načrti za lovsko upravljavsko območje bodo temeljili tudi na usmeritvah in ciljih teh dolgoročnih načrtov.

S Pravilnikom o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (U.I. RS št. 200/20) je v 89. členu v okviru kvot dvoletnega načrta LUO dovoljena tudi možnost sprememb načrtovane razdelitve odvzema divjadi po loviščih (prerazporeditev). Spremembe načrtovane razdelitve parkljaste divjadi med lovišči so možne najkasneje do 10.12. (drugega leta veljavnosti dvoletnega načrta).

6 LOVIŠČE S POSEBNIM NAMENOM BRDO PRI KRANJU

6.1 Življenjsko okolje divjadi

Glede na znatno število (gostoto) rastlinojedih parkljarjev v lovišču je treba vzporedno s primernimi posegi v populacijah vzdrževati tudi ustrezno višjo prehransko nosilno zmogljivost življenjskega okolja. Pomembnejši ukrepi namenjeni prisotnim živalskim vrstam so predvsem vzdrževanje travnikov in pašnikov in dopolnilno (zimsko) krmljenje.

Opravljeni ukrepi v obdobju 2021-2022

Ukrepi vzdrževanja pasišč so obsegali eno strojno košnjo travnikov in pašnikov na leto. Za leto 2021 to v skupnem pomeni 30,5 ha na 20 lokacijah. Tudi v letu 2022 je bila izvedena strojna košnja v obsegu 30,5 ha na 20 lokacijah. Na vseh lokacijah je bilo izvedeno tudi spravilo sena z odvozom v krmišča. V sklopu vzdrževanja pasišč je bilo izvedeno tudi gnojenje na 17,5 ha travnatih površin na leto.

Dopolnilno zimsko krmljenje navadnega jelena in damjaka se je v letu 2021 izvajalo na 10 lokacijah (krmiščih). Porabljen je bilo 60.000 kg krme, predvsem sena (travne bale) in krmne (sladkorne) pese. Za krmljenje je bilo porabljen 250 ur delovnega časa. V letu 2022 se je zimsko krmljenje prav tako izvajalo na 10 lokacijah (krmiščih), kjer je bilo porabljenih 60.000 kg krme (250 ur delovnega časa). Vrsta krme se ne razlikuje od preteklega leta. Krmi so bila v obdobju januar-marec trikrat primešana sredstva proti notranjim zajedavcem, mineralno - vitaminski dodatki niso bili dodajani.

Vsako od let se je na 6 lokacijah izvajalo privabljalno krmljenje navadnega jelena in damjaka s tropinami. V letu 2021 je bilo porabljenih 800 kg krme (240 ur delovnega časa), v letu 2022 pa 1200 kg krme (240 ur delovnega časa).

Vzdrževanih je bilo 16 solnic. V letu 2021, solnice niso bile založene v letu 2022 pa je porabljena količina soli znašala 70 kg. Vsako leto je bilo vzdrževanih 9 km lovskih stez. Za zaščito s tehničnimi sredstvi je bilo v letu 2021 porabljenih 10 ur, v letu 2022 pa 15 ur. V letu 2021 sta bili obnovljeni 2 lovski preži za kar je bilo porabljenih 50 delovnih ur. V letu 2022 so bile obnovljene 3 lovske preže (75 delovnih ur).

Izvedeno je bilo štetje divjadi na 6 krmiščih, za kar je bilo vsako leto porabljenih 30 ur.

Načrtovani ukrepi za obdobje 2023-2024

Travniki, pašniki, grmišča

Košnja travnikov in pašnikov v skupnem dvoletnem obsegu 60,0 ha na 20 lokacijah. Izvede se le prva košnja, nadaljnji prirast rastlinske biomase se nameni paši divjadi. Predvideva se spravilo sena na košeni površini 44,0 ha. Gnojenje travnikov se predvideva na površini 36,0 ha (dveletni obseg).

Zalaganje solnic

Predvideva se zalaganje 16 solnic s soljo v skupni dveletni količini 160 kg. Količina soli na solnico je večja kot v ostalih loviščih LUO, zaradi večje gostote divjadi v lovišču. Namen solnic je olajšati spomladanski prehod na sočno naravno hrano, zato je zalaganje v zmernih količinah dopustno le v spomladanskih mesecih. Postavljanje solnic v gozdnih sestojih-mladovju in v sestojih v obnovi načeloma ni dovoljeno. Ob vodnih virih je dovoljeno postavljanje solnic le v minimalni oddaljenosti 50 m in na način, ki onemogoča vnos soli vanje.

Zimsko krmljenje

Je namenjeno jelenjadi in damjaku. Krmljenje se lahko izvaja z

- močno škrobno krmo (koruza, žita)
- sočno krmo (okopavine, tropine, sadje)
- voluminozno krmo (seno, travna silaža)

Krmljenje z močno krmo naj ne presega 15 % delež v celotni krmi. Količinsko nudenje sočne in voluminozne krme ni omejeno, odvisno je od naravne ponudbe hrane. Krmljenje samo z močnimi škrobnimi krmili na posameznih krmiščih ni dovoljeno. V primeru, da je na krmiščih krmljena močna krma, mora biti prisotna tudi krma obeh ostalih struktur (sočna, voluminozna). Skupno se v dveletnem obdobju predvideva položitev 120.000 kg krme.

V obdobju januar-marec (3x na 3 tedne) naj se med krmo primeša sredstva proti parazitom.

Privabljalno krmljenje

V mesecih intenzivnega lova se predvideva tudi privabljalno krmljenje navadne jelenjadi in damjakov s tropinami

na 5 lokacijah v skupni dveletni količini 1.500 kg.

Ostala dela

Predvideva se štetje navadne jelenjadi in damjakov, za kar je predvideno 60 delovnih ur (dveletna količina). V dveletnem obsegu se načrtuje obnova 4 lovskih prež in vzdrževanje 18,0 km lovskih stez. Na eni lokaciji se predvideva zaščita s tehničnimi sredstvi (električni pastir) v dveletnem obsegu 30 ur.

6.2 Srna (*Capreolus capreolus*)

Prostorski okvir obravnave

Prostorski okvir obravnave srnjadi je celotno posestvo Brdo.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih

V letu 2022 je bila iz lovišča odvzeta ena (1) žival. Odstreljen je bil 1 srnjak razreda 2+. V letu 2021 iz lovišča ni bila odvzeta nobena žival.

V zadnjem šestletnem obdobju kaže višina odvzema nihanja od 0 živali v letu 2017, 2 živali v letu 2018, 1 žival v letu 2019, 1 žival v letu 2020, 0 živali v letu 2021 in 1 žival v letu 2022. V celotnem šestletnem obdobju je bilo odvzetih 5 živali, vse živali pa so bile samci-srnjaki razreda 2+. Načrti odvzema srnjadi niso bili postavljeni, usmeritve so predvidevale le odstrel podpovprečno razvitih živali v lovišču in pa živali, ki so se pojavile v okviru posestva Brdo v parkovnem delu.

Zaradi premajhnega vzorca podatki o telesnih masah uplenjene srnjadi niso zanesljivi, zato trendov telesnih mas uplenjene srnjadi ni mogoče ugotavljati. Ocenjujemo, da telesne mase v preteklem obdobju uplenjene srnjadi izven ograjenega dela lovišča ne odstopajo pomembneje od telesnih mas srnjadi živeče v prosti naravi. Telesne mase srnjadi, ki živi v ograjenem delu niso znane. Na osnovi ocen uslužbencev posestva so posamezni opaženi osebki v lovišču pod nivojem razvitosti živali v prosti naravi.

Ocena stanja populacije

Srnjad je prisotna v lovišču, vendar je njeno število nizko. Trenutno številčno stanje je ocenjeno na 10-15 živali. Živali slabo izstopajo na pasišča in krmišča. Na nizko število srnjadi verjetno vpliva prisotnost jelenjadi in damjaka in njuna prehranska in bivalna konkurenčnost. Glede na zanemarljive posege v populacijo z odstrelom ocenjujemo, da je populacija srnjadi glede na zastopanost starostnih razredov in glede na spol ustrezno sestavljena. Zdravstveno stanje živali ni znano, mnenja o slabi razvitosti posameznih osebkov lahko navajajo k zaključkom o podrejeni vlogi srnjadi do močne številčne prisotnosti ostalih dveh vrst velikih rastlinojedov.

Prilagojeni cilji

Cilj upravljanja s srnjadjo ostaja nespremenjen. Srnjad naj bo v lovišču prisotna. Populacijo naj se ohranja večinoma v obstoječi ali nekoliko povečani številčnosti (gostoti). Medvrstna razmerja srnjadi do ostalih rastlinojedov bi bilo potrebno izboljšati.

Ukrepi in usmeritve

V lovišču naj se morebiten odstrel usmeri le na posamične živali na podpovprečni stopnji telesnega razvoja. V odstrelu naj prevladujejo mlade ali ostarele živali. Srednji starostni razred obeh spolov naj se praviloma varuje in ne odstreljuje. V ožjem parkovnem delu naj se odstrelji vse opažene živali.

Poleg rednega spremljanja z opazovanji naj upravljavec lovišča, v kolikor je le mogoče, ugotavlja tudi vzroke morebitnega pogina srnjadi.

V realizacijo načrta odvzema se poleg odstrela štejejo vse dokumentirane izgube (evidenčna knjiga odstrela in izgub). Telesne mase srnjadi naj se (poleg prodajne-transportne mase) ugotavljajo tudi kot biološke telesne mase (iztrebljeno z glavo in nogami).

6.3 Navadni jelen (*Cervus elaphus*)

Prostorski okvir obravnave

Prostorski okvir obravnave navadnega jelena je LPN Brdo pri Kranju.

Analiza upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih

V letu 2022 je bilo iz lovišča odvzetih 9 živali. Načrt odvzema za leto 2022 ni bil številčno določen, zaradi podcenjenega stanja številčnosti v preteklih letih, pa je bil izveden odstrel 8 osebkov. Ugotovljena je bila tudi 1 naravna izguba, kjer je zaradi bolezni poginil jelen razreda 10+. V letu 2021 je bil načrtovan odzem 3 osebkov, realizacija načrta pa je bila 66,7 %. Odstreljena sta bila 2 jelena, razredov 2-4 in 10+.

V zadnjem šestletnem obdobju (2017 – 2022) ugotavljamo, da je povprečni letni odvzem znašal 4 živali. Delež jelenov (samcev vključno s teleti moškega spola) je znašal v povprečju 58,3 %, delež košut pa 41,7 % (vključno s teleti ženskega spola). Med jeleni se je najmočnejše posegalo v razredu 2-4, zaradi manjše številčnosti jelenjadi je bilo poseganje v razredu 5-9 bistveno nižje kot v preteklosti. Posledica precenjene ocene številčnosti in odvzema v začetku šestletnega obdobja je bil zmanjšanj odvzem v letih od 2018 do 2021. V celotnem obdobju je zabeležena le 1 izguba, katere vzrok je bolezen.

Od bioindikatorjev so na voljo telesne mase in mase rogovja uplenjene jelenjadi po starostnih kategorijah. Zaradi majhnega vzorca prihaja v srednjih vrednostih telesnih mas in mas rogovja do večje spremenljivosti med posameznimi leti, pa tudi sicer je vzorec premajhen za kakršnakoli sklepanja o trendih. Srednje vrednosti telesnih mas so podobne, kot pri jelenjadi živeči v prosti naravi.

Ocena stanja populacije

Na podlagi obhodov lovišča je bilo konec leta 2017 v lovišču opaženih 16 živali od tega 1 tele, 3 košute in 12 jelenov (1 jelen 1+, 6 jelenov 2-4, 4 jeleni 5-9, 1 jelen 10+). V začetku leta 2019 je bilo v lovišču opaženih 15 živali od tega 5 košut, 3 teleta, 7 jelenov (3 jeleni v razredu 2-4 let, 3 jeleni v razredu 5-9 let in 1 jelen v razredu 10+ let). V začetku leta 2020 je številčnost malenkost narasla na 24 kosov jelenjadi, od tega bilo v lovišču 8 košut, 7 telet, 3 lanščaki-šilarji, 6 jelenov (2 jeleni v razredu 2-4 let, 3 jeleni v razredu 5-9 let in 1 jelen v razredu 10+ let). Ocena štetja v začetku leta 2021 je pokazala, da je v lovišču še vedno manj kot 30 kosov jelenjadi. Zimsko štetje: 6 telet, 3 junice, 7 košut, 3 šilarji, 3 jeleni (2-4+), 1 jelen (5+ markiran) in 2 jelena (9+ ali več). Številčnost se tudi po oceni štetja v začetku leta 2021 ni dvignila nad 30 kosov jelenjadi. Opaženih je bilo 25 živali od tega 5 telet, 2 junici, 8 košut in 10 jelenov (2 jelena 1+, 3 jeleni 2-4, 3 jeleni 5-9, 2 jelena 10+). V začetku leta 2022 je bilo v lovišču opaženih 29 živali od tega 6 telet, 3 junice, 9 košut, 11 jelenov (3 jeleni 1+, 4 jeleni v razredu 2-4 let, 3 jeleni v razredu 5-9 let in 1 jelen v razredu 10+).

Prilagojeni cili

Cilj upravljanja z navadnim jelenom v lovišču ostaja nespremenjen. V lovišču želimo prisotnost 40-50 živali, kar se je že v preteklosti izkazalo za dobro. Navedeno število je (glede na vpliv jelenjadi in damjaka na gozdove) primerno ob pogoju, da bo primerno nizka tudi številčnost (gostota) populacije damjaka. Ohraniti želimo za tako številčnost zadostne prehranske razmere tako v poletnem, kot v zimskem obdobju.

Ukrepi in usmeritve

V obdobju 2023 – 2024 načrtujemo odvzem 24 živali, v starostni in spolni strukturi 17 % (4 živali) telet moškega spola, 33 % (8 živali) jelenov v starosti 2+, 17 % (4 živali) telet ženskega spola, 17 % (4 živali) junic in 17% (4 živali) košut v starosti 2+. Načrta ni potrebno realizirati, izvaja pa naj se tako, da bo v prihodnosti dosežen zastavljeni cilj številčnosti jelenjadi v lovišču. Priporočljivo je da se odstrel usmeri na živali na podpovprečni stopnji telesnega razvoja.

Poleg rednega spremljanja z opazovanji naj upravljavec lovišča, v kolikor je le mogoče, ugotavlja tudi vzroke morebitnega pogina. V mesecu juniju naj se na pasiščih organizira štetje jelenjadi. Pri organizaciji štetja naj se, zaradi primerljivosti s preteklim letom, upošteva čimbolj enake razmere kot v preteklem letu (čas opazovanja, lunino stanje ipd.).

Zaradi zagotavljanja genske pestrosti se lahko dodaja posamezne osebkke jelenjadi v lovišče. Morebitno dodajanje jelenjadi mora potekati skladno z načrti, zakonodajo in drugimi predpisi. Odstrel se poveča za število pripeljanih osebkov, tako da se ohranja sestava (sub)populacije.

Preglednica 6.3.1: Analiza odvzema jelenjadi (LPN Brdo pri Kranju)

Odstrel in izgube									
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%/spol	% skupaj
Teleta M	2					2	4	28,6	16,7
Lanščaki							0	0,0	0,0
Jeleni 2-4	3				1	2	6	42,9	25,0
Jeleni 5-9		1	1				2	14,3	8,3
Jeleni 10 +					1	1	2	14,3	8,3
Skupaj JELENI	5	1	1	0	2	5	14	100,0	58,3
Teleta Ž	2						2	20,0	8,3
Junice	2					2	4	40,0	16,7
Košute 2+	2					2	4	40,0	16,7
Skupaj KOŠUTE	6	0	0	0	0	4	10	100,0	41,7
SKUPAJ odstrel in izgube	11	1	1	0	2	9	24		100,0
Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom									
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj		
Načrt - skupaj	12	2	1		3	0	18		
Odstrel in izgube / načrt	91,7	50,0	100,0		66,7		133,3		
Delež JELENOV	45,5	100,0	100,0		100,0	55,6	58,3		
Delež trofejnih jelenov 2+ in več	27,3	100,0	100,0		100,0	33,3	41,7		
Delež mladih (mladiči, enoletni) ne glede na spol	54,5	0,0	0,0		0,0	44,4	41,7		
Izgube									
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%	
Nenaravne izgube							0	0,0	
Naravne izgube						1	1	100,0	
Skupaj izgube	0	0	0	0	0	1	1	100,0	
% izgub	0,0	0,0	0,0		0,0	11,1	4,2		
Odstrel	11	1	1	0	2	8	23		
Vzroki izgub									
Vzrok / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%	
1 neznan							0	0,0	
2 bolezen						1	1	100,0	
3 krivolov							0	0,0	
4 cesta							0	0,0	
5 železnica							0	0,0	
6 zveri							0	0,0	
7 psi							0	0,0	
8 kosilnica							0	0,0	
9 garje							0	0,0	
Telesne mase (biološka telesna masa)									
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022			
Teleta M	44,5					22,0			
Indeks	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	49,4			
Lanščaki									
Indeks									
Teleta Ž	38,0								
Indeks	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0			
Junice	52,0					53,5			
Indeks	100,0	0,0	0,0	0,0	0,0	102,9			
Masa trofej jelenov (gr)									
Povprečna masa trofej / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022			
jeleni 2-4	3567				3500	2450			
indeks	100,0	0,0	0,0	0,0	98,1	68,7			
jeleni 5-9		7950	4800						
indeks									
jeleni 10+					6900	3670			
indeks									

6.4 Jelen damjak (*Dama dama*)

Prostorski okvir obravnave

Prostorski okvir obravnave damjaka je LPN Brdo pri Kranju.

Analiza preteklega upravljanja za zadnjih šest let s poudarkom na zadnjih dveh letih

Analiza upravljanja v zadnjih dveh letih

V letu 2021 je bil načrt odvzema realiziran 100 %. Odvzetih je bilo 70 živali od načrtovanih 70. Ugotovljene so bile izgube 3 živali. Spolna sestava odvzema je obsegala 51 % jelenov in 49 % košut.

V letu 2022 je bil načrt odvzema realiziran 115,7 %. Odvzetih je bilo 81 živali od načrtovanih 70. Ugotovljene so bile izgube 5 živali. Spolna sestava odvzema je obsegala 51 % jelenov in 49 % košut.

Analiza upravljanja v zadnjem šestletnem obdobju

V zadnjem šestletnem obdobju je povprečno doseganje načrtov odvzema 96 %. Spolna sestava odvzema je bila v razmerju samci : samice 50 % : 50 %. Delež mladih (mladiči in enoletne živali) je znašal 54,9 % razmerje teleta : košute : jeleni pa je bilo 40 % : 31 % : 29 %. Izgube so znašale v povprečju 5,5 %, v celotnem obdobju je bilo evidentiranih 21 živali, vzrok večinoma ni znan, nekaj izgub je verjetna posledica obstrelitve. Delež izgub se med posameznimi leti šestletnega obdobja pomembneje ne spreminja, z izjemo leta 2019, v katerem ni bilo ugotovljenih izgub.

Ocena stanja populacije

Na osnovi telesnih mas živali in mas rogovja sklepamo, da se stanje v kakovosti populacije v zadnjem šestletnem obdobju ni pomembneje spremenilo. Usklajenost populacije z okoljem bi morali presoditi tudi na osnovi stanja poškodovanosti gozdnega mladja oziroma stanja mlajših razvojnih faz gozda, vendar teh podatkov žal nimamo na razpolago. Na osnovi informacij uslužbencev posestva ugotavljamo, da so poškodbe gozda stalno prisotne, v zadnjih letih so se zmanjšale, kar bi lahko povezovali z zmanjšanjem gostot tako navadne jelenjadi kot damjaka. Ocenjujemo, da je spolna in starostna sestava damjaka stabilna, zaznavamo pa manjše število (starejših) jelenov kot v preteklih letih. Podobno menimo tudi za splošno zdravstveno stanje, saj se pogini zaradi bolezni pojavljajo redko in ne vsako leto. Ocenjujemo, da je zaradi močnejših posegov v populacijo z odstrelom pred začetkom zadnjega šestletnega obdobja številčnost populacije v lovišču upadla. V zadnjih letih pa se je zaradi nekoliko nižjih letnih odvzemov številčnost damjaka v lovišču povečala. Na podlagi opažanj ob koncu leta 2017 se je ocenjevalo, da je bilo v lovišču prisotnih 110 živali, spolno razmerje pa 45 : 55 v korist samcev. Štetje damjakov konec leta 2018 in v začetku leta 2019 ni prineslo nekih zanesljivih rezultatov, saj so zaradi visokih temperatur in obilnega obroda plodonosnega gozdnega drevja (iz leta 2018) živali krmišča obiskovala preko cele noči. Ocena številčnosti je bila 100 živali, razmerje med spoloma pa so ocenili na 45 % : 55 % v korist samcev. Štetje damjakov v sezoni (2019/2020) ni bilo reprezentativno, obisk krmišč v popoldanskih urah je bil majhen. Travnate površine v lovišču so bile zaradi mile zime dostopne, posledice vetroloma pa so še dodatno zadrževale živali v gozdu, saj so aktivno lupili podrt drevesa (bor). Populacijo damjakov so ocenili na do 110 živali, razmerje med spoloma pa podobno kot preteklo leto. V letu 2021 so v spomladanskem času s štetjem ocenili populacijo damjaka v lovišču na 125 živali, spolno razmerje je bilo 47 % : 53 % v korist samic. Spomladi leta 2022 so številčnost ocenili na 138 živali v spolnem razmerju 44 % : 56 % v korist samic.

Prilagojeni cilji

Cilj upravljanja z damjakom v lovišču ostaja isti. Želimo, da se številčnost damjaka v LPN ohrani na okoli 80 - 100 živali spomladanskega števila. Ohraniti želimo ugodne prehranske razmere, tako v poletnem kot v zimskem obdobju.

Ukrepi in usmeritve

Višina in sestava odvzema, dopustna odstopanja

Višina odvzema za obdobje 2023-2024 znaša 150 živali, v starostni in spolni strukturi 21 % (31 živali) telet moškega spola, 4 % (6 živali) enoletnih jelenov šilarjev, 13 % (20 živali) jelenov v starosti 2-4 let, 9 % (13 živali) jelenov v starosti 5-8 let, 3 % (5 živali) jelenov 9+ let, 21 % (31 živali) telet-košutic, 11 % (16 živali) junic in 19 % (28 živali) košut v starosti 2+ let.

Dopustno odstopanje v višini odvzema je ± 15 % (od načrtovanega števila vseh kategorij skupaj). Načrtovanega odvzema v razredu dve in večletnih jelenov ni potrebno realizirati, ni ga pa zaželeno preseirati. Načrtovani odvzem jelenov starostnega razreda 5-8 let se lahko nadomesti z odvzemom mladih 2-4 letnih ali starih jelenov 9+. Pri košutah je dovoljeno odstopanje do + -15 %, pri teletih in enoletnih osebkih pa do + - 30 % od načrtovanega števila odvzema. V primeru, da je v posameznem starostnem razredu načrtovan odvzem do 10 živali, dopustno odstopanje + - 15 % pomeni 1 žival, dopustno odstopanje + - 30 % pa 2 živali. V primeru,

da je v posameznem starostnem razredu načrtovan odvzem 10 - 20 živali, dopustno odstopanje + - 15 % pomeni 2 živali, dopustno odstopanje + - 30 % pa 3 živali. Pri načrtovanem odvzemu 21 in več živali se dopustna odstopanja zaokroži na najbližjo celo vrednost.

Druge usmeritve

Odstrel telet in košut naj se prične takoj, ko lovna doba to omogoča, z mirovanjem v času ruka. Pretežni del odstrela košut in telet naj se po možnosti opravi do 31. novembra.

Poleg rednega spremljanja z opazovanji naj upravljavec lovišča, v kolikor je le mogoče, ugotavlja tudi vzroke morebitnega pogina. V zimskem času na krmiščih in (ali) poleti na pasiščih naj se organizira štetje damjakov. Pri organizaciji štetja naj se, zaradi primerljivosti s preteklim letom, upošteva čim bolj enake razmere kot v preteklem letu (čas opazovanja, višina snega, lunino stanje ipd.).

V realizacijo načrta odvzema se poleg odstrela štejejo vse dokumentirane izgube (evidenčna knjiga odstrela in izgub). Telesne mase damjakov naj se (poleg prodajnih mas) ugotavljajo tudi kot biološke telesne mase (iztrebljeno z glavo in nogami).

Zaradi zagotavljanja genske pestrosti in stabilnosti populacije se lahko nadaljuje z dodajanjem posameznih osebkov damjakov v lovišče. Morebitno dodajanje damjakov mora potekati skladno z načrti, zakonodajo in drugimi predpisi. Odstrel damjakov v LPN se poveča za število pripeljanih osebkov, tako da se ohranja struktura populacije.

Morebitna odstopanja od načrta odvzema in druge nepravilnosti se bodo upoštevale pri izdelavi dveletnega načrta za obdobje 2025-2026.

Preglednica 6.4.1: Analiza odvzema damjaka (LPN Brdo pri Kranju)

Odstrel in izgube									
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%/spol	%/skupaj
Teleta M	14	13	8	11	15	16	77	40,7	20,2
Lanščaki	4	4	2	4	3	3	20	10,6	5,2
Jeleni 2-4	11	6	7	9	11	11	55	29,1	14,4
Jeleni 5-8	5	6	4	1	7	7	30	15,9	7,9
Jeleni 9 +	1	1	1			4	7	3,7	1,8
Skupaj JELENI	35	30	22	25	36	41	189	100,0	49,6
Teleta Ž	13	12	8	11	15	16	75	39,1	19,7
Junice	6	5	4	7	6	9	37	19,3	9,7
Košute 2+	16	16	9	11	13	15	80	41,7	21,0
Skupaj KOŠUTE	35	33	21	29	34	40	192	100,0	50,4
SKUPAJ odstrel in izgube	70	63	43	54	70	81	381		100,0
Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom									
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj		
Načrt - skupaj	75	75	50	56	70	70	396		
Odstrel in izgube / načrt	93,3	84,0	86,0	96,4	100,0	115,7	96,2		
Delež JELENOV	50,0	47,6	51,2	46,3	51,4	50,6	49,6		
Delež trofejnih jelenov 2+ in več	24,3	20,6	27,9	18,5	25,7	27,2	24,1		
Delež mladih (mladiči, enoletni) ne glede na spol	52,9	54,0	51,2	61,1	55,7	54,3	54,9		
Izgube									
Kategorija / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%	
Nenaravne izgube				1	2	5	8	38,1	
Naravne izgube	4	5		3	1		13	61,9	
Skupaj izgube	4	5	0	4	3	5	21	100,0	
% izgub	5,7	7,9	0,0	7,4	4,3	6,2	5,5		
Odstrel	66	58	43	50	67	76	360		
Vzroki izgub									
Vzrok / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Skupaj	%	
1 neznan	4	4		1	2	5	16	76,2	
2 bolezen				1	1		2	9,5	
3 krivolov							0	0,0	
4 cesta							0	0,0	
5 železnica							0	0,0	
6 zveri				1			1	4,8	
7 psi				1			1	4,8	
8 kosilnica							0	0,0	
9 garje							0	0,0	
10 poškodba		1					1	4,8	
Telesne mase (biološka telesna masa)									
Starostna in spolna kategorija/leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022			
Teleta M	17,7	19,5	17,4	19,1	15,4	14,9			
Indeks	100,0	110,2	98,3	107,9	86,8	84,2			
Lanščaki	36,0	36,3	38,0	34,0	35,7	28,3			
Indeks	100,0	100,8	105,6	94,4	99,1	78,6			
Teleta Ž	16,2	18,2	17,4	16,6	15,9	14,8			
Indeks	100,0	112,3	107,4	102,5	98,1	91,4			
Junice	27,0	28,4	27,0	26,7	27,3	24,2			
Indeks	100,0	105,2	100,0	98,9	101,1	89,6			
Masa trofej jelenov (gr)									
Povprečna masa trofej / leto	2017	2018	2019	2020	2021	2022			
jeleni 2-4	1546	1354	1353	1210	1527	1218			
indeks	100,0	87,6	87,5	78,3	98,8	78,8			
jeleni 5-8	2350	2096	2220	2100	2310	2131			
indeks	100,0	89,2	94,5	89,4	98,3	90,7			
jeleni 9+	2650	1620				2108			
indeks	100,0	61,1	0,0	0,0	0,0	79,5			

6.5 Muflon (*Ovis ammon musimon*)

V preteklosti je bil v lovišču prisoten tudi muflon. V zadnjem šestletnem obdobju v lovišču ni bil opažen noben muflon, niti ni bilo najdenih ostankov poginjenih živali.

Morebitno dodajanje muflonov v LPN mora potekati skladno z načrti, zakonodajo in drugimi predpisi.

Upravljanje z muflonom v lovišču je bilo v preteklih letih problematično. Prisotna je bila metljivost osebkov in posledični pogin. Mufloni so se zadrževali predvsem v vlažnejših (mokrejših) delih kompleksa Brdo, sredstva proti notranjim zajedavcem niso pomagala, saj jih ni bilo mogoče dozirati za vsak osebek posebej. Zaradi poginov so mufloni izginili iz lovišča. **Dodajanje novih osebkov ni smiselno, prav tako ne odstrel.** Upravljaavec lovišča muflonov ne namerava doseljevati.

6.6 Divjad ostalih vrst

V lovišču so se v preteklih letih nekajkrat pojavili divji prašiči. Iz sosednjega lovišča so si dostop izkopali pod ograjo. V zadnjem šestletnem obdobju so bile v letu 2017 uplenjene 3 živali. V letu 2019 sta bila uplenjena 2 divja prašiča. V letu 2020 pa je bilo uplenjenih 5 živali. Divji prašiči v lovišču kot tudi v parkovnem delu posestva niso zaželeni, v lovišče prehajajo v poletnem času (koruza na okoliških njivah), potem pa ne več. **Upošteva se zakonske in podzakonske predpise se odstreljuje vse živali vrste divji prašič, ne glede na spol in starost.**

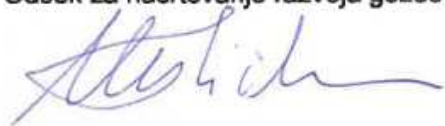
V lovišču so od divjadi prisotne še naslednje vrste: šakal, lisica, jazbec, kuna zlatica, kuna belica, raca mlakarica, sraka, šoja in siva vrana. Med naštetimi vrstami so bile v letu 2017 uplenjene 3 lisice, v letu 2018, 4 lisice, leta 2019, 2 lisici, v letu 2020 pa so bile uplenjene 4 lisice. V zadnjih dveh letih smo zabeležili odstrel 4 lisic v letu 2021 in odstrel 3 lisic v letu 2022.

Za navedene živalske vrste je značilno, da lahko prehajajo skozi ograjo, zato so del širših populacij. **V obdobju 2023 -2024 načrtujemo odvzem 8 lisic (4 samce, 4 samice), načrta pa ni potrebno realizirati.** Prisotnost šakala zaradi možnega vpliva na druge vrste v lovišču ni zaželena. **Upošteva se zakonske in podzakonske predpise se odstreljuje vse živali vrste šakal. Živali drugih vrst naj se lovi (odstreljuje) le v primeru bolezni, oslabelosti, poškodovanosti ipd.**

Kranj, Bled 2023

Sestavila:

Aleš Pičulin, mag. inž. gozd.
Odsek za načrtovanje razvoja gozdov na OE Kranj

Martin Umek, univ. dipl. inž. gozd.
Vodja ZGS OE Kranj

Blaž Černe, univ. dipl. inž. gozd.
Odsek za načrtovanje razvoja gozdov na OE Bled

Andrej Ajsenek, univ. dipl. inž. gozd.
Vodja ZGS OE Bled

Priloga 1: Lokacije, na katerih je dovoljeno krmljenje divjadi v letih 2023 in 2024

Na krmiščih, ki so namenjena krmljenju muflonov, pa nanje prihaja tudi jelenjad, je dovoljeno krmljenje obeh navedenih vrst. Privabljalno krmljenje z namenom ogledovanja medvedov se v Gorenjskem LUO ne izvaja in ni dovoljeno.

Seznam krmišč na katerih je dovoljeno krmljenje v letih 2023 in 2024

Ime lovišče	Šifra k.o.	Št. parcele	Krajevno ime	Živalska vrsta	Namen
Begunjščica	2151	1533/1	Javorji	Muflon	Zimsko
Begunjščica	2151	1249/1	Vrata	Muflon	Zimsko
Begunjščica	2151	1249/1	Logar	Muflon	Zimsko
Begunjščica	2151	1549	Luže	Muflon	Privabljalno
Begunjščica	2151	1778	Pizdnek	Divji prašič	Privabljalno
Begunjščica	2151	1723	Preska	Divji prašič	Privabljalno
Begunjščica	2152	283	Pod Košivnekom	Divji prašič	Privabljalno
Begunjščica	2152	594	Lisičje luknje	Divji prašič	Privabljalno
Begunjščica	2153	417	Nad Bogatajevim travnikom	Divji prašič	Privabljalno
Begunjščica	2153	374	Na smrekah	Divji prašič	Privabljalno
Begunjščica	2153	409/1	Na stanu	Divji prašič	Privabljalno
Begunjščica	2648	212	Požgan rob	Divji prašič	Privabljalno
Begunjščica	2648	251	Nad Tromostovjem	Divji prašič	Privabljalno
Begunjščica	2153	343	Temnik	Male zveri	Privabljalno
Begunjščica	2151	1597	Pod Pasjimi pečmi	Muflon	Privabljalno
Begunjščica	2151	1428/1	Kosorepovec	Muflon	Privabljalno
Begunjščica	2158	1734	Nad Tunelom	Navadni jelen	Privabljalno
Begunjščica	2153	404	Na bukvi Krevla	Divji prašič	Privabljalno
Begunjščica	2151	1653/5	Skovirjeva jama	Divji prašič	Privabljalno
Begunjščica	2151	1533/1	Nad ledeno trato	Divji prašič	Privabljalno
Begunjščica	2151	1645	Pod Malnom	Divji prašič	Privabljalno
Begunjščica	2648	212	Nad slano lužo	Divji prašič	Privabljalno
Begunjščica	2151	1787	Nad Glino	Divji prašič	Privabljalno
Bled	2188	320/8	Pod Gačami	Muflon	Privabljalno
Bled	2188	283/5	Ravnice	Navadni jelen	Zimsko
Bled	2188	286/35	Solzno	Muflon	Zimsko
Bled	2194	693	Vodice-Jaka	Muflon	Privabljalno
Bled	2194	308/1	Zg. Belsko polje	Muflon	Zimsko
Bled	2194	256/3	Pod Solznim	Muflon	Zimsko
Bled	2176	89	Vrše	Navadni jelen	Zimsko
Bled	2185	590	Spodnje Poljane	Navadni jelen	Privabljalno
Bled	2189	464/52	Zaka	Muflon	Privabljalno
Bled	2194	224/3	Žampovec	Muflon	Privabljalno
Bled	2176	316	Preval	Navadni jelen	Privabljalno
Bled	2194	645	Hramc	Navadni jelen	Privabljalno
Bled	2194	875/2	Bevčeva skleda	Navadni jelen	Privabljalno
Bled	2194	905/2	Rečiška planina	Navadni jelen	Privabljalno
Bohinjska Bistrica	2200	1366	Na Ledincah	Navadni jelen	Zimsko
Bohinjska Bistrica	2200	1438/3	Bisagarjev rovt	Divji prašič	Privabljalno
Bohinjska Bistrica	2200	1297	Na Vandrovčovem	Male zveri	Privabljalno

Bohinjska Bistrica	2200	733	V Brezniku	Male zveri	Privabljalno
Bohinjska Bistrica	2002	309	Med Rečevnico	Navadni jelen	Zimsko
Bohinjska Bistrica	2199	1249/2	Podluknjo	Navadni jelen	Privabljalno
Bohinjska Bistrica	2199	691	Šoklčov rovt	Navadni jelen	Zimsko
Bohinjska Bistrica	2200	1423/453	Črti	Navadni jelen	Privabljalno
Bohinjska Bistrica	2200	1437	Za Malim vrhom	Navadni jelen	Privabljalno
Bohinjska Bistrica	2200	770	Dolinarjev rovt	Navadni jelen	Privabljalno
Bohinjska Bistrica	2200	1386	Repar	Navadni jelen	Privabljalno
Bohinjska Bistrica	2202	339/1	Pod Čavželjnem	Navadni jelen	Privabljalno
Bohinjska Bistrica	2202	217	Na požarju	Navadni jelen	Privabljalno
Bohinjska Bistrica	2199	792	Za Apnom	Navadni jelen	Privabljalno
Bohinjska Bistrica	2202	159	Zabregarjev rovt-Strme	Navadni jelen	Privabljalno
Bohinjska Bistrica	2200	916	Na Cingletovem	Male zveri	Privabljalno
Dobrča	2093	1566	Jelenova glava	Navadni jelen	Privabljalno
Dobrča	2150	287	Dov	Divji prašič	Privabljalno
Dobrča	2150	334	Matjažev rob	Divji prašič	Privabljalno
Dobrča	2160	1044	Miklnova mačva	Divji prašič	Privabljalno
Dobrča	2160	785	Veliko Brdo	Divji prašič	Privabljalno
Dobrča	2648	30	Dolge njive	Divji prašič	Privabljalno
Dobrča	2144	317/1	V Peskih K-16	Muflon	Privabljalno
Dobrča	2144	358	Za jamo	Muflon	Privabljalno
Dobrča	2093	310	Za Bistrico	Divji prašič	Privabljalno
Dobrča	2144	439/1	Nad lovsko kočo	Navadni jelen	Privabljalno
Dobrča	2145	774	Vodice	Navadni jelen	Privabljalno
Dobrča	2150	309	Zgornja Pušča	Divji prašič	Privabljalno
Dobrča	2144	511/4	Repa	Muflon	Privabljalno
Dobrča	2160	734	LJ. Senožeta	Divji prašič	Privabljalno
Dobrča	2144	485	Mala dela	Divji prašič	Privabljalno
Dobrova	1982	2085	Pod Katarino	Divji prašič	Privabljalno
Dobrova	1983	2353	Kladniki	Divji prašič	Privabljalno
Dobrova	1983	1777	V Bezenic	Divji prašič	Privabljalno
Dobrova	1983	581	Rujava prst	Divji prašič	Privabljalno
Dobrova	1983	1167	Bezenica v grabnu	Divji prašič	Privabljalno
Dobrova	1983	2271	Črn grabn	Divji prašič	Privabljalno
Dobrova	1994	977/93	Ječniki	Divji prašič	Privabljalno
Dobrova	1994	695	Pod Sojerjem	Divji prašič	Privabljalno
Dobrova	1994	977/79	Vrhe-herkules	Divji prašič	Privabljalno
Dobrova	1994	1120/1	Vrhe	Divji prašič	Privabljalno
Dobrova	1983	1736	Za Krvincam	Male zveri	Privabljalno
Dobrova	1994	977/153	Širok potok	Male zveri	Privabljalno
Dobrova	1983	1297	Babna Gora -Okopovnik	Divji prašič	Privabljalno
Dobrova	1982	1548/2	Hruševo	Divji prašič	Privabljalno
Dobrova	1982	1317/2	Tičnica	Divji prašič	Privabljalno
Dobrova	1986	636/1	Škofiski hrib	Divji prašič	Privabljalno
Dobrova	1994	475	Brezje	Divji prašič	Privabljalno
Dovje	2171	683/28	Za Dovjem	Navadni jelen	Zimsko

Dovje	2171	472/1	Gozdaci	Navadni jelen	Privabljalno
Dovje	2171	650/149	Peski	Navadni jelen	Privabljalno
Dovje	2171	385	Rupe	Navadni jelen	Privabljalno
Dovje	2171	670	Seduca	Navadni jelen	Privabljalno
Dovje	2171	376	Kraji	Navadni jelen	Privabljalno
Dovje	2171	490/6	Belo polje nad prežo	Navadni jelen	Privabljalno
Dovje	2171	502	Visoke pri preži	Navadni jelen	Privabljalno
Dovje	2171	664	Pod Borovljami	Navadni jelen	Privabljalno
Gorenja vas	2050	1424	Kotel	Navadni jelen	Privabljalno
Gorenja vas	2050	1421	Kroje	Navadni jelen	Privabljalno
Gorenja vas	2056	798	Kotlar	Navadni jelen	Privabljalno
Gorenja vas	2057	1357/3	Jermanca	Navadni jelen	Privabljalno
Horjul	1991	1464/2	Kapa	Divji prašič	Privabljalno
Horjul	1993	1409/25	Kladniki	Divji prašič	Privabljalno
Jelovica-Ribno	2164	947/3	Pižev rovt	Navadni jelen	Zimsko
Jelovica-Ribno	2164	1508/2	Ažmanov rovt	Navadni jelen	Zimsko
Jelovica-Ribno	2193	884/2	Vršana	Navadni jelen	Zimsko
Jelovica-Ribno	2193	1053/2	Kupljenik	Navadni jelen	Zimsko
Jelovica-Ribno	2193	703	Talež	Navadni jelen	Zimsko
Jelovica-Ribno	2193	444	Selski kraj	Navadni jelen	Zimsko
Jelovica-Ribno	2163	292	Hotinj	Navadni jelen	Privabljalno
Jelovica-Ribno	2164	1579/118	Leška planina	Navadni jelen	Privabljalno
Jelovica-Ribno	2164	589	Vošče	Navadni jelen	Privabljalno
Jelovica-Ribno	2192	1342/25	Pod Lesarjem	Navadni jelen	Privabljalno
Jelovica-Ribno	2192	1263	Sotočje	Navadni jelen	Privabljalno
Jelovica-Ribno	2193	884/2	Lenčkov rovt	Navadni jelen	Privabljalno
Jelovica-Ribno	2193	1555/1	Ribenska planina	Navadni jelen	Privabljalno
Jelovica-Ribno	2193	1205	Strmec	Navadni jelen	Privabljalno
Jelovica-Ribno	2193	378/2	Zabriše	Navadni jelen	Privabljalno
Jelovica-Ribno	2164	1058	Zmrzlica	Navadni jelen	Privabljalno
Jesenice	2172	398/24	Hruščanska plannina javorji	Divji prašič	Privabljalno
Jesenice	2172	385	Tondlnov rovt	Male zveri	Privabljalno
Jesenice	2172	385	Tondlnov rovt	Navadni jelen	Privabljalno
Jesenice	2173	148	Martinčev rovt	Navadni jelen	Privabljalno
Jesenice	2173	169	Zakošič	Navadni jelen	Privabljalno
Jesenice	2179	208	Olipova planina	Navadni jelen	Privabljalno
Jesenice	2179	2	Potoki	Navadni jelen	Privabljalno
Jesenice	2637	400/2	Kopišarjev rovt	Navadni jelen	Privabljalno
Jesenice	2637	422	Razingarjev rovt	Navadni jelen	Privabljalno
Jesenice	2174	535/5	Zrtnik	Navadni jelen	Privabljalno
Jesenice	2172	354/6	Češnovc	Navadni jelen	Privabljalno
Jezersko	2076	70/2	Podršnik	Navadni jelen	Zimsko
Jezersko	2076	212/3	Plato	Divji prašič	Privabljalno
Jezersko	2076	432/1	Mlinarjevo sedlo	Divji prašič	Privabljalno
Jezersko	2076	314/1	Karničarjevo	Male zveri	Privabljalno
Jošt-Kranj	2128	882/223	Za Joštom o. BJ	Divji prašič	Privabljalno

Jošt-Kranj	2128	687	Pod Rovnikom o.HM	Divji prašič	Privabljalno
Jošt-Kranj	2128	882/42	Smoleva Š.A	Divji prašič	Privabljalno
Jošt-Kranj	2128	672/20	Za Rovnikom KI	Divji prašič	Privabljalno
Jošt-Kranj	2128	887/31	Velika Besnica o. BM	Divji prašič	privabljalno
Jošt-Kranj	2128		Jeralov graben o. P.A.	Divji prašič	Privabljalno
Jošt-Kranj	2132	921	Hudičevje Planica o. ŠA	Divji prašič	Privabljalno
Jošt-Kranj	2127	144	Peski Lotrič DK	Muflon	Privabljalno
Jošt-Kranj	2127	95	Jelovica Kosovca IP	Muflon	Privabljalno
Jošt-Kranj	2127	72	Jelovica Gregorjevec o. ŠA	Navadni jelen	Privabljalno
Jošt-Kranj	2128	887/115	Mrzla dolina ŠM	Divji prašič	Privabljalno
Jošt-Kranj	2128	887/154	Jelenove luže o. H.D.	Divji prašič	Privabljalno
Jošt-Kranj	2130	554	Žanova uta	Navadni jelen	Privabljalno
Jošt-Kranj	2130	450	Olbnk o. FD	Navadni jelen	Privabljalno
Jošt-Kranj	2164	1579/1	Blenkušev čebeljak	Navadni jelen	Privabljalno
Jošt-Kranj	2127	846	Bazen	Navadni jelen	Privabljalno
Jošt-Kranj	2128	823	Za Joštom o. HM	Divji prašič	Privabljalno
Jošt-Kranj	2132	840	Hudičevje-Planica o. HB	Divji prašič	Privabljalno
Jošt-Kranj	2127	396	Mali vrh- nad koncem Mislove	Divji prašič	Privabljalno
Jošt-Kranj	2128	887/9	Jeralov graben-za rampo	Navadni jelen	Privabljalno
Jošt-Kranj	2132	882	Za Bedenetovim travnikom o ZM	Divji prašič	Privabljalno
Jošt-Kranj	2695	761/1	Čepulje-Pod cesto	Navadni jelen	Privabljalno
Jošt-Kranj	2132	1009/1	Hudičevje pod Bexlom Han	Divji prašič	Privabljalno
Jošt-Kranj	2128	648	Za Savo o.KG	Divji prašič	Privabljalno
Jošt-Kranj	2131	746	Puškarna L	Navadni jelen	Privabljalno
Jošt-Kranj	2132	823	Hudičevje Šempoh o. HD	Divji prašič	Privabljalno
Jošt-Kranj	2128	887/141	Bukovec o.BM	Divji prašič	Privabljalno
Komenda	1902	622	Polšnik	Divji prašič	Privabljalno
Komenda	1906	323	Za jelšami	Divji prašič	Privabljalno
Komenda	2079	1663	Viševca	Divji prašič	Privabljalno
Komenda	2079	1772	Potoki - par. št. 1772	Divji prašič	Privabljalno
Komenda	2113	1007	Potoki - par. št. 1007	Divji prašič	Privabljalno
Komenda	2113	1054	Potoki - par. št. 1054	Divji prašič	Privabljalno
Kranjska gora	2167	1194	Mežikov brda	Navadni jelen	Zimsko
Kranjska gora	2169	651/1	Galerše	Navadni jelen	Zimsko
Kranjska gora	2169	672	Patlevcav brvog	Navadni jelen	Zimsko
Kranjska gora	2169	681/1	Stan	Navadni jelen	Zimsko
Kranjska gora	2170	437/8	Mala peč	Navadni jelen	Privabljalno
Kranjska gora	2170	437/16	Hladnik-Trata	Navadni jelen	Zimsko
Kranjska gora	2170	454/1	Jeriče	Navadni jelen	Privabljalno
Kranjska gora	2170	374/8	Tratce	Navadni jelen	Zimsko
Kranjska gora	2170	508/5	Lešnikov klanec	Navadni jelen	Zimsko
Kranjska gora	2170	455/1	Štenge	Navadni jelen	Privabljalno
Kranjska Gora	2170	298	Hladnik	Male zveri	Privabljalno
Kranjska gora	2169	613	Vančarjeva jama	Navadni jelen	Privabljalno
Kranjska Gora	2170	454/57	Jeriči	Navadni jelen	Privabljalno
Kranjska Gora	2170	259/2	Studenci	Navadni jelen	Privabljalno

Križna gora	2026	905	Penvo grapa	Divji prašič	Privabljalno
Kropa	2166	1469	Brezovica	Muflon	Zimsko
Kropa	2166	1433	Brezov graben	Muflon	Zimsko
Kropa	2166	932	Krmišče Grabna	Muflon	Zimsko
Kropa	2166	1842	Mali vrh	Muflon	Zimsko
Kropa	2166	777	Dole pod Poljšico	Divji prašič	Privabljalno
Kropa	2166	1894/1	Murkovci-Rovte	Divji prašič	Privabljalno
Kropa	2163	330	Hotin	Navadni jelen	Privabljalno
Kropa	2164	1579/1	Jelovica odd. 7	Navadni jelen	Privabljalno
Kropa	2164	1579/1	Jelovica odd. 21	Navadni jelen	Privabljalno
Kropa	2164	1579/84	Jelovica gredel	Navadni jelen	Privabljalno
Krvavec	2117	1269	Poline herkul	Divji prašič	Privabljalno
Krvavec	2117	1231	Dobče	Divji prašič	Privabljalno
LPN Kozorog	2077	337/2	Robci	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2077	381/2	Zavrata (Ograd)	Navadni jelen	Zimsko
LPN Kozorog	2078	322/1	Brežnikovo	Navadni jelen	Zimsko
LPN Kozorog	2142	630/1	Plana	Navadni jelen	Zimsko
LPN Kozorog	1891	873/174	Pr vagončku	Divji prašič	Privabljalno
LPN Kozorog	2079	1739	Pod Šentursko goro	Divji prašič	Privabljalno
LPN Kozorog	2108	324/1	Olševak	Divji prašič	Privabljalno
LPN Kozorog	2110	437/1	Vrtiček	Divji prašič	Privabljalno
LPN Kozorog	2182	1543/2	Planina Žaga	Divji prašič	Privabljalno
LPN Kozorog	2182	1667/1	Smokuška planina	Divji prašič	Privabljalno
LPN Kozorog	2078	567/1	Lobnica	Divji prašič	Privabljalno
LPN Kozorog	2081	469/1	Holcplac	Divji prašič	Privabljalno
LPN Kozorog	909	883/11	Pri treh sestrah	Male zveri	Privabljalno
LPN Kozorog	1890	744/151	Javorje	Male zveri	Privabljalno
LPN Kozorog	1891	873/174	Zagradiše	Male zveri	Privabljalno
LPN Kozorog	1891	873/174	Žandarmarija	Male zveri	Privabljalno
LPN Kozorog	2077	197	Dol	Male zveri	Privabljalno
LPN Kozorog	2078	567/1	Lobnica	Male zveri	Privabljalno
LPN Kozorog	2084	141	Mače	Male zveri	Privabljalno
LPN Kozorog	2142	695/20	Dolina	Male zveri	Privabljalno
LPN Kozorog	2142	599/1	Dovžanka	Male zveri	Privabljalno
LPN Kozorog	2142	718/45	Grahovše	Male zveri	Privabljalno
LPN Kozorog	2142	625/3	Jelendol	Male zveri	Privabljalno
LPN Kozorog	2142	630/190	Planja	Male zveri	Privabljalno
LPN Kozorog	2142	653	Vetrih	Male zveri	Privabljalno
LPN Kozorog	2142	650	Mantova	Male zveri	Privabljalno
LPN Kozorog	2142	631	Medvodje	Male zveri	Privabljalno
LPN Kozorog	2142	630/190	Dolga njiva	Male zveri	Privabljalno
LPN Kozorog	1891	873/174	Zagradišče	Muflon	Privabljalno
LPN Kozorog	1891	836/2	Jermanca	Muflon	Privabljalno
LPN Kozorog	1891	873/128	Široki žleb	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	1891	873/174	Javorje	Muflon	Privabljalno
LPN Kozorog	1891	873/152	Lepi kamen	Muflon	Privabljalno

LPN Kozorog	1891	873/136	Brsniki	Muflon	Privabljalno
LPN Kozorog	1891	873/174	Za mušo	Muflon	Privabljalno
LPN Kozorog	1891	873/174	Sivnek	Muflon	Privabljalno
LPN Kozorog	2079	1218/52	Jagošci	Muflon	Privabljalno
LPN Kozorog	2084	140	Mače	Muflon	Privabljalno
LPN Kozorog	2085	93/31	Povlje	Muflon	Privabljalno
LPN Kozorog	2141	80/12	Potočnikov jarek	Muflon	Privabljalno
LPN Kozorog	1891	873/88	Bučen rob	Muflon	Privabljalno
LPN Kozorog	910	804/3	Knezov pungrat	Divji prašič	Privabljalno
LPN Kozorog	910	883/11	Pri treh sestrah	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	1890	774/1	Za ušivcem	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2078	552	Celarjevo	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2078	54	Prodan	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2082	646	Možjanca	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2141	413/8	Kofce	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2142	599/1	Planina Dovžanka	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2142	178	Lešje	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2142	703	Pr Urh	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2142	581	Javornik	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2142	503/2	Konjšca	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2142	546/215	Srpiči	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2078	683/2	Cemšenik	Divji prašič	Privabljalno
LPN Kozorog	2078	123	Pstotnik	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2078	2	Žagarjev travnik	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	1891	868/12	Planina dol	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	1891	453	Prelesnikova dol.	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2079	1036/56	Lukenski graben	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2079	1003	Na hribu	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2111	123/1	Vrhe	Divji prašič	Privabljalno
LPN Kozorog	2141	425/1	Prenje	Divji prašič	Privabljalno
LPN Kozorog	2081	533	Stagne	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2078	28	Zapečnikova planina	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2110	537/2	Strmol	Divji prašič	Privabljalno
LPN Kozorog	2080	83	Direktorjev stant	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2108	741	Trata	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	927	17	Vavdnovo	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	910	866/20	Podbresko	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2077	214/1	Dol	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2142	631	Konjski rob	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2142	653	Vetrih	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2142	580	Gabrčov rot	Navadni jelen	Privabljalno
LPN Kozorog	2112	518	Nad Poženikom	Divji prašič	Privabljalno
LPN Kozorog	2142	630/190	Pečovnik	Divji prašič	Privabljalno
Medvode	1978	854/5	Bele Trave	Divji prašič	Privabljalno
Medvode	1978	242/47	Breznik	Divji prašič	Privabljalno
Medvode	1978	293	Opale	Divji prašič	Privabljalno

Medvode	1980	281	Dobje- Ruštovc	Divji prašič	Privabljalno
Medvode	1980	565/2	Kladje-goljek	Divji prašič	Privabljalno
Medvode	1978	379/2	Vragovec	Male zveri	Privabljalno
Medvode	1980	233/3	Gute	Male zveri	Privabljalno
Medvode	1980	301/2	Dobje	Male zveri	Privabljalno
Mengeš	1938	2717	Debeli vrh	Divji prašič	Privabljalno
Nomenj-Gorjuše	2196	1555	Pokrovec	Navadni jelen	Zimsko
Nomenj-Gorjuše	2201	681/1	Podkorita	Navadni jelen	Zimsko
Nomenj-Gorjuše	2201	640/140	Zavazi	Navadni jelen	Zimsko
Nomenj-Gorjuše	2195	1061/1	Pri Četenjaku	Navadni jelen	Privabljalno
Nomenj-Gorjuše	2195	1404/1	Za Strano	Navadni jelen	Privabljalno
Nomenj-Gorjuše	2195	725/2	Raven	Navadni jelen	Privabljalno
Nomenj-Gorjuše	2195	308/2	Parnik	Navadni jelen	Privabljalno
Nomenj-Gorjuše	2196	1343	Vogar	Navadni jelen	Privabljalno
Nomenj-Gorjuše	2196	1524	Pokrovec	Navadni jelen	Privabljalno
Nomenj-Gorjuše	2201	680/1	Bitenjska planina	Navadni jelen	Privabljalno
Nomenj-Gorjuše	2201	607	Medenca	Navadni jelen	Privabljalno
Nomenj-Gorjuše	2201	702	Na Miševčevem	Navadni jelen	Privabljalno
Polhov Gradec	1984	1065	Gerjolo	Muflon	Zimsko
Polhov Gradec	1984	1134	Kozjeki	Muflon	Zimsko
Polhov Gradec	1984	794	Gabrše	Muflon	Zimsko
Polhov Gradec	1985	114/5	Sušnik	Divji prašič	Privabljalno
Polhov Gradec	1987	768/1	Klešca	Divji prašič	Privabljalno
Polhov Gradec	1985	114/5	Sušnik	Navadni jelen	Privabljalno
Polhov Gradec	1985	819/1	Pečovje-buhova dolina	Divji prašič	Privabljalno
Poljane	2038	903	Gabrška gora	Divji prašič	Privabljalno
Poljane	2046	319/8	Pasja ravan Franci	Divji prašič	Privabljalno
Poljane	2046	231/4	Pasja ravan Silvo	Divji prašič	Privabljalno
Poljane	2046	62	Kamšk	Divji prašič	Privabljalno
Poljane	2037	61	Treskuc	Navadni jelen	Privabljalno
Poljane	2037	54/2	Studenci	Navadni jelen	Privabljalno
Poljane	2039	1248	Grohca njiva zgoraj	Navadni jelen	Privabljalno
Poljane	2039	1170	Grohca njiva spodaj	Navadni jelen	Privabljalno
Poljane	2049	1582	Blegoš Izgorc	Navadni jelen	Privabljalno
Poljane	2046	233	Pasja ravan	Divji prašič	Privabljalno
Poljane	2048	39	Žabenska grapa	Divji prašič	Privabljalno
Pšata	1964	52	Ihan Rahne	Divji prašič	Privabljalno
Pšata	1965	451	Ihan K2	Divji prašič	Privabljalno
Pšata	1965	399	Ihan K3	Divji prašič	Privabljalno
Pšata	1965	386	Ihan K4	Divji prašič	Privabljalno
Pšata	1965	255/1	Ihan K5	Divji prašič	Privabljalno
Pšata	1965	172	Ihan K8	Divji prašič	Privabljalno
Pšata	1966	202	Ihan Ahdovščina	Divji prašič	Privabljalno
Pšata	1966	168	Ihan K1	Divji prašič	Privabljalno
Pšata	1966	137	Ihan,KO	Divji prašič	Privabljalno
Pšata	1965	296	Ihan K6	Divji prašič	Privabljalno

Pšata	1762	469/1	Za Pavčnikom	Divji prašič	Privabljalno
Selca	2060	153/14	Jančetovo	Muflon	Zimsko
Selca	2060	250	Kras	Muflon	Zimsko
Selca	2063	412/1	Lajše	Muflon	Zimsko
Selca	2063	565/8	Ferjančkov	Muflon	Zimsko
Selca	2064	89	Ciprnik	Muflon	Zimsko
Selca	2064	38	Pintarčk	Muflon	Zimsko
Selca	2036	566/1	Dolinčkov travnik	Divji prašič	Privabljalno
Selca	2064	78/1	V Čipernikih	Divji prašič	Privabljalno
Selca	2065	1186	Kolovrat	Divji prašič	Privabljalno
Selca	2065	1305	Pod Dušovcem	Divji prašič	Privabljalno
Selca	2065	664	Laško	Divji prašič	Privabljalno
Selca	2060	618/24	Kališnik	Male zveri	Privabljalno
Selca	2060	640/2	Pstine	Male zveri	Privabljalno
Selca	2064	647/2	Kucelj	Male zveri	Privabljalno
Selca	2064	991	U lukn	Male zveri	Privabljalno
Selca	2065	598	Trbeže	Male zveri	Privabljalno
Selca	2068	380	Tomaž	Male zveri	Privabljalno
Selca	2060	669/2	Na Pstinah	Navadni jelen	Privabljalno
Selca	2060	206	Na Jazbenku	Navadni jelen	Privabljalno
Selca	2060	316/1	Ravniki	Navadni jelen	Privabljalno
Selca	2062	284	Kališe	Navadni jelen	Privabljalno
Selca	2065	1098	Na Vrtačah	Navadni jelen	Privabljalno
Selca	2068	754/1	V Pstotah	Navadni jelen	Privabljalno
Selca	2164	1579/1	Lipniška planina	Navadni jelen	Privabljalno
Selca	2695	583/2	Lavtarski vrh	Navadni jelen	Privabljalno
Selca	2064	843/1	Ledina	Navadni jelen	Privabljalno
Selca	2067	734	Hudi Laz	Navadni jelen	Privabljalno
Selca	2037	877	Jarčje Brdo	Navadni jelen	Privabljalno
Selca	2067	63	Vidmar Stirpnik	Navadni jelen	Privabljalno
Selca	2037	968	Kajžar Bolantinc	Divji prašič	Privabljalno
Selca	2035	984	Kovk	Divji prašič	Privabljalno
Selca	2036	1137/1	Krivar Dolenc	Divji prašič	Privabljalno
Selca	2068	411	Luznar Sv. Tomaž	Divji prašič	Privabljalno
Selca	2064	855	Zavrnik	Divji prašič	Privabljalno
Selca	2064	3	Debela buka	Divji prašič	Privabljalno
Selca	2164	1579/302	Vettni pas	Navadni jelen	Privabljalno
Selca	2067	379	Pod Jelencem	Navadni jelen	Privabljalno
Sorica	2075	293/6	Jemec	Navadni jelen	Zimsko
Sorica	2074	404	Sorški potok	Navadni jelen	Zimsko
Sorško polje	2029	1159/2	Nogometno igrišče	Male zveri	Privabljalno
Sorško polje	2031	705/1	Frančkov travnik	Male zveri	Privabljalno
Sorško polje	2031	751	Dobrave	Male zveri	Privabljalno
Sorško polje	2137	422	Pri Koroščevi preži	Male zveri	Privabljalno
Sorško polje	2137	453	Pod daljnovodom	Male zveri	Privabljalno
Sovodenj	2051	231/1	Viktorše	Divji prašič	Privabljalno

Sovodenj	2051	307	Vrhovc Stara Oselica	Divji prašič	Privabljalno
Sovodenj	2052	492	Podsojnice Tomažk	Divji prašič	Privabljalno
Sovodenj	2053	35	Podgan	Divji prašič	Privabljalno
Sovodenj	2054	422	Bukovčan 2 - Koprivnik	Divji prašič	Privabljalno
Sovodenj	2051	899/9	Praprotno Brdo	Male zveri	Privabljalno
Sovodenj	2054	252	Zajc	Male zveri	Privabljalno
Sovodenj	2054	155	Koprivnik pr Bendet	Male zveri	Privabljalno
Sovodenj	2056	219	Mihačk Trebija	Male zveri	Privabljalno
Sovodenj	2056	1034/1	Marjana Fužine	Male zveri	Privabljalno
Sovodenj	2055	144/1	Rotovž Stara Oselica	Navadni jelen	Privabljalno
Sovodenj	2055	461/1	Mravlja St. Oselica	Navadni jelen	Privabljalno
Sovodenj	2053	65/3	Marušnik	Navadni jelen	Privabljalno
Stara Fužina	2196	1061/150	Češnja Strana	Muflon	Zimsko
Stara Fužina	2199	1249/1	Bareča dolina	Muflon	Zimsko
Stara Fužina	2196	224	Češenska Strana	Male zveri	Privabljalno
Stara Fužina	2196	1271	Zgornje Podjelje	Male zveri	Privabljalno
Stara Fužina	2198	1016	Pod kamnom	Male zveri	Privabljalno
Stara Fužina	2198	1488/124	Na Želah	Male zveri	Privabljalno
Stara Fužina	2196	1061/151	Strana	Navadni jelen	Privabljalno
Stara Fužina	2196	563/13	Mrelš	Navadni jelen	Privabljalno
Stara Fužina	2196	1652	Tancarca	Navadni jelen	Privabljalno
Stara Fužina	2197	1196/120	Globoke Konte	Navadni jelen	Privabljalno
Stara Fužina	2197	307	Na Vazu	Navadni jelen	Privabljalno
Stara Fužina	2198	1312	Zavaze	Navadni jelen	Privabljalno
Stara Fužina	2198	1489/6	Zapreval	Navadni jelen	Privabljalno
Stara Fužina	2199	1112/40	Gosti les	Navadni jelen	Privabljalno
Stara Fužina	2199	1249/1	Bareča dolina-pr Stanič	Navadni jelen	Privabljalno
Stol-Žirovnica	2155	1365/37	Motokros	Male zveri	Privabljalno
Stol-Žirovnica	2180	1174/3	Moste	Male zveri	Privabljalno
Stol-Žirovnica	2155	1363/104	Pod hipodromom	Navadni jelen	Privabljalno
Stol-Žirovnica	2181	1104	Breje	Navadni jelen	Privabljalno
Stol-Žirovnica	2182	1353/2	Cunarjev rovt 1	Navadni jelen	Privabljalno
Stol-Žirovnica	2182	1406	Stare rame	Navadni jelen	Privabljalno
Stol-Žirovnica	2181	2/1	Stara planina	Navadni jelen	Privabljalno
Stol-Žirovnica	2180	1062/2	Julka	Navadni jelen	Privabljalno
Stol-Žirovnica	2182	1384/2	Črteni zgoraj	Navadni jelen	Privabljalno
Stol-Žirovnica	2182	1163/1	Za Rodinami	Navadni jelen	Privabljalno
Stol-Žirovnica	2181	47	Veriša	Navadni jelen	Privabljalno
Storžič	2086	232	Svarje	Muflon	Zimsko
Storžič	2083	497/1	Za Marozom	Navadni jelen	Zimsko
Storžič	2085	509	Mala brda	Navadni jelen	Zimsko
Storžič	2084	669/1	Žablje 3 - pod konji	Divji prašič	Privabljalno
Storžič	2085	101	Orla 5 - Orla pri smreki H	Divji prašič	Privabljalno
Storžič	2085	203/1	Orla 8 - Tavčarjeva kaluža	Divji prašič	Privabljalno
Storžič	2085	110	Orla 10-Za Rotam	Divji prašič	Privabljalno
Storžič	2086	84	Orla 9 - Malijeva kaluža	Divji prašič	Privabljalno

Storžič	2084	443	Žablje	Male zveri	Privabljalno
Storžič	2084	570	Korotanca	Male zveri	Privabljalno
Storžič	2085	1059	Velka Gmajna	Male zveri	Privabljalno
Storžič	2086	204	Orla - 1 trojka	Male zveri	Privabljalno
Storžič	2086	96/1	Orla - 2 Okrevališče	Male zveri	Privabljalno
Storžič	2085	94/1	Straža	Muflon	Privabljalno
Storžič	2086	205/1	Orla 1 - Concnekove senožeti	Muflon	Privabljalno
Storžič	2083	519/4	Korotanca 2 - Ratitovec	Navadni jelen	Privabljalno
Storžič	2084	669/1	Žablje 4 - pod konji	Navadni jelen	Privabljalno
Storžič	2084	576	Korotanca 5 - Bašeljso polje	Navadni jelen	Privabljalno
Storžič	2084	711	Žablje 2 - za Pavličem	Navadni jelen	Privabljalno
Storžič	2085	507	Žablje 5 - Svagola	Navadni jelen	Privabljalno
Storžič	2086	204	Orla 6 - Tavčarjeve senožeti	Navadni jelen	Privabljalno
Storžič	2084	600/1	Korotanca 3 - Bašelj	Divji prašič	Privabljalno
Storžič	2089	5	Velka Gmajna-konjski hrib	Divji prašič	Privabljalno
Šenčur	2107	985/1	Spodnja Gmajna	Male zveri	Privabljalno
Šenčur	2119	1278/2	Vrtec	Male zveri	Privabljalno
Šenčur	2119	1425/2	Podjarše	Male zveri	Privabljalno
Šenčur	2124	499/1	Lovska koča	Male zveri	Privabljalno
Šenčur	2124	323	Zlato polje	Male zveri	Privabljalno
Šenčur	2125	535	Spodnja Dobrava	Male zveri	Privabljalno
Šenčur	2126	629	Brezovec	Male zveri	Privabljalno
Šentjošt	1988	241/5	Podlaz	Divji prašič	Privabljalno
Šentjošt	2692	545	Smrekar	Divji prašič	Privabljalno
Šentjošt	1990	411	Rupe	Divji prašič	Privabljalno
Šentjošt	1999	433/1	Krmišče Širok Potok	Divji prašič	Privabljalno
Škofja Loka	2036	1230/1	Remuše Kož.	Divji prašič	Privabljalno
Škofja Loka	2042	520	Karlinova senož. Uršič	Divji prašič	Privabljalno
Škofja Loka	2043	327	Jamnik- Tošč Tacar	Divji prašič	Privabljalno
Škofja Loka	2033	918	Osrednik-Kemperle	Divji prašič	Privabljalno
Škofja Loka	2043	301/1	Podlesje Jože	Divji prašič	Privabljalno
Škofja Loka	2044	593	Kartel Jož.	Divji prašič	Privabljalno
Škofja Loka	2044	599	Sv. Ožbolt Ažbe	Divji prašič	Privabljalno
Škofja Loka	2045	311	Jamnik-Por.	Divji prašič	Privabljalno
Škofja Loka	2045	389	Lisičnik Gregorš	Divji prašič	Privabljalno
Škofja Loka	2042	66/2	Bodoveljska grapa	Male zveri	privabljalno
Škofja Loka	2042	730/1	Krgan-Lahajnar	Divji prašič	Privabljalno
Škofja Loka	2036	1006	Sv. Florjan Padežnik	Divji prašič	Privabljalno
Škofja Loka	2034	435/1	Škofove smrekce Ažbe	Divji prašič	Privabljalno
Škofja Loka	2042	1008/4	Močile - Ferkov	Divji prašič	Privabljalno
Škofja Loka	2033	756	Gradiše - Kemperle	Divji prašič	Privabljalno
Toško Čelo	1752	809/2	Bormes	Divji prašič	Privabljalno
Toško Čelo	1752	496	Bormes - Grabn	Divji prašič	Privabljalno
Toško Čelo	1981	1153	Češnjice	Divji prašič	Privabljalno
Toško Čelo	1981	740	Ravnik-Prižnica	Divji prašič	Privabljalno
Toško Čelo	1981	847	Ravnik-zgoraj	Divji prašič	Privabljalno

Toško Čelo	1982	618	Vrba	Divji prašič	Privabljalno
Toško Čelo	1980	333	Ilov vrh	Divji prašič	Privabljalno
Toško Čelo	1981	684/5	Frata	Divji prašič	Privabljalno
Toško Čelo	1981	1162	Ilov vrh sever	Divji prašič	Privabljalno
Toško Čelo	1755	1367	Perca	Divji prašič	Privabljalno
Toško čelo	1752	545	Bormes	Male zveri	Privabljalno
Toško čelo	1754	1774/2	Iskra pržan	Male zveri	Privabljalno
Toško čelo	1755	1331	Bitenčev laz	Male zveri	Privabljalno
Toško čelo	1980	333	Ilov vrh	Male zveri	Privabljalno
Toško čelo	1981	1131/11	Češnjice	Male zveri	Privabljalno
Toško čelo	1981	662/3	Frata	Male zveri	Privabljalno
Toško čelo	1982	596	Sadovc	Male zveri	Privabljalno
Tržič	2141	855	Kramarjevo	Muflon	Zimsko
Tržič	2141	147	Bunkerji	Divji prašič	Privabljalno
Tržič	2141	842	Srni vrh	Muflon	Privabljalno
Tržič	2143	578/1	Kukovnica	Muflon	Privabljalno
Tržič	2141	618	Javorje	Navadni jelen	Privabljalno
Tržič	2142	225/2	Ropoševo kopišče	Navadni jelen	Privabljalno
Tržič	2142	229	Gorna	Navadni jelen	Privabljalno
Tržič	2142	223/29	Na bajerju	Navadni jelen	Privabljalno
Tržič	2141	930	Pod Stolcam	Divji prašič	Privabljalno
Udenboršt	2148	189/4	Muflonka	Muflon	Zimsko
Udenboršt	2090	611	U8K	Divji prašič	Privabljalno
Udenboršt	2090	84	Zelenci	Divji prašič	Privabljalno
Udenboršt	2090	316	Potok 1UK	Divji prašič	Privabljalno
Udenboršt	2090	369	U14K	Navadni jelen	Privabljalno
Udenboršt	2090	381	U12K	Divji prašič	Privabljalno
Udenboršt	2096	605/2	S9 K	Divji prašič	Privabljalno
Udenboršt	2090	300	K 10	Male zveri	Privabljalno
Udenboršt	2147	589/1	Pristava Plaze	Muflon	Privabljalno
Udenboršt	2147	684	Široka dolina	Muflon	Privabljalno
Udenboršt	2090	422	Račnjak	Navadni jelen	Privabljalno
Udenboršt	2090	548	U 15K	Divji prašič	Privabljalno
Udenboršt	2091	107	U6	Divji prašič	Privabljalno
Udenboršt	2147	800/1	Gujnsnica II	Navadni jelen	Privabljalno
Udenboršt	2149	388/1	Pod lajtngo	Navadni jelen	Privabljalno
Udenboršt	2094	205	Sava-strelišče	Navadni jelen	Privabljalno
Udenboršt	2087	147	Za Rantam	Divji prašič	Privabljalno
Udenboršt	2090	339	U 16K	Divji prašič	Privabljalno
Udenboršt	2090	1020	K 13K	Divji prašič	Privabljalno
Udenboršt	2091	1017	Jelenovo krmišče	Navadni jelen	Privabljalno
Udenboršt	2091	286	Štokerle	Divji prašič	Privabljalno
Udenboršt	2091	356	SG K5	Divji prašič	Privabljalno
Železniki	2062	1630/1	Hujška	Muflon	Zimsko
Železniki	2071	818	Zabrdo	Navadni jelen	Zimsko
Železniki	2071	378	Vrtelca	Navadni jelen	Zimsko

Železniki	2072	816/2	Kovk	Navadni jelen	Zimsko
Železniki	2060	152/14	Oglovš-herkules	Muflon	Privabljalno
Železniki	2062	493	Žlandrovec	Navadni jelen	Zimsko
Železniki	2070	823	Čemšiš	Navadni jelen	Privabljalno
Železniki	2070	415	Logar	Navadni jelen	Privabljalno
Železniki	2071	414	Herkules Plenšak	Navadni jelen	Privabljalno
Železniki	2072	670	Žagar	Navadni jelen	Privabljalno
Železniki	2072	602/1	Hočevarca	Navadni jelen	Privabljalno
Železniki	2060	143	Reškovca	Male zveri	Privabljalno
Železniki	2061	149/1	Potoke	Male zveri	privabljalno
Železniki	2062	1451/4	Rudno	Male zveri	Privabljalno
Železniki	2072	682/2	Gače	Male zveri	Privabljalno
Železniki	2073	940	Ravne	Navadni jelen	Privabljalno
Železniki	2071	380/3	Talarjeva dolina	Divji prašič	Privabljalno
Železniki	2072	216	Pamerpoh	Divji prašič	Privabljalno
Železniki	2061	149/5	Mlake	Navadni jelen	Privabljalno
Železniki	2060	49	Zadružna snožet	Navadni jelen	Privabljalno
Železniki	2062	373	Stedenska grapa	Navadni jelen	Privabljalno
Železniki	2061	572	Prtovč	Navadni jelen	Privabljalno
Železniki	2075	710	Čemažar	Navadni jelen	Privabljalno
Žiri	2022	311/4	Račeva	Male zveri	Privabljalno
Žiri	2022	454	Krlev grič	Male zveri	Privabljalno
Žiri	2023	1453	Breznica	Male zveri	Privabljalno
Žiri	2024	910	Sovra	Male zveri	Privabljalno
Žiri	2024	1184	Zavratec	Male zveri	Privabljalno
Žiri	2054	635	Mrzli vrh	Male zveri	Privabljalno
Žiri	2023	1454	Breznica preža	Navadni jelen	Privabljalno
Žiri	2024	923	Sovra	Navadni jelen	Privabljalno
Žiri	2025	516/1	Sedejeva dolina	Navadni jelen	Privabljalno

Podrobnejši podatki o lokacijah krmišč (koordinate) se nahajajo pri nosilcih načrtov na Območnih enotah Kranj in Bled. Usklajenost vrst in količin krme z načrtom LUO je dosežena ob izdaji sklepa usklajenosti letnih načrtov lovišč/LPN. V preglednici ne prikazujemo krmišč za malo divjad.

Priloga 2: Štiriletni načrtovani in realizirani odvzem divjadi po loviščih in LPN

Srnjad		Načrt			Odvzem			
Lovišče	UOLD	2019	2020	2021-2022	2019	2020	2021	2022
Kranjska Gora	0201	55	55	120	61	60	81	56
Dovje	0202	40	40	80	39	40	61	31
Jesenice	0203	100	100	210	80	90	99	99
Bled	0204	110	110	220	115	124	152	99
Stol	0205	75	75	150	66	70	72	72
Begunjščica	0206	130	130	260	115	113	126	108
Jelovica	0207	55	55	110	51	40	63	51
Kropa	0208	60	60	130	53	58	63	67
Stara Fužina	0209	65	65	130	65	66	80	64
Boh. Bistrica	0210	55	55	110	61	52	54	50
Nomenj	0211	55	55	110	49	65	64	48
Sorica	0212	55	55	100	47	39	44	43
Železniki	0213	85	85	170	82	68	84	76
Selca	0214	180	180	360	181	165	185	171
Jošt	0215	130	130	260	136	122	139	149
Dobrča	0216	115	115	230	104	106	106	106
Udenboršt	0217	160	155	310	147	144	158	148
Tržič	0218	60	56	112	47	52	57	52
Storžič	0219	131	125	250	121	133	137	118
Kozorog	0221	400	360	720	326	348	384	340
Jezersko	0222	44	44	88	37	39	48	46
Šenčur	0223	105	75	150	73	74	77	71
Krvavec	0224	83	65	130	72	62	70	61
Komenda	0225	82	75	140	71	64	61	73
Vodice	0226	95	90	180	96	88	94	92
Mengeš	0227	55	52	100	52	48	50	40
Pšata	0228	155	153	310	146	150	155	150
Šmarna gora	0229	125	120	230	113	109	101	106
Toško Čelo	0230	90	85	180	82	80	78	88
Medvode	0231	120	120	240	111	117	116	123
Dobrova	0232	135	135	270	132	132	134	146
Polhov Gradec	0233	145	145	290	139	160	161	148
Horjul	0234	100	100	200	97	96	99	100
Šentjošt	0235	85	85	170	87	86	88	83
Sorško polje	0236	60	45	80	52	33	31	35
Križna gora	0237	65	60	120	65	55	59	63
Škofja Loka	0238	210	210	420	208	200	214	198
Poljane	0239	220	220	440	205	211	207	216
Gorenja vas	0240	175	175	350	156	143	167	181
Žiri	0241	130	130	260	130	121	132	140
Sovodenj	0242	105	105	210	102	97	97	111
Skupaj		4500	4350	8700	4172	4120	4448	4219

Jelenjad		Načrt			Odvzem			
Lovišče	UOLD	2019	2020	2021-2022	2019	2020	2021	2022
Kranjska Gora	0201	61	61	140	61	58	72	67
Dovje	0202	19	19	40	16	15	23	16
Jesenice	0203	40	40	100	7	14	31	22
Bled	0204	24	19	40	20	16	28	18
Stol	0205				6	9	7	12
Begunjščica	0206				13	6	19	12
Jelovica	0207	66	56	120	61	57	58	57
Kropa	0208				13	8	13	11
Stara Fužina	0209	65	65	140	20	12	13	34
Boh. Bistrica	0210	19	17	45	17	19	32	18
Nomenj	0211	50	40	90	27	39	54	51
Sorica	0212	41	33	65	27	20	34	40
Železniki	0213	85	70	145	80	65	80	94
Selca	0214	50	40	75	37	28	40	39
Jošt	0215				12	8	18	13
Dobrča	0216				5	3	12	9
Udenboršt	0217	20	20	40	7	2	4	1
Tržič	0218	13	12	30	9	12	17	13
Storžič	0219	17	17	40	16	16	21	20
Kozorog	0221	350	350	790	300	299	391	414
Jezersko	0222	40	41	100	41	38	64	50
Šenčur	0223				4	3	4	2
Krvavec	0224				2	1	3	6
Komenda	0225							
Vodice	0226							
Mengeš	0227							
Pšata	0228							
Šmarna gora	0229							
Toško Čelo	0230					3	1	4
Medvode	0231				1		5	7
Dobrova	0232				1			
Polhov Gradec	0233				3	7	5	3
Horjul	0234				1	4	2	3
Šentjošt	0235				2	1	5	6
Sorško polje	0236					1		1
Križna gora	0237				6	4	10	9
Škofja Loka	0238				8	11	7	5
Poljane	0239				12	7	11	11
Gorenja vas	0240				5	5	4	14
Žiri	0241					2	2	2
Sovodenj	0242				4	5	15	11
Skupaj		960	900	2000	844	798	1105	1095

Damjak		Načrt			Odvzem			
Lovišče	UOLD	2019	2020	2021-2022	2019	2020	2021	2022
Kranjska Gora	0201				3	3	1	
Dovje	0202					1		
Jesenice	0203					2	2	
Sorica	0212						1	
Kozorog	0221							1
Komenda	0225						3	
Poljane	0239							1
Skupaj		0	0	0	3	6	7	2

Muflon		Načrt			Odvzem			
Lovišče	UOLD	2019	2020	2021-2022	2019	2020	2021	2022
Bled	0204	8	9	16	9	10	8	5
Stol	0205					1		
Begunjščica	0206	3	3	5	2	2	3	2
Jelovica	0207						1	
Kropa	0208	5	4	8	2	2	3	4
Stara Fužina	0209	2	2	2	1	1	1	
Boh. Bistrica	0210				3	1	5	
Nomenj	0211				1			
Selca	0214	12	3	2	9	1	2	
Jošt	0215	6	4	8	3	2	2	2
Dobrča	0216	2	2	5	2	3	3	2
Udenboršt	0217	3	3	5	3	2	3	4
Tržič	0218	3	3	5	2	3	1	4
Storžič	0219	4	4	10	4	6	6	9
Kozorog	0221	45	40	60	39	23	33	22
Polhov Gradec	0233	12	13	24	13	12	14	12
Škofja Loka	0238					2	2	1
Poljane	0239				1			
Skupaj		105	90	150	94	71	87	67

Gams		Načrt			Odvzem			
Lovišče	UOLD	2019	2020	2021-2022	2019	2020	2021	2022
Kranjska Gora	0201	29	22	40	16	16	9	11
Dovje	0202	36	28	54	27	25	24	24
Jesenice	0203	29	30	70	27	30	41	36
Bled	0204	12	14	28	13	15	12	11
Stol	0205	15	15	30	13	11	13	13
Begunjščica	0206	24	24	46	19	17	20	18
Jelovica	0207	6	6	14	5	5	5	6
Kropa	0208	5	4	10	4	4	4	5
Stara Fužina	0209	14	16	32	15	14	16	16
Boh. Bistrica	0210	28	22	36	25	20	17	15
Nomenj	0211	10	12	24	8	11	12	12
Sorica	0212	17	17	30	16	14	15	11
Železniki	0213	45	46	90	46	37	49	43
Selca	0214	10	10	20	10	8	10	10
Jošt	0215	3	3	6	1	4	4	3
Dobrča	0216	7	6	10	5	5	4	6
Udenboršt	0217	3	3	6	1	2	2	
Tržič	0218	12	10	20	7	8	9	9
Storžič	0219	4	4	8	4	4	3	4
Kozorog	0221	270	270	540	276	171	283	280
Jezersko	0222	21	23	46	17	18	22	23
Mengeš	0227				1			
Šmarna gora	0229				1	1	1	1
Toško Čelo	0230				1	1	1	2
Medvode	0231	16	16	32	15	15	13	18
Dobrova	0232	8	10	18	8	7	8	8
Polhov Gradec	0233	18	18	32	17	15	18	17
Horjul	0234						2	
Šentjošt	0235	3	4	6	3	3	2	3
Sorško polje	0236							
Križna gora	0237	2	2	4		1		
Škofja Loka	0238	14	14	28	14	13	15	11
Poljane	0239	21	20	40	21	19	22	19
Gorenja vas	0240	8	6	10	5	3	5	6
Žiri	0241					2	2	2
Sovodenj	0242	5	5	10	5	4	5	7
Skupaj		695	680	1340	646	523	668	650

Alpski kozorog		Načrt			Odvzem			
Lovišče	UOLD	2019	2020	2021-2022	2019	2020	2021	2022
Kozorog	0221	1	2	4	2	2	4	1
Skupaj		1	2	4	2	2	4	1

Divji prašič		Načrt			Odvzem			
Lovišče	UOLD	2019	2020	2021-2022	2019	2020	2021	2022
Kranjska Gora	0201							1
Dovje	0202					8	3	1
Jesenice	0203					1	7	1
Bled	0204	30	30	60	2		1	
Stol	0205				1		2	
Begunjščica	0206	10	15	30	29	12	25	18
Jelovica	0207				1		4	1
Kropa	0208				4	3	1	2
Stara Fužina	0209						4	
Boh. Bistrica	0210				6		4	
Nomenj	0211					1		
Sorica	0212	5	10	20	18	3	3	
Železniki	0213				2		8	
Selca	0214	5	5	10	9	11	10	7
Jošt	0215	15	15	30	15	21	34	22
Dobrča	0216	5	10	20	12	4	9	9
Udenboršt	0217	5	10	20	18	4	6	1
Tržič	0218				1	2		2
Storžič	0219		5	10	15	9	9	10
Kozorog	0221	30	40	80	43	49	35	34
Jezersko	0222					1		4
Šenčur	0223				1	1		2
Krvavec	0224	5	10	20	16	14	39	21
Komenda	0225	5	5	10	13	3	11	6
Vodice	0226				5	1		5
Mengeš	0227							
Pšata	0228	10	20	40	37	23	27	15
Šmarna gora	0229				1		1	3
Toško Čelo	0230	10	15	30	9	21	13	22
Medvode	0231	13	10	20	7	16	24	61
Dobrova	0232	30	40	80	55	45	76	74
Polhov Gradec	0233	5	10	20	15	20	24	35
Horjul	0234	17	25	50	36	21	56	36
Šentjošt	0235				1	2	19	8
Sorško polje	0236							3
Križna gora	0237	5	5	10	5	12	10	9
Škofja Loka	0238	40	40	80	20	30	48	82
Poljane	0239	5	5	10	5	10	8	14
Gorenja vas	0240				2	2	6	15
Žiri	0241						1	
Sovodenj	0242		5	10	5	1	1	1
Skupaj		250	330	660	409	351	529	525

Šakal		Načrt			Odvzem			
Lovišče	UOLD	2019	2020	2021-2022	2019	2020	2021	2022
Jesenice	0203						1	
Bled	0204							1
Stol	0205		1	2	1	1		2
Begunjščica	0206		2	6		6	2	1
Jelovica	0207							1
Selca	0214		1					
Storžič	0219						1	1
Šenčur	0223		1	4			1	1
Krvavec	0224		1	6		1	4	3
Komenda	0225		3	4		1		6
Vodice	0226							2
Mengeš	0227						3	2
Pšata	0228		1	3		1	3	2
Medvode	0231		1					
Sorško polje	0236		3	10	2	4	11	18
Križna gora	0237		1	3		1	1	
Skupaj		0	15	38	3	15	27	40

Lisica		Načrt			Odvzem			
	UOLD	2019	2020	2021-2022	2019	2020	2021	2022
Lovišče								
Kranjska Gora	0201	30	30	60	29	31	34	23
Dovje	0202	15	20	40	15	19	24	14
Jesenice	0203	30	35	70	30	35	35	37
Bled	0204	45	50	100	64	66	71	63
Stol	0205	30	30	60	27	27	28	25
Begunjščica	0206	35	45	90	37	42	53	38
Jelovica	0207	25	30	60	24	30	31	27
Kropa	0208	20	25	50	24	24	25	25
Stara Fužina	0209	25	25	50	30	34	50	33
Boh. Bistrica	0210	30	30	60	27	29	31	27
Nomenj	0211	25	25	50	27	22	31	19
Sorica	0212	25	25	50	24	25	26	24
Železniki	0213	40	45	90	42	45	43	52
Selca	0214	45	50	100	65	52	65	44
Jošt	0215	40	45	90	43	29	59	38
Dobrča	0216	25	30	60	28	28	31	25
Udenboršt	0217	50	50	100	78	37	83	35
Tržič	0218	25	25	50	23	20	22	17
Storžič	0219	35	40	80	50	35	44	35
Kozorog	0221	90	90	180	71	72	101	96
Jezersko	0222	20	20	40	20	23	29	25
Šenčur	0223	30	35	70	28	33	34	29
Krvavec	0224	40	40	80	38	34	78	24
Komenda	0225	30	35	70	34	25	43	56
Vodice	0226	25	25	50	29	18	28	19
Mengeš	0227	20	20	40	19	18	26	20
Pšata	0228	50	55	110	61	103	72	78
Šmarna gora	0229	35	35	70	50	46	44	43
Toško Čelo	0230	25	30	60	30	31	26	13
Medvode	0231	30	30	60	35	24	40	23
Dobrova	0232	35	35	70	34	30	36	32
Polhov Gradec	0233	30	35	70	43	24	38	19
Horjul	0234	30	30	60	30	28	24	34
Šentjošt	0235	35	35	70	38	34	34	33
Sorško polje	0236	25	30	60	22	25	17	36
Križna gora	0237	20	20	40	27	20	26	14
Škofja Loka	0238	40	45	90	54	42	67	24
Poljane	0239	65	65	130	69	49	101	41
Gorenja vas	0240	45	50	100	47	40	66	26
Žiri	0241	50	50	100	53	47	50	45
Sovodenj	0242	35	35	70	28	28	38	27
Skupaj		1400	1500	3000	1547	1424	1804	1358

Jazbec		Načrt			Odvzem			
	UOLD	2019	2020	2021-2022	2019	2020	2021	2022
Lovišče								
Kranjska Gora	0201	2	2	2	3	1	5	3
Dovje	0202	2	2	2	4	2	5	3
Jesenice	0203	2	2	2	3		3	1
Bled	0204	5	5	5	11	4	4	12
Stol	0205	3	3	3	4	2	3	6
Begunjščica	0206	4	4	4	3	1	2	6
Jelovica	0207	4	4	4	3	2	5	2
Kropa	0208	4	4	4	4	3	4	2
Stara Fužina	0209	5	5	5	6	5	8	4
Boh. Bistrica	0210	2	2	2	3	2	2	1
Nomenj	0211	4	3	3	1	1	1	1
Sorica	0212	4	4	4	4	4	4	4
Železniki	0213	4	4	4	4	4	3	4
Selca	0214	6	6	6	8	6	11	4
Jošt	0215	6	6	6	8	7	9	2
Dobrča	0216	8	6	6	4	3	7	3
Udenboršt	0217	4	4	4	3	4	11	9
Tržič	0218	2	2	2	1	1	2	2
Storžič	0219	5	5	5	4	4	5	5
Kozorog	0221	15	15	15	12	13	16	14
Jezersko	0222	1	1	1	1	1	2	1
Šenčur	0223	4	5	5	5	5	4	3
Krvavec	0224	2	2	2	2	2	3	3
Komenda	0225	5	5	5	1	1	2	4
Vodice	0226	2	2	2	3	1	9	1
Mengeš	0227	2	2	2	1	2	2	3
Pšata	0228	5	5	5	2	3	5	5
Šmarna gora	0229	5	3	3	2	7	5	7
Toško Čelo	0230	2	2	2	3	2	3	2
Medvode	0231	6	6	6	6	2	9	5
Dobrova	0232	2	4	4	4	3	3	4
Polhov Gradec	0233	6	6	6	7	1	5	2
Horjul	0234	4	4	4	5	4	6	4
Šentjošt	0235	5	5	5	5	5	5	6
Sorško polje	0236	2	2	2	3	4	6	2
Križna gora	0237	3	3	3	4	5	2	4
Škofja Loka	0238	2	4	4	4	2	8	2
Poljane	0239	6	6	6	5	7	11	7
Gorenja vas	0240	8	8	8	11	6	10	6
Žiri	0241	3	3	3	3	2	3	3
Sovodenj	0242	4	4	4	3	3	4	4
Skupaj		170	170	170	173	137	217	166

Kuna zlatica		Načrt			Odvzem			
	UOLD	2019	2020	2021-2022	2019	2020	2021	2022
Lovišče								
Kranjska Gora	0201	1	1	2				
Stol	0205	1	1	2				
Begunjščica	0206	1	1	2	1			
Jelovica	0207	1	1	2			1	
Selca	0214	1	1	2	1		2	
Jošt	0215	1	1	2				
Dobrča	0216	1	1	2				1
Udenboršt	0217							
Tržič	0218	1	1	2				
Kozorog	0221	5	5	10	3	3	2	1
Šenčur	0223	1	1	2	1			
Krvavec	0224	1	1	2	1		1	1
Komenda	0225	1	1	2				
Pšata	0228	1	1	2	3		1	
Šmarna gora	0229	1	1	2				1
Toško Čelo	0230	1	1	2			1	2
Polhov Gradec	0233							1
Gorenja vas	0240				1			
Žiri	0241	1	1	2	2	1	1	1
Skupaj		20	20	40	13	4	9	8

Kuna belica		Načrt			Odvzem			
Lovišče	UOLD	2019	2020	2021-2022	2019	2020	2021	2022
Kranjska Gora	0201	2	2	4	6	1	2	2
Dovje	0202	4	8	16	3	7	7	7
Jesenice	0203	4	5	10	3	1	4	6
Bled	0204	4	4	8	3	7	9	6
Stol	0205	5	5	10	2	5	7	3
Begunjščica	0206	4	4	8	2	3	2	2
Jelovica	0207	3	2	4	2	3	1	1
Kropa	0208	4	3	6	1	4	3	3
Stara Fužina	0209	6	6	12	4	5	5	3
Boh. Bistrica	0210	4	4	8	4	4	3	5
Nomenj	0211	4	4	8		1	6	2
Sorica	0212	5	5	10	5	5	5	5
Železniki	0213	8	8	16	8	8	12	8
Selca	0214	8	8	16	8	7	5	10
Jošt	0215	6	6	12	2	4	5	3
Dobrča	0216	10	8	16	5	7	5	6
Udenboršt	0217	2	2	4	1	2	6	7
Tržič	0218	2	2	4	1	1	1	1
Storžič	0219	2	2	4	1		3	2
Kozorog	0221	15	15	30	6	8	13	14
Jezersko	0222	1	2	4	1	2	1	4
Šenčur	0223	2	3	6	2	3	2	2
Krvavec	0224	3	3	6	3	2	3	1
Komenda	0225	2	2	4		1	1	2
Vodice	0226	1	1	2				2
Mengeš	0227	2						
Pšata	0228	3	3	6	1	1	1	1
Šmarna gora	0229	2	2	4	1	2	1	
Toško Čelo	0230	2	2	4				
Medvode	0231	6	6	12	6	1	5	5
Dobrova	0232	2	2	4	2	2	3	1
Polhov Gradec	0233	1	3	6	1		3	
Horjul	0234	2	2	4	1	1		2
Šentjošt	0235	5	5	10	5	6	5	4
Sorško polje	0236	2	2	4	1	2	2	3
Križna gora	0237	3	3	6	3	2	1	5
Škofja Loka	0238	4	4	8	5	1	2	1
Poljane	0239	8	6	12	7	6	8	2
Gorenja vas	0240	8	8	16	16	2	10	3
Žiri	0241	10	10	20	11	7	9	11
Sovodenj	0242	9	8	16	8	6	9	9
Skupaj		180	180	360	141	130	170	154

Alpski svizec		Načrt			Odvzem			
Lovišče	UOLD	2019	2020	2021-2022	2019	2020	2021	2022
Kranjska Gora	0201	1	1	2				
Stara Fužina	0209	1	1	2		1		
Boh. Bistrica	0210	2	2	6	2		1	
Železniki	0213		2	4		2	1	3
Kozorog	0221	10	10	20	2	1	3	2
Skupaj		14	16	34	4	4	5	5

Pižmovka		Načrt			Odvzem			
Lovišče	UOLD	2019	2020	2021-2022	2019	2020	2021	2022
Komenda	0225	1	1	2				
Vodice	0226	1	1	2				
Pšata	0228	2	2	6		1		
Šmarna gora	0229	1	1					
Medvode	0231	1	1	2				
Dobrova	0232	1	1					
Poljane	0239	1	1	2				
Žiri	0241	1	1	2			1	1
Sovodenj	0242	1	1	4				
Skupaj		10	10	20	0	1	1	1

Fazan		Načrt			Odvzem			
Lovišče	UOLD	2019	2020	2021-2022	2019	2020	2021	2022
Udenboršt	0217	5	5	5				
Šenčur	0223	14	14	28	4			
Krvavec	0224	60	50	100	45	10	2	25
Mengeš	0227	15	15	30	13	6	1	
Pšata	0228	80	120	200	100	79	99	92
Toško Čelo	0230							5
Dobrova	0232	10	10	20			3	
Sorško polje	0236	30		140				
Skupaj		214	214	523	162	95	105	122

Poljska jerebica		Načrt			Odvzem			
Lovišče	UOLD	2019	2020	2021-2022	2019	2020	2021	2022
Krvavec	0224	4	10	20	1			
Sorško polje	0236				1			1
Skupaj		4	10	20	2	0	0	1

Poljski zajec		Načrt			Odvzem			
Lovišče	UOLD	2019	2020	2021-2022	2019	2020	2021	2022
Kranjska Gora	0201	1	1	2	4	3	8	3
Dovje	0202	2	2	4	3	2	2	1
Jesenice	0203	2	2	4	1	2	2	2
Bled	0204	10	10	20	11	10	8	12
Stol	0205	6	5	10	1	5	4	5
Begunjščica	0206	4	4	8	3	1	8	
Jelovica	0207	2	2	4	2	1	2	
Kropa	0208	3	3	6	2	3	2	4
Stara Fužina	0209	2	2	4		1	3	
Boh. Bistrica	0210	1	1	2		1	1	
Nomenj	0211	1	1	2		1		
Sorica	0212	2	2	4	2	2	2	2
Železniki	0213	2	2	4	2	2	2	2
Selca	0214	10	10	20	10	10	6	7
Jošt	0215	5	5	10	1	1	1	3
Dobrča	0216	2	2	4		1		1
Udenboršt	0217	10	10	20	7		5	4
Tržič	0218	2	2	4	2			1
Storžič	0219	2	2	4	1		2	3
Kozorog	0221	25	25	50	6	11	14	13
Jezersko	0222	2	2	4	3	4	2	3
Šenčur	0223	5	6	12	5	6	5	5
Krvavec	0224	10	10	20	10	9	6	2
Komenda	0225	10	8	16	1	6	7	3
Vodice	0226	7	8	16	7	2	2	4
Mengeš	0227	10	12	24	11	2	8	5
Pšata	0228	46	46	92	41	24	32	34
Šmarna gora	0229	6	6	12	4	2		5
Toško Čelo	0230	14	16	32	18	15	3	1
Medvode	0231	4	4	8		1	2	
Dobrova	0232	5	5	10	4	1	4	2
Polhov Gradec	0233	2	2	4				
Horjul	0234	3	3	6	2			1
Šentjošt	0235	5	3	6	5	3	3	2
Sorško polje	0236	2	2	4	2	3		2
Križna gora	0237	1	2	4	2		3	1
Škofja Loka	0238	6	5	10	1	1	1	
Poljane	0239	8	6	12	2			1
Gorenja vas	0240	4	5	10	5	5	7	5
Žiri	0241	5	5	10	4	5	5	5
Sovodenj	0242	1	1	2				
Skupaj		250	250	500	185	146	162	144

Raca mlakarica		Načrt			Odvzem			
Lovišče	UOLD	2019	2020	2021-2022	2019	2020	2021	2022
Kranjska Gora	0201	1	1	2	2	3	2	
Dovje	0202	2						
Jesenice	0203	3	3	6		2		5
Bled	0204	20	20	40	17	16	12	11
Stol	0205	6	6	12	1	6	6	2
Begunjščica	0206	5	5	10	5	5	5	5
Jelovica	0207	12	15	30	13	14	17	12
Kropa	0208	15	15	30	15	16	14	17
Stara Fužina	0209	3	3	6			1	1
Boh. Bistrica	0210	5	5	10	2	4		5
Nomenj	0211	4	2	4	1	2		
Sorica	0212							
Železniki	0213							
Selca	0214	5	5	10	5	4	5	
Jošt	0215	16	15	30	2	4	2	
Dobrča	0216	2	3	6	1		1	
Udenboršt	0217	10	5	10		3		4
Tržič	0218	2	2	4				
Storžič	0219	6	6	12	5	4	5	3
Kozorog	0221							
Jezersko	0222							
Šenčur	0223	10	10	20	8	10	8	9
Krvavec	0224	10	10	20	7	5		
Komenda	0225	7	7	14			7	
Vodice	0226	4	5	10	5	2	3	2
Mengeš	0227	3	3	6				
Pšata	0228	22	22	44	16	7	3	9
Šmarna gora	0229	5	5	10	1	3	1	
Toško Čelo	0230	1	1	2				
Medvode	0231	17	17	34	10	11	11	8
Dobrova	0232	4	8	16	4		7	7
Polhov Gradec	0233	2	2	4			1	3
Horjul	0234	4	4	8	2	2	1	4
Šentjošt	0235	1	1	2				
Sorško polje	0236	5	5	10	4	2	1	3
Križna gora	0237	3	3	6	2			5
Škofja Loka	0238	15	15	30	14	12	12	10
Poljane	0239	4	4	8	2	4		5
Gorenja vas	0240	4	4	8	2		1	2
Žiri	0241	10	10	20	12	9	10	10
Sovodenj	0242	2	3	6				
Skupaj		250	250	500	158	150	136	142

Sraka		Načrt			Odvzem			
	UOLD	2019	2020	2021-2022	2019	2020	2021	2022
Lovišče								
Kranjska Gora	0201	1	1	2				
Dovje	0202	6	5	10	6	6	5	4
Jesenice	0203	5	5	10	6	5	6	4
Bled	0204	10	10	20	6	8	10	4
Stol	0205	10	10	20	9	12	8	11
Begunjščica	0206	4	4	8	5	4	7	4
Jelovica	0207	6	6	12	5	4	7	5
Kropa	0208	3	3	6	3	3	4	2
Stara Fužina	0209	1	1	2				
Boh. Bistrica	0210	1	1	2				
Nomenj	0211	1						
Sorica	0212	1	1	2	1	1	1	1
Železniki	0213	1						
Selca	0214	1	1	2	1	1		
Jošt	0215	10	10	20	2	1		7
Dobrča	0216	7	5	10	5		2	6
Udenboršt	0217	10	10	20	7	5	2	12
Tržič	0218	3	3	6				
Storžič	0219	10	10	20	9	6	7	10
Kozorog	0221	5	5	10	5	5	5	2
Jezersko	0222	1						
Šenčur	0223	2	2	4	1	2	1	2
Krvavec	0224	10	10	20	4	7		3
Komenda	0225	5	5	10	1			
Vodice	0226	8	8	16	7	5	4	5
Mengeš	0227	5	5	10	4	3	2	
Pšata	0228	10	10	20	3	3	9	2
Šmarna gora	0229	30	30	60	16	9	7	4
Toško Čelo	0230	6	10	20		2		
Medvode	0231	8	8	16	9	7	4	4
Dobrova	0232	5	5	10	5	5	6	3
Polhov Gradec	0233	3	5	10	2		2	
Horjul	0234	5	5	10	5	6	5	2
Šentjošt	0235	1	1	2				
Sorško polje	0236	3	2	4	2	2	1	2
Križna gora	0237	3	4	8	6	4	5	3
Škofja Loka	0238	10	10	20	10	17	12	8
Poljane	0239	2	1	2	1	1	1	1
Gorenja vas	0240	4	4	8	2	2		1
Žiri	0241	2	2	4	2	1	2	2
Sovodenj	0242	1	2	4				
Skupaj		220	220	440	150	137	125	114

Šoja		Načrt			Odvzem			
	UOLD	2019	2020	2021-2022	2019	2020	2021	2022
Lovišče								
Kranjska Gora	0201	5	5	10	6	4	6	5
Dovje	0202	5	5	10	5	5	7	3
Jesenice	0203	20	20	40	20	16	21	19
Bled	0204	20	20	40	16	14	10	13
Stol	0205	10	10	20	13	9	10	9
Begunjščica	0206	8	10	20	8	8	10	
Jelovica	0207	20	20	40	18	16	21	21
Kropa	0208	17	18	36	11	19	19	17
Stara Fužina	0209	25	25	50	15	9	22	9
Boh. Bistrica	0210	15	15	30		11		
Nomenj	0211	15	15	30	9	12	15	14
Sorica	0212	12	10	20	12	11	11	9
Železniki	0213	10	10	20	11	10	20	
Selca	0214	12	12	24	11	12	10	13
Jošt	0215	20	20	40	3	1	11	19
Dobrča	0216	10	6	12	8	3	3	9
Udenboršt	0217	20	20	40	15	10	6	10
Tržič	0218	15	15	30	3	4	5	3
Storžič	0219	8	10	20	8	9	11	10
Kozorog	0221							
Jezersko	0222	5	8	16	6	10	7	10
Šenčur	0223	10	10	20	3	8	6	14
Krvavec	0224	10	10	20	5	5	1	4
Komenda	0225	10	10	20				2
Vodice	0226	9	9	18	8	6	4	2
Mengeš	0227	3	3	6	2	3	1	
Pšata	0228	10	10	20	6	2	5	9
Šmarna gora	0229	30	30	60	12	13	1	
Toško Čelo	0230	10	10	20	2	2	2	1
Medvode	0231	14	14	28	4	7		
Dobrova	0232	10	10	20	10	9	11	9
Polhov Gradec	0233	5	5	10	8	2	2	
Horjul	0234	8	7	14	6	6	6	4
Šentjošt	0235	7	6	12	6	6	4	7
Sorško polje	0236	7	5	10	3	3	1	4
Križna gora	0237	6	8	16	8	7	6	9
Škofja Loka	0238	22	22	44	19	24	21	23
Poljane	0239	22	22	44	19	13	12	9
Gorenja vas	0240	20	20	40	16	16	23	15
Žiri	0241	5	5	10	8	6	5	5
Sovodenj	0242	10	10	20	3	7	3	1
Skupaj		500	500	1000	346	338	339	311

Siva vrana		Načrt			Odvzem			
Lovišče	UOLD	2019	2020	2021-2022	2019	2020	2021	2022
Kranjska Gora	0201	10	10	20	10	10	10	10
Dovje	0202	10	10	20	11	10	11	9
Jesenice	0203	10	10	20	10	10	10	10
Bled	0204	35	40	80	35	38	57	23
Stol	0205	30	30	60	26	26	29	29
Begunjščica	0206	40	40	80	41	41	41	45
Jelovica	0207	25	25	50	28	23	26	22
Kropa	0208	20	20	40	17	19	19	20
Stara Fužina	0209	12	12	24	8	10	9	11
Boh. Bistrica	0210	10	10	20	3	10	10	11
Nomenj	0211	10	5	10	5	4	4	5
Sorica	0212	10	10	20	9	9	10	10
Železniki	0213	10	10	20	10	10	10	10
Selca	0214	25	25	50	24	24	22	20
Jošt	0215	65	65	130	56	45	62	71
Dobrča	0216	35	35	70	30	32	33	34
Udenboršt	0217	295	290	580	226	199	228	249
Tržič	0218	30	30	60	23	22	23	26
Storžič	0219	80	80	160	65	76	59	63
Kozorog	0221	60	60	120	54	43	55	65
Jezersko	0222	5	10	20	6	11	12	9
Šenčur	0223	190	190	380	160	164	183	177
Krvavec	0224	125	125	250	124	92	98	136
Komenda	0225	85	85	170	98	86	103	70
Vodice	0226	110	110	220	85	85	79	106
Mengeš	0227	80	80	160	62	67	66	75
Pšata	0228	200	200	400	172	203	203	151
Šmarna gora	0229	110	110	220	81	83	82	99
Toško Čelo	0230	90	90	180	93	91	57	108
Medvode	0231	75	75	150	78	65	82	67
Dobrova	0232	40	40	80	39	39	38	41
Polhov Gradec	0233	28	28	56	27	18	25	-
Horjul	0234	30	30	60	28	27	29	30
Šentjošt	0235	20	20	40	18	17	15	20
Sorško polje	0236	85	85	170	74	91	66	103
Križna gora	0237	20	20	40	20	18	22	17
Škofja Loka	0238	85	85	170	76	92	87	85
Poljane	0239	30	30	60	26	26	14	12
Gorenja vas	0240	40	40	80	30	29	31	33
Žiri	0241	10	10	20	15	9	10	10
Sovodenj	0242	20	20	40	20	23	20	21
Skupaj		2300	2300	4600	2023	1997	2050	2113

Nutrija		Načrt			Odvzem			
Lovišče	UOLD	2019	2020	2021-2022	2019	2020	2021	2022
Mengeš	0227					5		
Pšata	0228				15	24	28	14
Šmarna gora	0229					5	1	
Dobrova	0232				12	4		28
Horjul	0234				5	2	3	7
Skupaj		0	0	0	32	40	32	49

Priloga 3: Zapisnik usklajevalnega sestanka z IO OZUL

**OZUL
GORENJSKEGA LUO**
Kranjska cesta 2
4202 Naklo

IO OZUL GORENJSKEGA LUO

Številka: 10/2023

ZAPISNIK

75. redne seje IO OZUL Gorenjskega LUO, ki je bila 08.03.2023 ob 18.00 uri v prostorih Gostilnice Kresnik, Kranjska cesta 2, Naklo.

PRISOTNI: Glej listo prisotnosti, ki je priloga in sestavni del zapisnika.

Predsednik Jernej Avsenek pozdravi vse prisotne in ugotovi, da je na seji prisotnih 7 od 9 članov IO. Na predlagani dnevni red prisotni člani IO niso imeli pripomb oziroma dopolnitev.

Dnevni red:

1. Pregled zapisnika 74. seje IO OZUL dne 05.12.2022.
2. Usklajevanje pri pripravi osnutka DLUN za leti 2023/2024 z ZGS.
3. Poročilo o delu IO OZUL za obdobje od 33. do 34. ZU.
4. Finančno poročilo OZUL za leto 2022.
5. Seznaniitev s poročilom NK OZUL za leto 2022.
6. Predlog finančnega plana za leto 2024.
7. Sklic 34. seje ZU OZUL Gorenjskega LUO.
8. Vloga za izredni poseg v populacijo sive vrane izven lovne dobe v letu 2023.
9. Razno.

Ad.1. Pregled zapisnika 74. sestanka IO OZUL dne 05.12.2022:

Jernej Avsenek, predsednik IO, pove, da je bil zapisnik posredovan vsem članom IO, kot tudi članicam OZUL Gorenjskega LUO.

Drago Goričan, strokovni tajnik, na kratko povzame vsebino obravnavanega zapisnika.

Na vsebino zapisnika prisotni člani IO nimajo pripomb.

Ad.2. Usklajevanje pri pripravi osnutka DLUN za leti 2023/2024 z ZGS:

Jernej Avsenek, predsednik IO, pozdravi predstavnika ZGS Blaža Černeta in Aleša Pičulina, pripravljavca osnutka DLUN za II. Gorenjsko LUO, ki so ga člani IO prejeli kot gradivo, ter predlaga, da prevzameta besedo in ga predstavita.

Blaž Černe, načrtovalec in predstavnik ZGS OE Bled, pove, da je današnja predstavitev osnutka 1. faza v postopku, nato pa bo po potrditvi osnutka na Strokovnem svetu ZGS OE Kranj, predvidoma v petek 10.3.2023, le ta javno objavljen na spletnih straneh (predvidoma 13.3.2023) in začel bo teči 14 dnevni rok za pripombe zainteresirane javnosti, torej tudi vse upravljavk lovišča. Pripombe, ki se bodo upoštevale, bodo v osnutek vključene, na ostale pripombe, pa bo s strani načrtovalcev posredovano pojasnilo. Pripombe IO na današnji seji, ki bodo utemeljene, bosta načrtovalca upoštevala že v fazi priprave osnutka. Predvideva se, da bo postopek zaključen in DLUN za leto 2023 in 2024 posredovan v podpis ministru ob koncu meseca marca oziroma začetku meseca aprila.

V nadaljevanju predstavi prisotnim osnutek plana del in ukrepov v lovišču Gorenjskega LUO za leto 2023 in 2024, ki pa se bistveno ne spreminja glede na lanskoletni načrt in večinoma upošteva predlog upravljavcev lovišča, količine, ki so predvidene pa predstavljajo kvoto za dve leti. Predvsem opozori na

biomeliorativne ukrepe (košnja in vzdrževanje grmišč,...) in na količine pri krmljenju na predvidenih in evidentiranih krmiščih v načrtu. Količina krme na zimskih krmiščih se nekoliko zmanjšuje, tako, kot že zadnjih nekaj let, preprečevalno krmljenje se popolnoma ukinja, za privabljanje krmljenje in krmišča pa kriteriji večinoma ostajajo isti, količine pa se nekoliko povečujejo. Krmljenje z krmo živalskega izvora je zaradi APK prepovedano, tudi na krmiščih za zveri. Pove, da je seznam vseh krmišč že pred časom posredoval vsem upravljavkam z željo, da v kolikor bi bilo v zvezi z načrtovanimi krmišči še kakšna neznanka, le to še pravočasno skupaj razrešijo. Seznam krmišč je v osnutku DLUN za leti 2023 in 2024 objavljen in v kolikor bi posamezna upravljavka ugotovila kakršno koli napako ali nejasnost v zvezi s krmišči in njihovo lokacijo ali namembnostjo, naj takoj kontaktira načrtovalca Blaža Černeta (041 657 139, blaz.cerne@zgs.si) ali strokovnega tajnika OZUL. Ponovno opozori na evidentiranje škod po divjadi v LISJAK-u, tudi tistih, za katere ne pride do izplačila odškodnin in jih posamezne LD rešijo z drugimi ukrepi, saj ta evidenca v primeru potrebe lahko predstavlja bistveni argument, ki nakazuje nujnost izrednega ukrepa.

V nadaljevanju Blaž Černe predstavi prisotnim osnutek načrta odvzema divjadi v Gorenjskem LUO za leto 2023 in 2024 po posameznih živalskih vrstah (24 živalskih vrst) in pove, da je osnutek načrta odvzema pripravljen še po določilih 10-letnega načrta 2011-2021, saj za novo obdobje še ni sprejet, vendar pa je v nekaterih dodatnih določilih že upošteval smernice novega 10-letnega obdobja, s čimer bo upravljavkam pri posamezni živalski vrsti izpolnjevanje plana precej olajšano. Bistveno povečanje se predvideva pri jelenjadi in sicer za 15 %, kar pa glede na realizacijo zadnjih dveh let (110 %) ne bi smelo predstavljati težav. Predvideva se glede na realizacijo večji številčni odzem pri divjem prašiču in glede na potrebe precej višji odzem pri šakalu, kjer pa odgovorne vseeno prosi, da izvajajo monitoring in redno vpisujejo podatke in opažanja v LISJAK-u, saj je ob potrebi po izrednih ukrepih to tudi eden od pogojev.

Pri srnjadi se predvideva odzem v višini 8710 živali, $\pm$ 15%, spolna struktura ostaja, so pa nekoliko večja dopustna odstopanja, predvsem v loviščih v katerih sta prisotna ris in volk

Pri jelenjadi načrt predvideva odzem 2300 živali, $\pm$ 15%, pri enoletnih $\pm$ 30 %. Pri jelenih sta razreda samo 2-4 in 5+, spolna struktura ostaja enaka, ostajajo pa tudi vse bonitete (npr. dodatni jeleni).

Pri damjaku se načrt odvzema ne spreminja.

Pri muflonu načrt odvzema sicer konstantno pada, vendar pa se tokrat načrtuje nekoliko višji odzem 220 živali, saj so upravljavke podale dokaj smeje predloge. Dopustna odstopanja, spolna struktura ostaja in spolno razmerje ostajajo nespremenjeni.

Pri gamsu načrt predvideva nekoliko višji odzem 1490 živali (predlog upravljavk), določa enako starostno in spolno struktura ter dopustna odstopanja, ob prisotnosti velikih zveri pa je možna tudi dodatna presoja.

Pri divjem prašiču glede visoko realizacijo načrt določa odzem v višini 1000 živali, ukrepi in usmeritve pa ostajajo enaki.

Pri šakalu se predvideva precej višji odzem v višini 120 živali z dopustnim odstopanjem 50 % seveda z upoštevanjem doslednega spremljanja monitoringa in poročanja v LISJAK-u. Škodo po šakalu do 30.4.2025 še nosi neposredno država.

V nadaljevanju na kratko predstavi načrt odvzema še pri ostalih vrstah živali, kot so lisica, jazbec, kuna, poljski zajec, fazan, siva vrana, sraka, šoja,...

Po razpravi so prisotni člani IO v postopku usklajevanja opozorili:

ALEŠ ZADNIKAR: pove, da naj osnutek načrta odvzema pri jelenjadi upošteva smiselne prenose iz preteklega obdobja oziroma bonitete prav tako za obrobna lovišča kot za osrednja lovišča, če želimo stimulirati lov na košute in teleta.

FRANC KOŠIR: pove, da ima konkretno pripombo na strukturo odvzema pri jelenjadi, najverjetneje računsko napaka, v ekološki enoti V Karavanke in prosi načrtovalca, da to še enkrat preveri in popravi. Kar se tiče bonitete oz. tako imenovanih nagradnih jelenov pa predlaga, da se upošteva tudi prenos iz preteklega obdobja, saj nagradne jelene, če prav razume, bolj ali manj lahko loviš šele v konec drugega leta dvoletnega načrta, kar zaradi različnih dejavnikov lahko pomeni, da ni realiziran, kar pa je posredno slaba stimulacija za lov na košute in teleta. Ponovno pa opozarja na nekontrolirano

rekreacijo, turizem in podobne motenja v lovišču, saj to področje ni zakonsko ali kakor koli urejeno. Predlaga, da tudi ZGS, kot nosilec načrtovanja ukrepov v lovišču, vpliva oziroma pritiska na pristojna ministrstva, da tudi na tem področju sprejmejo ustrezna merila in zakonsko podlago, ki bi razmere uredile primerne naravovarstvenim ciljem in v zadovoljstvo vseh deležnikov v prostoru.

JERNEJ AVSENEK: pove, da dvig višine odvzema jelenjadi glede na realizacijo v preteklem letu lahko doseže nasprotni učinek v prihajajočem obdobju. Poudari, da bi bila po njegovem bolj smiselna večja odstopanja navzgor. Prav tako predlaga, da se pri divjem prašiču močno povišano število predvidenega odvzema zmanjša, saj glede na določila navzgor odvzem ni omejen, hkrati pa je jasno, da ga v primeru večje prisotnosti zaradi preprečevanja škode, upravljavke tudi pospešeno izvajajo.

BOJAN HAFNER: pove, da povišanje števila odvzema pri jelenjadi pri tistih upravljalcih lovišča, ki so že v lanskem letu posegali po izrednih ukrepih in s tem višjemu odvzemu, najbrž ni problematično.

BLAŽ ČERNE: poudari, da so pripombe zabeležene in v kolikor so utemeljene, bodo upoštevane že v osnutku, ki bo predstavljen Strokovnemu svetu ZGS pred javno razgrnitvijo. Pripombe, ki bodo prispele v postopku javne predstavitve pa bodo obravnavane skladno previli postopka.

Po razpravi so prisotni člani IO sprejeli:

SKLEP: IO OZUL predlaga, da načrtovalec v DLUN za leti 2023 in 2024 upošteva pripombe, ki so bile ali še bodo posredovane načrtovalcu.

SKLEP: V času javne predstavitve osnutka DLUN za leti 2023 in 2024 se upravljavke pozove, da v predvidenem roku na e-naslov: zld.gorenjske@gmail.com ali jernej.avsenek@gmail.com posredujejo pripombe, ki bodo zbrane v skupnem dokumentu OZUL Gorenjskega LUO posredovane načrtovalcu ali pa jih upravljalec lovišča posreduje neposredno sam.

AD.3. Poročilo o delu IO OZUL za obdobje od 33. do 34. ZU:

Predsednik IO Jernej Avsenek poda poročilo, ki so ga člani IO prejeli v gradivu pred sejo. Na kratko povzame delo v preteklem obdobju in odpre razpravo.

Po razpravi se soglasno sprejme:

SKLEP: Potrdi se Poročilo o delu IO OZUL Gorenjskega LUO od 33. do 34. ZU (v prilogi) in se ga predlaga v potrditev Zboru upravljavcev OZUL Gorenjskega LUO.

Ad.4. Finančno poročilo OZUL za leto 2022:

Jernej Avsenek, predsednik IO, pove, so člani IO finančno poročilo prejeli v gradivu z vabilom na današnjo sejo. Finančno in materialno poslovanje je pregledala Nadzorna komisija, ki nepravilnosti ni ugotovila in bo podala svoje poročilo Zboru upravljavcev OZUL Gorenjskega LUO, člani IO pa se bodo z njim seznanili pri naslednji točki dnevnega reda. Po krajši razpravi se soglasno sprejme:

SKLEP: Potrdi se Finančno poročilo OZUL Gorenjskega LUO za leto 2022 (v prilogi) in se ga predlaga v potrditev Zboru upravljavcev OZUL Gorenjskega LUO.

Ad.5. Seznanitev s poročilom NK OZUL za leto 2022:

Predsednik IO seznani prisotne s poročilom NK OZUL Gorenjskega LUO o finančno materialnem poslovanju za leto 2022. Po razpravi se soglasno sprejme:

SKLEP: Člani IO so se seznanili s Poročilom NK OZUL Gorenjskega LUO o finančno materialnem poslovanju za leto 2022 (v prilogi).

Ad.6. Predlog Finančnega plana za leto 2024:

Predsednik IO Jernej Avsenek pove, so člani IO predlog finančnega plana OZUL za leto 2024 prejeli v gradivu z vabilom na današnjo sejo. Predlog vsebuje finančno ovrednotene prihodke, ki so pričakovani ob predlogu, da članarina ostaja nespremenjena in odhodke, ki predvidevajo izvrševanje rednih in vsako leto pričakovanih nalog in so stalnica delovanja OZUL.

Strokovni tajnik Drago Goričan pove, da je na seji NO ZLDG predstavil podatke o višini honorarja oziroma plačila strokovnih tajnikov ostalih OLZ, ki so mu jih posredovale na njegovo prošnjo. Pove, da se višina plačila v neto znesku giblje med 300,00 in 550,00 EUR mesečno in nihče od njih ne opravlja vzporedno tudi delo strokovnega tajnika OZUL, najmanj tri OLZ pa imajo strokovnega tajnika redno zaposlenega. Sam praktično že od vsega začetka pred skoraj desetimi leti prejema za delo strokovnega tajnika OLZ 225,00 EUR neto in skladno s pogodbo med ZLDG in OZUL Gorenjskega LUO še 225,00 EUR neto za opravljanje dela strokovnega tajnika OZUL. UO ZLDG bo na predlog predsednika in s soglasjem NO tako na prihodnji seji 14.3.2023 odločal o povišanju plačila tajniku na 300,00 EUR neto, hkrati pa se pričakuje, da bo o povišanju plačila strokovnega tajnika OZUL na 300,00 EUR neto odločal tudi IO in ZU OZUL Gorenjskega LUO, skladno z dogovorom o polovičnem pokrivanju stroška tajnika in prostora.

Po razpravi se soglasno sprejme:

SKLEP: IO predlaga ZU OZUL Gorenjskega LUO, da potrdi povišanje plačila strokovnega tajnika na 300,00 EUR neto s 1.4.2023.

Na podlagi zgoraj sprejetega sklepa se po krajši razpravi popravi osnutek Finančnega plana za leto 2024 in sprejme:

SKLEP: Potrdi se Predlog finančnega plana OZUL Gorenjskega LUO za leto 2024 (v prilogi) in se ga predlaga v potrditev Zboru upravljalcev OZUL Gorenjskega LUO.

Na podlagi že sprejetega Finančnega plana OZUL Gorenjskega LUO za leto 2023 pa se po krajši razpravi sprejme:

SKLEP: Finančni plan OZUL Gorenjskega LUO za leto 2023 se pri odhodkih v postavki 1. STROŠKI DELA - tajnik bruto poviša na 6.100,00 EUR in pri prihodkih razlika v višini 1.000,00 EUR doda iz rezervnega sklada.

SKLEP: Po potrditvi na ZU se z Zvezo lovskih družin Gorenjske uredi pogodbeno razmerje o poslovnem sodelovanju.

Ad.7. Sklic 34. seje ZU OZUL Gorenjskega LUO:

Predsednik IO pove, da morajo skladno s pravili članice OZUL vabilo na ZU prejeti najmanj 10 dni pred sejo, zato predlaga, da se ZU skliče v ponedeljek 20.03.2023 ob 18.00 uri.

Sprejme se:

SKLEP: Zbor upravljalcev OZUL Gorenjskega LUO se skliče v ponedeljek 20.03.2023 ob 18.00 uri v prostorih Gostilnice Kresnik Naklo.

Ad.8. Vloga za izredni poseg v populacijo sive vrane izven lovne dobe v letu 2023:

Jernej Avsenek, predsednik IO, pove, da bi tudi v letošnjem letu, tako, kot že nekaj zadnjih let OZUL vložil skupno vlogo za izredni poseg v populacijo sive vrane. Člani IO so bili skupaj z vabilom pozvani, da preverijo znotraj devetink ali vloga po zainteresiranih upravljavkah lovišča in po vsebini ostaja enaka kot preteklo leto.

Strokovni tajnik pove, da se bo skupni vlogi pridružila tudi LD Komenda, ki v preteklem letu ni sodelovala, saj že posredovala vlogo, član IO Bojan Hafner pa je posredoval tudi vlogo LD Selca.

SKLEP: Do ponedeljka 13.03.2023 lahko upravljavke lovišč posredujejo podatke za skupno vlogo OZUL za izredni poseg v populaciji sive vrane. Podatki, ki naj vsebujejo parcelne številke in katastrsko občino zemljišč, na katerih naj bi se poseg izvajal naj bodo zapisani na dokumentu v word obliki.

Ad.9. Razno:

Franč Košir, člani IO, predlaga da se na pristojno ministrstvo poda pobuda, s katero bi LD lahko oddajale divjačino do višine 50 % (ukrep, ki je veljal v času epidemije covid-19).

Po daljši razpravi se sprejme:

SKLEP: OZUL Gorenjskega LUO na pristojno ministrstvo posreduje pobudo, da se upravljavkam lovišč ponovno dovoli oddaja divjačine do višine 50 %.

Bojan Hafner, član IO, prisotnim posreduje informacijo o nameri MO Kranj in zasebnega kapitala, da se na V strani Jošta nad Besnico zgradi veliko pokrito smučišče, ki bi poseglo v velik del lovišča LD Jošt Kranj, v kmetijska in gozdna zemljišča in v bivalno okolje prebivalcev tega dela MO Kranj. Lovci so se skupaj s kmeti in prebivalci že organizirali, vsekakor pa bo najverjetneje potrebna širša podpora, saj vodstvo MO Kranj vidi le priložnost v razvoju turizma in kapitala, naravovarstvo pa jim ni v prvem planu.

Po razpravi so prisotni člani IO zavzeli stališče, da smo lovci v prvi vrsti naravovarstveniki in poseg takšnih razsežnosti, kot je pokrito smučišče in to v državi, kjer so možna naravna smučišča, ni sprejemljiv.

Marjan Omerzel, član IO, predlaga prisotnim, da bi mogoče OZUL izpeljal projekt zavarovanja lovskih psov, saj število nedvomno vpliva na pogoje in ceno zavarovanja posamezne zavarovalnice.

Po razpravi so prisotni člani IO zavzeli stališče, da so vsi lovci kinologi člani tudi LKD, ki imajo tudi natančne podatke o številu lovskih psov, zato predlagajo, da idejo o zavarovanju lovskih psov izpelje npr. na Gorenjskem LKD Gorenjske.

Seja se je zaključila ob 20.30 uri.

Zapisal:
Drago Goričan, strokovni tajnik

IO OZUL GORENJSKEGA LUO
JERNEJ AVSENEK, predsednik

Priloga 4: Zapisnik sestanka Strokovnega sveta ZGS Območne enote Kranj

ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE

Območna enota Kranj

Datum: 10/03-2023

Šifra: 900-7/2023

Z A P I S N I K

22. korespondenčne seje Strokovnega sveta ZGS OE Kranj, ki je potekala dne 10. 03. 2023 od 10.30 ure do 13.00 na povezavi WEBEX

Uvodoma se ugotavlja, da je bila 22. korespondenčna seja Strokovnega sveta ZGS - OE Kranj sklepčna. Glasovali so štirje (4) člani Strokovnega sveta ZGS - OE Kranj.

Članom Strokovnega sveta je bilo dne 03. 03. 2023 po elektronski pošti poslano vabilo za sklic 22. korespondenčne seje Strokovnega sveta ZGS – OE Kranj.

Na podlagi 42. člena Statuta ZGS Strokovni svet obravnava strokovna vprašanja povezana z gozdarstvom.

Na 22. korespondenčni seji Strokovnega sveta ZGS OE Kranj, ki je potekala dne 10. 03. 2023 od 10.00 ure dalje na povezavi Webex je Strokovni svet ZGS – OE Kranj glasoval:

1. Določitev osnutka Dvoletnega načrta za II. Gorenjsko LUO za leti 2023, 2024

Strokovni svet ZGS sprejema sklepe z večino glasov vseh članov in izida glasovanja.

Ad 1.) Določitev osnutka Dvoletnega načrta za II. Gorenjsko LUO za leti 2023, 2024

Osnutek je bil članom Strokovnega sveta poslan po e-pošti s strani Aleša Pičulina, dne 6.3.2023.

Člani strokovnega sveta so sprejeli:

Sklep št. 50: Strokovni svet OE Kranj je določil osnutek Dvoletnega načrta za II. Gorenjsko LUO za leti 2023, 2024 ob upoštevanju naslednjih sprememb:

1. V poglavju 3.1 Ukrepi v življenjskem okolju divjadi, v Podpoglavju Razdelitev načrtovanih ukrepov v obdobju 2023-2024 se dopiše, da gre za zalaganje obstoječih solnic (in ne novih). V podpoglavje Zalaganje solnic se popravi dikcija priporočeno do največ 3 kg na solnico v »približno 3 kg na solnico«.
2. V Poglavlje 3.2 Vpliv divjadi na njeno življenjsko okolje se v preglednici 3.2.1 Škoda, ki jo je povzročila divjad v obdobju 2017-2022 preveri in uvrsti tudi škode, ki so bile izplačane v LPN.

C. Staneta Žagarja 27b, 4000 KRANJ
Tel.: +386 (0)4 20-24-200, www.zgs.si, e-pošta: OEKranj@zgs.si

3. Višina odvzema srnjadi v obdobju 2023-2024 v LUO znaša 9000 osebkov.

Ekološka enota	Predlog osnutka (kos)	Določitev na strokovnem svetu (kos)
Karavanke – Z del	1050	1100
Karavanke V del ter Kamn. Savinjske Alpe	1560 (LPN 800)	1680 (LPN 860)
Severni del Ljubljanske kotline	1200	1230
Poljanska dolina in Dolomiti	3200	3280
Jelovica z obrobjem	1700	1710
Skupaj	8710	9000

4. Višina odvzema jelenjadi v obdobju 2023-2024 v LUO znaša 2436 osebkov.

Zahodne Karavanke

	Predlog osnutka	Določitev osnutka na str. svetu
Vsa naštetá lovišča	322	336
Osrednji del	207	217
Robni	115	119

Vzhodne Karavanke in Kamniško Savinjske Alpe

	Predlog osnutka	Določitev osnutka na str. svetu
Vsa naštetá lovišča	1.150	1170
LPN Kozorog	907	922
Ostala lovišča osr. dela	197	202
Robni del in območja neželene prisotnosti	46	46

Jelovica z obrobjem

	Predlog osnutka	Določitev osnutka na str. svetu
Vsa naštetá lovišča	828	930
Osrednji del	667	680
Robni	161	250

5. V Prilogi 1 se črta privabljalno krmišče Medvodje za jelenjad (k.o.2142, parcela 631)

Člani Strokovnega sveta ZGS OE Kranj so glasovali:

»ZA« sprejetje sklepa so glasovali 4 člani.

Zapisala:
Vanja PrimožičPredsednik Strokovnega sveta ZGS OE Kranj
Martin Umek u. d. i. g.

Priloga 5: Vabilo na javno predstavitev osnutka Dvoletnega načrta za II. Gorenjsko LUO za leti 2023-2024

**ZAVOD za GOZDOVE
SLOVENIJE**

Območna enota Kranj

Izvršilni odbor območnega združenja upravljavcev lovišč Gorenjskega LUO
Upravne enote, Občine
Sklad kmetijskih zemljišč in gozdov RS
Območne enote Zavoda RS za varstvo narave Ljubljana, Kranj
Območne enote Kmetijsko gozdarske zbornice
Kmetijski zavodi
Društva rejcev drobnice
Društvo živinorejcev
Pašne skupnosti
Agrarne skupnosti
Kmetijsko gozdarske zadruge
DOPPS
Člani Sveta OE Kranj
Zavod za gozdove Slovenije CE, OE Ljubljana, OE Nazarje, OE Tolmin
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice
Sindikar kmetov
Zveza lastnikov gozdov

Številka: 3410-10/2023
Datum: 14.3.2023

V A B I L O

Skladno 86. členom Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Ur. l. RS št. 200/20) vas vabimo na

predstavitev osnutka dvoletnega lovsko upravljavskega načrta za II. Gorenjsko lovsko upravljavsko območje za leti 2023-2024.

Predstavitev bo v **sredo 29. marca 2023 ob 11.00 uri** v gostilni Kresnik, Kranjska cesta 2, 4202 Naklo.

Osnutek načrta je objavljen na spletni strani Zavoda za gozdove Slovenije, z naslovom http://www.zgs.si/delovna_podrocja/gozdne_zivali_in_lovstvo/dvoletni_nacrti_lovsko_upravljavski_h_obmocij/index.html oz. pod rubriko delovna področja, gozdne živali in lovstvo, dvoletni načrti lovsko upravljavskih območij.

Pripombe k osnutku načrta je možno podati pisno ali ustno na javni predstavitvi. Pripombe lahko posredujete tudi pisno na elektronski naslov ales.piculin@zgs.si ali blaz.cerne@zgs.si in sicer do pričetka javne predstavitve.

Lep pozdrav.

Pripravil:

Aleš Pičulin, mag. gozd.
Odsek za načrtovanje razvoja gozdov na OE Kranj

Martin Umek, univ. dipl. inž. gozd.
Vodja ZGS OE Kranj

C. Staneta Žagarja 27b, 4000 KRANJ
Tel.: +386 (0)4 20-24-200, www.zgs.gov.si, e-pošta: OEKranj@zgs.si

Seznam vabljenih

ZP.ŠT.	ORGANIZACIJA	NASLOV	POŠTA	KRAJ
1	AGRARNA SKUPNOST LIMOVSKA PLANINA	Špitalič n.n.	1221	MOTNIK
2	Agrarna skupnost Babni vrt	Babni vrt 6	4204	GOLNIK
3	Agrarna skupnost Bašelj	Bašelj 20a	4205	PREDDVOR
4	Agrarna skupnost Bičevje	Grahovše 2	4290	TRŽIČ
5	Agrarna skupnost Javornik	Lom pod Storžičem 29	4290	TRŽIČ
6	Agrarna skupnost Jezerca	Ambrož pod Krvavcem 5	4207	CERKLJE
7	Agrarna skupnost Kofce	Pristavška 37	4290	TRŽIČ
8	Agrarna skupnost Konjščica	Grahovše 16	4290	TRŽIČ
9	Agrarna skupnost Leše	Leše 36	4290	TRŽIČ
10	AGRARNA SKUPNOST PODLONK	PODLONK 27	4228	ŽELEZNIKI
11	Agrarna skupnost Povelje	Povelje 5	4204	GOLNIK
12	AGRARNA SKUPNOST SP.SORICA	Sp. Sorica 9	4229	SORICA
13	Agrarna skupnost Tegošče	Bertoncljeva ul. 51	4000	KRANJ
14	AGRARNA SKUPNOST ZG.SORICA	ZG.SORICA 32	4229	SORICA
15	Agrarna skupnost Kriška planina	Stiška vas 6	4207	CERKLJE
16	Agrarna skupnost Prtovč	Prtovč 4	4228	ŽELEZNIKI
17	AS BODEŠČE	Bodešče 8a	4260	BLED
18	AS BOHINJSKA BELA	Bohinjska Bela 101a	4263	BOHINJSKA BELA
19	AS BOHINJSKA BISTRICA	Triglavska cesta 35	4264	BOHINJSKA BISTRICA
20	AS BOHINJSKA ČEŠNJICA, JEREKA, PODJELJE, KOPRIVNIK	Podjelje 5	4267	SREDNJA VAS V BOHINJU
21	AS DOSLOVČE-BREZNICA	Breznica 12a	4274	ŽIROVNICA
22	AS DOVJE-MOJSTRANA	Dovje 108	4281	MOJSTRANA
23	AS DRAGA-KISOVEC	Begunje 62	4275	BEGUNJE NA GORENJSKEM
24	AS GORJUŠE-NOMENJ	Gorjuše 36a	4264	BOHINJSKA BISTRICA
25	AS GRAD-BLED	Partizanska cesta 8	4260	BLED
26	AS HRUŠICA	Hrušica 11 c	4276	HRUŠICA
27	AS JAVORNIŠKI ROVT	Javorniški rovt 12	4270	JESENICE
28	AS KOROŠKA BELA -JAVORNIK	Prosvetna 11	4270	JESENICE
29	AS KRANJSKA DOLINA	Krnica 72	4247	ZGORNJE GORJE
30	AS KRANJSKA GORA	Kolodvorska ulica 1a	4280	KRANJSKA GORA
31	AS LIPNIŠKA PLANINA	Zgornja Lipnica 7	4246	KAMNA GORICA
32	AS NEMŠKI ROVT	Nemški rovt 18	4264	BOHINJSKA BISTRICA
33	AS NOMENJ, LOG, LEPENCE, BITNJE	Nomenj 23	4264	BOHINJSKA BISTRICA
34	AS PLANINA POD GOLICO	Planina pod Golico 78a	4270	JESENICE
35	AS PLANINCA	Begunje 111	4275	BEGUNJE NA GORENJSKEM
36	AS PODHOM	Podhom 64b	4247	ZGORNJE GORJE
37	AS PODKOREN	Podkoren 15a	4280	KRANJSKA GORA
38	AS POLJŠICA	Poljšica pri Gorjah 13	4247	ZGORNJE GORJE
39	AS POTOKI	Potoki 14	4274	ŽIROVNICA
40	AS RATEČE-PLANICA	Rateče 22	4283	RATEČE
41	AS RAVNE V BOHINJU	Ravne 18	4264	BOHINJSKA BISTRICA
42	AS REČICA (LIPANCA, BRDO, KLEČCA)	Rečiška cesta 8	4260	BLED
43	AS RIBENSKA IN GROFOVA PLANINA	V Dobje 5	4260	BLED
44	AS RIBNO	Ulica 1. grupe odredov 2	4260	BLED
45	AS SAVICA	Kamnje 26a	4264	BOHINJSKA BISTRICA
46	AS SELO PRI BLEDU	Selo pri Bledu 20	4260	BLED
47	AS SELŠKO-KUPLJENIŠKA PLANINA	Selo pri Bledu 48	4260	BLED

48	AS SMOKUČ-RODINE	Smokuč 23	4274	ŽIROVNICA
49	AS SREDNJA VAS V BOHINJU	Srednja vas 79	4267	SREDNJA VAS V BOHINJU
50	AS STARA FUŽINA -STUDOR	Studor 48	4267	SREDNJA VAS V BOHINJU
51	AS SVETA LUCIJA-PODGORA	Sradnja vas 5	4275	BEGUNJE NA GORENJSKEM
52	AS VRBA	Vrba 9	4274	ŽIROVNICA
53	AS ZABREZNICA-SELO	Zabreznica 17	4274	ŽIROVNICA
54	AS ZASIP	Sebenje 17	4260	BLED
55	AS ZGOŠA PLANINA PREVALA	Vrbnje 1	4240	RADOVLJICA
56	AS ŽIROVNICA-MOSTE	Žirovnica 48	4274	ŽIROVNICA
57	ČLANI SVETA ZGS OE KRANJ 9X			
58	Društvo lastnikov Gorenjske	Dolenja Ravan 2	4223	POLJANE
59	DRUŠTVO LASTNIKOV ZGORNJE GORENJSKE	Za žago 1a	4260	BLED
60	Društvo rejcev drobnice	Stedenec 5	4220	ŠKOFJA LOKA
61	Društvo rejcev ovc jezersko solčavske pasme	Zg. Jezersko 57	4206	JEZERSKO
62	Društvo za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije	Tržaška 2	1001	LJUBLJANA
63	Društvo za osvoboditev živali in njihove pravice	Ostrožno pri Ponikvi 26	3232	PONIKVA
64	GKZ z.o.o. SREDNJA VAS V BOHINJU	Bohinjska Češnjica 99	4267	SREDNJA VAS V BOHINJU
65	Govedorejsko društvo Šk.Loka	Studenec 5	4220	LOKA
66	JGZ PROTOKOLARNE STORITVE RS	Predoslje 39	4000	KRANJ
67	KGZ OE LJUBLJANA	Tomačevo 16	1000	LJUBLJANA
68	KGZ GOZD BLED	Za žago 1a	4260	BLED
69	KGZ IZPOSTAVA JESENICE	Cesta železarjev 6a	4270	JESENICE
70	KGZ IZPOSTAVA RADOVLJICA	Rožna dolina 50	4248	LESCE
71	KGZ KAMNIK OE KAMNIK	Trg talcev 1	1240	KAMNIK
72	KGZ KOMENDA	GLAVARJEVA 63	1218	KOMENDA
73	KGZ ODBOR IZPOSTAVE OE KRANJ	Šuceva ul. 27	4000	KRANJ
74	KGZ ODBOR IZPOSTAVE OE ŠKOFJA LOKA	Studenec 5	4220	ŠKOFJA LOKA
75	KGZ ODBOR IZPOSTAVE OE TRŽIČ	Kokrškega odreda 24	4294	KRIŽE
76	KGZ OE DOMŽALE	Vegova 7	1251	MORAVČE
77	KGZ OE LJUBLJANA-BEŽIGRAD LJUBLJANA-ŠIŠKA	C. ob Sori 11	1215	MEDVODE
78	KGZ OE LJUBLJANA-VIČ RUDNIK	V. Delničarja 2	1356	DOBROVA
79	KGZ OE VRHNIKA	Cankarjev trg 5	1360	VRHNIKA
80	KGZ Sava z.o.o. LESCE	Rožna Dolina 50	4248	LESCE
81	KGZS Kmetijski gozdarski zavod	TRG TALCEV 4	1240	KAMNIK
82	KMETIJSKA ZADRUGA SLOGA	ŠUCEVA UL.27	4000	KRANJ
83	KMETIJSKA ZADRUGA ŠKOFJA LOKA	K1DRIČEVA C. 63A	4220	ŠKOFJA LOKA
84	Kmetijsko gozdarska zbornica slovenije	C. Iva Slavca 1	4000	KRANJ
85	Kmetijsko gozdarski zavod	Celovška 135	1000	LJUBLJANA
86	MESTNA OBČINA LJUBLJANA	ZARNIKOVA 3	1000	LJUBLJANA
87	NADŠKOFIJA LJUBLJANA	Ciril Metodov trg 4	1000	LJUBLJANA
88	OBČINA BLED	Cesta Svobode 13	4260	BLED
89	OBČINA BOHINJ	Triglavska cesta 35	4264	BOHINJSKA BISTRICA
90	OBČINA CERKLJE NA GORENJSKEM	SLOVENSKA C.2	4207	CERKLJE
91	OBČINA DOBROVA-POLHOV GRADEC	UL.VLADIMIRJA DOLNIČARJA 2	1356	DOBROVA
92	OBČINA DOL PRI LJUBLJANA	DOL PRI LJUBLJANI 1	1262	LJUBLJANI
93	OBČINA DOMŽALE	LJUBLJANSKA C.69	1230	DOMŽALE
94	OBČINA GORENJA VAS - POLJANE	POLJANSKA C. 61	4224	GORENJA VAS
95	OBČINA GORJE	Zgornje Gorje 6b	4247	ZGORNJE GORJE

96	OBČINA HORJUL	HORJUL 57	1354	HORJUL
97	OBČINA JESENICE	Cesta Železarjev 6	4270	JESENICE
98	OBČINA JEZERSKO	ZG.JEZERSKO 65	4206	ZGORNJE JEZERSKO
99	OBČINA KAMNIK	GLAVNI TRG 24	1241	KAMNIK
100	OBČINA KOMENDA	ZAJČEVA C.23	1218	KOMENDA
101	OBČINA KRANJ	SLOVENSKI TRG 1	4000	KRANJ
102	OBČINA KRANJSKA GORA	Kolodvorska ulica 1a	4280	KRANJSKA GORA
103	OBČINA LUČE	LUČE 106	3334	LUČE
104	OBČINA MEDVODE	C.KOMANDANTA STANETA 12	1215	MEDVODE
105	OBČINA MENGEŠ	SLOVENSKA C.30	1234	MENGEŠ
106	OBČINA NAKLO	Stara cesta 61	4202	NAKLO
107	OBČINA PREDDVOR	DVORSKI TRG 10	4205	PREDDVOR
108	OBČINA RADOVLJICA	Gorenjska cesta 19	4240	RADOVLJICA
109	OBČINA SOLČAVA	Solčava 29	3335	SOLČAVA
110	OBČINA ŠENČUR	KRANJSKA C. 2	4208	ŠENČUR
111	OBČINA ŠK.LOKA	POLJANSKA C.2	4220	ŠKOFJA LOKA
112	OBČINA TRZIN	MENGEŠKA C.9	1236	TRZIN
113	OBČINA TRŽIČ	TRG SVOBODE 18	4290	TRŽIČ
114	OBČINA VODICE	KOPITARJEV TRG 1	1217	VODICE
115	OBČINA VRHNIKA	TRŽAŠKA C. 1	1360	VRHNIKA
116	OBČINA ŽELEZNIKI	ČEŠNJICA 48	4228	ŽELEZNIKI
117	OBČINA ŽIRI	TRG SVOBODE 2	4226	ŽIRI
118	OBČINA ŽIROVNICA	Breznica 3	4274	ŽIROVNICA
119	OZUL GORENJSKO LUO	Kranjska cesta 2	4202	NAKLO
120	Pašna skupnost Blegoš	Robidnica 1	4224	VAS
121	Pašna skupnost Brezje	Brezje 66	4243	BREZJE
122	Pašna skupnost Martinj vrh	Selca 25	4227	SELCA
123	Pašna skupnost Ratitovec – Klom	Prtovč 4	4228	ŽELEZNIKI
124	PAŠNA SKUPNOST SORICA	SP.SORICA 8	4229	SORICA
125	Pašna skupnost Šija	Peračica 7	4243	BREZJE
126	PS BEGUNJŠČICA	Begunje 85	4275	BEGUNJE NA GORENJSKEM
127	PS BELCA	Belca 36	4281	MOJSTRANA
128	PS GOZD MARTULJEK	Na Trati 7	4282	GOZD MARTULJEK
129	PS KOČNA	Plavški rovt 14	4270	JESENICE
130	PS PLANINA POD GOLICO	Prihodi 6	4270	JESENICE
131	PS PODKOREN	Podkoren 75	4280	KRANJSKA GORA
132	PS SREDNJI VRH	Srednji vrh 9	4282	GOZD MARTULJEK
133	PS SVETI PETER	Gorica 10	4240	RADOVLJICA
134	RS MKGP	Dunajska 22	1000	LJUBLJANA
135	RS MKGP IRSKGLR	Izpostava Kamnik	1240	KAMNIK
136	RS MKGP- IRSKGLR	Slovenski trg 1	4000	KRANJ
137	SIDG	ROŽNA UL. 39	1330	KOČEVJE
138	Sindikato kmetov Slovenije	Gospodinjstva ul. 6	1000	LJUBLJANA
139	SKZG	DUNAJSKA C.58	1000	LJUBLJANA
140	SLOVENSKI DRŽAVNI GOZDOVI	Rožna ulica 39	1330	KOČEVJE
141	TRIGLAVSKI NARODNI PARK	Ljubljanska cesta 27	4260	BLLED
142	UPRAVNA ENOTA DOMŽALE	Ljubljanska c. 69	1230	DOMŽALE
143	UPRAVNA ENOTA JESENICE - Oddelek za okolje in prostor, kmetijstvo in druge upravne naloge	Cesta Železarjev 6a	4270	JESENICE
144	UPRAVNA ENOTA KAMNIK	Glavni trg 24	1240	KAMNIK

145	UPRAVNA ENOTA KRANJ	Slovenski trg 1	4000	KRANJ
146	UPRAVNA ENOTA MOZIRJE	Savinjska c.7	3330	MOZIRJE
147	UPRAVNA ENOTA RADOVLJICA - Oddelek za okolje in prostor, kmetijstvo in druge upravne naloge	Gorenjska cesta 18	4240	RADOVLJICA
148	UPRAVNA ENOTA ŠK. LOKA	Poljanska c. 2	4220	LOKA
149	UPRAVNA ENOTA TRŽIČ	Trg Svobode 18	4290	TRŽIČ
150	ZGS CE LJUBLJANA	Večna pot 2	1000	LJUBLJANA
151	ZGS OE LJUBLJANA	Tržaška cesta 2	1000	LJUBLJANA
152	ZGS OE NAZARJE	Savinjska cesta 4	3331	NAZARJE
153	ZGS OE TOLMIN	Tumov drevored 17	5220	TOLMIN
154	ZRSVN OBMOČNA ENOTA KRANJ	PC Planina 3	4000	KRANJ
155	ZRSVN OBMOČNA ENOTA LJUBLJANA	Cankarjeva 10	1000	LJUBLJANA
156	ZVEZA LASTNIKOV GOZDOV	SLOVENSKA VAS 5	8232	ŠENTRUPERT

Priloga 6: Zapisnik javne predstavitve z opredelitvijo do pripomb na osnutek Dvoletnega načrta za II. Gorenjsko LUO za leti 2023 in 2024

Šifra: 3410-10/2023

Datum: 30.3.2023

ZAPISNIK

JAVNE PREDSTAVITVE OSNUTKA DVOLETNEGA NAČRTA ZA GORENJSKO LOVSKO UPRAVLJAVSKO OBMOČJE ZA LETI 2023-2024 (dalje DLUN)

Javna predstavitve je potekala v sredo, 29.03.2023 ob 11.00 h v prostorih gostilne Kersnik, Kranjska cesta 2 a, 4202 Naklo

Javne obravnave se je udeležilo 36 oseb. Seznam udeležencev je v prilogi.

Vabilo je bilo poslano 155 naslovov različnih organizacij ter članom sveta ZGS OE Kranj. Seznam vabljenih organizacij je prikazan v predlogu načrta.

Na začetku je vse prisotne pozdravil Martin Umek, vodja OE Kranj, Zavod za gozdove Slovenije (dalje ZGS). Predstavil je zakonske podlage in postopek za sprejemanje DLUN. Osnutek načrta so določili na svetu OE Kranj, 10. 03. 2023.

Sledila je predstavitve osnutka načrta, ki sta jo izvedla Aleš Pičulin, (višji sodelavec I, OE Kranj, ZGS) in Blaž Černe (višji sodelavec I, OE Bled, ZGS).

Aleš Pičulin je predstavil značilnosti Gorenjskega lovsko upravljavskega območja. Predstavil je ukrepe v okolju, izplačilo škod, popise objedenosti in bistvene spremembe v primerjavi z zadnjim dvoletnim načrtom ter zadnjim šest letnim obdobjem.

Blaž Černe je povedal, da je v osnutku DLUN obravnavano 24 živalskih vrst, nato pa je predstavil višino odvzema za posamezno vrsto, realizacijo odvzema v preteklem obdobju, strukturo odvzema, odstrel, izgube in dopustna odstopanja.

V času javne razgrnitve (14 dni), so bile prejeli 4 pripombe, katere je tudi predstavil.

Po predstavitvi je besedo prevzel vodja OE Kranj Martin Umek, ki se je obema zahvalil za predstavitve in povedal, da bodo pripombe obravnavane v osnutku DLUN.

Sledi razprava.

Besedo je dobil Stane Bergant (SKS, ZDEKS, lastnik, lovec), ki je postavil vprašanje, če se bo z načrtovanim odvzemom jelenjadi že poseglo v glavnico (odvzem višja od prirastka), oz. če že vemo kje smo?

Odgovor mu je podal Blaž Černe, ki je povedal, da smo en prelom v preteklosti že prelom v letu 2005-2006, tudi s pomočjo dobre zime. Računajo, da bi z dvema dobrima odvzemoma in temi številkami morali cilj doseči.

Gospod Stane Bergant zastavi vprašanje, kako bomo vedeli, če sledimo cilju zmanjšanja?

Blaž Černe je povedal, da na Jelovici poteka pilotni projekt, v sodelovanju z Biotehniško fakulteto (štetje iztrebkov jelenjadi, popis objedenosti in monitoring jelenjadi s foto pastmi), z namenom pridobitve boljše ocene kje smo. Dvom v pravilnost predlaganih števil pa bo vedno prisoten.

Franc Miklavčič (Društvo lastnikov gozdov Gorenjske) je poudaril, da naj gre prijava škod v elektronsko obliko, da imajo največ škod zaradi objedenosti, da mora biti cilj zmanjšanje števila jelenjadi. Pohvalil je realizacijo odvzema jelenjadi, ter izpostavil dilemo, kako olajšati odvzem lovcem? Predlagal je rešitev, da naj bi se lov izvajal podobno kot pri divjem prašiču, tudi z uporabo nočne optike. Pripombe je podal tudi v pisni obliki.

Pohvalil je vse lovce na Gorenjskem, za vse ure čakanja, sanacijo škod ter poudaril, da lastniki gozdov želijo v svojih gozdovih imeti pomlajeno jelko, gorski javor, brest.

Odgovoril je Blaž Černe. Povedal je, da je prijava škode določena v Zakonu o divjadi in lovstvu in poudari, da tudi on želi, da se škode evidentira in da bi bilo njeno evidentiranje obvezno. Komentira tudi, stavek »cilj pri upravljanju jelenjadi ostaja nespremenjen« kar pomeni, da je osnovni cilj zmanjšanje številčnosti jelenjadi.

Poudari, da na območju neželene prisotnosti model ni optimalen, če sprostimo vse kategorije jelenov brez vezave, se odstrel pri košutah močno zmanjša. Povečati bi se moral ne samo odvzem jelenov, temveč tudi košut, večno vprašanje pa je, kako zagotoviti optimalen odvzem.

Darko Veternik LPN Kozorog Kamnik

Poudari, da človek močno posega v območje jelenjadi (24h aktivnosti v gozdu, velika motnja za divjad). Poudari, da ni konflikta med divjadjo in gozdom, temveč je za konflikt kriv človek, vzorčna povezava človek/divjad, da je jelenjad zaradi vplivov človeka postala škodljiva vrsta.

Poudaril je, da jelen z žretjem pionirskih vrst in slabih travinj pripomore k plemenitim drevesnim vrstam in boljšim travinjem, s tem ustvari ekosisteme ugodnejše za žuželke, da je hrana za zveri, z njegovim rogovjem pa doprinese k viru kalcija in fosforja.

Pove, da je številčnost v odstrelu dober korak, vendar težko dosegljiv. Pozove člane MKGP-ja, da jim pomagajo s spremembo lovnih dob. Poudari, da je sedanji gozd monokultur smrek umetni izum človeka in ni odporen, da moramo te monokulture spremeniti v stabilen gozd in pozval, da moramo tu vsi sodelovati: lovci, gozdarji, turistični delavci, da je to preveliko breme samo za lovce.

Poudari, da bi bilo potrebno nujno urediti cone počitka za jelenjad.

Izpostavi tudi število odstrela šoj, da se mu zdi število veliko in da je šoja naravni pogozdovalec.

Odgovori Blaž Černe, da plan šoj ni zavezujoč in da ga lahko vsak upravljavec lahko prilagodili svoj potrebam. Res je, da je šoja pogozdovalec, res je pa tudi, da lahko dela tudi škodo v sadovnjakih.

Oglesi se **Martin Umek**, ki poudari usklajenost med gozdarskim in lovsko upravljavskim načrtovanjem.

Česen Drago (KGZK Tržič) pove, da je na Kriškem polju ogromno škode po srnjadi ter opozori na problematiko kako je z lovno in nelovno površino?

Blaž Černe pove, da je stanje poznano, da je zadeva obravnavana in je na pristojnem ministrstvu. Pove, da če je nelovna površina tam ni odstrela ter, da se je na tem območju že v preteklosti močneje posegalo v populacijo srnjadi.

Martin Umek poudari, da je potrebno reagirati na škodo v zakonsko določenem roku, drugače je odškodnina nedosegljiva. Karta med lovno in nelovno površino je bila na tem območju neusklajena.

Franci Pogačnik (Metropolitana)

Pohvali lovce za realizacijo in pove, da ga skrbi staranje populacije lovcev. Poudari, da bi se morala metoda popisa škod od divjadi prilagoditi. Glede na višino odstrela bi se delež škod v gozdovih moral zmanjšati in da je jelka nujno potreben sestavni del gozda. Pripombe poda tudi v pisni obliki.

Blaž Černe odgovori, da na Jelovici že poteka projekt, da se zadeva optimizira.

Jernej Avsenek (predsednik OZUL Gorenjske)

Pripombe na osnutek načrta je oddal v pisni obliki, ki jih prilagamo v priponki.

Blaž Černe odgovori, da bodo pripombe preučili in nanje tudi odgovorili. Upravljalci se zavedajo, da je potrebno med jelenjad smelo poseči.

Martin Umek pojasni postopek sprejemanja DLUN na ZGS in oblikovanja višina odvzema pri jelenjadi. Poudari, da z višjim načrtovanim odvzemom jelenjadi v primeru Jelovškega bazena ne želijo kaznovati dobre realizacije lovcev v preteklih dveh letih in da se zavedajo izzivov pri doseganju realizacije načrtov (obremenitev aktivnih lovcev, motenje lova). Opozoril je na povečevanje prijav škod po objednanju in lupljenju, trenutno se pojavljajo večinoma v LPN Kozorog Kamnik, ko pa se bodo začele pojavljati v LD, bo to močno vplivalo na članstvo v LD in intenziviranje odvzema jelenjadi.

Andrej Jenstrle (LD Sorica, lastnik gozda)

Pove, da je lovec in da je uplenil v okolici njegove kmetije 20 kosov jelenjadi in smjadi. Na škodah v gozdu pa se ne pozna nič. Prebivalci Baške grape morajo vse vrtove zavarovati z 2 m visoko ograjo. Metoda za ocenjevanje škod ni dobra, revirni gozdar pa bi moral z aplikacijo evidentirati škodo na terenu. Zahteva, da bi se dovolil nočni lov.

Imajo ogromne motnje v gozdnem prostoru zaradi gorskih kolesarjev, turnih smučarjev in pohodnikov. Divjad nima več miru, posledično izstopa v mraku in so zato škode vse večje, lov pa vse težji.

V svojih gozdovih opaža vznik jelke, tu so jelovo – bukova rastišča, vendar jelenjad poje že klice jelke in tako ostajajo monokulture bukve in smreke, ki so močno poškodovane. V dokaz prinese pol metra visoko popolnoma objedeno jelko, staro vsaj 20 let.

Predlaga številom odvzema 1100 osebkov jelenjadi na območju Jelovice z okolico.

Stane Bergant (SKS, ZDEKS, lastnik, lovec)

Pove, da sta dva razloga zakaj se lovci branijo povišanega odstrela jelenjadi.

Prvi razlog je strah pred sankcijami in drugi, da želijo lovci bogata lovišča. Tudi on poudari pomembnost uvedbe nočnega lova.

Postavi vprašanje: Ali je volk neizbežen za ravnovesje, ali moramo imeti volka v teh gozdovih? Kako je tu s pravicami gorskih kmetov, degradacija lastninskih pravic.

Blaž Černe pove, da se lastnike upošteva in da so velike zveri prišle k nam po naravni poti, da so zavarovana vrsta in je njihov status zakonsko urejen.

Urška Srnec (MKGP)

Pohvali, da je osnutek načrta dober. Pohvala gre tako lovcem kot načrtovalcem.

Pove, da bi morali odvzem jelenjadi poenotiti po vseh ekoloških enotah, da je dejstvo, da je številčnost jelenjadi naraščala.

Argumentira, da je potrebno aktivno poseči v populacijo in da je strah pred sankcijami odveč. Če so objektivni razlogi nedoseganja načrta, jih inšpektor ne bo kaznoval.

Poudari, da za jelenjad v Bernski konvenciji nočni lov ni dovoljen, morda bi lahko bil dovoljen le ob polni luni.

Pove, da je ministrstvo ažurno pri izdajanju odločb, izdajajo odločbe, da si želijo dobrih načrtov in čim manj izrednih odločb (primer šakal).

Glede popašenosti imajo ciljno raziskovalni projekt, metoda je širše sprejeta, v interpretaciji rezultatov so sodelovali lovci in gozdarji.

Franč Grohar (LD Sorica, predsednik agrarne skupnosti Zgornja Sorica)

Prisotne so ogromne škode, imajo 70 % poškodovanih smrekovih gozdov, ki so bili umetno pogozdeni. Imajo tudi upad pri košnji, ker jim jeleni popasejo krmu.

Poudari problem odpiranja gozdov s cestami in vlakami, saj s tem ustvarjamo še več motenj v gozdni prostor z rekreativci in turisti.

Predlaga število odvzema 1100 kosov jelenjadi na območju Jelovice z okolico.

Miran Hafner (LD Jošt - Kranj)

Pohvali osnutek načrta, da je dober, da je čas za večji poseg pri jelenjadi, opozori, da gre že v naslednjem načrtu lahko višina odstrela navzdol. V temi velikih zveri opozori, da ni ukrepov v smeri trajnostnega gospodarjenja. Spodbudi ZGS k bolj aktivni vlogi pri pridobivanju odločb za odstrel.

Andrej Avsenek (vodja OE Bled, ZGS)

Predstavi problem v Kranjski Gori, kjer se nahaja trop volčjih križancev. Ministrstvo je s tem seznanjeno, vendar že pol leta čakajo na odločbo. Poudari da ZGS ne beži od problemov, da so se na Gorenjskem lovci in gozdarji zblížali, saj se zavedajo, da so skupni uporabniki prostora, kjer je usklajenost nujna. Tudi on pozove po nujni regulativi obiska gozdov, saj v njih ni več miru. Poudari pomembnost gozdnega nadzora.

Matija Stergar (vodja Služba za lovsko načrtovanje, centralna enota ZGS)

Zahvali se za vse pripombe in pohvali načrtovalce. Komentira, da ni nasprotovanja cilju, da se vsi strinjajo, da je treba zmanjšati delež jelenjadi, da bodo pripombe preučili in tudi preučili optimalno pot kako ta cilj doseči. Glede velikih zveri pove, da ZGS ogromno dela na njih s proaktivnimi pristopi, da morajo zagotavljati ugodno stanje. Delajo tudi na ukrepih, predlagajo glede odstrel

Franč Miklavčič (Društvo lastnikov gozdov Gorenjske)

Pove, da cilj pri jelenjadi ne sme biti nespremenjen, temveč je cilj znižanje števila. Opozori na problem širjenja velikih zveri in da dolgoročni načrti stojijo na ministrstvu.

Oglasi se **Stane Bergant (SKS, ZDEKS, lastnik, lovec)**, ki pove, da bi lahko nadzor dali lovskim čuvajem.

Urška Srnc (MKGP) poudari, če sistem izdajanja izrednih odločb ne deluje, naj se njih obvesti, da lahko posredujejo, da lastnina ni absolutna.

Darko Veternik (LPN Kozorog Kamnik) je rekel, da je potreba po večjem deležu odvzetih košut.

Jernej Avsenek (predsednik OZUL Gorenjske) je izpostavil, da bi morala biti prekrškovna obravnava za namerno motenje lova.

Urška Srnc (MKGP) je rekla, naj se poda pripombe na spremembe Zakonu o divjadi in lovstvu do 1. aprila na e-demokraciji.

Tomaž Paulus (predstavnik občin v svetu zavoda ZGS OE Kranj) pove, da je število škodnih primerov v Lovski družini Škofja Loka res visoko, kljub temu, da imajo le 3% vse površine Gorenjskega LUO.

Blaž Černe mu odgovori, da Škofja Loka evidentira vse škode in da je škoda največja zaradi ritja divjega prašiča.

Urška Srnec (MKGP) pove, da država ne bo spreminjala obravnave škod, da je škodo treba pisno prijaviti v treh dneh od nastanka. Prijava škode je na strani oškodovanca.

Martin Umek izpostavi, da se gozdni prostor spreminja, vse več imamo vremenskih ekstremov, zato je gozd v stresu in slabem stanju. Povečuje se ne samo odvzem divjadi, temveč tudi gozdarjenje z gozdom, zaradi ujme sanitarne sečnje, vse več imamo motilcev v prostoru, omejitev pri doseganju zastavljenih gozdnogospodarskih in lovskoupravljaljskih ciljev. Potrebno je regulirat vstop v gozd, vendar je to na strani politike. Lovcem iz LD Sorica odgovarja, da je število odvzema 1100 osebkov jelenjadi v območju Jelovice 18 % od načrtovanega plana odvzema v osnutku DLUN za to območje, kar je skoraj mogoče doseči z dopustnimi odstopanji. Čas bo pokazal, če bo naslednji plan opravičeno manjši ali bo potrebno plan še povišati.

Andrej Jenstrle (LD Sorica, lastnik gozda) vpraša, kdo naj oceni škodo, na koga naj se obrne.

Urška Srnec (MKGP) odgovori, da lovška družina mora oceniti škode, potem je komisija, sodni izvedenec in sodišče. Pri nas ni točno definirano kaj je škoda, zato je potrebno potencialne škodne primere res prijaviti.

Blaž Černe se zaveda, da je v LD Sorica problem in da bodo z razdelilnikom odvzema naredili tako, da bodo imeli večji vpliv na regulacijo jelenjadi.

Stane Bergant (SKS, ZDEKS, lastnik, lovec) pove, da Zakon o lovstvu dobro rešuje škodo, da nimamo primerne metodologije o popašenosti in objedenosti v gozdu.

Urška Srnec (MKGP) odgovori, da ni enotne metodologije, ker so gozdovi različni in da pristojna komisija naredi oceno o popašenosti po priporočilih, da sistem tako deluje.

Martin Umek pozove, da je potrebno pripombe in predloge glede dopolnitev Zakon o divjadi in lovstvu dati na e-demokracijo do 1. aprila.

Tomaž Paulus (svet zavoda ZGS OE Kranj) je rekel, da je potrebno sistem škode poenostaviti.

Martin Umek se zahvali vsem prisotnim za sodelovanje in zaključi javno obravnavo DLUN ob 13:45.

Zapisala:

Barbara Tekavec

Martin Umek, univ. dipl. inž. gozd.

Vodja ZGS OE Kranj

Digitally signed by

MARTIN UMEK

Date: 2023.03.31

21:46:28 +02'00'

Priloge:

- seznam povabljenih na javno obravnavo osnutka DLUN za gorenjsko LUO za leti 2023-2024,
- seznam prisotnih na javno obravnavo osnutka DLUN za gorenjsko LUO za leti 2023-2024,
- Pripombe lovška družina Šmarna gora
- Pripomba lovška družina Sorško polje
- Pripombe MKGP
- Pripombe Društvo lastnikov gozdov Gorenjske
- Pripombe Metropolitana d.o.o.
- Pripombe OZUL Gorenjske

Pripombe lovška družina Šmarna gora

Lovska družina Šmarna gora

LD Šmarna gora
Zavrh 30
1211 Lj.-Šmartno

ZLD Gorenjske
Kranjska cesta 2
4202 Naklo

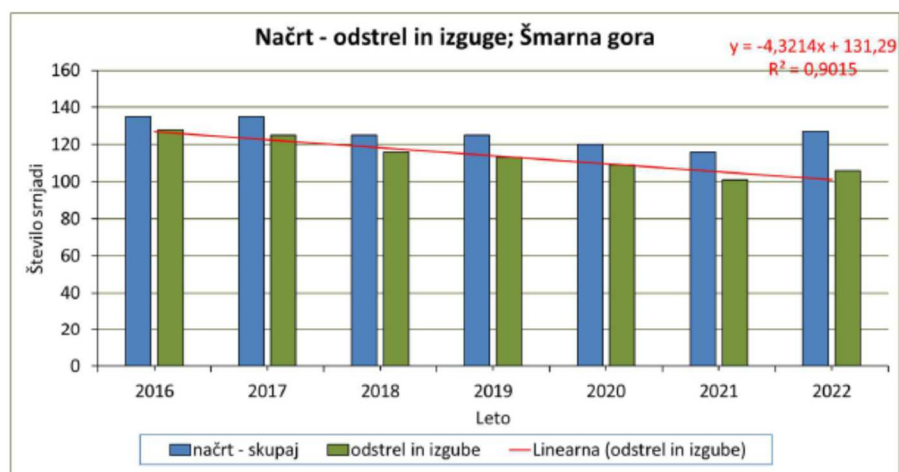
Spoštovani,

Lovci LD Šmarna gora bi radi opozorili na naše težave pri izvzemu srnjadi, saj je v našem lovišču prisoten šakal.

Iz naše evidence je razvidno, da je upad števila srnjadi verjetno tudi posledica prisotnosti šakala in tudi drugih dejavnikov (večja prisotnost ljudi v gozdu). V zadnjem letu smo težko realizirali plan izvzema, predvsem pri mladičih.

Iz preglednice je tudi razvidno, da je bilo 2006 najnižji (77 glav) izvzem srnjadi in po devetih letih prišli na najvišji (100% - 158 glav). Sedaj pa nam število srnjadi konstantno pada. Tako, da smo izvzem v lanskem 2022 letu dosegli v 83,5% planu, s tem, da nam je LD Vodice pomagala pri izvzemu z dvema kosoma mladičev.

Lovci iz LD Šmarna gora se zavedamo težav in poskušamo realizirati plan, vendar tren nakazuje, da je, bo iz leta v leto težje. Zato prosimo, da se za lovišče LD Šmarna gora načrtuje zmanjšan plan izvzema srnjadi.

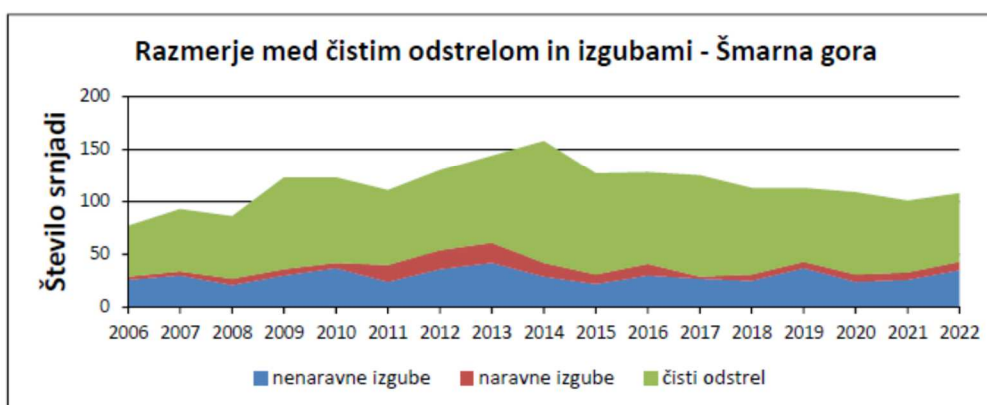

Lovska družina Šmarna gora

SRNJAD LD ŠMARNA GORA

Oddelek in zbirke	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj	% spol	% skupaj
Starostna in spolna kategorija leto																				
moški M	4	13	15	20	24	11	20	17	15	13	18	14	12	13	11	9	10	239	24,1	12,1
ženske ž	14	16	12	17	16	21	20	23	32	22	22	24	23	21	20	19	20	342	34,4	17,4
srnjaki 2+	19	19	17	25	23	24	29	28	30	27	30	26	24	24	22	24	21	412	41,5	20,9
skupaj SRNJAKI	37	48	44	62	63	56	69	68	77	62	70	64	59	58	53	52	51	993	100,0	50,4
moški Z	12	18	16	24	27	24	19	24	33	24	21	25	18	24	22	17	15	363	37,2	18,4
moščice	9	11	10	14	11	10	11	14	12	13	13	12	17	6	13	10	14	200	20,5	10,2
srne 2+	19	16	16	23	22	21	31	38	36	26	24	24	22	25	21	22	26	414	42,4	21,0
skupaj SRNE	40	45	43	61	60	55	61	76	81	65	58	61	57	55	56	49	55	977	100,0	49,6
SKUPAJ: oddelek in zbirke	77	90	86	123	123	111	130	144	158	127	128	125	116	113	109	101	106	1970		100,0

Odstrel in izgube v primerjavi z načrtom																		
kategorija / leto	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	skupaj
načrt - skupaj	100	90	90	118	126	121	115	120	136	135	135	135	125	125	120	116	127	2034
odstrel in izgube / načrt	77,0	103,3	95,6	104,2	97,6	91,7	113,0	120,0	116,2	94,1	94,8	92,6	92,8	90,4	89,8	87,1	83,5	95,9
delež SRNJAKOV	48,1	51,6	51,0	50,4	51,2	50,5	51,1	47,2	48,7	48,6	54,7	51,2	50,9	51,3	48,6	51,5	48,1	50,4
delež srnjakov 2+	24,7	20,4	19,8	20,3	18,7	21,6	22,3	19,4	19,0	21,3	23,4	20,8	20,7	21,2	20,2	23,8	19,8	20,9
delež mladik (mladiči, enoletni) na glade na spol	50,8	62,4	61,6	61,0	63,4	59,5	53,8	54,2	58,2	56,7	57,8	60,0	60,3	56,6	60,6	54,5	55,7	58,9

Z lovskimi pozdravi.

predsednik LD Šmarna gora

Leon Merjasec,

Pripomba lovska družina Sorško polje

LD SORŠKO POLJE
Meja 10, 4211 Mavčiče

Kranj; 24. marca 2023

Zadeva: Šakal in dvoletni plan odstrela srnjadi za leto 2023/24

V letošnjem letu smo od 1. 1. do 15. 3. 2023 uplenili 33 šakalov. Več deset osebkov se je med lovom tako ali drugače izmuznilo, sicer bi bila številka odstrela lahko še večja. Zanimivo je, da kljub manjši populaciji srn, število šakalov še vedno narašča. V lovski družini lahko le ugibamo, kaj je njegova sekundarna prehrana, da je trend razvoja zlatega šakala tako pozitiven.

Ugotavljamo tudi, da je šakal na Sorškem polju eskaliral. Tudi če se šakala že danes uvrsti na seznam divjadi, ki bi se jo lahko lovilo celo leto, je populacija na predelu Sorškega polja ušla izpod nadzora.

Obvezno bi ga bilo potrebno uvrstiti med lovno vrsto, ki bi se jo lovilo celo leto.

Menimo, da se ne da ustaviti naraščanje številčnosti populacije šakala, prav tako upravljanje z njim.

Realizacija plana odstrela srnjadi v vseh starostnih razredih za dvoletni plan 2023/24 bo zaradi številčnosti tega oportunističnega plenilca težko izvedljiva.

Veseli nas, da boste v *II. Gorenjsko lovskem upravljalskem območju* upoštevali naša priporočila pri odstrelu in gospodarjenju srnjadi v LD Sorško polje.

S spoštovanjem in lovski pozdrav

Član UO LD Sorško polje
Boštjan Juvan

Poslano:

- 1) ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE, OE Kranj, **g. Aleš Pičulin**
- 2) ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE, OE Kranj, **g. Blaž Černe**
- 3) IO OZUL Gorenjskega LUO, **g. Jernej Avsenak**
- 4) ZLD Gorenjske, **g. Drago Goričan**
- 5) Arhiv LD Sorško polje

Pripombe MKGP

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KMETIJSTVO,
GOZDARSTVO IN PREHRANO

DIREKTORAT ZA GOZDARSTVO IN LOVSTVO

Sektor za lovstvo

Dunajska cesta 22, 1000 Ljubljana

T: 01 478 91 44

F: 01 478 90 21

E: gp.mkgp@gov.si

www.mkgp.gov.si

Zavod za gozdove Slovenije
Območna enota Kranj
Cesta Staneta Žagarja 27b
4000 Kranj

Številka: 3410-5/2023/2

Datum: 21. 3. 2023

Zadeva: Pripombe na Dvoletni načrt za II. Gorenjsko LUO za leti 2023-2024

Spoštovani,

na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: ministrstvo) smo pregledali osnutek Dvoletnega načrta za II. Gorenjsko LUO za leti 2023-2024 in nanj pošiljamo naslednje pripombe:

Stran 44 (4.2 Navadni jelen / Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema)

Glede na presojo uspešnosti upravljanja, oceno stanja populacije (*Številni kazalniki potrjujejo, da se jelenjad v Gorenjskem LUO številčno krepi in prostorsko širi. Najbolj izrazito širjenje poteka v smeri Poljanske doline in Polhograjskih dolomitov.*) in postavljenih ciljev (*Glede na sedanje stanje želimo njeno gostoto znižati v vseh treh prostorskih enotah. Preprečiti želimo njeno prostorsko širjenje in številčno krepitev na območja neželene prisotnosti.*) menimo, da postavljeni ukrepi ne sledijo zapisanim ciljem oziroma, da s takšno višino odvzema, kljub strukturi, ne moremo dosegati zelenih ciljev. Predlagamo višji odvzem navadnega jelena v celotnem LUO, in sicer vsaj za 30 % glede na zadnji dvoletni načrt v tem LUO. Podoben načrtovan odvzem, kot je že predviden za območje Jelovice z obrobjem tako predlagamo tudi za območje Vzhodnih Karavank in Kamniško Savinjskih Alp ter območje Zahodnih Karavank.

Zaradi večje jasnosti naj se v drugem stavku tretjega odstavka Za besedilom: »Številčni odvzem ima« doda naslednje besedilo: »v teh revirjih«.

Stran 45

V zadnjem stavku na tej strani predlagamo črtanje besedne zveze »nagradni odstrel«. Ostane naj zgolj »odstrel«. Ta besedna zveza naj se popravi v celotnem načrtu.

Stran 1 od 2

Prosimo tudi za pojasnilo istega stavka, in sicer zakaj lahko ta odstrel določena lovišča koristijo **le v prvem letu** veljavnosti načrta? V kolikor za tem stavkom ne stoji strokovna ali druga logična razlaga, predlagamo, da časovno komponento črtate. Enako velja tudi za četrti, peti in šesti odstavek na strani 46.

Stran 66 (4.7 Divji prašič / Ukrepi in usmeritve)

Za drugim odstavkom predlagamo dva nova odstavka, ki naj se glasita:

»V skladu z 12. členom ZNUAPK in Sklepom o določitvi visoke stopnje ogroženosti zaradi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih (Uradni list RS, št. 10/21) je pri intenzivnem odstrelu divjih prašičev dovoljena uporaba umetnih virov svetlobe, strelnih namerilnikov z napravo za elektronsko ojačevanje svetlobe oziroma z infrardečo napravo ali namerilnikov s termičnim (IR) senzorjem.

V skladu z istim členom MKGP vsako leto upravljavcem lovišč in LPN izplačuje stimulacijo za izvajanje intenzivnega odstrela divjih prašičev v preteklem letu (za vsakega odstreljenega divjega prašiča, ki presega izračunano osnovo, ki je za vsako lovišče objavljena na osrednjem spletnem mestu državne uprave) ob upoštevanju biovarnostnih ukrepov v skladu z načrtom ravnanja.«

Hvala in lep pozdrav,

Pripravila:
mag. Urška Srnec
vodja Sektorja za lovstvo

Tomaž Hrovat
v. d. generalnega direktorja

Poslati: ZGS, OE Ljubljana, Tržaška cesta 2, 1000 Ljubljana, OEKranj@zgs.si, ales.piculings@zgs.si, blaz.cerne@zgs.si – po e-pošti

V vednost: ZGS, Večna pot 2, 1000 Ljubljana, zgs.tajnistvo@zgs.si, miha.marence@zgs.si, matija.stergar@zgs.si – po e-pošti

Pripombe Društvo lastnikov Gorenjske

Društvo lastnikov gozdov Gorenjske
Franc Miklavčič
franc.miklavcic@gmail.com

Datum: 28. 3. 2023

Pripombe na LUN 2023 – 2024

V nadaljevanju bom navedel nekaj pripomb društva na LUN 2023 – 2024:

- Zimsko krmljenje (st. 10 – 11) – primerjave z leti 1995 in 2014 so zavajanje, saj je količina položene voluminozne krme zadnja tri leta nespremenjena, okrog 100 ton, in se ne zmanjšuje.
- Plan 85 ton (23-24) je napredek, samo je potrebna zaveza, da se količina položene krme ne preseže. Dopustno odstopanje od plana (st. 17) dopušča neomejeno povečanje.
- Privabljalno krmljenje: povprečje obdobja 2017-2022 je 47 ton močne krme letno, 2021-2022 pa 50 ton. Plan za naslednji dve leti ja 110 ton, dobrih 150 kg korusa in ostale močne krme dnevno. Nedopustno, in zakaj povečanje? To pomeni 17% povečanje. Do leta 2005 je bilo v ta namen položeno okrog 30 ton močne krme.
- Stran 18. - privabljalno krmljenje piše: V primeru, da posamezna lokacija privabljalnega krmljenja zaradi posekanega drevja zaradi ujm oz. lubadarja postane neprimerna jo je tekom leta dovoljeno nadomestiti z novo. Upravlavec lovišča je o tem dolžan obvestiti ZGS in lovsko inšpekcijo. **Pripomba – in pridobiti pisno soglasje lastnika zemljišča.**
- Stran 20. – lovski objekti. Plan je postavitev 125 prež in 15 krmišč. **Pripomba – pisno soglasje lastnika.**
- Stran 22. – povzročene škode. Leta 2008, (LUN 2010-2020) ko je bilo jelenjadi vsaj pol manj so bile evidentirane naslednje škode: divji prašič 121.845 €, jelen 24.623 € in srnjad 22.216 €. Škode v obdobju 2021 – 2022: divji prašič 45.140 €, jelenjad 3.514 € in srnjad 407 €. V gozdovih je škoda po jelenjadi **0,00 €**, kljub temu da smo »državni prvaki« v objedenosti mladja (popis objedenosti st. 27 – 34). to pomeni da je nekaj zelo narobe s sedanjim načinom prijavljanja škode. **Pripomba, tudi za MKGP – elektronski način prijave škode s strani lastnika, tako da prijava gre istočasno upravljalcu lovišča, Zavodu za gozdove in MKGP. Škoda se oceni in evidentira, odškodnina pa je stvar dogovora lastnik – upravljalec. Še vprašanje: kaj pomeni 25.499,66 € škode po srnjadi na nelovnih površinah (21-22)?**
- Stran 35. – srna. Glede na številčnost srnjadi bi lahko bil odvzem tudi večji, razen Sorškega polja (šakal) in platoje Jelovice in Pokljuke (volk in ris). Ko izgube znašajo več kot 26 % odvzema, je stalež prevelik. S trditvijo, da večjih škod na kmetijskih in gozdnih zemljiščih ne zaznavamo (st.36), se lastniki ne strinjamo.
- Stran 41. – jelen. Najprej pohvala lovcem za realizacijo 1100 glav jelenjadi letno. Ali je to odvzem naravne reprodukcije bo pokazal čas, po našem mnenju pa še ne.
Stran 43. Prilagojeni cilj piše: *Cilj upravljanja z navadno jelenjadjo ostaja nespremenjen.*
Pripomba: Cilj mora biti znižanje številčnosti na stalež, ki bo omogočal naravno pomlajevanje vseh drevesnih vrst: jelke, javorja, bresta in ostalih plemenitih listavcev, macesna, tudi hrasta in bora.
Stran 46. - Območja, kjer prisotnost jelenjadi ni zaželena: popolnoma se strinjamo, da se pokriva samo jelena 5+, če hočemo omejiti širjenje jelenjadi, čeprav je to verjetno »napaka«, katera bo z novim 10-letnim načrtom »odpravljena«, vsaj tak je bil predlog.
Stran 47. piše: Kakršno koli omejevanje odstrela mulaste jelenjadi (teleta, junice, košute) v robnem območju in območju neželene prisotnosti jelenjadi šteje za kršitev načrta.
Pripomba: Kakršno koli omejevanje odvzema jelenjadi vseh kategorij, z internimi akti upravljalcev lovišč, v robnem območju in območju neželene prisotnosti jelenjadi šteje za kršitev načrta.

Če je želja načrtovalca resnično zmanjšati stalež jelenjadi v robnem območju in območju neželene prisotnosti, potem omejitev pri odvzemu ne sme biti. Prisotnost košut je podobna številu jelenov 5+, zato je tako pokrivanje smiselno. V nasprotnem primeru se pojavlja vprašanje ali odvzeme načrtuje stroka, ali »lovska fovšija«.

- Stran 49 in 50. – damjak in muflon. To sta dve alohtoni živalski vrsti, katerih prihodnost bosta »uredila« volk in ris.
- Divji prašič – prilagojenji cilj, stran 64 piše:
Cilj upravljanja se spremeni. V južnem delu na območju Polhograjskih dolomitov in dela Poljanske doline želimo številčnost znižati. Znižati želimo obseg škod na kmetijskih površinah.
Pripomba: Društvo lastnikov gozdov Gorenjske to odločitev močno podpira. Podobno bi se moral spremeniti tudi cilj upravljanja pri jelenjadi, s čemer bi gozdove razbremenili objedanja.
Še vprašanje. Zakaj je bila na odločbi za poseg v populacijo divjega prašiča izven lovne dobe izpuščena LD Poljane, čeprav je tretja po škodah, in šesta po številu škodnih primerov?

Pripombe Metropolitana d.o.o.

METROPOLITANA d.o.o.

Mačkova ulica 6, p.p.1990, SI-1000 Ljubljana • Tel: +386 31 83 41 31 • e- pošta: franc.pogacnik@metropolitana.si

Številka: M-...../2023-FP

Datum: 29.3.2023

ZAVOD ZA GOZDOVE
OBMOČNA ENOTA KRANJ

ZADEVA: Pripombe, vprašanja in mnenja glede LUN 2023/2024 za Gorenjsko LUO

Pozdravljeni!

Ob analizi osnutka LUN za Gorenjsko LUO za leti 2023 in 2024 podajamo naslednje pripombe, mnenja in vprašanja:

-str. 13: Ukrepi za varstvo in monitoring, podnaslov:... Dejanska in pravilna izvedba ukrepov varstva... imate navedena dopustna odstopanja: »... vsaj 80 % realizacije, navzgor je dovoljeno **neomejeno preseganje**...«. To velja torej tudi za zimsko krmljenje, ki se zadnja leta ne zmanjšuje kljub načrtom ter izvedbi in še dodatni želji po zmanjšanju staleža parkljarste divjadi (jelenjadi)?! Predpisan ukrep in dovolilo je kontradiktorno.

-str. 14. Grmišča- **čestitke za njihov poudarek** v načrtu; na njih bi se moralo bistveno več delat, ker so bogat vir hrane prvi dve leti po obnovi grmišč.

-str. 17: muflon in njegova **alohtonost**; zakaj se ga ob očitnem »zajedanju« avtohtone srnjadi še vedno preferira? Podobno je z damjakom, povsem tujo vrsto!

-str.20. Visoke preže in krmišča: naj se navede **striktno določilo**, da naj bodo to prostostoječi objekti, brez naslanjanja in poškodovanja dreves ter z usklajeno lokacijo z lastnikom zaradi gozdne proizvodnje.

-str. 20- Preglednica škod 3.2.1: je slabo pregledna po letih in delno zavajajoča: npr. škoda 2017/2022 za jelenjad znaša 6.538,36 Eura, samo v letu 2021/2022 pa je 3.514,36 Evra! Nadalje: škode po jelenjadi v gozdovih za leta 2017/2021 znašajo »samo« 440 Evrov in za leto 2021/2022 čistih 0,00 Evrov (Bogdej, da bi bilo to res!)? Poznavalcem razmer po terenu v gozdovih je jasno, da s temi številkami nekaj ni uredi. Predpostavljam, da so rezultat nas neaktivnih lastnikov glede škod ali pa napačnega zajemanja oz prijavljanja. Vsi, tako načrtovalci kot lastniki se pa ob tem podatku moramo zamisliti in za relevantnost odločanja sistem spremeniti, da nam »zrcalo« ne bo lagalo.

-str. 22, zadnji odstavek: »... da lastniki kot dobri gospodarji zavarujejo svoje premoženje...«. Ja, saj marsikje to lastniki tudi delajo(mo), če le imajo na razpolago ustrezne zaščitne pripomočke. In vlagajo(mo) ogromno količino ur v to. A vsi vemo, da se pa vseh površin ne da zaščititi, gozdov pa sploh niti ne sme ograditi. Olupljen drogovnjak tako iglavcev kot listavcev pa pomeni predčasen zaključek lastnikove naložbe v 80-120 letni prirastek kvalitetnega lesa, kjer je realna odškodnina že za 1 ha takega gozda višja od večletnega proračuna pristojne LD! In ker vemo, da je divjad sestavni del gozda ter ker smo lastniki složni z lovci pri aktivnem gospodarjenju z divjadjo, gredo take stvari povečini na »blag« način skozi. A večno to ne gre; zato je nujno aktivno in močno gospodarjenje s populacijami!

-str. 23: Odškodnine po divjem prašiču maksimalne v zadnjem 6 letnem obdobju, kar 86 % vseh škod! **Zaskrbnjujoče** zaradi močnega obroda žira in kostanja v lanskem letu, kar pomeni še povečano populacijo letos!

-str. 26: Preprečevanje škod po divjem prašiču: električne ograje, vonjalna in druga kemična sredstva ob njegovi prenamnožitvi ne pomagajo, najdejo šibko točko v sistemu. Zato **pozdravljamo ukrep** močnega znižanja staleža prašiča po vseh območjih in njegovo aktivno gospodarjenje!

-str. 29: Poškodovanost in objedenost po območjih: Preglednica 3.2.5 Osrednje Karavanke- zastrašujoče stanje po razredih pri jelki in plemenitih listavcih!

Preglednica 3.2.7 **Jelovica in Pokljuka**- stanje jelke in plemenitih katastrofalno, vrsti nam izginjata iz končne LZ! Na splošno več kot 30 % objedenost!!! Temu primerno prilagoditi načrt odstrela parkljarjev!

-str. 33, Komentar rezultata objedenosti: »... iglavcem na Jelovici in Pokljuki se objedenost ni spremenila...«. To **ne drži**, glej tabelo objedenosti; posebej izpostavljam jelko kot enega od nujnih gradnikov prebiralnih gozdov, ki naj bi bili naša prihodnost!

-str.41, Realizacija in načrt za jelenjad: **Čestitke in pohvala** za realizacijo odstrela 1.095 osebkov v letu 2022. Najbrž je zapis:«...Načrt odvzema v višini 2.000 živali je bil realiziran 110 %...« napačen in je pravilno 1.000 živali!

-str. 43: Cilji upravljanja z jelenjadjo: »... Cilj ... ostaja nespremenjen...« S tem se **ne moremo strinjati**, ker je poškodovanost in objedenost v treh PE Gorenjske močno nad sprejemljivim pragom objedenosti. Dokaj množično pojavljanje jelenjadi v nižinskih predelih lovišč tekom zime je tudi indikator, da najbrž še nismo na sprejemljivem staležu, s katerim bi se nam lastnikom zagotavljala normalna obnova gozda z vsemi drevesnimi vrstami, tudi jelko in plemenitimi listavci!

Poleg tega bi opozorili na nikjer omenjeno, a močno prisotno težavo v **območju TNP na Gorenjskem**, kjer divjad v času lovopusta migrira iz prvega območja TNP (nelovna površina) v preostale predele in nam s tem povzroča dodatne škode na platoju Pokljuke, pa tudi v Notranjem Bohinju (Bareča dolina, Storeč ravan...). Ta razdrobljenost upravljanja in necelostni pristop se nam zdi za področje naše posesti nesprejemljiv.

Prosimo, da navedene pripombe, mnenja in vprašanja proučite ter jih ustrezno vgradite v načrt ali jih obrazložite.

Naj podamo samo še svojo skrb ob spreminjanju lovske zakonodaje, kjer naj bi se po novi Uredbi o škodah škode do 20 % sploh ne priznavale. In podobne težnje, ki bodo nam lastnikom samo še dodatna bremena nalagala, v sodelovanje lastniki-lovci pa vnašala nemir in razdor!

Pa dober pogled!

Metropolitana d.o.o.
Franc Pogačnik
Upravnik gozdov Nadškofije Ljubljana

Pripombe OZUL Gorenjske

OZUL Gorenjskega LUO
Kranjska cesta 2
4202 Naklo

Datum: 29.3.2023

ZAVOD ZA GOZDOVE SLOVENIJE
OBMOČNA ENOTA KRANJ
C. Staneta Žagarja 27b,
4000 Kranj

Pripombe OZUL Gorenjskega LUO
na DVOLETNI NAČRT za II. GORENJSKO LOVSKO UPRAVLJAVSKO OBMOČJE za
LETI 2023 in 2024

1. Jelenjad

- Ne strinjamo se z predvideno višino odvzema jelenjadi v načrtu, menimo, da je previsoka in ni realno dosegljiva. Predlagamo, da je načrtovano število odvzema jelenjadi takšno, kot je bilo dogovorjeno z načrtovalcema iz ZGS na sestanku 8.3.2023, to je 2300 živali.

Z načrtovalcema usklajeno višino odvzema jelenjadi, ki predstavlja 15 % zvišanje glede na pretekli načrt smatramo kot tisto najvišjo, zgornjo mejo odvzema jelenjadi v Gorenjskem LUO, ki je še realno dosegljiva, predstavlja pa najvišjo absolutno zvišanje načrta odvzema jelenjadi kadarkoli na tem območju. Že doseči realizacijo odvzema v taki višini bomo upravljavci lovišč težko zagotovili, saj razmere saj pogoji za uspešen lov niso vsako leto tako ugodni, kot je bilo to v zadnjih dveh letih.

Med drugim imamo na območju velikega dela osrednjega populacijskega območja jelenjadi v zadnjih letih dokazano močno povečano prisotnost velikih zveri, kot so vsaj trije teritorialni tropi volkov, vedno večje število risov in tudi medveda, za katere je jelenjad plenska vrsta. Velike zveri s plenjenjem zmanjšujejo številčnost jelenjadi, mnogo teh izgub ni evidentiranih. Že zato bi moral biti načrtovan odvzem nižji. Obenem je tudi v skladu z naravovarstvenimi usmeritvami na območjih Natura 2000 potrebno zagotavljanje ustrezne številčnosti divjadi kot prehranskega vira za velike zveri, kar bi lahko bilo ogroženo z močno redukcijo, ki jo predstavlja previsok odvzem. V tem kontekstu je potrebno upoštevati tudi potencialno povečanje napadov zveri na domačo živino, česar si nihče ne želi.

Menimo, da za še večje povečanje načrtovanega odvzema jelenjadi ni nikakršnih argumentov, ampak nasprotno. Analize izgub, trofej in telesnih tež ne kažejo na povečanje gostot jelenjadi v zadnjem dvoletnem obdobju.

Popis objedenosti je zadnji izveden v letu 2020 in zato iz naslova usklajenosti divjadi z njenim okoljem tako ni svežih podatkov, ki bi utemeljevali spremembo načrtovanega odvzema za prihodnje dvoletno obdobje v primerjavi z obdobjem 2021-2022.

Evidentirane škode v gozdovih in na kmetijskih površinah povzročene s strani jelenjadi so majhne in v obsegu 6-7% od vseh škod v LUO, kar je zanemarljivo glede na razširjenost jelenjadi na večini površine LUO.

Načrtovalec utemeljuje povišanje načrtovanega odvzema z oceno, da se številčnost jelenjadi povečuje, kar sklepa iz realizacije odvzema v zadnjem dvoletnem obdobju, ki je bila 10% višja od načrtovane. S tem se ne strinjamo. Prepričani smo, da je dobra realizacija odvzema predvsem rezultat dobrih vremenskih in drugih pogojev za uspešno izvajanje lova in povečanega vloženega truda upravljavcev lovišč.

Preseganje načrtovanega odvzema je bilo v zadnjem obdobju v veliki meri ustvarjeno v loviščih robnega dela populacijskega območja jelenjadi in na območjih neželene prisotnosti, saj je bila realizacija načrta kar 139 %. V osrednjem populacijskem območju pa je bila realizacija 105%. Zato menimo, da povečanje načrta odvzema v osrednjem populacijskem območju jelenjadi ni upravičeno, kakor tudi ni utemeljeno z nobenimi drugimi kazalci, kar smo navedli že zgoraj. V robnih območjih in območjih neželene prisotnosti jelenjadi pa je načrt neobvezujoč in navzgor ni omejen, zato naj se povečanja načrtovanih količin odvzema umerjano izključno tja. Upravljalci lovišč smo po našem mnenju z realizacijo odvzema v preteklem dvoletnem obdobju dokazali, da pri odstrelu jelenjadi ne špekuliramo, ampak izvajamo odstrel intenzivno in učinkovito. Zato naj se nas upošteva kot ključne deležnike pri izvajanju načrta, saj smo ob napačnih odločitvah načrtovalca ravno mi tisti, ki smo lahko podvrženi visokim kaznim, če nam načrta ne uspe izvesti.

2. Srnjad

- Ne strinjamo se z višino načrtovanega odvzema srnjadi. Predlagamo, da se višina odvzema srnjadi načrtuje v višini 8710 živali, kot je bilo to usklajeno z IO OZUL.

Analize stanja populacije v načrtu ne izkazujejo, da bi se populacija številčno krepila ali da bi bila preveč številčna, trend izgub je padajoč, težav s škodami od srnjadi ni. V načrtu pri oceni stanja populacije je celo zapisano, da »se v daljšem časovnem obdobju številčnost populacije postopno zmanjšuje«. Prilagojeni cilj pa je v načrtu zapisan kot ohranjanje in vzdrževanje življenjskemu okolju primerno gostoto srnjadi..., pa tudi zagotavljanje prehranske baze za velike zveri.

Iz vsega tega je nerazumljivo in nelogično načrtovanje višjega odvzema kot je bilo usklajeno z upravljavci in kot je bil v preteklem dvoletnem obdobju.

- Predlagamo večja dopustna odstopanja pri odvzemu mladičev srnjadi v loviščih s prisotnostjo šakala (uplenjena vsaj 2 šakala v zadnjih 2 letih). Predlagamo, da je dopustno odstopanje navzdol pri kategoriji mladičev srnjadi 30 %.
- Predlagamo, da se za vsakega uplenjenega šakala v lovišču prizna dodatno dopustno odstopanje za enega mladiča srnjadi.

To utemeljujemo z načrtovalcu znanim dejstvom, da v nekaterih loviščih z večjo prisotnostjo šakalov zaznavamo močan upad števila mladičev srnjadi. Več upravljavcev je imelo v zadnjih letih težave z realizacijo odvzema srnjih mladičev, o čemer so načrtovalca tudi sproti obveščali. Pri velikih zvereh v načrtih upravljanja z divjadjo že poznamo mehanizem večjih dopustnih odstopanj za jelenjad, zato predlagamo podobno rešitev tudi za srnjad pod vplivom šakala.

Divji prašič

- Predlagamo, da je načrtovano število odvzema prašičev 800 živali.

Populacija prašičev številčno značilno niha. Za leti z visokim odvzemom vedno pridejo leta, ko številčnost prašičev upade. Zato je upad številčnosti pričakovati v prihodnjih letih, saj je bil odstrel v zadnjih dveh letih rekordno visok. Upravljalci lovišč se bojimo, da v primeru previsokega načrta odvzema le-tega ne bomo mogli realizirati, če bo številčnost res upadla, kot lahko pričakujemo. Bolj smiselno se nam zdi postaviti nek razumen načrt, ki pa ga lahko neomejeno presegamo, kar v praksi tudi vedno počnemo. Zavedamo se problematičnosti vrste in odstrel izvajamo intenzivno, poslužujemo se vseh dovoljenih metod, tudi mehanizma izrednega posega izven lovne dobe (svinje 2+).

Raca mlakarica

- Iz načrta naj se briše besedilo v poglavju Časovna in prostorska dinamika ter ostali kriteriji odvzema: *»Lov na raco mlakarico se na določenih predelih območja (reke Sava, Sora in Kokra ter jezera) zaradi varstva rac in ostalih vodnih ptic pred vznemirjanjem lahko omeji na dva dneva v tednu, katera skupaj dorečejo upravljalci lovišč in LPN združeni v OZUL.«*

Tako določilo naj se iz načrta briše zato, ker zanj ni nobene zakonske podlage. Ko bo vznemirjanje obvodnih ptic z raznimi aktivnostmi ob vodah prepovedano za vse uporabnike prostora (rekreativci, kolesarji, motokrosisti, raftarji, čolnarji, ribiči, sprehajalci.....), bomo z veseljem tako omejitev sprejeli tudi lovci. Da bi pa veljalo samo za nas, se nam pa zdi skregano z vsako logiko in zato nesprejemljivo. Pozdravljamo pa vsako pobudo za omejitev prostočasnih aktivnosti v gozdnem prostoru, ki bo veljala za vse uporabnike prostora, še posebej za tiste, ki ne opravljajo dejavnosti javne službe, kot jo mi.

V načrtu manjka

- Predlagamo, da se v načrt doda grafično prilogo s slojem varovanih struktur iz 1. odstavka 35. člena Zakona o divjadi in lovstvu (rastišča, gnezdišča, polegališča, brlogi, zimovališča, pasišča v gozdu in krmišča)

Zakon o divjadi in lovstvu v 35. členu določa strukture v življenjskem okolju divjadi, kjer je divjad prepovedano vznemirjati in v svojem 75. členu predpisuje tudi sankcioniranje takega početja. Izvajanje teh določil je brez konkretne določitve teh struktur oteženo. Načrt vsebuje podatke le za krmišča, za ostale strukture pa ne, zato predlagamo, da se načrtu doda grafična priloga, v kateri bodo te strukture določene.

OZUL gorenjskega LUO
Predsednik Jernej Avsenek

Odgovor na pripombe in opredelitev do pripomb v zvezi z Dvoletnim načrtom za II Gorenjsko LUO za leti 2023-2024

Lovska družina Šmarna gora

Vaše pripombe, ki ste jih posredovali k osnutku načrta smo delno upoštevali. Načrtovani odvzem pri srnjadi se v ekološki enoti Severni del Ljubljanske kotline, kamor uvrščamo lovišče Šmarna gora, zmanjšuje s 1.230 živali (osnutek) na 1.190 živali. V povezavi s šakalom in s tem povezanimi težavami, ki bi jih lahko imeli pri upravljanju s srnjadjo smo v načrt vgradili dve določili in sicer:

1. V primeru ugotovljenih izrazitih vplivov šakala na populacijo srnjadi in večjih odstopanj od načrtovane spolne in starostne strukture, se v ekološki enoti Severni del Ljubljanske in v lovišču Sorško polje na koncu dvoletnega obdobja opravi presoja. S to presojo se lahko pojasni morebitna večja odstopanja po spolni in starostni strukturi
2. Zaradi vplivov šakala na mladiče srnjadi se loviščem za vsakega uplenjenega šakala prizna dodatno dopustno odstopanje v višini enega mladiča. Skupna dopustna odstopanja se zaradi tega določila ne spreminjajo.

Hkrati vas pozivamo, da evidentirate čim več informacij o prisotnosti šakala in jih vnesete v aplikacijo Lisjak, saj so te informacije pomemben podatek, ki bo vplival na presojo uspešnosti upravljanja s srnjadjo v vašem lovišču.

Lovska družina Sorško polje

Vaše pripombe, ki ste jih posredovali k osnutku načrta smo delno upoštevali. V načrt smo vgradili dve določili, ki bodo v pomoč upravljavcem pri upravljanju s srnjadjo

1. V primeru ugotovljenih izrazitih vplivov šakala na populacijo srnjadi in večjih odstopanj od načrtovane spolne in starostne strukture, se v ekološki enoti Severni del Ljubljanske in v lovišču Sorško polje na koncu dvoletnega obdobja opravi presoja. S to presojo se lahko pojasni morebitna večja odstopanja po spolni in starostni strukturi
2. Zaradi vplivov šakala na mladiče srnjadi se loviščem za vsakega uplenjenega šakala prizna dodatno dopustno odstopanje v višini enega mladiča. Skupna dopustna odstopanja se zaradi tega določila ne spreminjajo.

Glede vašega predloga o odpravi lovopusta na šakala pa moramo pojasniti, da vaš predlog presega okvirje dvoletnega načrta. Vaš predlog zajema spremembo podzakonskega akta – Uredbe o določitvi divjadi in lovni dob.

Hkrati vas pozivamo, da evidentirate čim več informacij o prisotnosti šakala in jih vnesete v aplikacijo Lisjak, saj so te informacije pomemben podatek, ki bo vplival na presojo uspešnosti upravljanja s srnjadjo v vašem lovišču.

MKGP

V pripombi, ki ste jo podali, ste predlagali, da se načrtovani odvzem jelenjadi poveča v vseh prostorskih enotah po katerih jo obravnavamo in sicer vsaj za 30 %. Po obravnavi vseh podanih pripomb na javni predstavitvi, predlagamo, da se načrt odvzema v Gorenjskem LUO poveča s 2.436 (osnutek) na 2.514 živali. V primerjavi z osnutkom predlagamo povečanje načrtovanega odvzema v ekološki enoti Vzhodne Karavanke in Kamniško Savinjske Alpe s 1.170 na 1.248 živali. Točneje, načrt se bo povečal v lovišču LPN Kozorog z 922 na 1.000 živali. V primerjavi s preteklim načrtom se načrt v tej ekološki enoti povečuje za 24,8 %. Načrt odvzema se bo spremenil tudi v ekološki enoti Jelovica z obrobjem in sicer bo znatno višji delež načrtovanega odvzema padel na lovišče Sorica, kjer so bili zaznani največji problemi pri upravljanju s populacijo jelenjadi. Na te probleme je bilo opozorjeno tudi na javni predstavitvi.

Načrta odvzema jelenjadi se v Gorenjskem LUO v primerjavi s preteklim načrtom povečuje z 2.000 živali na 2.514 živali. Povečanje je 25,1 %, kar je v absolutnih številkah daleč največje povečanje v zgodovini upravljanja s populacijo jelenjadi. Načrtovani odvzemi jelenjadi so bili v preteklosti v LUO smeli, v številnih letih posledično tudi nerealizirani. Vedno se je z načrti sledilo zastavljenim ciljem, a je realizacija pogosto izostala. Ne glede na vse, ocenjujemo da smo načrt povečali v zadostni meri in da bi se z njegovo 100 % realizacijo približali zastavljenim ciljem. Vašo pripombo zato v celoti ne bomo upoštevali. Hkrati pa moramo pojasniti, da smo pripombe OZUL-a po nekaj nižjem načrtu zavrnil.

Ostale pripombe, ki ste jih podali smo smiselno vgradili v načrt.

Društvo lastnikov gozdov Gorenjske

Stran 10-11: Količina zimske krme se v zadnjih treh letih res ni spremenila. S stalnim zmanjševanjem količine krme smo v zadnjih 25 letih prišli do točke, ko količino krme lahko zmanjšamo samo z ukinitvijo krmišč. Prav tako pa se je potrebno zavedati, da znatni del položene krme napade iz pokošenih travnikov, ki se jih na Gorenjskem pokosi v višini 100 ha. Zavedamo se, da krmljenje prinaša slabosti kot tudi prednosti, vendar ocenjujemo, da predvsem v hudih zimah, ko jelenjad prihaja v naselja, v bližino kmetij, položena količina pripomore k blaženju negativnih učinkov. Količina krme se v načrtu zato ne bo spremenila.

Stran 17: Količino voluminozne krme v okviru zimskega krmljenja je dovoljeno preseči v razmerah dolgotrajne snežne odeje. Razlog za to je v tem, ker se jelenjad v takih razmerah koncentrira v mlajših razvojnih fazah gozdov in obgriza debela nekaterih drevesnih vrst. To preseganje je zato dopustno, vendar zgolj zaradi preprečevanja še večjih škod.

Stran 18: Količina krme namenjene privabljalnemu krmljenju se povečuje v primerjavi s preteklim načrtom za 10 %. To povečanje je posledica povečanja načrta odvzema pri jelenjadi, muflonu in divjem prašiču. Načrt odvzema se pri jelenjadi povečuje za 25 %, pri muflonu za 46 % in divjem prašiču za 36 %. Ukrep privabljalnega krmljenja ja ključen za doseg načrtovanih količin, za smatramo, da je količina ustrezna in je ne bomo spreminjali.

Stran 18 in 20: Načrt se dopolni s predlagano pripombo in sicer da morajo lastniki zemljišč soglašati oz. se strinjati s postavitvijo privabljalnih krmišč oz. lovskih objektov.

Stran 22: Sistem prijave in obravnave škod podrobneje ureja Zakon o divjadi in lovstvu. Strinjamo se, da bi bil sistem lahko tudi drugače urejen, vendar s tem načrtom tega ne moremo spremeniti. Prav tako se zavedamo da prikazane škode v načrtu zajemamo zgolj manjši delež povzročenih škod v gozdovih. Lastniki večinoma teh škod ne prijavljajo. Glede povzročene škode na nelovni površini v višini okoli 25.000 pa je bila le ta povzročena na zelenjavi na kriškem polju.

Stran 35: Načrt odvzema srnjadi se je v primerjavi s preteklim načrtom povišal za 3,5 %, kljub oceni, da se je številčnost v zadnjem obdobju nekoliko zmanjšala. Načrtovan odvzem se povečuje v treh od petih ekoloških enot. V zahodnih Karavankah se načrt povečuje zaradi znatnega deleža izgub, v Vzhodnih Karavankah in Kamniško savinjskih Alpah ter v Poljanski dolini z dolomiti pa zaradi vpliva, ki ga ima srnjad s svojim selektivnim objedanjem na nekatere gospodarsko pomembne drevesne vrste. Glede strinjanja z zapisom, da večjih škod od srnjadi ne zaznavamo pa moramo pojasniti, da ta ocena temelji na podlagi prijav ter obravnav škod, katere so prejeli upravljavci lovišč. Ocenjujemo, da je bila vaša pripomba o povečanju načrtovanega odvzema delno že upoštevana, ob tem pa moramo izpostaviti tudi dejstvo, da pripomba OZUL-a po nižjem načrtu ni bila upoštevana.

Stran 43: Cilj upravljanja s populacijo se bo jasneje zapisal, tako da ne bo dvomov. Cilj upravljanja s populacijo je bil in ostaja znižanje številčnosti. Prav tako se bo tekst dopolnil z vašo pripombo in sicer z navedbo drevesnih vrst.

Stran 46: Sistem upravljanja v območju neželene prisotnosti smo takšen kot je, oblikovali v letu 2019 na podlagi pripomb Društva lastnikov gozdov Gorenjske. Strinjamo se, da sistem ni optimalen. Želeli bi si tak sistem, ki bi ob hkratnem močnejšem poseganju v moški del populacije (jeleni), omogočal tudi poseganje med mulasto jelenjad. Verjetno tudi popolna odprava vezave ne bo doprinesla k smelejšem poseganju v reproduktivni, ženski del populacije.

Stran 47: Podpiramo vaše zavzemanje po čim boljši realizaciji jelenjadi v robnem območju kot v območju neželene prisotnosti. Tudi mi kot načrtovalci se že dalj časa zavzemamo vzpostaviti tak sistem, ki bi omogočal čim boljšo realizacijo. Izkušnje kažejo, da je med upravljavci lovišč močan interes po lovu samcev, medtem ko je interes po lovu predvsem košut 2+ manjši. Poseganje med jelene 2+ smo v robnem delu zato vezali na odvzem junic in košut 2+, v območju neželene prisotnosti pa smo vezali odvzem jelenov 5+ na košute 2+ oz. junice. S spremembo dikcije, da bi štel kakršnokoli omejevanje odstrela jelenov za kršitev načrta, bi posegli v določila vezave, kar bi pomenilo, da jelenov ni potrebno pokrivati. Pripombe kot take zato ne moremo upoštevati. Glede vprašanja zakaj določenih upravljavcev lovišč ni navedenih v odločbi za poseg v populacijo divjega prašiča izven lovne dobe naj pojasnimo, da upravljavec lovišč Poljane ni podal vloge za tovrstni poseg, kar verjetno pomeni da se s tem ni strinjal.

Hkrati se vam zahvaljujemo, za pohvalo, ki je bila namenjena upravljavcem lovišč ob dobri realizaciji jelenjadi.

Metropolitana d.o.o.

Opredelitev do pripombe na strani 13:

Vaša pripomba se nanaša na Ukrepe za varstvo in monitoring divjadi, kjer morajo upravljavci lovišč ukrep opraviti v vsaj 80 % načrtovanih ur, navzgor pa je dovoljeno neomejeno preseganje načrtovanih količin. Za zimsko krmljenje, ki je biotehnični ukrep zgoraj omenjena dopustna odstopanja ne veljajo.

Opredelitev do pripombe na strani 14:

Z napisanim se strinjamo in smo veseli vašega odziva. Kot ste zapisali je v načrtu poudarjeno, da naj se ukrep vzdrževanja grmišč izvede v vseh loviščih vsaj v minimalnem načrtovanem obsegu (0,2 ha). Načrtovan obseg del se v osnutku novega dvoletnega načrta povečuje za 9 ha v primerjavi z zadnjim dvoletnim načrtom.

Opredelitev do pripombe na strani 17:

V načrtu je na strani 51 je opredeljeno, da smo bili pri upravljanju z muflonom z vidika naravovarstva (tujerodna vrsta) zelo uspešni, saj se je njegova številčnost izraziteje znižala. Zmanjšal se je tudi njegov vpliv na okolje in vpliv na domorodne vrste parkljarjev. Cilj pri muflonu je, da želimo obdržati kolonije, ki so se oblikovale in sicer v številčnosti, ki bo zagotavljala minimalen negativen vpliv na naravno ravnovesje in na populacije divjadi domorodnih avtohtonih vrst. Načrt odvzema v dvoletnem osnutku načrta 2023 – 2024 se v primerjavi z zadnjim dvoletnim načrtom dviguje za 46,6 % (220 živali). Poleg tega opazamo tudi velik vpliv velikih zveri na muflona, kjer je nekaj kolonij praktično že izginilo. Skladno z vašo pripombo, razmišljajo tudi upravljavci nekaterih lovišč, ki so sami predlagali višji načrtovani odvzem muflona. Damjak se z razliko muflona v Gorenjskem LUO prosto

v naravi pojavlja le zaradi pobegov iz obor. V preteklosti ni bil nikoli naseljen, zato je tudi cilj upravljanja s to vrsto, da ne želimo prisotnosti damjaka v prosti naravi.

Opredelitev do pripombe na strani 20/1:

Pripomba se delno upošteva

Strinjamo se s tem, da morajo biti lokacije visokih prež in krmišč najprej dogovorjene z lastniki zemljišč. Prosto stoječe visoke preže so najbolj trajne ter z najmanjšim vplivom na okolje, vendar se ob dovoljenju lastnika lahko preže gradi tudi ob in na drevesih. Tu predlagamo določilo, ki smo vgradili tudi v načrt. »Za postavitev lovskih prež in krmišč morajo upravljavci pridobiti soglasje lastnikov« Dodatne pogoje se nato lahko določi v samem soglasju.

Opredelitev do pripombe na strani 20/2:

V preglednici 3.2.1 so upoštevani samo evidentirani škodni primeri, kjer je prišlo do izplačila. Škode v gozdovih v preteklosti največkrat niso bile prijavljene, oziroma ugotovljene s strani lastnikov. V zadnjih letih je o tem tudi več govora, prišlo pa je tudi do nekaj prijav tovrstnih škod. V uporabi je trenutni sistem prijave in cenenje škode, kjer je odgovornost lastnikov, da škode prijavljajo takoj ko jih opazijo. Preglednica 3.2.1 v osnutku načrta zajema združene podatke za obdobje zadnjih šestih let v primerjavi z zadnjim dvoletnim obdobjem. Zaradi močnega porasta škodnih primerov v zadnjem dvoletnem obdobju se lahko zdi, da so podatki nepravilni in zavajajoči.

Opredelitev do pripombe na strani 22:

V večini primerov gre pohvala lastnikom, ki svoje premoženje zaščitijo in se ga trudijo zaščititi. Tu so velikokrat v pomoč tudi lovci, ki opravijo ogromno prostovoljnega dela za zaščito premoženja z saniranjem škodnih primerov, pomoči pri zaščiti in tudi z dobro realizacijo odvzema divjadi. Sodelovanje med lastniki in lovci je, kot je bilo omenjeno v pripombi dobro in složno. Kot ste navedli se škodam po divjadi ni mogoče v celoti izogniti, zato je pomembno, da morebitno povzročeno škodo lastniki prijavijo upravljavcu, s katerim sklenejo tudi sporazum o poravnavi škode. Na ta način bodo tudi upravljavci prepoznali problem in predlagali višje odvzeme parkljaste divjadi. Visok dvig odvzema parkljaste divjadi je načrtovan že v osnutku načrta 2023 – 2024.

Opredelitev do pripombe na strani 23:

Prepoznali smo problematiko, ki jo navajate. Načrt odvzema divjega prašiča je bil v preteklem dvoletnem obdobju realiziran 159,7%. Načrt odvzema za obdobje 2023 – 2024 se močno povečuje, kljub temu, da je načrt dovoljeno neomejeno presegati. Cilj pri upravljanju je usmerjen na znižanje številčnosti in posledično zmanjšanje škod na kmetijskih površinah.

Opredelitev do pripombe na strani 26:

Zaščitna sredstva so do neke mere ob pravilni uporabi in vzdrževanju učinkovita, vendar je običajno to prelaganje problema iz ene na drugo nezaščiteno površino. Kot ste že sami prepoznali in se z vami strinjamo, je v nastali situaciji najbolj učinkovit ukrep dobra realizacija odvzema, ki pa se je v zadnjih letih ob veliki angažiranosti lovcev tudi dogodila.

Opredelitev do pripombe na strani 29:

V vseh popisnih enotah je bil zadnji popis izveden leta 2020. V preglednici 3.2.5 in 3.2.7 je razvidno stanje, ki ga omenjate v pripombi. Ugotovili smo visok delež objedenosti tako pri jelki, kot tudi pri plemenitih listavcih. Odvzem parkljarjev je bil dobro realiziran že v preteklem dvoletnem obdobju, načrtovan odvzem pa se v osnutku načrta 2023 - 2024 še močno povečuje. Ob naslednjih popisih objedenosti si glede na znižanje staleža parkljaste divjadi obetamo boljše rezultate.

Opredelitev do pripombe na strani 33:

Po podatkih deležev objedenosti po posameznih drevesnih vrstah in skupinah drevesnih vrst je leta 2017 znašal delež objedenosti iglavcev 10,0 v letu 2020 pa se je ta delež rahlo zmanjšal na 9,3. Kakor pa že ugotavljate v pripombi se je pri jelki ta delež povečal iz 32,5 v letu 2017 na 37,0 v letu 2020.

Opredelitev do pripombe na strani 41:

Pohvala gre predvsem na račun lovcev in njihovih prizadevanj za tako dobro realizacijo. Pri jelenjadi je bil v obdobju 2021 - 2022 načrt odvzema 2000 živali realiziran 110 %, saj je bilo iz narave odvzetih 2200 živali. V letu 2021 je bilo odvzetih 1.105 živali v letu 2022 pa 1095.

Opredelitev do pripombe na strani 43:

Pripomba se upošteva

Cilj upravljanja s populacijo jelenjadi se bo jasneje zapisal, tako da ne bo dvomov. Cilj upravljanja s populacijo je bil in ostaja znižanje številčnosti. Besedilo se dopolni in se glasi: »Cilj upravljanja z navadno jelenjadjo ostaja nespremenjen, to je znižanje številčnosti«

Hvala za vse podane pripombe, pomisleke in pohvale na naše delo. Lepo je prebrati, da so tudi deležniki prepoznali pozitivne elemente, ki so podani v osnutku načrta in ki se bodo izvajali v naslednjem dvoletnem obdobju.

OZUL Gorenjsko LUO

Jelenjad

Cilj upravljanja s populacijo jelenjadi je znižanje številčnosti v vseh treh prostorskih enotah po katerih obravnavamo jelenjad v Gorenjskem LUO. Zapisan cilj, že vrsto let ostaja nespremenjen in zaenkrat nič ne kaže, da bi se mu približali. Prvič smo v dolgoročne načrte zapisali ta cilj v letu 2001 ob izdelavi takrat desetletnega lovsko gojitvenega načrta za Gorenjsko LGO za obdobje 2001-2010 ter nato v tri dolgoročne načrte za Gorenjsko LUO in sicer za obdobja 2007-2016, 2011-2020 ter 2021-2030.

V dveh desetletjih se temu cilju, razen mogoče kratkega obdobja po hudi zimi v letu 2005/06 nismo uspeli približati. Načrtovani odvzem se je od leta 2001 in takrat postavljenega plana 550 živali, povečal na 2000 živali v letih 2021-22, medtem ko se je realizirani odvzem v tem obdobju zvišal iz 441 živali na 1105 živali. V ta istem obdobju se je jelenjad prostorsko razširila ter številčno okrepila. Tako je npr. realizirani odvzem v robnem območju leta 2006 obsegal 4,5 % celotnega odvzema, v letu 2022 pa že 17 % celotnega odvzema.

Upravljavcem lovišč gre vsekakor priznanje za zelo dobro realizacijo v letih 2021 ter 2022, vendar opravljene analize ne kažejo, da bi se številčnost znižala. Res je pa tudi, da podatki o škodah, izgubah, telesnih masah... ne nakazujejo, da bi se številčnost okrepila.

Pri določanju načrtovane višine odvzema smo se zato odločili, da je potrebno še smejeje poseči med jelenjad ter da je glavno vodilo pri določanju višine odvzema zastavljen cilj, ki govori, da je potrebno številčnost močnejše znižati, preprečevati njeno širjenje v agrarni del LUO ter omogočiti naravno pomlajevanje ključnih drevesnih vrst, saj kljub starejšim podatkom (popis objedenosti - leto 2020), stanje ni dobro. Na velike probleme z jelenjadjo so pri izdelavi pričujočega načrta opozorili tudi nekateri deležniki (Društvo lastnikov gozdov Gorenjske, MKGP, AS Sorica). Zaradi navedenega in predvsem zaradi postavljenih ciljev vaše pripombe ne bomo upoštevali. Zaradi podanih pripomb se bo načrtovani odvzem še povečal in sicer se bo povečal v lovišču LPN Kozorog na 1000 živali, načrt se povečuje tudi v osrednjem območju Jelovice, točneje v lovišču Sorica, kjer je bila na javni predstavitvi močno izpostavljena problematika škod po jelenjadi v gozdnih sestojih.

Srnjad

Podatki kot tudi naša ocena nakazujejo, da se je verjetno številčnost srnjadi na nivoju LUO nekoliko znižala. Nižjo številčnost ugotavljamo predvsem v loviščih ekološke enote severni del Ljubljanske kotline ter v lovišču Sorško polje. V teh loviščih se načrtovana višina na podlagi vaše pripombe zmanjšuje za 40 živali. Omenjena kvota se prenese na lovišče LPN Kozorog Kamnik. V ostalih ekoloških enotah oz. loviščih, večjih sprememb ne beležimo, zato ostaja načrtovana višina v primerjavi z osnutkom nespremenjena. V primerjavi s preteklim načrtom za leti 2021-22 se načrtovani odvzem skupno povečuje za 3,5 % in sicer v treh ekoloških enotah, kjer so bili izpostavljeni določeni problemi. V ekološki enoti Zahodne Karavanke že vrsto let beležimo velike izgube v prometu, ki so se v zadnjem obdobju povečale. V ekološki enoti Vzhodne Karavanke in Kamniško Savinjske Alpe se srečujemo s problematiko škod, katere so bile izpostavljene na javni predstavitvi ter z visokimi stopnjami objedenosti na katere opozarjajo lastniki gozdov. Na problematiko selektivnega objedanja nekaterih gospodarsko pomembnih drevesnih vrst pa stalno opozarjajo lastniki Poljanske doline. Ob tem vas moramo seznaniti, da je društvo lastnikov gozdov Gorenjsko podalo predlog še po dodatnem povečanju načrtovane višine odvzema.

V zvezi s problematiko velikih zveri in upoštevanjem le teh pri določitvi višine odvzema moramo pojasniti, da so dopustna odstopanja v loviščih, kjer je potrjena prisotnost velikih zveri (teritorialni tropi volkov in ris) višja in znašajo od – 23 % do 15 %. Podobno določilo bo veljalo tudi za prisotnost šakala, vendar šele s sprejetjem dolgoročnega načrta. V zvezi s šakalom oz. vplivom šakala smo v načrt vgradili določilo, da se v primeru ugotovljenih izrazitih vplivov šakala na populacijo srnjadi in večjih odstopanj od načrtovane spolne in starostne strukture, s v ekološki enoti Severni del Ljubljanske in v lovišču Sorško polje na koncu dvoletnega obdobja opravi presoja. S to presojo se lahko pojasni morebitna večja odstopanja po spolni in starostni strukturi. Bomo pa v načrt vgradili predlagano določilo, da se za vsakega uplenjenega šakala prizna dodatno dopustno odstopanje v višini enega mladiča.

Vaša pripomba glede srnjadi je bila delno upoštevana.

Divji prašič

Strinjamo se, da lahko realizacija načrtovanega odvzema pri divjem prašiču med posameznimi leti izraziteje niha ter da je rezultat (realizacija) bistveno manj predvidljiv kot pri ostalih vrstah.

Prav tako že nekaj let ugotavljamo, da se med divje prašiče smelo posega ter da nihče ne želi imeti znatne številčnosti te vrste v svojem lovišču. Načrt odvzema ima zato pri prašiču manjši vpliv, dobro realizacijo generirajo predvsem škode oz. njegovi negativni učinki na kmetijstvo.

Pri divjem prašiču se načrtuje minimalni odvzem ter tudi minimalno število rodnih svinj, ki morajo biti v realizaciji. Načrtovani odvzem je pri divjem prašiču sicer dovoljeno neomejeno presegati, a je potrebno zagotavljati zadostno število lanščakinj in svinj 2+ v realizaciji. Načrta odvzema zato ne želimo znižati preveč, a smo mnenja da vendarle nekoliko lahko. Zato predlagamo znižanje načrtovanega odvzema za 100 živali na višino 900. Pripomba se delno upošteva.

Raca mlakarica

Vaša pripomba o odpravi omejevanja lova na dva dni v tednu je utemeljena in se bo upoštevala. Prav tako gre ta pripomba v kontekst dolgoročnega načrta, ki je v postopku sprejemanja.

Glede manjkajočih vsebin, ki temeljijo na 35. členu Zakona o divjadi in lovstvu, se strinjamo, da morajo biti podprte z grafičnimi podlagami, saj bomo le tako lahko določili ustrezne omejitve ter v nadaljevanju vpeljali učinkovit nadzor. Te vsebine so po našem mnenju že sedaj ustrezno obravnavane v okviru funkcije ohranjanja biotske raznovrstnosti, ki se je določala v okviru izdelave dolgoročnih načrtov gozdnogospodarskih območij. Vsekakor pa je v nadaljevanju na teh območjih potrebno zagotoviti učinkovit nadzor, ki je trenutno šibka točka postavljenega sistema.

Dvoletni načrt po našem mnenju ni ustrezno mesto, kjer bi bile te vsebine obravnavane. Ne navsezadnje tudi Pravilnik o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanju z divjadjo teh vsebin ne predvideva.

Andrej Jensterle (LD Sorica, lastnik gozda)

Na območju lovišča Sorica, ki spada v ekološko enoto Jelovica z obrobjem smo, kot že sami ugotavljate, v zadnjem popisu objedenosti leta 2020 ugotavljali visoke deleže objedenosti tako pri jelki, kot pri plemenitih listavcih. Kljub temu, da je bil načrtovani odvzem parkljarjev v preteklem dvoletnem obdobju dobro realiziran, se le ta v osnutku načrta 2023 - 2024 še izraziteje povečuje.

Lovišče Sorica meji neposredno na lovišče Podbrdo, ki leži v Triglavskem LUO. Strinjamo se z vašo ugotovitvijo, da jelenjad prihaja in se širi tudi iz tega dela. Mnenja smo, da je prav lovišče Sorica, meja, kjer lahko zaustavimo prehajanje jelenjadi na Gorenjsko. Naj omenimo, da so tudi na primorski strani v naslednjem dvoletnem obdobju načrtovana močna povišanja načrta odvzema te vrste (okvirno za 57 %) Realizacija odvzema jelenjadi in ostalih parkljarjev je bila tam v preteklem obdobju visoka.

Dolgoročno bi se ob dobri realizaciji (100 %) načrtovanih ukrepov populacija morala številčno znižati, stanje objedenosti pa izboljšati. Vaša pripomba in predlog, da se načrtovani odvzem na Jelovici z obrobjem dvigne na 1100 osebkov ne bomo upoštevali. Smo pa v načrt vgradili določilo, da mora zaradi problemov, ki ste jih izpostavili, znašati načrtovani odvzem v lovišču Sorica najmanj 95 glav živali. Ta odstotek povišanja je primerljiv vašemu odstotku, ki ste ga predlagali za celo ekološko enoto. Prav tako se osrednjem delu ekološke enote Jelovica z obrobjem načrt povečuje za 20 glav in znaša 700 živali. Vaša pripomba bo vgrajena tudi v razdelilnik odvzema parkljaste divjadi po loviščih, tako da se bo tudi v sosednjem lovišču (Železniki) načrt odvzema ustrezno povečal.

Še enkrat bi izpostavili, da se je načrt odvzema jelenjadi v tej ekološki enoti že z osnutkom močno povečal, hkrati pa smo na podlagi vaše pripombe načrt dodatno korigirali. V primerjavi s preteklim načrtom se bo le ta v lovišču Sorica povišal za približno 50 %. Hkrati vas seznanjamo, da pripombo OZUL-a, po znižanju načrtovanega odvzema jelenjadi nismo upoštevali.

Na velike probleme z jelenjadjo so pri izdelavi pričujočega načrta opozorili tudi nekateri deležniki (Društvo lastnikov gozdov Gorenjske, MKGP, AS Sorica). Načrtovani odvzem jelenjadi se v ekološki enoti Jelovica z obrobjem dviguje za 29 % (930 živali), v primerjavi z zadnjim dvoletnim načrtom, kar je najvišji dvig v zgodovini.

Motnje v gozdnem prostoru so velik problem, kar ugotavljamo tudi na Zavodu za gozdove Slovenije. Trenutna zakonodaja in nadzor omogočata stanje, ki iz leta v leto postaja večja težava.

Sistem prijave in obravnave škod podrobneje ureja Zakon o divjadi in lovstvu. Strinjamo se, da bi bil sistem lahko tudi drugače urejen, vendar s tem načrtom tega ne moremo spremeniti. Prav tako se zavedamo da prikazane škode v načrtu zajemamo zgolj manjši delež povzročenih škod v gozdovih. Lastniki večinoma teh škod ne prijavljajo.

Zahvaljujemo se vam za komentar in vaš prispevek k dobri realizaciji odvzema divjadi.

Franz Grohar (LD Sorica, predsednik AS Zgornja Sorica)

Na območju lovišča Sorica, ki spada v ekološko enoto Jelovica z obrobjem smo, kot že sami ugotavljate, v zadnjem popisu objedenosti leta 2020 ugotavljali visoke deleže objedenosti tako pri jelki, kot pri plemenitih listavcih. Kljub temu, da je bil načrtovani odvzem parkljarjev v preteklem dvoletnem obdobju dobro realiziran, se le ta v osnutku načrta 2023 - 2024 še izraziteje povečuje.

Dolgoročno bi se ob dobri realizaciji (100 %) načrtovanih ukrepov populacija morala številčno znižati, stanje objedenosti pa izboljšati. Vaša pripomba in predlog, da se načrtovani odvzem na Jelovici z obrobjem dvigne na 1100 osebkov ne bomo upoštevali. Smo pa v načrt vgradili določilo, da mora zaradi problemov, ki ste jih izpostavili, znašati načrtovani odvzem v lovišču Sorica najmanj 95 glav živali. Ta odstotek povišanja je primerljiv vašemu odstotku, ki ste ga predlagali za celo ekološko enoto. Prav tako se osrednjem delu ekološke enote Jelovica z obrobjem načrt povečuje za 20 glav in znaša 700 živali. Vaša pripomba bo vgrajena tudi v razdelilnik odvzema parkljaste divjadi po loviščih, tako da se bo tudi v sosednjem lovišču (Železniki) načrt odvzema ustrezno povečal.

Še enkrat bi izpostavili, da se je načrt odvzema jelenjadi v tej ekološki enoti že z osnutkom močno povečal, hkrati pa smo na podlagi vaše pripombe načrt dodatno korigirali. V primerjavi s preteklim načrtom se bo le ta v

lovišču Sorica povišal za približno 50 %. Hkrati vas seznanjamo, da pripombo OZUL-a, po znižanju načrtovanega odvzema jelenjadi nismo upoštevali.

Priloga 7: Zapisnik seje Sveta ZGS Območne enote Kranj

Šifra: 900-12/2023
Datum: 14.04.2023

Z A P I S N I K prve konstitutivne seje sveta ZGS OE Kranj, ki je potekala dne 14.04.2023 od 10:00 do 15:00

Dogodek: 1. konstitutivna (redna) seja sveta Zavoda za gozdove Slovenije območne enote Kranj (»ZGS OE Kranj«) za 8. mandatno obdobje

Čas pričetka dogodka: seja sveta se je pričela ob 10.00 uri, dne 14.04.2023, v sejni sobi OE Kranj

Vabljeni: mag. Stane Bergant, Davor Krepfl, Franc Miklavčič, Franc Pogačnik, mag. Janez Logar, Jernej Avsenek, Štefan Bezovnik, Tomaž Paulus, mag. Urška Smec, Davor Krepfl, Franc Pogačnik

Vabljenim je bilo po elektronski pošti 06.04.2023 ob 14.13 uri poslano gradivo za sklic konstitutivne seje Sveta ZGS - OE Kranj za 8. mandatno obdobje

Ostali prisotni: Martin Umek, Vanja Primožič, Aleš Pičulin, Blaž Černe, Franček Kolbl, dr. Jurij Rozman, Vanja Primožič, Domen Oven (vsi iz Zavoda za gozdove Slovenije)

Opravičeno odsotni: Davor Krepfl, Franc Pogačnik

Uvodoma je Martin Umek pozdravil navzoče, predstavil je izvoljene člane Sveta. Povzel je odgovornosti Sveta OE Kranj. Zatem je predlagal naslednji dnevni red:

Dnevni red:

1. Konstituiranje sveta OE Kranj za 8. mandatno obdobje
 - 1a. Verifikacija mandatov
 - 1b. Izvolitev predsednika/predsednice in namestnika/namestnice predsednika Sveta OE Kranj
2. Imenovanje članov strokovnega sveta OE Kranj za dobo 4 let
3. Določitev predloga dvoletnega lovsko upravljavskega načrta za II. Gorenjsko LUO za leti 2023 in 2024
4. Poročilo o delu območne enote Kranj za leto 2022
5. Program dela območne enote Kranj za leto 2023
6. Finančni načrt območne enote Kranj za leto 2023
7. Razno

C. Staneta Žagarja 27b, 4000 KRANJ
Tel.: +386 (0)4 20-24-200, fax.: +386 (0)4 20-11-947, www.zgs.gov.si, e-pošta: OEKranj@zgs.gov.si

Svet OE Kranj je pri glasovanju in sprejemanju sklepov na 1. konstitutivni seji Sveta postopal skladno z 12. členom Poslovnika, ki določa da Svet ZGS sprejema sklepe z večino glasov vseh članov.

Predlogi sklepov:

Sklep št. 1: Potrdi se svet ZGS OE Kranj za 8. mandatno obdobje od 14.4.2023 do 13.4.2027 z vsemi imenovanimi člani.

Sklep št. 2: Za predsednika/co sveta OE Kranj je izvoljen/a g./ga. _____, za namestnika/co predsednika sveta OE Kranj pa je izvoljen g./ga. _____.

Sklep št. 3: Svet OE Kranj za dobo štirih let, od dne 14.04.2023 do dne 13.04.2027, imenuje predsednika in člane strokovnega sveta ZGS, OE Kranj v sestavi:

- Martin Umek, vodja OE Kranj - predsednik,
- Vanja Primožič, višji koordinator za področje gozdarstva, vodja odseka zanačrtovanje razvoja gozdov - članica,
- France Kolbl, višji koordinator za področje gozdarstva, vodja odseka za ukrepe v gozdovih - član,
- Boštjan Škrlep, gozdar svetovalec I – vodja KE Železniki - član,
- Aleš Pičulin, višji sodelavec I na odseku načrtovanje razvoja gozdov - član.

Sklep št. 4: Svet OE Kranj določa predlog Dvoletnega lovsko-upravljaljskega načrta za II. Gorenjsko lovsko upravljavsko območje za leti 2023-2024.

Sklep št. 5: Svet OE Kranj sprejme poročilo o opravljenem delu v območni enoti Kranj ZGS za leto 2022.

Sklep št. 6: Svet Kranj OE predlaga program dela območne enote Kranj za leto 2023 v predlagani vsebini in obliki.

Sklep št. 7: Svet Kranj predlaga finančni načrt območne enote Kranj za leto 2023.

Točka dnevnega reda št. 1: Konstituiranje sveta ZGS OE Kranj za 8. mandatno obdobje

Od vseh vabljenih je bilo prisotnih 7 članov.

Sklep št. 1: *Mag. Stane Bergant, Davor Kreplj, Franc Miklavčič, Franc Pogačnik, mag. Janez Logar, Jernej Avsenek, Štefan Bezovnik, Tomaž Paulus, mag. Urška Srnec, Davor Kreplj, Franc Pogačnik se potrdijo za člane sveta OE Kranj za 8. mandatno obdobje v trajanju od 14.4.2023 do 13.4.2027.*

Člani sveta ZGS OE Kranj so glasovali:

»ZA« so glasovali vsi člani.

Sklep št. 1 je sprejet.

V razpravi se kot potencialna kandidata za mesto predsednice oz. predsednika Sveta OE Kranj predlaga mag. Urško Srnec (predlagatelj mag. Janez Logar) in Franc Miklavčič (predlagatelj mag. Stanislav Bergant). Kandidata se s kandidaturo strinjata in se predstavita članom.

Glasovalo se je za oba kandidata.

Sklep št. 2a: *Za predsednico Sveta OE Kranj je imenovana mag. Urška Srnec.*

Člani sveta ZGS OE Kranj so glasovali:

»ZA« je glasovalo 5 članov.

»PROTI« sta glasovala 2 člana.

Sklep št. 2a je sprejet.

Sklep št. 2b: *Za predsednika Sveta OE Kranj je imenovan Franc Miklavčič.*

Člani sveta ZGS OE Kranj so glasovali:

»ZA« so glasovali 3 člani.

»PROTI« so glasovali 4 člani.

Sklep št. 2b ni sprejet.

mag. Stane Bergant: Za namestnika predlaga Franca Miklavčiča.

Sklep št. 3: *Za namestnika predsednici Sveta OE Kranj je imenovan Franc Miklavčič.*

Člani sveta ZGS OE Kranj so glasovali:

»ZA« so glasovali vsi člani (7).

Sklep št. 3 je sprejet.

Predsednica Sveta ZGS OE Kranj za 8. mandatno obdobje je mag. Urška Smec, namestnik predsednice pa je Franc Pogačnik.

Točka dnevnega reda št. 2: Imenovanje članov strokovnega sklepa ZGS OE Kranj

Martin Umek predstavi naloge strokovnega sveta in predlagane člane strokovnega sveta. Sledi razprava članov Sveta in glasovanje.

Sklep št. 4: Svet OE Kranj za dobo štirih let, od dne 14.04.2023 do dne 13.04.2027, imenuje predsednika in člane strokovnega sveta ZGS, OE Kranj v sestavi:

- Martin Umek, vodja OE Kranj - predsednik,
- Vanja Primožič, višji koordinator za področje gozdarstva, vodja odseka za načrtovanje razvoja gozdov - članica,
- France Kolbl, višji koordinator za področje gozdarstva, vodja odseka za ukrepe v gozdovih - član,
- Boštjan Škrlep, gozdar svetovalec I – vodja KE Železniki - član,
- Aleš Pičulin, višji sodelavec I na odseku načrtovanje razvoja gozdov - član.

Člani sveta ZGS OE Kranj so glasovali:

»ZA« so glasovali vsi prisotni člani (7).

Sklep št. 4 je sprejet.

Točka dnevnega reda št. 3: Določitev predloga dvoletnega LUN za II. Gorenjsko LUO

Martin Umek povzame 86. člen Pravilnika o načrtih za gospodarjenje z gozdovi in upravljanje z divjadjo (Uradni list RS, št. 91/10 in 200/20. Vpraša člane Sveta, če hočejo ponovno predstavitev predloga DLUN Gorenjskega LUO 2023-2024; vsi prisotni so se že udeležili javne predstavitve osnutka DLUN.

Mag. Urška Srnec: Poziva lovška načrtovalca, če lahko predstavita pripombe, ki so bile podane osnutku DLUN LUO II. Gorenjske.

Blaž Černe: na kratko povzame pripombe. Povzame kako so se opredelili do posameznih pripomb.

Mag. Urška Srnec: Navaja, da pri divjih prašičih obstaja tudi stimulacija za odvzem, poleg tega tudi ni omejitve odvzema navzgor. Stimulacija obstaja zaradi zakona o prašičji kugi, ki predvideva nek osnovni odvzem prašičev, po katerem se potem dobi stimulacijo. Enako velja za LPN.

Jernej Avsenek: Meni, da dobra realizacija DLUN tudi zaradi uveljavitve nočnega lova, zato je potrebno ohraniti ta pravni akt.

Mag. Janez Logar: Navaja primer upravljanja divjega prašiča, kjer je ZGS predstavil italijanskim predstavnikom, ki so bili navdušeni nad slovensko zakonodajo.

Franc Miklavčič: Zakonodajo, ki obravnava lov na divjega prašiča bi morali aplicirati tudi pri lovu na jelenjad.

Mag. Janez Logar: Navaja, da je odvzem jelenjadi določen v dolgoročnem načrtu LUO, za katerega pa je bil narejen CPVO, tako da dodatni odvzem jelenjadi lahko predstavlja problem, ker CPVO ne bi teh novih števil upošteval.

Blaž Černe: Nadaljuje pripombe DLUN LUO Gorenjske. Povzame vse pripombe in opredelitev ZGS.

Franc Miklavčič: Hoče podati komentarje na pripombe DLUN II. Gorenjsko LUO. Navaja, da v določenih LD lahko člani lovijo jelenjad le vsako drugo leto. Lovske družine tako same sebi omejujejo lov. Ukinjanje zimskih krmišč jelenjadi je nuja v LD, spreminja se jih v privabljana krmišča. LPN ima premalo krmišč glede na površino. Predlaga, da se zimsko krmišče spremeni v privabljana krmišča, kjer je možen odstrel.

Mag. Urška Srnec: LD delujejo kot društvo, ki temelji na pravilih, ki jih določijo sami. Ministrstvo lahko ukrepa šele, ko LD ne postopajo po LUN. Bistveno je, da je načrt izveden.

Franc Miklavčič: Predlaga, da se napiše, da je kakršnokoli omejevanje odvzema jelenjadi kršenje načrta.

Blaž Černe: LPN Kozorog ima dobro realizacijo, boljše kot ostali.

Mag. Urška Srnec: Navaja, da lahko ministrstvo sankcionira samo kršenje načrta (LUN). Če v LUN LUO prepravimo interna pravila LD, imamo načrt neskladen z zakonom o društvih.

Mag. Stane Bergant: Govori o problematiki krmljenja. Divjad je divja žival, torej če moramo divjad krmiti, potem imamo neusklajenost divjadi z okoljem. Torej krmljenje ni smiselno razen v izrednih primerih pomanjkanja hrane. Podaja primer odvzema medveda. Predlaga, da se kot merljiv cilj postavi tudi za odvzem jelenjadi. Sprašuje ali je odstrel edina merljiva metoda?

Blaž Černe: Navaja, da bi kot merilo lahko imeli ogroženost gozdnogojitvenih ciljev. Metode za ugotavljanje številčnosti obstajajo, ampak so povezane z velikim finančnim vložkom. Gre za presojo ali je izvajanje te metode ekonomsko upravičeno glede na kvaliteto pridobljenega podatka.

Mag. Janez Logar: Navaja, da bi moral dobiti raziskovalno nalogo, kjer bi po RGR (rastišnogojitvenih razredih) ugotovili objedenost drevesnih vrst, potem pa bi presodili kakšna stopnja objedenosti je še sprejemljiva, da bodo gozdnogojitveni cilji še dosegljivi.

Zavod nima statusa znanstvene organizacije, da bi izvedel tako raziskavo. So pa še ostali kazalniki, ki nakazujejo na trende populacije divjadi.

Martin Umek: Meni, da moramo upoštevati tudi ostale dejavnike, ki vplivajo na stopnjo objedanja (npr. prisotnost suše).

Štefan Bezovnik: Zanima ga kako mlajšo populacijo pritegniti med lovce.

Aleš Pičulin: Lovska zveza Slovenije ima program, ki izobražuje mlade ljudi.

Mag. Urška Srnec: Meni, da je izpit za lovca zelo obsežen, mladi so pa načeloma preveč neučakani. V družbi obstaja negativni vidik na lovce, večinoma so obravnavani kot morilci. Meni, da je potrebno predstaviti koristnost lovcev v družbi.

Jernej Avsenek: Zadovoljen je z upoštevanjem pripomb OZUL-a. Imajo zakonsko oviro, ker ne smejo izvajati nočnega lova jelenjadi, kljub temu, da se spremembe v pritisku na prostor dogajajo, ter se jelenjadi drugače obnaša. Ni mehanizma, ki bi omejeval uporabo prostora (rekreacijo), ki otežuje izvajanje lova. Noče pa, da pride neizvajanja načrta zaradi previsoko načrtovanega odstrela.

Mag. Urška Srnec: Z Bernsko konvencijo je prepovedan lov na jelenjad z uporabo umetnih virov svetlobe oz. z uporabo nočne optike. Cilj pa je, da bi zakonsko dovolili, da se dve uri pred sončnim vzhodom in dve uri po sončnem zahodu lahko lov izvaja, kar se ne obravnava kot nočni lov.

Mag. Stane Bergant: Meni, da lov pri polni luni ni nočni lov in se s tem ne krši Bernske konvencije. Lov pri polni luni je zelo lepo doživetje.

Franc Miklavčič: Navaja, da Društvo lastnikov gozdov pripravlja predlog podaljšanja lovnihih dob jelenov in omogočanje lova pred in po sončnem vzhodu in zahodu (2 uri). Poskusno se je že lovilo jelene v LPN Kozorog pri polni luni.

Sklep št. 5: Svet OE Kranj določi predlog dvoletnega LUN za II. Gorenjskega LOU.

Člani sveta ZGS OE Kranj so glasovali:
»ZA« so glasovali vsi prisotni člani (7).

Sklep št. 5 je sprejet.

Točka dnevnega reda št. 4: Poročilo o delu območne enote OE Kranj za leto 2022

Martin Umek povzame dogajanja na OE Kranj letu 2022. sledi krajša razprava in glasovanje.

Sklep št. 6: Svet OE Kranj sprejme poročilo o opravljenem delu v območni enoti Kranj ZGS za leto 2022

Člani sveta ZGS OE Kranj so glasovali:
»ZA« so glasovali vsi prisotni člani (7).

Sklep št. 6 je sprejet.

Točka dnevnega reda št. 5: Program dela območne enote Kranj za leto 2023

Martin Umek: Povzame program dela območne enote za leto 2023.

Mag. Urška Srnec: Koliko je območna enota vpletena v projekt e-gozdarstvo? Cilj projekta e-gozdarstvo je, da se razbremenijo zaposlene.

Martin Umek: »Nekaj zaposleni je vpletenih v delovne skupine, prvi sestanki so že bili izvedeni. Predlogi za prenovo delovnih nalog ne morejo biti samo tehnično izvedeni ampak tudi morajo biti zakonodajno podprti.«

Mag. Janez Logar: »Nabava opreme je lažji del nalog (ki je bila že storjena), velik izziv je poenotenje delovnih skupin in prenova delovnih procesov.«

Štefan Bezovnik: »Zakaj se sredstva za financiranje vzdrževanja gozdnih cest s strani občin zmanjšujejo?«

Franček Kolbl: Ne ve zakaj občine zmanjšujejo sredstva. Sicer delež s pristojbin raste, vlaganja v financiranje vzdrževanja gozdnih cest pa ne.

Martin Umek: Mnoge občine razumejo prejeti denar s strani pristojbin in državnih sredstev kot svoja lastna sredstva, zato ne namenijo dodatnih sredstev iz svojega proračuna.

Mag. Stane Bergant: »Obstaja diskriminacija med LPN in LD. Sistemsko niso rešena sredstva od koncesij, ki se deloma iz tega naslova vračajo občinam. Zanima ga, kako je z kolesarjenjem v naravnem okolju?«

Martin Umek: Pravi, da je lansko leto organiziral okroglo mizo na tematiko kolesarjenja v naravnem okolju, zanimanja je bilo veliko, trenutno pa sprememb ni. Izpostavlja gozdarski nadzor, ki se že leta pripravlja na izvajanje, vendar pa obstaja določeni pomisleki do izvajanja nadzora.

Mag. Janez Logar: Izpostavlja problematiko nedokončanih gozdnih cest, ki se praktično uporabljajo, nimajo pa dorečenega pravnega statusa. Gre za gradnje, ki so delno končane, vendar nedokončane, sprememb pa že leta ni. Sprašuje se, kdaj bo to pravno urejeno, predlaga, da bi morali s spremembo zakonodaje določiti rok za izvedeno in dokončanje gradnje. Gradbeno dovoljenje za gradnjo gozdnih cest pa so izdala na podlagi gradbenega zakona.

Martin Umek: Meni, da so lahko lastniki gozdnih cest odkrili »sive cone« v zakonodaji, ker jim ta omogoča, da nedokončano gozdno cest zaprejo za promet (status gradbišča).

Štefan Bezovnik: Navaja primer iz prakse, ko je še delal kot revirni gozdar, se je večkrat ukvarjal s problematiko nedokončanih gozdnih cest. Omenja, da je postopek, da so ceste legalizirali, trajal več let, ampak samo v skladu z željami lastnikov.

Franček Kolbl: »V tem dotičnem primeru, ko je lastnik gradil cesto z lastnimi sredstvi, pa nimamo instrumenta, da bi gradnjo zaključili. Gradbeno dovoljenje pa nima roka trajanja. Poleg tega, če nima gozdna cesta statusa, ni upravičena do sredstev vzdrževanja.«

Mag. Janez Logar: »Postopek gradnje gozdne ceste vodi upravna enota.«

Mag. Urška Srnec: Predlaga glasovanje za Sklep št. 7.

Sklep št. 7: Svet Kranj OE potrjuje program dela območne enote Kranj za leto 2023 v predlagani vsebini in obliki.

»ZA« so glasovali vsi prisotni člani (7).

Sklep št. 7 se sprejme.

Točka dnevnega reda št. 6: Finančni načrt območne enote Kranj za leto 2023

Martin Umek: »Finančni načrt je bil izdelan s strani računovodske pisarne na Centralni enoti. Za LPN-je je bil izdelan posebej. Nepredvidljivi so predvsem materialni stroški.«

Mag. Stane Bergant: »Kakšna bo sprememba v smislu financ in realizacije planov, ki jih prinaša sprememba LPN-jev?« Dvomi, da bodo revirni lovci motivirani za izvajanje lovsko upravljaljskih načrtov, ker ne bodo več financirani od količine ulovljenih glav divjadi.

Mag. Urška Srnec: »S to spremembo (t.i. odcepitev LPN in ZGS) ne bo več očitka, da ZGS načrtuje in izvaja odvzem divjadi. Želja je, da se s to spremembo več vlaga v infrastrukturo LPN. Namen te spremembe je, da dobijo več financ, ter da niso odvisni od samofinanciranja, da niso motivirani samo od odvzema, da v LPN-ji »zaživi poseben namen«. Odvzem bo moral biti še vedno realiziran, če ne bodo sledile sankcije.«

Mag. Janez Logar: Problem je bil, ker so LPN morali s tržno dejavnostjo financirati dela iz javnih nalog. Koronska kriza je povzročila upad lovskih gostov, torej so imeli LPN manj prihodkov. Denarja s strani države za obnovo objektov ni bilo, morali so si sami financirati iz odvzema.«

»Glede finančnega načrta – centralni Svet ZGS je že sprejel finančni načrt. Območne enote niso pravne osebe s svojim računom.«

Tomaž Paulus: »Koliko ima OE Kranj prihodkov?«

Martin Umek: »Prihodki, ki jih OE Kranj zasluži na trgu so minimalni. Dodatne finance se pridobi iz projektov, ki pa jih na OE Kranj nimamo. Npr. dobili smo donacijo s strani Gorenjske banke, ki je namenjen za obnovo gozdne učne poti Visoko.«

Mag. Janez Logar: »Vsako leto imamo na ZGS dvajset projektov. Projekti omogočajo zaposlovanje nove delovne sile, ki se kali za javno gozdarsko službo. Projekti zagotavljajo stik s tujino. Bi si pa želel projektov na tematiko kozoroga, male divjadi. Problem ZGS-ja je podhranjenost s financiranjem vlaganj in kritja materialnih stroškov.«

Mag. Urška Srnec: Predlaga glasovanje za sklep št.8.

Sklep št. 8: Svet Kranj potrjuje finančni načrt območne enote Kranj za leto 2023.
--

»ZA« so glasovali vsi prisotni člani (7).

Sklep št. 8 je sprejet.

Točka dnevnega reda št. 7: Razno

Martin Umek: Razloži postopek za prejetje sejnine in povračilo potnih stroškov.

Franc Miklavčič: Sprašuje kako je z letnim poročilom o volkih?

Mag. Urška Srnec: Ne pozna tematike, za to je odgovorno drugo ministrstvo.

Tomaž Paulus: Zanima ga postopek gradnje vlake, koliko je nelegalnih?

Martin Umek: Razloži postopek gradnje gozdnih vlak, ni veliko nelegalnih. Odvisno je tudi od občine, nekatere zahtevajo geološko poročilo za gradnjo vlake, ki pa je finančno draga.

Tomaž Paulus: Zanima ga kako postopati v primeru, ko so vodarji hoteli posekat drevo ob vodi, gozdarji pa niso dovolili poseka.

Martin Umek: »Ne pozna primera, lahko da je šlo za naravno vrednoto«.

Mag. Stane Bergant: »Kakšno je stanje z vlako na Dolgo njivo na Krvavcu?«

Martin Umek: »ZGS ni mogel dovoliti gradnje, idejna trasa ni v gozdnem prostoru«.

Mag. Janez Logar: Podaja predlog, da si ogledajo v prihodnosti primere na terenu, recimo ko se sprejemajo novi GGN GGE.

Jernej Avsenek: »Zakaj se niso upoštevali sklepi, ki jih je sprejel Svet OE Kranj, kasneje pa je Svet CE zavrnil?«

Martin Umek: Svet CE je postopal po svojih pristojnosti.

Tomaž Paulus: »Ali na Svetu OE Bled odločajo o DLUN LUO II. Gorenjske?«

Martin Umek: »Ne, odloča samo Svet OE Kranj, ker je pretežni delež LUO Gorenjske leži v GGO OE Kranj«

Seja sveta se je zaključila ob 15:00 h.

Zapisal:
Domen Oven

predsednik/predsednica sveta ZGS OE Kranj
mag. Urška Srnec

Priloge poslane članom sveta OE Kranj:

- *obrazložitev sklepov za 1. konstitutivno sejo sveta OE za 8. mandatno obdobje,*
- *Statut ZGS,*
- *Poslovnik o delu sveta ZGS,*
- *Sklep o organizaciji in začetku dela Zavoda za gozdove Slovenije,*
- *predlog Dvoletnega lovsko-upravljavskega načrta za II. Gorenjsko lovsko - upravljavsko območje s pripombami prejetimi ob javni razgmitvi in na obravnavi, odgovori nanje, zapisnikom javne obravnave in prezenčno listo,*

- glavne pripombe z odgovori v tabeli.
- Poročilo o delu ZGS OE Kranj za leto 2022,
- Program dela ZGS OE Kranj za leto 2023,
- Finančni načrt ZGS OE Kranj za leto 2023 – ločeno za javno gozdarsko službo in lovišče posebnim namenom Kozorog Kamnik.

Priloga 8: Razdelitev dvoletnega odvzema divjadi po loviščih oziroma LPN

Lovišče	Srna	Navadni jelen	Muflon	Gams	Alpski kozorog	Divji prašič
Kranjska gora	140	167	-	40	-	-
Dovje	100	50	-	60	-	-
Jesenice	210	119	-	70	-	-
Bled	230	50	16	28	-	60
Stol-Žirovnica	150	-	-	30	-	-
Begunjščica	260	-	8	40	-	35
Jelovica-Ribno	100	125	-	14	-	-
Kropa	135	-	10	10	-	-
Stara Fužina	130	230	2	36	-	-
Bohinjska Bistrica	85	55	-	34	-	-
Nomenj-Gorjuše	110	110	-	24	-	-
Sorica	110	100	-	30	-	10
Železniki	170	180	-	96	-	-
Selca	360	80	4	20	-	20
Jošt	280	-	8	8	-	40
Dobrča	240	-	6	10	-	25
Udenboršt	335	46	10	6	-	10
Tržič	120	34	6	20	-	-
Storžič	265	48	20	12	-	20
Kozorog	900	1000	90	640	4	80
Jezersko	100	120	-	62	-	-
Šenčur	150	-	-	-	-	-
Krvavec	130	-	-	-	-	45
Komenda	140	-	-	-	-	20
Vodice	170	-	-	-	-	-
Mengeš	90	-	-	-	-	-
Pšata	310	-	-	-	-	35
Šmarna gora	200	-	-	-	-	-
Toško čelo	180	-	-	-	-	25
Medvode	256	-	-	34	-	70
Dobrova	280	-	-	20	-	110
Polhov gr.	300	-	40	36	-	40
Horjul	200	-	-	-	-	70
Šentjošt	170	-	-	6	-	25
Sorško polje	64	-	-	-	-	-
Križna Gora	130	-	-	4	-	20
Škofja Loka	420	-	-	30	-	100
Poljane	440	-	-	42	-	20
Gorenja Vas	350	-	-	12	-	20
Žiri	270	-	-	-	-	-
Sovodenj	220	-	-	16	-	-
Skupaj	9.000	2.514	220	1.490	4	900